

INCIPIT PRÆFATIO SCI
HIERONIMI IN LIBROS REGV

IGINTI FIDUAS ESSE LITTERAS APUD EBRAEOS. SYRORUM
quoque lingua & chaldeorum testatur. quae ebraeae lingua ex
parte confinis est. Nam et ipsi viginti duo elementa habent
eodem sono sed diversis characteribus. Samaritanam etiam pentateuchicam moysi totidem litteris & tripliciter figuris tantum
& apicibus discrepantes. Certumque est hesaiam scribam legisque
doctorem post captam hierosolimam & instaurationem templi sub zoro-
babel. alias litteras repperisse quibus hanc utitur. cum autem illud usque
tempus idem samaritanorum & ebreorum characteres fuerint. In libro quoque numerorum
haec eadem supputatio sub legitur ac sacerdotum censu moysi ostenditur. & nomini
tetragrammaton. in quibusdam grecis voluminibus usque hodie iniquis christum litteris
inuenimus. Sed et psalms. tricesimus sextus. & centesimus decimus. & centesimus undecimus.
& centesimus octauus decimus. & centesimus quadragessimus quartus. quamquam diuerso scri-
bantur metro. tamen eiusdem numeri texuntur. In libro & hieremie lamentationes
& oratio eius. salomonis quoque in fine pro verba. ab eo loco in quo ait. mulierem fortem quis
inueniet. isdem alfabetis ut in casibus supputantur. Porro quinque littere duplices. apud
ebreos sunt. caph. mem. nun. phe. sade. Alii enim phe scribunt principia medietatesque
uerborum. aliter sine. Unde & quinque apertisq; libri duplices estimantur. samuel. na-
lachin. clabracamin. ezras. hieremias cum einoth. & lamentationibus suis. Quorum ideo
igitur viginti duo elementa sunt proque scribitur ebraice omne quod loquimur & cor-
ditus uox humana comprehenditur. ita viginti duo volumina supputantur. quibus
quasi litteris & exordis in diuina doctrina tenera adhuc et lactis uiri iusti eruditur
infantia. Primus apud eos liber uocatur bresith quem nos genesim dicimus. secundus
hellemoth qui exodus appellatur. tertius uarieta id est leuiticus. quartus uigedaber
quem numerum uocamus. quintus helleadabar qui deuteronomium prae notatur.
Huiusmodi quinque libri moysi. quos proprie thorath. id est legem appellunt. Secundum

LANONS-
LIBR. STADT
BIBLIOTHEK
DOSSELDORF

pphetarum ordinem faciunt. & incipiunt ab iesu filio naue. qui apud eos iosue
bennum dicitur. deinde subtexunt soy him idē iudicium librum. & in eundem com
pingunt ruth. qui in dieb; iudicium facta & narratur historia. Tertius sequit̄ simuel
quem nos regnorū primum. & scdm dicimus. quartus malachim idē regum. q̄ tertio
& quarto regnorū uolumine continetur. Meliusq; multo ē malichim idē regum.
qm malichot idē regnorū dicere. Non em̄ multarum gentium regna describit.
sed unus israhelici populi. qui tribub; xii continetur. Quintus ē isaias. sextus
hieremias. septim; ezechiel. octauus liber xii pphetarū. qui apud illos uocatur
tharāssa. Tertius ordo ^{αγογῶν} αἱ ποσειδωνια possidet. & primus liber incipit ab iob.
secundus ad auid. quem quinq; incisionib; & uno psalmorū uolumine cōprehendunt.
Tertius ē salomon tres libros habens. puerbia que illi parabolis idē mas loth appel
lant. ^{quartus} ecclesiastes idē coelestis. ^{quintus} canticum canticorū quem titulus sirasserim p̄notant.
sextus ē daniel. septimus dabeiamin idē uerba dierū. qd̄ significantius ^{επισημοῦ} xρονικον
totius diuine historie possimus appellare. qui liber apud nos paraly pomenon p̄mis
& scd; inscribitur. Octauus hēsdraf. qui et ipse similiter apud grecos & latinos in
duos libros diuisus ē. nonus hester. Atq; ita fiunt pariter ueteris legis libri uiginti
duo. idē moysi quinq; pphetarum octo. agogatorum nouem. quanqm̄ nonnulli ruth
& emoth inter ^{αγογῶν} αἱ ποσειδωνια scripserunt. & libros hos in suo putent numero supputandos.
Ac phoc ēē p̄t̄sc; legis libros xxiiii. quos subnumero xxiiii semorū. apocalipsis iohānis
inducit. ad orientes. agnum. et coronas suas. p̄statis uultibus offerentes. stantes coram
quattuor animalibus oculatis retro & ante. idē in p̄teritum & in futurū respicientib;. &
indefessa uoce clamantibus. sēs. sēs. sēs. dñs. dñs. dñs. dñs. dñs. qui erat. & qui ē. & qui uenturus est.
Hic prologus scripturarū quasi galeatum principium. omib; libris quos de ebreo uertimus
in latinū conuenire potest. ut seire ualeam; quequid extra hos ē inter ^{αποκρῖφῶν} αποκριφῶν esse
ponendum. Igitur sapientia que uulgo salomonis inscribitur. & hiesu fili sirach liber. &
iudith. & tobi. & iustor. non sunt in canone. Machabeorū primū librum ebraicum repperi.
sed s; grecus ē. qd̄ ex ipsa ^{ερατιν} ep̄icini p̄bati potest. Que cum ita se habeant. obsecro te lector.
ne liborem meū reprehensionem estimes antiquorum. In tabernaculum dñi offert unquiscq;
qd̄ potest. alii aurum et argentū & lapides p̄tiosos. alii b̄ssim et purpuram coccumque

idē s̄c̄ scriptura

apocrypha

offerunt et hincetum nobiscum bene agitur. si optulerimus pelles & caprarum pilos: & tam
 apli contemptibilia nra magis necessaria iudicat. Unde et tota illa tabernaculi pulchritudo
 & p singulari species eccle presentis futurq; distinctio pellib; tegitur et calicis: ardoremq;
 solis & inuicem s;mbrium: ea que uiliora sunt phibent. Lege ergo primum samuel malachiu;
 meū: Meum inq; meū: quicquid enī crebrius uertendo. & emendando sollicitus di; cheimā;
 & tenem; nra ē: & cum intellexeris qd̄ antea nesciebas: ut inter ptem me estimato si gratul;
 es: ut ^{PARAPHRASIN} singratus: quāq; mibi omnino conscius non sim mutasse me quippi;
 de ebraica ueritate. Certe si meredulus es: lege grecos coechees & Latinos: & confer cum his
 opusculis: et ubicunq; inter se uideris discrepare. interroga quemlibet ebr;orum. cum magis
 accommodare debeas fidem: & si nra firmauerit. puto qd̄ eū non estimes coniectorem
 ut eodem loco mecum similit̄ diuin. ut. Sed tuos famulis. xpi rogo. que dñi discipul;
 tis p̄nosissimo fidei m; rro ungtis caput. que nequa. qm̄ siluatorem queritis in se
 pulcro. quib; iam ad patrem xpe ascendit. ut contra latrantes canes qui aduersū me
 rabido ore desecunt. & circu. eunt ciuitatem. atq; meo se doctos arbitrant. si illis
 detrahant. orationum ur̄arū ebr;eos opponitis. Ego sciens humilitatē meam
 illius semp̄ sententię recordabor. dixi custodiam uis meas. ut non delinq; in lingua
 mea: posui ori meo custodiam cum cōsisteret peccator. aduersum me. committui &
 humiliatus sum. & silui ab omib;.

INCIPIT CALITVLATIO LIBRI RECVM.

- I. De helcana & uxori bus ei. & de heli sacerdote. & denariutate samuhelis. *I*peum directa. ubi de xpo p̄nuntiat.
- II De cantico. annae. & de iniquitatibus filiorum heli. *III* De samuhelo. & de imputatione diuina ad heli.
- III De samuhelo ubi eum d; quarto uocat inuisu. & de philistinorum bello. & arca capta. & demorte heli sacerdotis.
- V De idolo daagon ad p̄sentiam. arce conuictio. & de plagis philistens; illatis. *VI* De arce reuicta in bethsimon. & de plaga.
- VII De arca transiugationis in ephraim in domū. ammadab. & de bello in quo philistinū p̄cussū sunt. *III* Illic interrogata.
 & de gestis samuhelis. *VII* De filiis samuhelis. & ubi populus regem postulat. & de saule & asinarum inquisitione.
- VIII De saule uneto in regem. & inter p̄phetas propheteante. & quomodo in massa confirmatur eius regnum.
- X De naas rege. ammon quomodo oppugnauit uib; urbem. & de confirmatione regni saul in galgalis.
- XI De samuhelis p̄ceptis. ad populum. & de signis de celo ostensis. *XII* De ionathā & saule quomodo philisteos
 p̄cussit. & de saule ubi holocausta male offerre p̄sumpsit. *XIII* De ionathā ubi p̄ eum dñs philisteos p̄cussit.

& saul uoluit eum pro gusto mellis occidere / *Juliane ebreoye de ego p'uementum. & de agag rege.*

- xiii** De saule quomodo omnes humiliavit in circuitu nationes & quos ipse habuerit filios & principes & de interitu amalechitarum
xiiii De samuhel ubi saulem deseruit & dauid unxit & de spiritu nequam qui saulem uexabat / *I* transit ad regem moab
xv De bello philistinorum contra saulem ubi dauid goliath interfecit & iudit indecem milibus / *S*icut dauid
xvi De ionatha & dauid amore & de odus saul in dauid & ubi incertum p'p'ntis accepit nichol. que patris dolum p'dent saluum
xvii De fuga dauid ad samuholem q' missi p'phetauerunt ubi & saul ueniens p'phetatur / *d*e pacto ac signo int' ionathe & dauid
xviii Item de fuga dauid / *q*ue de achimelech sacerdote referunt / *q*uom' ad immutauit uultu suu cora achis rege / *re*u'sus omib'
xix De gad p'pheta ubi commouit dauid fugere inter iordanem in siluam & dohee p'dente occisus e' achimelech cum reliq'
octoginta sacerdotibus & quomodo dauid percussit philistinim & siluauit eum / *d*and inspectione parte ex adit
xx De saule quomodo uoluit dauid in castra capere qui aufugit in desertum / *z* ph ubi ionatha ad eum uenit & de saul & claudis
xxi De samuhelis morte & sepulchro eius in rama & que de nabal circumlo ac de abigail referuntur
xxii De dauid ubi abigail & achinoem uxores accepit & ubi saulis p'sequentes sopherum & hastam abstulit
xxiii De transfugio dauid in gerb ad achis regem philistinim & que illi gesserit & de saule & philistinim
xxv De philistinos aduersus saul congregatos & de dauid ubi percussit amalech omnem captiuitatem uxores suas
reduxit in sicelob / **xxvi** De bello philistinorum in quo saul cum tribus filiis occubuit

EXPLICIUNT CAPITULA INCIPIT LIBER REGVM

PRIMVS
VITIR VNS DE RAMTHAJM

Vitir de monte ephraim & nomen eius helechun filius hiero / *u*n /
filii helui filii thau filii suph effiteus & habuit duas uxores / *n*omen
uni anna & nomen secunde femene / *f*ueruntq' femene filia anne
autem non erant liberi / *l*it. ascendebat uir ille decem annis statutis
diebus / *l*it. adoraret & sacrificaret dno exercituum in silo / *t*unc aut
ibi duo filii heli / *o*ni et finees / *s*acerdotes dno / *u*enit ergo dies & in
moluuit helechun / *d*editq' femene uxori sue & cunctis filiis ei' et filiabus
partes / *a*nnam autem dedit partem unam tristis / *q*uia annam diligebat / *d*ns aut celus erat
uuluum eius / *a*ffligebat quoq' eam semula ei' / *r*uehementer angerebat / *i*ntantum ut ex
p'braret qd' concludisset d'ns uuluum eius / *s*icq' faciebat p'singulos annos / *c*u' redeunte
tempore ascenderent templum d'ni / *e*t sic puocabat eam / *p*orro illa flebat / *i*n capitebat

cibum. Dixit ergo ei helchana uir suus. anna cur flet. et quare non comedis. & quoniam obrem
 affligitur cor tuum. Nunquid non ego melior sum tibi. quam decem filii. Surrexit autem anna
 postquam comederat in seculo et biberat. et heli sacerdote sedente super sellam. ante postes templi
 domini. cum esset anna amaro animo. orauit dominum flens largiter. uotum uouit dicens. domine
 exercituum. si respiciens uideris. afflictionem famule tue. et recordatus mei fueris. nec obliuisceris
 ancille tue. dederisq; serue tue. sexum uirilem. dabo cum domino omnes dies uite eius. et nouacula
 non ascendet super caput eius. Factum est autem cum illa multiplicaret peccata coram domino. ut heli
 obseruaret os eius. Porro anna loquebatur in corde suo. tantumq; lingua illius mouebatur.
 et uox penitus non audiebatur. Nestimauit ergo eam heli temulentam dixitq; ei. usquequo
 ebria eris. Digere paulisper uinum quo madet. Respondens autem anna. nequaquam inquit domine
 mi. Nam mulier infelix nimis ego sum. uinumq; et omne quod ebriare potest non bibi. sed
 effudi. animam meam in conspectu domini. Ne reputes ancillam tuam. quasi unam de filiabus
 belial. quia ex multitudine doloris et terroris mei locuta sum usque in presentem. Tunc heli ait
 ei. uade in pace. et desisteret det tibi petitionem quam rogasti eum. Et illa dixit. ut in am mueniat
 me illa tua gratiam in oculis tuis. Et abiit mulier in uiam suam et comedit. uultusq; illius non fuit
 amplius inuersa mutatus. et surrexit mane et aduenerunt coram domino. reuersiq; sunt et
 uenerunt in domum suam ramatha. Cognouit autem helchana. annam uxorem suam. et recordatus
 est ei dominus. Et factum est post circulum diei. u. concepit anna et peperit filium. et uocauit nomen eius
 simuel. eo quod ad domino postulasset eum. Ascendit autem helchana. et omnes domus eius. ut immo
 larent domino hostiam sollempnem et uotum suum. et anna non ascendit. Dixit enim uir suo.
 non uadam donec ab lactetur infans. et ducam eum. et appareat ante conspectum domini. et maneat
 ibi iugiter. Et ait ei helchana uir suus. sic quod bonum tibi uidetur. et mane donec ab lactet
 eum. postquam ut impleat dominus uerbum suum. Mansit ergo mulier. et lactauit filium suum.
 donec amoueret eum a lacte. et adduxit eum secum postquam ab lactauerat. in uuluis
 tribus. et tribus modis farinis. et amphora uini. et adduxit eum in domum domini in seculo.
 Puer autem erat adhuc infantulus. immolauerunt uuluum. et optulerunt puerum heli.
 et ait anna. obsecro mi domine. uiuit in manu tua. ego sum illa mulier que steti
 coram te hic. orans dominum pro puero isto. Omnia et dedit mihi dominus petitionem meam quam postulauit
 eum. scire te ego condun eum domino cunctis diebus quibus fuerit accommodatus domino.

III

IIII

V

VI

VII

Et adorauerunt ibi dñm. & orauit anna. & ait. exultauit cor meum in dño. & exaltatum est
 cornu meum in dño meo. Dilatum est os meum super inimicos meos. quia letata sum in salutari
 tuo. Non est sēs ut est dñs. neq; enim est alius extra te. & non est fortis sicut dñs n̄r. Nolite mul-
 tiplicare loqui sublimia. gloriantes. Recedant uetera de ore ur̄o. quia dñs scientiarum
 dñs est. ipsi p̄parantur cogitationes. Arcus fortium superatus est. & infirmi uincunt sunt
 robore. Satiati prius p̄ pane se locauerunt. & famelici saturati sunt. donec sterilis
 peperit plurimos. & que multos habebat filios infirmata est. Dñs mortificat & unificat.
 deducit ad infernum & reducit. Dñs pauperem facit & ditat. humiliat & subleuat. Suscitāt
 de puluere egenum. & de stercore eleuat pauperem. ut sedeat cum p̄ncipib; & solum gl̄e
 teneat. Dñi enim sunt cardines terre. & posuit super eos orbem. Pedes sc̄orū suorum
 seruabitis. & in tenebris conticescent. quia non in fortitudine sua roborabitur uir.
 Dñm formidabunt aduersari eius. & super ipsos in celis tonabit. Dñs iudicabit fines
 terre. & dabit imperium regni suo. & sublimabit cornu xpi sui. Et abiit heli chana
 in mamatha in domum suā. puer autē erat minister in conspectu dñi. ante faciem heli
 sacerdotis. Porro filii heli filii belai. nescientes dñm neq; officium sacerdotū. ad popl̄m.
 sed quicumq; immolasset uictimum. ueniebat puer sacerdotis dum coquerent carnes.
 et habebat fuscinulam tridentem in manu sua. & mittebat eam in lebetem uel in caldarium
 aut in ollam siue in cacabum. & omē qđ leuabat fuscinula tollebat sacerdos sibi. Sic
 faciebant uniuerso israheli. uenientium in sylo. Etiam anteqm̄ adolerent ad ipem.
 ueniebat puer sacerdotis & dicebat immolanti. da mihi carnes ut coquam sacerdoti.
 Non enim accipiam a te carnem coctam. sed crudam. Dicebatq; illi immolans. incendat
 p̄mum iuxta morem hodie. & tolle tibi q̄ntumcunq; desiderat anima tua.
 Qui respondens uiebat ei. nequaquam. Hunc enim dabis. alioquin tollam uē. Erat
 autē peccatum puerorū grande in dñis coram dño. quia detrahebant homines sacri-
 ficio dñi. Samuhel autē ministrabat ante faciem dñi. puer accinctus ephod lineo.
 & tunicam paruum faciebat ei mater sua. qm̄ afferebat statutis dieb; ascendens cū
 uiro suo. ut immolaret hostiam sollempnem. & benedixit heli helchane uxori
 ei. dixitq; reddat dñs tibi semen de muliere hac sp̄s uenore qđ commodasti dño. & qđ
 Et abiit in locum suum. Uisitauit ergo dñs annam. & concepit & peperit tres filios

ad castra. Dixeruntq; maiores natu de isrl; quare percussit nos hodie dñs coram philistinim.
Afferamus ad nos desolo arcam foederis dñi. rueniat in medium nr̄i. ut saluet nos de manu
inimicor̄ nr̄or̄. Misit ergo populus in s̄lo. r tulerunt inde arcam foederis dñi exercituū
sedentis sup cherubim; et anteq; duo filii heli cum arca foederis dñi. ofim r sinees. Cumq; uenisset
arca foederis dñi in castra. uociferatus ē om̄s isrl̄ clamore grandi. r psonuit terra. Et uidet̄
philistinim uocem clamoris. dixeruntq; que nam ē hec uox clamoris magni in castris
ebreor̄. & cognouerunt qd̄ arca dñi uenisset in castra. timueruntq; philistinim dicentes.
uenit d̄s in castra. et ingemuer̄ dicentes. uic nobis. Non ep̄i fuit tanta exultatio heri
r nuchius tertius. Uic nobis. quis nos seruabit de manu deor̄ sublimium istor̄. hu sunt du
qui percusserunt egypt̄ omni plaga in deserto. Confortamini r estote uiri philistinim. ne
seruatis ebreis sicut illi seruier̄ uobis. confortamini r bellite. Pugnauer̄ ergo philistinim.
r cesus ē isrl̄. r fugit unusquisq; in tabernaculum suum. r facta ē plaga magna nimis. r cecider̄
de isrl̄ xxx milia pectum. r arca dñi capta ē. duo quoq; filii heli mortui sunt. ofim r sinees.
Currens aut̄ uir debeni. uenit in s̄lo in die illo scissa ueste. r conspersus
puluere caput. Cumq; ille uenisset. heli sedebat sup sellam contra uiam spectans. Hinc
enī cor eius pauens. p̄ arca dñi. Uir autem ille postq̄m ingressus ē nuntiavit urbi. et
ululauit om̄s ciuitas. Et audiuit heli sonitum clamoris. dixitq; quis ē hic sonitus
tumultus huius. At ille festinauit r uenit. r annuntiavit heli. heli aut̄ erat nona
ginta r vii annor̄. r oculi ei caligauerunt r uidere non poterat. r dix̄ ad heli. ego sū
qui ueni de p̄t̄ elio. r ego q̄ de cie fugi hodie. Cui ille ait. quid act̄ ē fili mi.
Respondens aut̄ qui nuntiabat. fugit inquit isrl̄ coram philistinim. r ruina magna
facta ē in populo. in sup r duo filii tui mortui sunt ofim r sinees. r arca dñi capta est.
Cumq; ille nominasset arcam dñi. cecidit ^{heli} sella retrorsum iuxta ostium. r fractis
ceruicib; mortuus ē. Senex enī erat uir r grande uis. ipse iudicauit isrl̄ xl annis.
Nurus aut̄ ei uxor sinees pregnantis erat uic inq; parit. r audito nuntio. qd̄ capta
ē arca dñi. r mortuus socer suus r uir suus. incuruauit se r peperit. Irruerunt
enī mea dolores subiti. Imp̄o aut̄ mom̄to mortis eius. dixerunt ei que stabant circa
eam. ne timeas. quia filium peperisti. Que non respondit eis. neq; animaduertit. Et
uocauit puer̄ hic habod dicens. translata ē gl̄a de isrl̄. quia capta ē arca dñi.

I

Et prociro suo proprio suo aut; translata e gloria ab isrl. coqet capta eet. arca di. **P**hylistum
 aut tulerunt arcam di. et sportauerunt eam alapide adutoru mazotum. Tulerq; phylistum
 arcam di. intulerunt eam intemplum dagon. et statuer eam iuxta dagon. Cumq; surrexisset
 diluculo azoti altera die. ecce dagon iacebat pnus interra ante arcam dñi. Et tulerunt
 dagon. restituerunt eum in loco suo. Rursumq; mane die altero confurgentes. inuener
 dagon uicentem sup faciem suam intra coram arca dñi. Caput aut dagon redue palm e
 mnuum ei absese erant sup lumen; porro dagon truncus solus remiserat in loco suo.

II

Propter hanc causam. n calant sacerdotes dagon roms qui ingrediunt templum ei sup lūm
 dagon mazoto. usq; in hodiernum diem. Aggravata e autem manus dñi sup azotos. ide
 molitus e eos. Et bullerunt uille. et agri in medio regionis illius. marisunt mures. et facta est
 confusio mortis magna in ciuitate. et percussit in secretioni parte natium azotum. et fines ei. Videntes
 aut uiri azoti huiusmodi plagam dixerunt; non maneat arca di isrl. apud nos. qm dura e
 manus ei sup nos. et sup dagon dñi nr̄m. Et mittentes congregauerunt om̄s satrapis phylistinor̄
 ad se. et dixer; quid faciemus de arca di isrl. Responderuntq; gethei; circūducit arca di
 isrl. et circūduxer arcam di isrl. Illi aut circūducentib; eam. fiebat manus dñi sup singulas
 ciuitates. in infectiones magne nimis. et peutebant uiros unius cuiusq; urbis a paruo usq; ad
 maiorem. et computrescebant p̄ninentes extales eorū. Inieruntq; gethei consiliū. et fecerunt
 sibi sedes pellicias. Miserunt ergo arcam di in accaron. Cumq; ueniret arca di in accaron.
 et clamauerunt accaronite dicentes; adduxerunt ad nos arcam di isrl. ut interficiat nos
 et populum nr̄m. Miserunt itaq; et congregauerunt om̄s satrapis phylistinor̄. q̄ dixerunt;
 dimitte arcam di isrl. et reuertat in locum suum. et non interficiat nos cum populo nr̄o.
 fiebat eni pauor mortis in singulis urbibus. et grauissima ualde manus di. Viri quoq; qui
 mortui non fuerunt. peutebant in secretioni parte natium. et ascendebat ululatus unius cuiq;
 ciuitatis in celum. Fuit ergo arca dñi in regione phylistinor̄. septem mensibus.

III

Et **E**t **U**o
 uocauer phylistum sacerdotes et diuinos dicentes; quid faciemus de arca di in die ire nob.
 quomodo remitte mus eam in locum suum. Qui dixer; si remittitis arcam di isrl. nolite
 dimittere eam uacua. sed qd debetis reddite ei p̄ peccato. et tunc curabimini. et scietis
 quare non recedit manus eius a uobis. Qui dixer; quid e qd p̄ delicto reddere debem
 ei. Responderuntq; illi; iuxta numerū p̄uinciarū phylistinor̄. quinque. nos iureos

UI

et **E**t **U**o
 uocauer phylistum sacerdotes et diuinos dicentes; quid faciemus de arca di in die ire nob.
 quomodo remitte mus eam in locum suum. Qui dixer; si remittitis arcam di isrl. nolite
 dimittere eam uacua. sed qd debetis reddite ei p̄ peccato. et tunc curabimini. et scietis
 quare non recedit manus eius a uobis. Qui dixer; quid e qd p̄ delicto reddere debem
 ei. Responderuntq; illi; iuxta numerū p̄uinciarū phylistinor̄. quinque. nos iureos

VIII.

Factum est autem cum tenuisset samuhel posuit filios suos iudices isrl: fuitq; nomen filii eius primogeniti iohel: et nomen secundi abia. iudicium berfabee: et non ambulauerunt filii illius in iuris eius: sed declinauerunt post auaritiam: acceperuntq; munera: et peruerterunt iudicium. Congregati ergo uniuersi maiores natu isrl uenerunt ad samuhel in ramatha: dixeruntq; ei: ecce tu tenuisti. isrl tuum non ambulat in iuris tuis. Constitue nobis regem ut iudicet nos: sicut et uniuersae habent nationes. Displeuitq; sermo in oculis samuhelis: eo qd dixissent. da nobis regem ut iudicet nos: et orauit samuhel ad dnm. Dixit autem dñs ad samuhel: audi uocem populi in omib; que loquuntur tibi. Non enim te abiecerunt: sed me ne regnem sup eos. Juxta omnia opera sua que fecerunt adie qua ecluxi eos de egypto usq; ad diem hanc: sicut dereliquerunt me et seruierunt diis alienis: sic faciunt etiam tibi. Hunc ergo audi uocem eorū: ueruntū contestare eos: et p̄dic eis ius regis qui regnaturus ē sup eos. Dixit itaq; samuhel om̄a uerba dñi ad populum. qui petierat a se regem. ait. hoc erit ius regis qui imperaturus ē uobis; filios ur̄os tollet et ponet in eurr̄ib; suis: facietq; sibi equites et p̄cursores quadrigarum suarū: et constituet sibi tribunos et centuriones. et uariatores agrorum suorū: et messores segetum. et fabros armorum. et curruum suorū: filias quoq; ur̄as faciet sibi unguentarias et focarias et panificas; agros quoq; ur̄as et uineas: et oliueta optima tollet et dabit seruis suis. Sed et segetes ur̄as et uinearū redditus addecimabit. ut det eunuchis et famulis suis: seruos etiam ur̄os et ancillas et iuuenes optimos et asinos auferet. et ponet in opere suo: greges quoq; ur̄os addecimabit: uosq; eritis ei serui. et clamabitis in die illa a facie regis ur̄i quem elegistis uobis: et non exaudiet uos dñs in die illa: quia petistis uobis regem. Noluit aut̄ populus audire uocem samuhel: sed dixerunt: nequaquam. Rex qui erit sup nos: et erimus nos quoq; sicut om̄s gentes: iudicabit nos rex nr̄. et egredietur ante nos: et pugnabit bella nr̄a p̄ nobis. Et audiuit samuhel om̄a uerba populi: et locutus ē ea manibus dñi. Dixit aut̄ dñs ad samuhel: audi uocem eorū: et constitue sup eos regem. Et ait samuhel ad ur̄os isrl: uadat unusquisq; in ciuitate sua. Et erat uir debeni. immo nomine eis: filius abiel. filii seor. filii bechoroth.

xxx. xi. xxxvi. r. d. c. c.

3

viii.

1
fili asna. fili uiri gemini fortis robore. & erat ei filius uocabulo saul. electus & bonus.
et non erat uir defilius isrl. melior illo. ab uero & sursum. eminebat sup omne poplm.
Petrerant aut. asine eis patris saul; & dixit eis. ad saul filium suum; tolle tecum unum
de pueris. & consurgens uade & quere asinas. Qui cum transissent p montem ephraim
& p terram salisa non inuenissent. transierunt etiam p terram salim non erant. sed
& p terram gemini innume reppererunt. Cum aut uenissent in terram suph non
inuenissent. dixit saul ad puerum suum qui erat cum eo; ueni & reuertam. ne forte
dimiserit pater meus asinas. & sollicitus sit p nobis. Qui ait ei; ecce e uir di incuitate
hac. uir nobilis. omne qd loquitur absq. ambiguitate uenit. Hunc ergo camus ille.
si forte indicet nobis de uia nra. ppter qm uenimus. Dixitq. saul ad puerum suum;
ecce ibimus. quid ferem ad uirum. p. mis defectis insistat. uis. & sportulam non
habemus ut demus homini di. nec quicqm aliud. Rursum puer respondit saul. ait;
ecce inuenta e in manu mea quarta pars stateris. argenti. demus homini di ut indicet
nobis uiam nram. Oim misrl. sic loquebatur unusquisq. uadens consilere dm; uenite
& camus ad uidentem. Qui em ppheta dicitur hodie. uocabatur olim uident. Et dixit
saul ad puerum suum; optimus sermo tuus; ueni camus; uerunt incuitate in qua erit
uir di. Cumq. ascenderent diuum ciuitatis. inueniunt puellas egredientes ad auricndi
aquam. & dixerunt eis; num hic e uident. que respondentes dixerunt illis; hic e; ecce
ante te. festina nunc. Hodie enim uenit incuitate. quia sacrificium e hodie populi
in excelsu. Inredientes urbem. statim inuenietis eum. antequam ascendat excelsum
ad uescendum. Neq. enim commessurus e populus donec ille ueniat. quia ipse
benedicit hostie. & deinceps comedent qui uocati sunt. Nunc ergo conscendite.
quia hodie repperietis eum; & ascenderunt incuitatem. Cumq. illi ambularet
in medio urbis. apparuit samuhel egrediens obuiam eis. ut ascenderet in
excelsu. Dns aut reuelauerat auriculam samuhel. ante unam diem qua
ueniret saul dicens; hac ipsa que nunc e hora eras mittam ad te uirum de tra
benamin. & unguet eum ducem sup populum meum isrl. & saluabit poplm
meum de manu philistinorv. quia respexi populum meum isrl. Venit enim
clamor eorum ad me. Cumq. aspexisset samuhel saulem. dnt. ait ei; ecce uir

quem dixeram tibi. iste dominabitur populo meo. Accessit autem saul ad samuhel
 in medio porte & ait; indica oro mihi ubi e domus uidentis? Et respondens samu
 hel sauli dixit; ego sum uidentis. Ascende ante me in excelsum ut comeda is mecu
 hodie. & dimittam te mane. & omnia que sunt in corde tuo indicabo tibi; & de asinis
 quas pdidisti nudus ter tuus. ne sollicitus sis. quia inuente sunt. Et cuius e optima
 queque isrl. nonne tibi & domui patris tui. Respondens aut saul ait; nunqd non
 filius gemini ego sum de minima tribu isrl. & cognatio mea nouissima inter omnes
 familias de tribu beniamin. Quare ergo locutus es mihi sermonem istum. Assumens
 itaq samuhel saulem & pueru eius. introduxit eos in triclinium. & dedit eis locum
 in capite coru qui fuerant mutati. Erant enim quasi xxx. uiri; dixitq samuhel coco;
 da partem quam dedi tibi. & pcepi ut reponeres seorsum apud te. Leuaui autem
 eocum. & rimum. & posuit ante saul. Dixitq samuhel; ecce qd remansit pone ante te &
 comede. quia de industria seruatum e tibi quando populum uocau. Et comedit saul
 in die illa cum samuhel. & descenderunt de excelso in oppidum. & locutus e cu saule
 in solario; strauitq saul in solario. & dormiuit. Cumq mane surrexissent etia dilucesce
 ret. uocauit samuhel saul in solarium dicens; surge ut dimittam te. Et surrexit saul;
 egressiq sunt ambo. ipse uidelicet & samuhel. Cumq descenderent in extrema
 parte ciuitatis. samuhel dixit ad saul; die puero ut ante cedat nos & transeat.
 tu aut subsiste paulisp. ut indicem tibi uerbum dni. **T**ulit aut samuhel lenticula
 olei. & effudit sup caput eius. & deosculatus eum ait; ecce unxit te dns sup hereditatem
 suam in principem. & tu liberabis populum eius de manib; inimicoru eius qui incircutu
 eius sunt; & hoc tibi signum quia unxit te dns in principem; cum abieris. ame hodie
 inuenies duos inpos iuxta sepulcrum rachel. in finib; beniamin meridie dicentq
 tibi; inuente sunt. asinis. ad quas ieris pquirendas. & intermissis pater tuus. asinis.
 sollicitus e puobis. & dicit; quid faciam de filio meo. Cumq abieris inde & ultra
 transieris. ueneris ad querecum thabor. inuenient te ibi tres uiri ascendentes. ad
 dm in bethel. unus portans tres hedos. & alius tres tortas panis. & alius portans
 lagenam uini. cumq te salutauerint. dabunt tibi duos panes. & accipies de manu
 coru. Post hec uenies in collem dni. ubi e statio philistimoru. Et cu ingressus

UIII

X

Facit dicit magis & fouat

+

fueris in urbem: obuium habebis gregem prophetarum descendentium de excelso. et ante
eos psalterium et tympanum et tibiam et charam ipsosque prophetantes; et insiliet inter
sp̄s dñi. et prophetabis cum eis. et mutaberis in uirum alium. Quando ergo euenierint
signa hæc omnia tibi. fac quæcumque inuenierit manus tua quia dñs tecum est. et descendes
ante me in galgala. Ego quippe descendam ad te. ut offeras oblationem. et immoles
uictimas pacificas. Septem diebus expectabis donec ueniam ad te. et ostendam tibi quod
faciam. Itaque cum uertisset uirum suum ut abiret. a samuele. immutauit ei dñs cor. aliud
uenerunt omnia signa hæc in die illa. Veneruntque ad predictum collem. et ecce eunus
prophetarum obuius ei. et insiluit super eum sp̄s dñi. et prophetauit in medio eorum. Uidentes autem
omnes qui nouerant eum heri et nudius tertius. quod esset cum prophetis et prophetarum. dixerunt
ad inuicem; quænam res accidit filio eis? Num et saul inter prophetas? Responditque alius
ad alterum dicens; et quis pater eius? Propterea uersum est in proverbium; num et saul inter
prophetas? Cessauit autem prophetare. et uenit ad excelsum; dixitque patruus saul ad eum et ad
puerum eius; quo abiit? Qui responderunt; querere a sinas; quas cum non repperissemus. uenim
ad samuelem. Et dixit ei patruus suus; indica mihi. quod dixerit tibi samuel. Et ait saul
ad patruum suum; indicauit nobis quia inuenire essent a sinis. De sermone autem regni non
indicauit ei; quem locutus ei fuerat samuel. Et conuocauit samuel populum ad dñm in
maspha. et ait ad filios israhel; hæc dicit dñs dñs israhel; ego eduxi israhel de egypto. et erui uos de
manu egyptiorum. et de manu omnium regum qui affugebant uos. uos autem hodie peccastis
dñm dñm ur̄m qui solus saluauit uos de uniuersis malis et tribulationibus uestris. et dixistis;
nequaquam. sed regem constituemus super nos. Hunc ergo staret coram dño per tribus. uestras. et per
familias. Et applicuit samuel omnes tribus israhel. et cecidit sors tribui beniamin. Et applicuit
tribui beniamin et cognationes eius; et cecidit cognatio metri. et uenit usque ad saul filium
eis. Querierunt ergo eum. et non euenit; et consuluerunt post hæc dñm. utrum ueniret
esset illuc. Responditque dñs; ecce absconditus est domi. Cucurrerunt itaque et uiderunt eum inde.
stetitque in medio populi. et altior fuit uniuerso populo ab umero et sursum. Et ait samuel
ad omnem populum; certe uidetis quem elegit dñs. quoniam non sit similis illi in omni populo.
Et clamauit cunctus populus et ait; uiuat rex. Locutus est autem samuel ad populum legem
regni. et scripsit in libro. et reposuit coram dño; et dimisit samuel omnem populum. singulos in domum
suum.

Ego autem senex & incanui: porro filii mei uobiscum sunt. Itaque conuersatus coram uobis
ab adolescentia mea usque ad diem hanc. ecce presens sum loquimur de me coram domino
et coram christo eius. utrum bouem cuiusquam tulerim. an asinum. si quempiam calumniatus
sum. si oppressi aliquem. si de manu cuiusquam munus accepi. & contemnam illud hodie.
restituam uobis. Et dixerunt; non es calumniatus nos. neque oppressisti. neque tulisti de manu
alicuius quippiam. Dixitque ad eos; testis dominus aduersum uos. & testis christus eius in die hac.
quia non inuenistis in manu mea quippiam. Et dixerunt; testis. & ait samuhel ad populum.
dominus qui fecit moysen & aaron. & eduxit patres nostros de terra egypti. Nunc ergo stete. ut
iudicio contendam aduersum uos coram domino. de omnibus misericordis domini. quas fecit uobiscum
& cum patribus uestris. quomodo ingressus est iacob in egyptum. & clamauerunt patres nostri
ad dominum. & misit dominus moysen & aaron. & eduxit patres uestris ex egypto. et collocauit eos
in loco hoc. Qui oblitus sunt dominum dei sui. & tradidit eos immanus. hys sary magistri militie
asur. & immanus philistinorum. & immanus regis moab. et pugnauerunt aduersum eos.
Postea autem clamauerunt ad dominum & dixerunt; peccatum quia derelinquimus dominum. seruuum
baalam & ashtaroth. Nunc ergo erue nos de manu inimicorum nostrorum. & seruiemus tibi.
Et misit dominus hierobal & bedan & barac & iephth & samuhel. & eruit uos de manu
inimicorum uestrorum percutantem. & habitastis confidenter. Videntes autem quod naas rex filiorum
ammon uenisset aduersum uos dixistis mihi. nequaquam. sed rex imperabit nobis. cum dominus
dis uisus regnaret in uobis. Nunc ergo presens est rex uestrum. quem elegistis & petistis. Ecce dedit
uobis dominus regem; si timueritis dominum et seruiueritis ei et audieritis uocem eius. & non exspe-
raueritis os domini. eritis & uos & rex qui imperat uobis sequentes dominum deum uestrum; si autem non
exaudieritis uocem domini. sed exasperaueritis sermonem eius. erit manus domini super uos & super
patres uestris. Sed & nunc stete & uideate remissam grandem. quam facturus est dominus in conspectu
uestro. Nunquid non messis tritice est hodie. inuocabo dominum et dabit uoces et pluuia. & scietis
et indebitis quia grande malum feceritis uobis in conspectu domini perentes super uos regem.
Et clamauit samuhel ad dominum. & dedit dominus uoces et pluuia in die illa. et timuit omnis
populus nimis dominum et samuhel. Dixitque uniuersus populus ad samuhel; ora pro
seruis tuis ad dominum deum tuum. ut non moriamur. Addidimus enim uniuersis peccatis

pslo dt.

ix

nr̄is malum ^{hoc} ut peteremus nobis regem. Dixit autem samuhel ad populum; nolite
 timere; uos fecistis uniuersum malum hoc. ueruntam̄ nolite recedere a tergo dñi. et ser-
 uate dñō in om̄i corde ur̄o. & nolite declinare post uana que non p̄derunt uobis.
 neq; eruent uos quia uana sunt. & non derelinquet dñs populum suum. pp̄t nomen
 suum magnum. quia iurauit dñs facere uos sibi populum. Absit. autē. ame hoc peccatū
 in dñō. ut cessem orare p̄ uobis. & docebo uos uiam bonam & rectam. Igitur timete
 dñm. & seruate ei in ueritate. & extoto corde ur̄o. Uidistis enī magnifica que muob̄
 gesserit; qđ si p̄seueraueritis in malicia. & uos & rex ur̄ pariter peribitis. Ilius
 unias. immo erat saul cum regnare cepisset. duob; autē annis regnauit sup̄ isrl̄.
 Et elegit sibi saul. tria milia de isrl̄. & erant cum saul duo mil̄ immachmas in monte
 bethel. mille. autē cum ionatha in gabaa beniamin; porro ceterū populū remisit
 unumquenq; in tabernaculū suū. **E**t percussit ionathas stationem philistinorum
 que erat in gabaa. Quod cum audisset saul. cecinit bucina in om̄i terra
 dicens. audiant ebrei. & uniuersus isrl̄. audiuit huiuscemodi samam; percussit saul
 stationem philistinorū. & erexit se isrl̄. aduersum philistinū. Clamant q̄ populus
 post saul in galgala. & philisteri congregati sunt ad p̄cliandum contra isrl̄. triginta
 milia currum. & sex milia equitum. et reliquum uulgus sicut harena que ē in litore
 maris pluitima. et ascendentes castra metati sunt in machmas ad orientem bethauen.
 Qđ cum uidissent uiri isrl̄ se in ar̄to sitos. afflatus ē enim populus. absconderunt se
 in speluncis & in abdētis. in petris quoq; et in antris. et in cisternis; ebrei autē transier̄
 iordanē terram gad. et galgala. Cumq; adhuc eēt saul in galgala. uniuersus popl̄
 p̄territus ē qui sequebatur eum. & expectauit septem dieb; iuxta placitū samuhelis.
 & non uenit samuhel in galgala. dilapsusq; ē populus ab eo. At ergo saul; afferre
 mihi holocaustū & pacificā; & optulit holocaustū. Cumq; compleisset offerens holo-
 caustum. ecce samuhel ueniebat. Et egressus ē saul obuiam ei. ut saluaret eum.
 Locutusq; ē ad eum samuhel. quid fecisti. Respondit saul; quia uidi qđ dilaberet̄
 populus. ame. & non uenit isrl̄ iuxta placitos dies. porro philisteri congregati
 fuerunt in machmas. dixi; nunc descendunt philisteri ad me in galgala. & faciem

XII.

ingultra

XVI.

III X

dñi non placuit. necessitate compulsus. optuli holocaustum. Dixitq; samuhel ad saul;
 stulte egisti. nec custodisti mandata dñi dī tui que p̄cepit tibi. Qd si non fecisses. iā nunc
 p̄parasset dñs regnum tuum sup isrl̄ in sempit̄num; sed nequaquā regnum tuum ultra con-
 surget. Quesiuit sibi dñs uirum iuxta cor suum. & p̄cepit ei dñs ut esset dux sup populū
 suum. eo qd non seruaueris que p̄cepit dñs. Surrexit autē samuhel. & ascendit de galgalis
 ī gabaa benyam. & reliqui ppli ascenderūt p̄ saul obuiā pplō. q̄ expugnabāt illos uenientes ex galgala ī gabaath.
 ī colle benyam. Et recensuit saul pplm̄ q̄ inuenta fuerāt cū eo. q̄i sexcentos uiros. Et saul & ionathan filii ei' ppliq;
 q̄ inuenta fuerāt cū eis erāt ī gabaa benyam. Porro philistini cōsecrānt īmaginē. & egressi sunt ad p̄clandū
 de castris philistinorū tres cunei. Unus cuneus p̄gibāt contra uiam ephraim ad terram
 saul. porro alius ingrediebatur pulim bechoron; tertius autē uertebat se ad iter t̄mini
 imminentis uallis seboim contra desertum. Porro faber ferrarius. non inueniebāt in omni
 terra isrl̄. Cauent enim philisti. ne forte facerent ebrei sibi gladium aut lanceam. Descen-
 debat q̄ om̄s isrl̄ ad philistum. ut exacuere' unusquisq; uomerē suum et lignum
 & securē & sarculum. Retu s̄ itaq; erant acies uomerū & lignum et tridentium
 & securum. usq; ad stimulum corrigendum. Cumq; uenisset dies p̄ elu. non ē inuentus
 ensis & lancea in manu totius popli quereat cum saul & cum ionathā. excepto
 saul et ionathā filio eius. Ingressi ē autē statio philistinorū. ut transcendere' in mehmas.
 I **XIII.** Et accidit quidam die ut diceret ionathan filius saul ad adolēscētē armigerum
 suum; uen. & transeamus ad stationem philistinorū que ē trans locum illū. Patri autē
 suo. hoc ipsum non indicauit. Porro saul morabatur in extrema parte gabaa sub mlo
 granato que erat in agro gabaa. & erat populus cum eo quasi sexcentorū uirorum.
 & achimas filius achitob fratris hiehabod filii sinees. qui ortus fuerat ex heli sacerdote
 dñi in s̄lo portabat ephod. Sed & populus ignorabat. quo isset ionathan. Erant autē
 II inter ascensus p̄ quos nitebatur ionathas transire ad stationem philistinorū eminentes
 petre ex utraq; parte. & quasi in modum dentium scopuli hinc inde p̄rupti; nom̄ uni
 bofes. & nom̄ alteri sene; unus scopulus p̄minens ad aquilonem ex aduerso mehmas.
 III & alter ad meridiem contra gabaa. Dixit autē ionathan ad adolēscētē armigerum
 suum; uen transeam' ad stationē mercumatorū horū. si forte faciāt dñs p̄ nobis.

quia non e dno difficile saluare vt in multitudine vt in paucis Dixitq; ei armiger suus,
 fac omi que placent animo tuo Perge quo cupis & ero tecum ubicunq; uolueris Et ait
 ionathan; ecce nos transibimus ad uos istos Cumq; apparuerim; eis si taliter locuti fuerint
 ad nos manete donec ueniamus ad uos stemus in loco nro nec ascendamus ad eos Si autem
 dixerint ascendite ad nos ascendam; quia tradidit eos dñs in manib; nr̄is hoc erit nobis
 signum Apparuit igitur uterq; stationi philistinorū Dixeruntq; philistei; et ebrei
 egrediuntur decursum in quib; absconditi fuerant Et locuti sunt uiri de statione ad ionathan
 et ad armigerum eius dixeruntq; Ascendite ad nos & ostendim; uobis rem Et ait ionathas
 ad armigerum suū; ascendamus; sequere me tradidit enim eos dñs in manus isrl̄ Ascendit
 aut; ionathas reptis manib; et pedibus; et armiger eius post eum Et cum uidissent faciem
 ionathe; itaq; alii eiecbant ante ionathan; alios armiger eius interficiebat sequens eum
 Et facta e plaga prima qm̄ percussit ionathas & armiger eius quasi uiginti uirorum in
 media parte ageri qm̄ par bouum indie urare consueuit Et factum e miraculū in castris
 pagros Sed & omnis populus stationis eorū qui uerunt ad pdandum obstipuit et turbata
 sunt castra & accidit quasi miraculum ad dō Et respexerunt speculatores saul qui erant
 in gabaia beniamin; et ecce multitudo pstrata & huc illucq; diffugiens Et ait saul populo
 qui erant cum eo; requirite & uideate quis abierit ex nob; Cumq; requisissent; reatum e non
 adesse ionathan; & armigerum eius Et ait saul ad achiam; applica uram dñi; Inat enim
 ibi arca dñi indie illa cum filis isrl̄ Cumq; loqueret; saul ad sacerdotem; tumultus
 magnus exortus e in castris philistinorū; cresecbatq; paulatim; et clarius resonabat
 Et ait saul ad sacerdotem; contrahe manum tuā Conclamauit ergo saul & omnis populus
 qui erant cum eo; & uenerunt usq; ad locum certaminis; & ecce uersus fuerat gladius
 unus cuiusq; ad proximum suum; & cecidit magna nimis Sed & ebrei qui fuerant cum
 philistinū; heji et nichus tertius; ascenderuntq; cum eis in castris; reuersi sunt ut eent
 cum isrl̄ qui erant cum saul; & ionathan; Omnis quoq; israhelice qui se absconderant in monte
 ephraim; audientes qd fugissent philistei; sociauerunt se cum suis in proelio; & erant
 cum saul quasi decem milia uirorū; & saluauit dñs indie illa isrl̄; pugna aut; puenit
 usq; bethauen; & uir isrl̄ sociatus e sibi indie illa; Adiuuauit aut; saul populū indie illa

iiii

ii

iii

iiii

dicens; maledictus uir qui comederit panem usq; ad uesperam donec ulescat de inimicis meis;
 & non manducauit uniuersus populus panem. Omneq; terre uulgus uenit insilium. in quo
 erat mel sup faciem agru. Ingressus e itaq; populus silium. & apparuit fluens mel.
 nullusq; applicuit manum ad os suum. Timebat eni populus iuramentu. Porro ionathas
 non audierat cum adiuuaret pater ei populum. extenditq; summitatem iugule quam
 habebat in manu. et intinxit in fauim mellis. & conuertit manum sua ad os suum. illuminati
 sunt oculi eius. Respondensq; unus de populo. ait; iure iurando constrinxit pater tuus pplm
 dicens; maledictus q; comederit panem hodie. Defecerat aut populus. Dixitq; ionathas;
 turbauit pater meus terram. Vidistis ipsi quia illuminati sunt oculi mei. eo qd gustauerim
 paululum de melle isto. qnto magis si comedisset populus de pda inimicoru suoru quam
 repperit. nonne maior fuisset plaga in philistis. Peussentur q; in die illa philisteos.
 amachinis usq; in abialon. Defringatur e aut populus nimis. & uersus ad pdam tulit oues
 et boues & utulos & mactauerunt in terra. comeditq; populus. cum sanguine. Huntauer
 aut saul. dicentes qd populus peccasset dno. comedens cum sanguine. Qui ait; pu. uicari
 estis. Voluit ad me lamunc saxum grande. Et dixit saul; dispgimini in uulgus & dicite
 eis. ut adducat ad me unusquisq; bouem suum et aridem. & occidite sup istud iuesamm.
 et non peccabitis dno comedentes cu sanguine. Adduxit itaq; omis populus unusquisq;
 bouem in manu sua usq; ad noctem. & occiderit ibi. Aedificauit aut saul. altare dno; tuncq;
 pmum coepit edificare altare dno. Et dixit saul; irru. im sup philisteos nocte. & u. stemus
 eos usq; dum illucescit mane. nec relinquamus de eis unum. Dixitq; populus; omne qd
 bonum uidetur in oculis tuis fac. Et ait sacerdos; acclamamus huc ad dnm; & consulit
 saul dnm dicens; num psequar philistum. si trad s eos immanus ist. & non respondit ei
 in die illa. Dixitq; saul; applicate huc uniuersos angulos populi. & scitote et uideate quem
 acciderit peccatum hoc hodie. Quiuit dñs saluator ist. quia si p ionatham filium meo factu e.
 absq; retractione morietur. Ad qd nullus contradixit ei de omni populo. Et ait ad unum
 uersum ist; separaui uos in partem unam. & ego cum ionatha filio meo ero in parte
 una. Responditq; populus ad saul; qd bonum uidetur in oculis tuis fac. Et dixit saul
 ad dnm; dne ds ist. da iudicium. qd e qd non responderis seruo tuo. hodie. Summe

aut ionatha filio meo hec iniquitas e. da ostensionem. aut sita e in populo tuo hec iniquitas. da scitatem. Et deprehensus e ionathas & saul. populus aut exiit. Et ait saul; mitte sortem inter me. et inter ionathan filium meum; & captus e ionathas. Dixit aut saul ad ionathan; indica mihi quid feceris. & indicavit ei ionathas et ait; gustans gustavi insummitate virge que erat in manu mea paululum mellis. et ecce ego morior. et ait saul; hec facit mihi ds. & hec addit. quia morte morieris ionathan. Dixitq; populus ad saul; ergone ionathas morietur. qui fecit salutem hanc magnam israel. hoc nefas e; vivit dñs. si ceciderit capillus decapite eius in terram. quia cum do operatus e hodie. Liberauit q; popl's ionathan ut non moreretur; recessitq; saul. nec persecutus e phylistos. Porro phylister abierit in loca sua.

XIII.

Aet saul confirmato regno sup isrl. pugnabat percutum aduersum omnes inimicos eius. contra moab & filios ammon & edom. et reges saba et phylistos & quocumque se uertent superabat. Congregatoq; exercitu percussit amalech. & teruit isrl de manu uastatoris eius. Fuerunt aut filii saul ionathas et iesui & melchisua; nomina duarū filiarū ei. nom' primogenitē merab. nomen minoris nichol. & nomen uxoris saul achin. eni filia achin. & nom' pncipis militie eius abner filius ner patruelis saul. Porro eis fuerat pater saul. & ner pater abner filius abiel. Erat aut bellum potens aduersum phylistos omnib; diebus saul. Nam quemcumq; uiderat saul uirū fortem et aptum ad proclium. sociabat eum sibi.

Et dixit samahel ad saul; me misit dñs ut unguerem te in regem sup populum eius isrl. Hunc ergo audi uocem dñi. Hec dicit dñs exercituum; recensui quecumq; fecit amalech isrl. qm restitit ei in uia. cum ascenderet de egypto. Nunc igitur uade et percuti amalech. & demolire uniuersa eius; non parcas ei. sed interfice auro usq; ad mulierem. et paruulū atq; lactante. bouem & ouem. camelum et asinum. Precepit itaq; saul populo. et recensuit eos quasi agnos. ducenta milia peditum. & decem milia uirorū iuda. Cumq; uenisset saul usque ad euitatem amalech. tetendit insidias in torrente. Dixitq; saul cneus; abite. recedite atq; discedite ab amalech. ne forte inuoluam te cum eo. Tu eni fecisti misericordiam cū omnib; filiis isrl. cum ascenderent de egypto. Et recessit cneus de medio amalech. Percussitq; saul amalech ab euila. donec ueniret asur que e eregione egypti. et apprehendit agag regem amlech unum. omne aut uulgus interfecit more gladii. Et pepit saul & populus.

& n' concupiscas ex ipsi reb; aliquid.

agag & optimis gregibus ouium et armentorum & uestibus et arctibus & uniuersis que
pulchra erant. nec uoluerunt dispendere ea, quicquid uero uile fuit & reprobum hoc
demoliti sunt. Factum est autem uerbum domini ad samuelem dicens, poenitet me quod
constituerim saul regem, quia dereliquit me. et uerba mea opere non impleuit.
Contristatusque est samuhel, et clamauit ad dominum tota nocte. Cumque denotem surrexisset
samuhel ut iret ad saul mane, nuntiatum est samuheli eoquod uenisset saul in armelum.
et erexit ibi formicem triumphalem, et reuersus transisset descendissetque in gal galila.
Venit ergo samuel ad saul in galgala, & saul offerebat holocaustum domino de munitis pedarum
que attulerat ex amalech. Et dum uenisset samuhel ad saul, dixit ei saul, benedictus
tu domino, impleui uerbum domini. Dixitque samuhel, & que est hec uox gregum que resonat
in auribus meis, et armentorum quam ego audio, & ut saul, de amalech adduxerunt ea.
sepe enim populus melioribus ouibus & armentis, ut immolarentur domino deo tuo, reliqua
uero occidimus. At autem samuhel ad saul, sine me iudicabo tibi que locutus sit
dominus ad me nocte. Dixitque ei, loquere. Et ut samuhel, nonne cum paruulus esses in
oculis tuis, caput in tribubus israel factus es, unxitque te dominus in regem super israel, & misit te
dominus in uia, & uade et interfice peccatores amalech, & pugna uis contra eos usque
ad intermicionem eorum, quare ergo non audisti uocem domini, sed uerfus ad pedem eius
et fecisti malum in oculis domini, & ut saul ad samuelem, immo audiui uocem domini,
et ambulauit in uia quam misit me dominus, & adduxi agag regem amalech, et amalech
interfeci. Tulit autem populus depreda oues et boues primitias eorum que cetera sunt, ut
immolet domino deo suo in galgalis. Et ut samuhel, nunquid uult dominus holocausta aut uehmas
et non potius ut obediatur uoci domini. Melior est enim obedientia quam uictime, &
auscultare magis quam offerre adipem arctum. Quam quasi peccatum hirci, melius est
repugnare, et quasi scelus idolatrie, nolite ad quiescere. Pro eo ergo quod abiicit te
sermonem domini, abiicit te ne sis rex. Dixitque saul ad samuelem, peccavi, quia peruersus
sum sermonem domini & uerba tua, timens populum et obediens uoci eorum. Sed nunc
porta quesio peccatum meum, & reuertere mecum ut adorem dominum. Et ut samuhel ad
saul, non reuertar tecum, quia peccasti sermonem domini, & abiicit te dominus, ne sis rex super israel.

66. *Lesi apud dicitur
magnum in saul qui
despectus est. & uocem
magnum in saul qui
uult.*

Et conuersus est samuhel ut abiret. ille autem apprehendit summitatem pallii eius. que & scissa est. Et ait ad eum samuhel; scidit dominus regnum israhel a te hodie. et tradidit illud proximo tuo meliori te. Porro triumphator israhel non pareet. & poenitudine non flectetur. Neque enim homo est. ut agat poenitentiam. At ille ait; peccaui. sed nunc honora me coram senioribus populi mei & coram israhel. & reuerte mecum ut adorem dominum deum tuum. Reuersus ergo samuhel secutus est saulem. & adorauit saul dominum. Dixitque samuhel; ad ducite ad me agag regem amalech. Et oblatuſ est ei agag pinguisſimus tremens. Et dixit agag; sicut separat amara mors. Et ait samuhel; sicut fecit absque liberis mulieres gladius tuus sic absque liberis erit inter mulieres mater tua. Et infrusta concidit eum samuhel. coram domino in galgalis.

Mbut autem samuhel in ramatha. saul uero ascendit in domum suam in gabath; et non uidit samuhel ultra saul usque ad diem mortis sue; ueruntamen lugerebat samuhel saul. quoniam dominum poenitebat quod constituisset regem saul super israhel. Dixitque dominus ad samuhel; usquequo tu luges saul. cum ego peccerim eum. ne regnet super israhel. Imple cornu tuum oleo. et ueni ut mittam te ad isai bechleemitem. Puich enim in filiis eius mihi regem. Et ait samuhel; quomodo uadam. Audiet enim saul. & interficiet me. Et ait dominus; utulum de armento tolles in manu tua. & dicetis ad immolandum domino ueni. Et uocabis isai ad iunctimam. & ego ostendam tibi quid facias. & ungues quemcumque monstrauero tibi. Fecit ergo samuhel sicut locutus est ei dominus. uenitque in bechleem. & admirati sunt seniores ciuitatis occurrentes ei. dixeruntque; pacificusne ingressus tuus. & ait pacificus. Ad immolandum domino ueni; scificium. & uenite mecum ut immolem. Scificauit ergo isai et filios eius. & uocauit eos ad sacrificium. Cumque ingressi essent. uidit eliab & ait; num coram domino est christus eius. Et dixit dominus ad samuhel; ne respicias uultum eius. neque altitudinem stature eius. quoniam abiecti eum. nec iuxta intuitum hominis iudico. Homo enim uidet ea que parent. dominus autem intuetur cor. Et uocauit isai ammadib. et adduxit eum coram samuhel. Qui dixit; nec hunc elegit dominus. Adduxit autem isai samma. de quo ait; etiam hunc non elegit dominus. Adduxit itaque isai septem filios suos coram samuhel; & ait samuhel ad isai; non elegit dominus ex istis. Dixitque samuhel ad isai; nunquid iam completi sunt filii. qui respondit; adhuc reliquus est paruulus. & pascit oues. Et ait samuhel ad isai; mitte

XU

IVX

et adducit eum. Nec enim discumbem. priusquam ille huc ueniat. Misit ergo & adduxit eum. fiat aut rufus & pulcher aspectu. decoraque facie. Et ut dñs; surgit & ungue eum. ipse est enim. Tullit igitur samuhel cornu olei et unxit eum in medio fratrum eius. & directus est sps dñi in dauid adie illa et in peliquum. Surgensque samuhel abiit in ramatha. Sps aut dñi recessit a saul. & exagrabat eum sps nequam ad nō. Dixeruntque serui saul ad eum; ecce sps dñi malus exagrat te. iubeat dñs nō rex. et serui tui qui coram te sunt querent hominē scientē psallere cithara. ut quando arripuerit te sps dñi malus. psallat manu sua. et leuius feras. Et ut saul ad seruos suos; pūdetē mihi aliquem bene psallentem. & adducite eum ad me. Et respondens unus depueris ait; ecce uidi filium isai bethlemite scientem psallere. & fortissimū robore. et uirum bellicosum. et prudentem in uerbis. rursus pulchrum. & dñs est eum eo. Misit ergo saul nuntios ad isai dicens; mitte ad me dauid filium tuum qui est in pascuis. Tullit itaque isai asinum plenum panibus. et laggenam uini. & hœdum decapris unum. & misit pmanū dauid filii sui sauli. Et uenit dauid ad saul. & stetit coram eo. et ille dilexit eum sicut unum. et factus est eius armiger. Misitque saul ad isai dicens; stet dñs in conspectu meo. inueni enim gratiam in oculis meis. Igitur quando cum sps dñi malus arripiebat saul. tollebat dauid citharam & percutiebat manu sua. et refocilabatur saul. & leuius habebat. Recedebat enim ab eo sps malus.

XVI.

Congregantes uero philistiæ agmina sua in proelium conueniunt in socho iude. et castra metati sunt inter socho & azeca in finibus domini. Porro saul et uiri isrl congregati uenerunt in uallem terebinthi. et direxerunt aciem ad pugrandū contra philistim. Et philistim stabant super montē ex parte hac. et isrl stabat super montem ex altera parte. uallisque erat inter eos. Et egressus est uir spurius de castris philistinorum nomine goliath de geth. altitudinis sex cubitorum et palmo. et cassis creta super caput eius. et lorica humerata induebatur. Porro pondus lorice eius quinque milia siclorum. etis. & ocreis cretis habebat in erubus. & clypeus cretus tangebatur umeros eius. Hastile autem haste eius erat quasi licuatorum trecentium. ipsum autem ferrum haste eius sexcentos siclos habebat. ferri. et armiger eius antecedebat eum. Stansque clamabat aduersus phalangis isrl. & dicebat eis; quare uenistis parati ad proelium. Nunquid ego non sum philistius. et uos serui saul. eligite ex uobis uirum. et descendat ad singulare certamen. Siqui. rit pugnare mecum.

Avō ecce uisus dñs. sps dñi
malus dñi in dñs. p. lūm
nam p. dñs in dñs. p. lūm
aut p. dñs in dñs. p. lūm
in uis. dñs in dñs. p. lūm
dñs. qui uisus uis p. lūm
uale. Solo ergo uis illa
da est. qui cum hoste pugnare
miserit. et ad dñm. uis uis
et. in uis. illa uis uis
seruare.

137

A manu. armiger. dñs
sine humis

14
et percussit me. erimus uobis serui. si autem ego preualuero et percussero eum. uos serui eritis
et seruetis nobis. Et uocabat philisteus. ego exprobraui agminibus israel hodie. date mihi
uirum. et incit mecum singulare certamen. Audiens autem saul et omnes uiri israhelitarum
sermones philistei huiusmodi. stupebant et metuebant nimis. Dauid autem erat filius
uiri esathai de quo supradictum est. de bethleem iuda. cui nomen erat isai. qui habebat octo
filios. et erat uir indies. saul senex et agendus inter uiros. Abierunt autem tres filii eius
maiores post saul in proelium. et nomina trium filiorum eius que preceperant ad bellum. heliab
primogenitus. et secus aminadab. tertiusque semma. dauid autem erat minimus. Tribus ergo
maioribus secutus saulem. abiit dauid et reuersus est ad saulem ut pasceret gregem patris sui in
bethleem. Procedebat uero philisteus mane et uespere. et stabat quadraginta diebus. Dixit
autem isai ad dauid filium suum. accipe fratribus tuis ephypolente et decem panes istos. et
curre in istra ad fratres tuos. et decem formellas casei has deferes ad tribum. et fratres
tuos uisitabis si recte agant. et cum quibus ordinati sunt disces. Saul autem et omnes
filii israel. in ualle terebantini pugnantibus aduersum philistinum. Surrexit itaque dauid
mane et commisit gregem custodi. et onustus abiit sicut preceperat ei isai. et uenit ad
locum magala. et ad exercitum qui egressus ad pugnam uociferatus erat in certamine.
Dirigerat enim aciem israel. sed et philistinum ex aduerso fuerant preparati. Derelinquens ergo
dauid uasa que attulerat sub manu custodis ad sarem. cucurrit ad locum certaminis.
et interrogabat si omnia recte agerentur erga fratres suos. Cumque adhuc ille loqueretur
eis. apparuit autem ille spiritus ascendens. goliath nomine philisteus de castris
philistinorum. et loquente eo hec eadem uerba. audiuit dauid. Omnes autem israhelitarum
cum uidissent uirum. fugerunt a facie eius. timentes eum ualde. Et dixit unusquisque
de israel. num uidisti uirum hunc qui ascendit. Ad exprobandum enim israel ascendit. Vir
ergo qui percussit eum dicabit rex diuitis magnis. et filiam suam dabit ei. et domum
patris eius faciet absque tributo in israel. Et ait dauid ad uiros qui secum stabant dicens.
quid dabit uirum qui percussit philisteum hunc. et tulerit opprobrium de israel.
Quis est enim hic philisteus in circuncisus. qui exprobrauit acies dei uiuentis. Respondebat
autem ei populus eundem sermonem dicens. hec dabit uirum qui percussit eum.

¶ Cum audisset heliab frater eius maior loquentē eō cum aliis inuis e contra dauid
et ait; quare uenisti. Et quare dereliquisti pauculas oues illas in deserto. Ego noui
supbiam tuam & nequitiam cordis tui. quia ut uideres proelium descendisti. Et dixit
dauid; quid feci. Nunquid non uerbum e. & declinauit paululum ab eo ad alium. dixitq;
eundem sermonem; & respondit ei populus uerbum sicut prius. Audita sunt aut uerba
que locutus e dauid. & annuntiata in conspectu saul. Ad quem cum fuisset. adductus
locutus e ei; non conecidat cor cuiusquam in eo. Ego seruus tuus uadam. et pugnabo
aduersum philisteum. Et ait saul ad dauid; non uales resistere philisteo isti. nec
pugnare aduersum eum quia puer es. hic aut uir bellator ab adolescentia sua. Dixitq;
dauid ad saulem; pascibat seruus tuus patris sui gregem. & ueniebat leo ut ursus
tollebantq; arietem de medio gregis. & sequebar eos. & percutebam et uidebamq; de ore
coru. Et illi consurgebant aduersum me. et apprehendebam mentum eor. & suffocabam
interficiebamq; eos. Nam et leonem et ursum interfeci ego seruus tuus. Erat igitur
et philisteus hic incircuncisus quasi unus ex eis. qui ausus e maledicere exercitui dei uiuentis. *¶ uada*
& auferat opprobrium populo. Et ait dñs; dñs qui eruit me. de manu leonis et de manu ursi. ipse liberabit
me de manu philistei huius. Dixit aut saul ad dauid; uade. & dñs tecum sit. Et in
dixit saul dauid uestimtis suis. imposuitq; galeam cretam sup caput ei. & uestiuit
eum lorica. Accinctus q; dauid gladio eius sup uestem suam. coepit temptare si
armatus posset incedere. Non enim habebat consuetudinem. Dixitq; dauid ad saulem;
non possum sic incedere. quia nec usum habeo. Et deposuit ea. & tulit baculum suum
que semp habebat in manibus. et elegit sibi quinque limpidissimos lapides de torrente.
& misit eos in petram pastorem quam habebat secum. & fundam manu tulit. & processit
aduersum philisteum. Ibat autem philisteus incedens. & appropinquans aduersum
dauid. & armiger eius ante eum. Cumq; inspexisset philisteus & uidisset dauid.
despexit eum. Erat enim adolescens rufus. & pulcher aspectu. Et dixit philisteus ad
dauid; nunquid ego canis sum. quia tu uenis ad me cum baculo. & maledixit
philisteus dauid in diis suis; dixitq; ad dauid; ueni ad me & dabo carnes tuas
uolarilib; celi & bestis terre. Dixit aut dauid ad philisteum; tu uenis ad me

& referret caput ei in iherosolimam.

mississet eum saul. et prudenter se agebat. Posuitque cum saul super viros belli. et acceptus erat oculis uniuersi populi. maximeque in conspectu famulorum saul. Porro cum reuertetur percussio philisteo dauid. egressae sunt mulieres de uniuersis urbibus israhel. cantantes chorosque ducentes in occursum saul regis in tympanis letitiae & in liris. et percinebant mulieres ludentes atque dicebant. percussit saul mille. et dauid decem milia. Iratus est autem saul nimis. et displicuit oculis eius iste sermo. dicitque. dederunt dauid decem milia. & mihi dederunt mille. Quid tibi super est. nisi solum regnum. Non rectis ergo oculis saul aspicebat dauid a die illa. & deinceps. Post diem autem alteram inuasit spiritus diabolus saul et prophetauit in medio domus sue. dauid autem percellitur manu sua. sicut per singulos dies. Tenebatque saul lanceam et misit eam. putans quod configere possit dauid cum pariete. Et declinauit dauid a facie eius secundo. et timuit saul dauid. eo quod esset dominus cum eo. et se recessisset. Amouit ergo eum saul a se. & fecit eum tribunum super mille viros. et egrediebatur et intrabat in conspectu populi. In omnibus quoque uis suis dauid prudenter agebat. et dominus erat cum eo. Vidit itaque saul quod prudens esset nimis. et coepit cauere eum. Omnis autem israhel & iuda diligebat dauid. ipse enim ingrediebatur & egrediebatur ante eos. Dixit autem saul ad dauid. ecce filia mea maior merob. ipsam dabo tibi uxorem. tantummodo esto uir fortis. & proeliare bella domini. Saul autem reputabat dicens. non sit manus mea in eo. sed sit super eum manus philistinorum. At autem dauid ad saulem. quis ego sum. aut quae est uita mea. aut cognatio patris mei in israhel. ut sim gener regis. factum est autem tempus cum deberet dari merob filia saul dauid. data est hadrihel molathite. uxor. Dilexit autem nichol filiam saul alteram dauid. & nuntiatum est saul & placuit ei. Dixitque saul. dabo eam illi. ut fiat ei in scandalum. & sit super eum manus philistinorum. Dixit ergo saul ad dauid. induab. rebus gener meus eris hodie. Et mandauit saul seruis suis. loquimini ad dauid clam me. dicentes. ecce placeat regi. & omnes serui eius diligunt te. Hunc ergo esto gener regis. Et locuti sunt serui saul in auribus dauid. omnia uerba haec. Et ait dauid. num parum uobis uidetur generum esse regis. ego autem sum uir pauper & tenuis. Et renuntiauerunt serui saul dicentes. huiusmodi uerba locutus est dauid. Dixit autem saul. sic loquimini ad dauid. non habet necesse rex sponsalia. nisi tantum centum praepudia philistinorum. ut fiat ultio

de inimicis regis. Porro saul cogitabat tradere dauid. in man^o philistinorū. Cumque
 renuntiassent serui ei⁹ dauid uerba que dixerat saul. placuit sermo in oculis dauid
 ut fieret gener regis. Et post dies paucos. surgens dauid abiit maccharon cū uiris
 qui sub eo erant. & percussit de philistinis ducentos uiros. attulitq; p̄putia eorū. &
 annumerauit ea regi ut esset gener eius. Dedit itaq; ei saul michol filiam suā uxore.
 Et uidit saul & intellexit quia dñs eēt cum dauid; michol autē filia saul diligebat
 eum; & saul magis cōepit timere dauid. factusq; ē saul inimicus dauid cunctis dieb⁹.
 & egressi sunt p̄ncipes philistinorū; a principio autē egressiois eorū prudentius
 se agebat dauid. qm̄ om̄s serui saul. & celebre factum ē nomen ei⁹ nimis. Locutus
 ē autē saul ad ionatham filium suū & ad om̄s seruos suos. ut occiderent dauid. Porro
 ionathas filius saul diligebat ualde dauid. & indicauit ionathas dauid dicens; querit
 saul pater meus occidere te; quia p̄pter obserua te queso mane. imanebis clam. & abscon-
 deris. Ego autē egrediens stabo iuxta patrem meum in agro ubicunq; fuerit. & ego
 loquar de te ad patrem meum. & quocunq; uidero annuntiabo tibi. Locutus ē ḡ ionathas
 de dauid bona ad saulem patrem suum; dixitq; ad eum; ne pecces rex in seruum tuū
 dauid. quia non peccauit tibi. & opera eius bona sunt ualde tibi. & posuit animā
 suam in manu suā. & percussit philisteum. & fecit dñs salutem magnā uniuerso isrl̄i.
 Vidisti & letatus es. Quare ergo peccas in sanguine innoxio. interficiens dauid
 qui ē absq; culpa. q̄t cum audisset saul. placatus ē uoce ionathe & iurauit; uiuit dñs.
 quia non occidetur. Vocauit itaq; ionathas dauid. & indicauit ei omnia uerba hęc;
 et introduxit ionathas dauid ad saulem. & fuit ante eum sicut fuit heri et nudius
 tertius. Motum ē autē rursus bellum. & egressus dauid pugnauit aduersum
 philistinum. percussitq; eos plaga magna. et fugerunt a facie eius. Et factus ē sp̄s dñi
 malus in saul; sedebat autē in domo sua. & tenebat lanceam; porro dauid psallebat
 manusua. Nisusq; ē saul configere lancea dauid in pariete; & declinauit dauid
 a facie saul; lancea autē casso uulnere plata ē in pariete. & dauid fugit in saluatiſe
 nocte illa. Misit ḡ saul satellites suos in domum dauid ut custodirent eū. & inueniret
 mane. Q̄t cum arriuiſset dauid michol uxor sua dicens; nisi saluaueris te

nocte hac eras morieris. deposuit eum p fenestram. Porro ille abiit. & aufugit. atq.
saluatus e. Tulit aut michol statuam & posuit eam sup lectum. & pellem pilosam
captarum posuit ad caput ei. & operuit eam uestimentis. Misit aut saul appari
tores qui raperent dauid. & responsum e. qd egrotaret. Rursumq misit saul nuntios
ut uiderent dauid dicens; affer te eum ad me in lecto. ut occidatur. Cumq uenissent
nuntii. inuentum e simulacrum sup lectum. & pelles captar. ad caput eius. Dixitq.
saul ad michol; quare sic illuisti mihi. & dimisisti inimicum me. ut fugeret. Et
respondit michol ad saul; quia ipse locutus e mihi; dimitte me. alioquin interficiam te.

XCIII.

Saul aut fugiens saluatus e. & uenit ad samuhel in ramatha. & nuntiavit ei omnia
que fecerat sibi saul; et abierunt ipse & samuhel. et morati sunt in nainoth. Nuntiatum
e aut saul ad centibus; ecce dauid in nainoth in ramatha. Misit g saul lictores. ut
raperent dauid; qui cum uidissent euncum pphetar. uaticinantium. & samuhel
stantem sup eos. factus e etiam in illis sps dni. & pphetare coeperunt etiam ipsi. Qd
cum nuntiatum eet sauli. misit alios nuntios. pphetauer. aut illi. Et rursum saul
misit tertios nuntios. qui et ipsi. pphetauerunt. Abiit aut etiam ipse in ramatha. &
uenit usq ad cisternam magnam que e in socchoth. & interrogauit & dixit; in quo loco
sunt samuhel & dauid. dictumq e ei; ecce in nainoth sunt in ramatha; abiit in nainoth
in ramatha. factus e etiam sup eum sps di. & ambulabat in grediens. & pphetauit usq
dum ueniret in nainoth in ramatha. Et exspoliavit se etiam ipse uestimentis suis. ppheta
uit cum ceteris coram samuhel. & cecinit nudus tota die illi. et nocte. Unde rexiuit
puerbum; num et saul in pphetas. Fugit aut dauid de nainoth. que e in ramatha.
ueniensq locutus e coram ionathas; quid feci que e iniquitas mea. et qd peccatum
me. in patrem tuum. qa querit anima mea. Qui dixit ei; absit ire. non morieris.
Non eni faciet pater meus quicquam grande & paruum. nisi prius iudicauerit mihi.
Hunc g celauit me pater meus sermonem tantummodo. nequaquam erit istud; iurauit
rursum dauid. Et ille ait; scit pfecto pater tuus quia inueni gratiam in oculis tuis. & dicit;
nesciat hoc ionathas. ne forte tristetur. Quinimo uiuit dñs et inuit anima tua. quia
uno tantum ut ita dicam gradu. ego morsq diuidimur. Et ait ionathas ad dauid;

sedisset rex sup cathedram suam secundum consuetudinem que erat iuxta parietem.
surrexit ionathas & sedit abner & litere saul; uacuisq; apparuit locus dauid. in e
locutus saul quicqm̄ in die illa. Cogitabat enim qd̄ forte euenisset ei. ut non eēt mundus
nec purificatus. Cumq; illuxisset dies secunda post kalendas. rursus uacuis apparuit
locus dauid. Dixitq; saul ad ionathan filium suum; cur non uenit filius isai nec heri nec
hodie ad uescendum. & respondit ionathas sauli; rogaui me obnixē ut iret in bethleem
et. ait; dimitte me qm̄ sacrificium sollempne ē in ciuitate. unus defrib; meis accessit
me. Hunc q̄ si ueneri qm̄ in oculis tuis. uadam cito & uidebo fratres meos; ob hanc
causam non uenit ad mensam regis. Iratus autē saul aduersum ionathan dixit ei; fili
mulieris uirum ultro rapientis. nunqd̄ ignoro quia diligis filium isai. in confusionē tuam
& in confusionem ignominiose matris tue. Omib; enī dieb; quibus filius isai uixerit
sup terram. non stabiliēris tu. neq; regnum tuum. Itaq; iam nunc mitte. & adduc cum
ad me. quia filius mortis ē. Respondens autē ionathas sauli patri suo. ait; quare moriet.
quid fecit. & arripuit saul lanceam. ut periret eum. Et intellexit ionathas qd̄ definit
eēt a patre suo. ut interficeret dauid. Surrexit q̄ ionathas amensu in ira furoris. & n̄ comēdit
in die kalendarum secunda panem. Contristatus ē enī sup dauid. eo qd̄ confudisset eum
pater suus. Cumq; illuxisset mane. uenit ionathas in agrū iuxta placitum dauid. & puer
paruulus cum eo; & ait ad puerū suum. uade et. affer mihi sagittas quas ego uacio. Cūq;
puer cucurrisset. iecit aliam sagittam trans puerū. Venit itaq; puer ad locum uaculi
qd̄ miserat ionathas. & clamauit ionathas post tergum pueri. & ait. ecce ibi ē sagitta.
porro ultrate. Clamauitq; iterum ionathas post tergum pueri; festina uelocit. ne steteris.
Collegit autē puer ionathę sagittas. & attulit ad dominum suum. et qd̄ ageret penitus
ignorabat. Tantūmodo enī ionathas & dauid. rem nouerant. Dedit igitur ionathas
arma sua puero et dixit ei; uade deser in ciuitatem. Cumq; abisset puer. surrex̄ dā
de loco q̄ uergebat ad austrum. & cadens p̄nus in terram. adorauit tertio; & osculantes
alterutrum. fleuerunt paritē. dauid autē amplius. Dix̄ q̄ ionathas ad dauid. uade
in pace. quecumq; uirauim; ambo in nomine dñi dicentes. dñs sit inter me & te. & inter
semen meū & semen tuum usq; in sempiternum. Et surrexit & abiit. sed et ionathas
ingressus ē ciuitatem. **V**enit autē dauid in nobis ad achimelech sacerdotem. **ro**bstu
puer

achimelech eo qđ uenisset dauid & dixit ei; quare tu solus & nullus ē tecum. & ait dđ
 ad achimelech sacerdotem; Rex precepit mihi sermonem & dixit; nemo sciat rem ppter
 qđ ame missus es. et cuiusmodi tibi pcepta dederim. Nam et pueris conduxī illum &
 illum locum. Nunc igitur siquid habes admanū. ut quinq; panes da mihi. aut quicquid
 inueneris. Et respondens sacerdos dauid. ait ei; non habeo panes. Licos admanū. sed tantū
 panem sem; si mundi sunt pueri maxime amulierib; manducent. Et respondit dauid
 sacerdoti. & dixit ei; equidem si de mulierib; agitur. continuū nos abheri et nudius
 tertius qđdo egrediebamur. & fuerunt uasa puerorū scā. Porro uia hęc polluta ē.
 sed et ipsa hodie scificabitur inuasit. Dedit ergo ei sacerdos scificatum panem. Neq; enī
 erat ibi panis. nisi tantum panes ppositionis q̄ sublatis fuerant a facie dñi. ut ponerent
 panes calidi. Erat autē ibi uir quidam deseruus saul. in die illa intus in tabnaculo dñi.
 & nomē eius doē idumeus potentissim; pastor saul. Hic pascēbat mulas saul. Dixit autē dauid ad achimelech;
 Si habes hic admanū hastam. aut gladium. quia gladium meū & arma mea non
 tuli mecum. sermo enī regis urguebat. Et dixit sacerdos; ecce hic gladius goliath
 philisteri quē percussisti in ualle terebinthi est inuolutus pallio post ephod. sicut
 uis tollere. tolle. Neq; enī ē alius hic. absq; eo. Et ait dauid; non ē alter huic similis.
 da mihi eum. Surrexit itaq; dauid & fugit in die illa a facie saul. & uenit ad achis regē
 geth. Dixeruntq; ei serui achis; nunquid non iste ē dauid rex terre. Nomen huic cana
 bant pehoros dicentes; percussit saul mille. & dauid decem milia. Posuit autē dauid
 sermones istos in corde suo. et extimuit ualde a facie achis regis geth. et immutauit
 ossium coram eis. & collabebatur inter manus eorū. et impingebat in ostium portae.
 defluebantq; salus eius in barbam; ^{Et ceciderunt & adorauerunt achis.} Et ait achis ad seruos suos; uidistis hominem insanū.
 quare adduxistis eum ad me. An desunt nob; furiosi. qđ introduxistis istum. ut furere
 me p̄sente. **Hic ne ingredietur domum meā.** Abiit ergo inde dauid. et fugit in speluncā
 modollam. Qđ cum audissent fratres ei. et om̄s domus patris eius. descenderunt ad eum
 illuc; & conuenerunt ad eum om̄s qui erant in angustia constituti. et oppressi gre alieno
 & amaro animo. et factus ē eorū princeps; fueruntq; eum eo quasi quadringenti uiri.
 Et p̄fectus ē dauid inde in maspha quē ē moab; & dixit ad regem moab; maneat oro
 patris meus & mater mea uobiscum. donec sciam quid faciat mihi dñs. Et reliquit eos

xxii.

ante faciem regis moab; manseruntq; apud eum cunctis dieb; quibus dauid fuit in p̄sidio.
XX. **D**ixitq; ergo propheta ad dauid; noli manere in p̄sidio; sed p̄ficere et uade in terram
iuda. Et p̄fectus dauid; uenit in siluam areth; & audiuit saul qd̄ apparuisset dauid; iunri
qui erant cum eo. Saul autē cum maneret in gabia. & esset in memore qd̄ ē in manu hastam
manu tenens; cunctiq; serui ei circumstant eum; ait ad seruos suos q̄ assistebant ei; audite
me filii gemm. Nunquid omib; uob; dabit filius isa agros et uineas; & uniuersos uos
faciet tribunos et centuriones; qm̄ conuistis om̄s aduersum me. non ē qui mihi
renuntiet; maxime cum & filius meus sedus iunxerit cum filio isa. non ē qui uicem
meam doceat ex uobis; nec q̄ annuntiet mihi. eo qd̄ suscitauerit filius meus seruum meum
aduersum me; insidiantemq; mihi usq; hodie. Respondens autē doec idumeus q̄ assistebat.
et erat primus inter seruos saul; uidi inquit filium isa in nobee apud achimelech
filium achitob sacerdotem; qui consuluit p̄ eo dnm̄. & cibaria dedit ei; sed et gladium
goliath philisti dedit illi. Misit ergo rex ad accersendum achimelech filium achitob
sacerdotem; & omnem domum patris ei; sacerdotum qui erant in nobee; qui uenerunt
uniuersi ad regem. Et ait saul; ^{ad achimelech} audi fili achitob. Qui respondit; presto sum domine.
Dixitq; ad eum saul; quare conuistis aduersum me tu et filius isa; & dedisti ei panes
& gladium; & consuluisti p̄ eo dnm̄. ut conuigra; aduersum me. insidiator usq; hodie
p̄manens. Respondensq; achimelech rex; ait; & quis in omib; seruis tuis sicut dauid
fidelis; & gener regis; & p̄gens ad imperium tuum. & gloriosus in domo tua. num hodie
c. epi. consulere p̄ eo dnm̄. Absit hoc. ame. ne suspicetur rex aduersus seruum suum
rem huiusmodi. in uniuersa domo patris mei. Non enī sciuit seruus tuus quicqm̄ sup
hoc negotio. ut modicum ut grande. Dixitq; rex; morte morieris achimelech tu & om̄s
domus patris tui. Et ait rex emissarius qui circumstant e; conuertimini. et interficite
sacerdotes dnm̄. Nam manus eorū cum dauid ē. scientes qd̄ fugisset. & non indicauerunt mihi.
Noluerunt autē serui regis extendere manum suam. in sacerdotes dnm̄. Et ait rex ad doec;
conuertere tu; & irruē in sacerdotes. Conuersusq; doec idumeus irruit in sacerdotes;
et trucidauit in die illa octoginta quinque uiros uestitos ephod lineo. Nobee autem
civitatem sacerdotum percussit in ore gladii; uiros et mulieres; paruulos & lactantes.
bouem & asinum & ouem in ore gladii. In adens autē unus filius achimelech filii

achimob cuius nomen erat abiarhar fugit ad dauid & annuntiavit ei qd occidisset saul
sacerdotes dñi. Et ait dauid ad abiarhar sciebam indie illa qd cum ibi eēt doce ichumes.
peul dubio annuntiaret sauli. Ego sum reus omnium animarū^{dom} patris tui. mane mecum
ne timeas. Siquis quesierit animam meā quæret animam tuam. mecumq; seruaberis.

Et annuntiaverunt dauid dicentes; ecce philistinim obpugnant ceila. & diripiunt areas.
Consulunt igitur dauid dñm dicens; num uadam & percuciam philisteos istos? & ait
dñs ad dauid; uade & percutes philisteos & saluabis ceila. Et dixerunt uiri q̄ erant
cum dauid ad eum; ecce nos hic in iudea consistentes timemus. quantomagis steterimus
in ceila aduersus agmina philistinorū. Rursum q̄ dauid consuluit dñm. Qui respon
dens ait ei; surge uade in ceila. Ego enim tradam philisteos in manu tua. Abiit dauid
et uiri eius in ceila. & pugnavit aduersum philisteos. & abegit iumenta eorū. & percussit

XXI

eos plaga magna. & saluavit dauid habitatores ceile. **P**orro eo tempore quo fugerit
abiarhar filius achimelech ad dauid in ceila. ephod secum habens descenderat. Hunti
atum ē autē saul qd uenisset dauid in ceila. & ait saul; tradidit eum dñs in manu meas;
conclususq; ē introgressus urbem. in qua portę & serę sunt. Et p̄cepit saul omni populo.
ut ad pugnam descenderet in ceila. & obsideret dauid & uiros eius. Qd cum resisset dñs
quia p̄pararet ei saul clam malum. dixit ad abiarhar sacerdotem; applica ephod;
Et ait dauid; dñe dñs isrl. audiuit famam seruis tuis. qd disponat saul uenire ad ceila.
ut euertat urbem p̄pter me. Si tradent me uiri ceile in manus ei. et si descendet saul
sicut audiuit seruis tuis. dñe dñs isrl. iudica seruo tuo. Et ait dñs; descendet. Dixitq;
rursum dauid. si tradent me uiri ceile & uiros qui sunt mecum in manu saul. et dixit dñs;
tradent. Surrexit ergo dauid et uiri eius quasi secenti. & egressi de ceila. huc atq;
illuc uagabantur incerti. Huntiatumq; ē saul qd fugisset dauid de ceila. quamobrem
dissimulauit exire. Morabatur autē dauid in deserto in locis firmissimis. mansitq; in monte
solutudinis ziph; querebat tamen eum saul cunctis diebus. & non tradidit eum dñs in
manus eius. Et uidit dauid qd egressus esset saul. ut quæreret animam eius; porro dñs
erat in deserto ziph in silua. Et surrexit ionathas filius saul & abiit ad dauid in siluam.
et confortauit manus ei. in dō dixitq; ei; ne timeas. Neq; enim inueniet te manū saul
patris mei. & tu regnabis sup isrl. et ego ero tibi secundus. Sed et saul pater meus

†
+ scit hoc. Percussit igitur uterque foedus coram dño; mansitq; dauid in silua. ionathas
autē reuersus ē in domum suam. Ascenderunt autē ziphei ad saul in gaba dicentes; n̄ne
dauid latitat apud nos in locis tutissimis silue; in colle achileē que ē ad dexterā deserti.
Nunc ergo sicut desiderauit anima tua ut descenderes; descende; n̄m̄ autē erit ut tradam
eum in manus regis. Dixitq; saul; benedicti uos a dño; quia doluistis uicem meam. Abite
ergo et diligentius p̄parate & curiosius agite; & considerate locum ubi sit pes ei. Vt q̄s
uiderit eum ibi; Recogtat enī deme; qđ cillidē insidiet ei. Considerate & uideate
omnia latibula eius in quib; absconditur; et reuertimini ad me ad rem certam; ut
uicium uobiscum. Qđ si etiam in terra se obstruxerit; p̄seruabor eum in cunctis
milib; iuda. At illi surgentes; abierunt in ziph ante saul. Dauid autē et uiri eius erant
in deserto maon; in campis ad dexteram iesimuth. Iuit ergo saul et socii ei; adque
rendum eum; & nuntiatum ē dauid; statimq; descendit ad petram; & uersabatur in
deserto maon. Qđ cum audisset saul p̄secutus ē dauid in deserto maon; tibat saul ad
latus montis ex parte una; dauid autē et uiri eius erant in latere montis ex parte
altera. Porro dauid desperabat se posse euadere a facie saul. Itaq; saul et uiri eius
immodum coronę emgebant dauid; et uiros ei; ut caperent eum; & nuntius uenit ad saul
dicens; festina & ueni; qm̄ infuderunt se philistini sup̄ terram. Reuersus ē q̄ saul desistens
p̄sequi dauid; & p̄ceit in occursum philistinorū. Propter hoc uocauerunt locum illum;
petram diuidentem. Ascendit q̄ dauid inde; & habitauit in locis tutissimis engaddi.
Cumq; reuersus esset saul postquam p̄secutus ē philisteos; nuntiauer̄ ei dicentes; ecce
dauid in deserto ē engaddi. Assumens q̄ saul tria milia electorū uiros; ex omni
isrl̄; p̄ceit ad inuestigandum dauid et uiros ei; etiam sup̄ abruptissimas petras que
solis hibicib; p̄uicte sunt; & uenit ad caulis quōq; ouium que se offerebant uianti.
Itaq; ibi spelunca quam ingressus ē saul ut purgaret uentrem; porro dauid iurici
in interiori parte speluncę latebant; & dixerunt serui dauid ad eum; ecce dies de qua
locutus ē dñs ad te; ego tradam tibi inimicum tuum ut facias ei sicut placuerit in oculis
tuis. Surrexit q̄ dauid; et p̄cidit oram clamidis saul silenter. Post hæc percussit cor
suum dauid; eo qđ abscessisset oram clamidis saul; dixitq; ad uiros suos; ppitius mihi
sit dñs ne faciam hanc rem domino meo xp̄o dñi; ut mittam manū meā in eum; qm̄

xpe dñi ē. Vivit dñs. quia nisi dñs percussit eum. aut dies eius uenerit ut moriatur. aut descendens in proelio perierit. pprius sit mihi dñs non mittam manum meam in xpm dñi. Et confregit dauid uiros suos sermonib; & non pmisit eos ut ēsuragrent in saul. Porro saul exurgens de spelunca. pgebat coepto itinere. Surrexit autē id. dauid post eum. & egressus de spelunca. clamauit post tergum saul dicens; domine mi rex. Et respexit saul post se; & inclinauit se dauid pronus in terrā adorauit; dixitq; ad saul; quare audis uerba hominum loquentium; dauid querit malum aduersum te. ecce hodie uiderunt oculi tui qđ tradiderit te dñs in manu mea in spelunca. cogitauit ut occiderem te. sed pepcit tibi oculus meus. Dixi enim. non extendam manum meam in dominū meū. quia xpe dñi ē. Quin potius pater mi uide & cognosce oram clamidis tue in manu mea. qm̄ cum pēderem summitatem clamidis tue. nolui extendere manū meam in te. Anim aduerte & uide. qm̄ non ē in manu mea malum. neq; iniquitas. neq; peccauit in te; tu autē in fiduatis animę meę ut auferas eum. Iudicet dñs inter me & te. & uilescatur me dñs. exte. manus. autē mea non sit in te; sicut & in prouerbio. antiquo dñs. ab impijs egredietur impietas; manus q̄ mea non sit in te. Quem psequeris rex isrl. quem persequeris. Canem mortuum psequeris; & pulicem unum. Sic dñs iudex & iudicet inter me & te. et uideat & iudicet causam meam. & eruat me de manu tua. Cum autem compleisset dauid loquens sermones huiusmodi ad saulem. dixit saul; nunquid uox hęc tua ē fili mi dauid. Et leuauit saul uocem suam & fleuit; dixitq; ad dauid; iustior tu es quam ego. Tu enim tribuisti mihi bona. ego autē reddidi tibi mala; & tu in dieasti hodie que feceris mihi bona. quomodo tradiderit me dñs in manu tua. nō occideris me. Quis enim cum inuenerit inimicum suū. dimittet eum in uia bona. Sed dñs reddat tibi uicissitudinem hanc. p eo qđ hodie operatus es in me. Et nunc quia scio qđ certissime regnaturus es. & habiturus in manu tua regnum isrl. iura mihi in dñm. ne delcas semen meū post me. neq; auferas nomē meū de domo patris mei. Et iurauit dñs sauly. Abiit ergo saul in domū suam. & dauid et uiri eius ascenderunt ad tutiora loca.

XXII.

Mortuus ē autē samuhel. & congregatus ē uniuersus isrl. & plauerunt eum. & sepelierunt in domo sua in samatha. Consurgensq; dauid. descendit in desertum pharan. Erat autē uir quispiam in solitudine maon. et possessio eius in carmelo.

et homo ille magnus nimis; erantq; ei oues tria milia & mille capre; & accidit ut ton-
deretur grex eius in carmelo. Nomen aut uiri illius erat nabal & nomen uxoris eius
abigail. Hanc illa mulier prudentissima et speciosa; porro uir ei durus et pessimus &
militiosus; erat aut de genere chalep. Cum ergo audisset dauid in deserto qd tonderet
nabal gregem suum; misit decem iuvenes & dixit eis; ascendite in carmelum. iucietis
ad nabal & salutabitis eum ex nomine meo pacifice et dicetis; sit fratrib; meis & tibi pax.
et domui tue pax. & omib; quecumq; habes sit pax. ac multis annis facit siluos te
et domum tuam & omnia tua. Audiu qd tonderent pastores tui q; erant nobiscum ^{gregē}
in deserto; nunqm eis molesti fuimus; nec aliquando defuit eis quequam de grege
omni tempore quo fuerunt nobiscum in carmelo. Interroga pueros tuos & indicabunt tibi.
Hunc q; inueniant pueri tui qm in oculis tuis; indie em bona uenimus; qd cunq;
inuenierit manus tua; da pueris tuis & filio tuo dauid. Cumq; uenissent pueri dā.
locuti sunt ad nabal omnia uerba hęc ex nomine dauid; et siluerunt. Respondens
aut nabal pueris dauid ait; quis ē dauid & quis ē filius isu. hodie increuer; serui
qui fugunt dominos suos. Tollam ergo panes meos & aquas meas. et carnes pecorū
que occidi tonsorib; meis & dabo uiris quos nescio unde sint. Regressi sunt itaque
pueri dauid puluam suam & reuersi uenerunt et nuntiauer; ei omnia uerba que dixerat nabal.
Tunc dauid ait uiris suis; accingatur unusquisq; gladio suo. Et accincti sunt singuli
gladiis suis; accinctusq; ē & dauid ense suo; & secuti sunt dauid quasi quadringenti
uiri; porro ducenti remanserunt ad sarcinas. Abigail aut uxori nabal nuntiavit
unus de pueris dicens; ecce misit dauid nuntios de deserto ut benedicerent domino
nrō & auersus ē eos. Homines isti boni sitis fuerunt nob; non molesti. nec quicqm
aliquando peruit omni tempore quo sum; conuersati cum eis in deserto. Pro muro
erant nob; tam innocte quam indie. omnib; dieb; quib; pauimus apud ipsos greges.
Quamobrem considera & recoqta qd facias. qm completa ē malitia aduersum
uirum tuum. et aduersum domū tuam & ipse filius ē belial. ita ut nemo ei
possit loqui. Festinauit igitur abigail & tulit ducentos panes & duos utres
uini. et quinque ardetes coctos. & quinque sitapolentę & centū ligaturas uespasę.
et ducentas massas carum & imposuit sup; asinos; dixitq; pueris suis; pcedite

& ecce erat ei conuiuium in domo eius quasi conuiuium regis. & cor nabal iocundum. Erat enim ebrius nimis. & non indicauit ei uerbum pusillum. aut egredere usque in mane. Diluculo autem cum digressisset uinum nabal. indicauit ei uxor sua uerba hec. & mortuum est cor eius intransiens. & factus est quasi lapis. Cumque pertransissent dies decem. percussit dominus nabal & mortuus est. Quod cum audisset dauid mortuum nabal. ait. benedictus dominus qui iudicauit causam opprobrii mei de manu nabal. & seruum suum custodiuit. Anulo & militiam nabal reddidit dominus in caput eius. **M**isit ergo dauid & locutus est ad abigail. ut sumeret eam sibi in uxorem. Et uenerunt pueri dauid ad abigail in carmelum. et locuti sunt ad eam dicentes. dauid misit nos ad te ut acciperet te sibi in uxorem. Quae confurgens. adorauit pronam in terram. & ait. ecce famula tua sit in ancillam. ut lauet pedes seruatorum domini mei. & festinauit & surrexit abigail. et ascendit super asinum. & quinque puellae ierunt cum ea pediseque eius. & secuta est nuntios dauid. & facta est illi uxor. Sed & achinoem accepit dauid de iezrahel. & fuit utraque uxor eius. Saul autem dedit michol filiam suam uxorem dauid alio uirginitatis filio Luis qui erat de gallim. Et uenerunt ziphei ad saulem in gabaa dicentes. ecce dauid absconditus est in colle achille. quae est ex aduerso solitudinis. Et surrexit saul & descendit in desertum ziph. & cum eo tria milia uirorum delectis istis. ut quereret dauid in deserto ziph. In castrametatus est saul in gabaa achille quae est ex aduerso solitudinis in uia dauid. autem habitabat in deserto. Videns autem quod uenisset saul post se in desertum. misit exploratores. & dixerunt quod uenisset certissime. Et surrexit dauid & uenit ad locum ubi erat saul. Cumque inuisset locum in quo dormiebat saul. & abner filius net princeps militie eius. saulem dormientem in tentorio. & reliquum uulgi parauitum eius. ait dauid ad achimelech eetheum. & abisai filium sarutae fratrem ioab dicens. quis descendet mecum ad saulem in castra. Dixitque abisai. ego descendam tecum. Venerunt ergo dauid & abisai ad populum nocte. & inuenerunt saulem uentem & dormientem in tentorio. & hastam fixam in terra ad caput eius. abner autem & populum dormientes in circuitu eius. Dixitque abisai ad dauid. celus sit inimicum tuum deus hodie in manus tuas. Hunc ergo proficiam eum lancea in terra semel. & secundo opus non erit. Et dixit dauid ad abisai. ne interficias eum. Quis enim extendet

manum suam in xpm dñi. et innocens erit. Et dixit dauid; uiuit dñs quia nisi dñs
 peussert eum. aut dies eius uenerit ut moriatur. aut improcliū descendens perierit.
 ppitius sit mihi dñs. ne extendam manum meā in xpm dñi. Nunc igitur tolle
 hastam que ē ad caput eius & serphum aque & abeamus. Tulit ergo dauid hastam
 & serphum aque qui erat ad caput saul. & abierunt; & non erat quisqm̄ quiderē
 & intelligeret & uigilaret. sed om̄s dormiebant. quia sopor dñi irruerat sup̄ eos.
 Cumq; transisset dauid ex aduerso & stetit in uertice montis delonge. rēet
 grande interuallum inter eos. clamauit dauid ad populum & abner filium ner
 dicens; nonne respondebis abner. & respondens abner ait; quis es tu qui clamas
 et inquietas regem. & ait dauid ad abner; nunqd non uir tu es. & quis alius
 similis tui inist. Quare ergo non custodisti dominum tuum regem. Ingressus ē
 enī unus de turba ut interficeret regem dominū tuum. Non ē bonum hoc qđ fecisti.
 Viuit dñs qm̄ fili mortis estis uos. qui non custodistis dominū ur̄m xpm dñi. Nunc
 ergo uide ubi sit hasta regis. & ubi serphus aque qui erat ad caput eius. Cognouit
 aut saul uocem dauid & dixit; num uox tua hec ē fili mi dauid. & dauid; uox
 mea domine mi rex. Et ait; quam obcausam dominus meus psequitur seruū suum.
 quid feci. aut qđ in manu mea malum. Nunc q̄ audi oro domine mi rex uerba
 serui tui; si dñs incitat te aduersum me. ocloretur sacrificium; si aut̄ filii hominū
 malechti sunt in conspectu dñi qui eiecerunt me hodie ut non habitē in hereditate
 dñi dicentes; uade serui dñi alienis. Et nunc non effundatur sanguis meus in terra
 coram dño. quia egressus ē rex ist̄ ut quērat pulicem unum sicut psequit̄ per dix in
 montibus. Et ait saul; peccauit reuertere mi fili dauid. Nequaquam enī ultra male
 tibi faciam. eo qđ p̄tiosa fuerit anima mea in oculis tuis hodie. Apparet enim qđ
 stulte egerim. & ignorauerim multa nimis. Et respondens dauid ait; ecce hasta
 regis. transeat unus de pueris regis & tollat eam; dñs aut̄ retribuat unicuiq;
 scđm iusticiam suam et fidem. Tradidit enim te dñs hodie in manu mea. &
 nolui leuare manum meā in xpm dñi. & sicut magnificata ē anima tua
 hodie in oculis meis. sic magnificetur anima mea in oculis dñi. et liberet me
 de om̄i angustia. Ait ergo saul ad dauid; benedictus tu fili mi dauid. & quidem

faciens facies & potens potens. Abiit autē dauid in uiam suā & saul reuersus ē in locū suū.
Et ait dauid in corde suo, aliquando incidam in uia die in manū saul, nonne melius
 ē ut fugiam et saluet in terra philistinorū. ut desperet saul, cessetque me querere
 incunctis finibus israhel. Fugiam ergo manus eius. Et surrexit dauid & abiit ipse &
 secenti uiri cum eo ad achis filium mahoc regem geth. Et habitauit cum achis
 in geth. ipse & uiri eius et domus eius. Et dux uxores eius achinoem iezrahe-
 lites & abigail uxor nabal carmeli. Et nuntiatum ē saul quod fugisset dauid in geth.
 & non addidit ultra querere eum. Dixit autē dauid ad achis, si inueni gratiam
 in oculis tuis, detur mihi locus in una urbium regionis huius, ut habitem ibi. Cur
 enim manet seruus tuus in ciuitate regis tecum. Dedit itaque ei achis in die illa
 siceleg, propterquam causam facta ē siceleg regum iuda usque in diem hanc.
 fuit autē numerus dierum quibus habitauit dauid in regione philistinorū, quatuor
 mensium. Et ascendit dauid et uiri eius & agebant pedas de gessuri & de gedri.
 & de amalechitis. In enim uag habitabant in terra antiquitus, euntibus sur usque
 ad terram egypti. Et percutiebat dauid omnem terram, nec relinquebat inuenire
 uirum et mulierem, tollensque oues et boues & asinos & camelos et uestes, reuer-
 tebatur et ueniebat ad achis. Dicebat autē ei achis, in quem irruisti hodie. Respon-
 debatque dauid, contra meridiem iudae, et contra meridiem hieramel, et contra
 meridiem cem. Virum et mulierem non uiuificabat dauid, nec adducebat in geth
 dicens, ne forte loquantur aduersum nos. Haec fecit dauid, et hoc erat decretum
 illa omnibus diebus, quibus habitauit in regione philistinorū. Credidit ergo dauid
 achis dicens, multa mala operatus ē contra populū suum israhel. erit igitur mihi
 seruus sempiternus. Factum ē autē in diebus illis congregauerunt philistini agmina sua,
 ut prepararentur ad bellum contra israhel. Dixitque achis ad dauid, sciens nunc scito, quoniam
 mecum egredieris in castris, tu et uiri tui. Dixitque dauid ad achis, nunc scies quae
 facturus ē seruus tuus. Et ait achis ad dauid, & ego custodem capitis mei ponā te
 cunctis diebus. Samuel autē mortuus ē; plangitque eum omnis israhel, et sepeliet eum
 in uia urbe suae, & saul abstulit magos & haruolos de terra, & interfecit eos qui
 in uentre philistinos habebant. Congregatique sunt philistini, et uenerunt castrametati

insanam. Congregauit autē et saul uniuersum isrl̄. & uenit in gellboe. Et uidit saul
 castra philistinorū. et timuit et expauit cor eius nimis; consuluitq; dñm. & non
 respondit ei neq; p̄somnia. neq; p̄ sacerdotē. neq; p̄ prophetas. Dixitq; saul seruis suis.
 querite mihi mulierem habentem phytōnem. et uadam. ad eam r̄. suscitabor pillā.
 Et dixer̄ serui ei. ad eum; est mulier habens phytōnem in endor. Mutauit ergo
 habitum suū uestitusq; ē. alius uestimentis. Abiit ipse et duo uiricum eo; ueneruntq;
 ad mulierem nocte & ait; diuina mihi in phytone. & suscita mihi quē dixerō tibi.
 Et ait mulier. ad eū; ecce tu nosti quanta fecerit saul. & quomodo traserit magos
 et hariolos de terra; quare q̄ infidularis animę meę ut occidar. & uenit eis saul
 in dñō dicens; uiuit dñs quia n̄ eueniet tibi quicquid mali p̄pter hanc rem. Dixitq;
 ei mulier; quē suscitabo tibi. qui ait; samuhelem suscita mihi. Cum autē uidisset
 mulier samuhelem. exclamauit uoce magna. & dixit ad saul; quare imposuisti mihi.
 tu es enī saul. Dixitq; ei rex; noli timere; quid uichisti. et ait mulier ad saul; deos uich
 ascendentes de terra. Dixitq; ei; qualis ē forma eius. Que ait; uir senex ascendit.
 et ipse amictus ē pillio. Intellexit saul qd̄ samuhel cēt. & inclinauit se sup̄ facie suā
 in terrā. & adorauit. Dixit autē samuhel ad saulem; quare inquietastime ut suscitaret.
 & ait saul; coartor nimis. Siquidem philistinim pugnant aduersum me. r̄ dñs recessit
 a me. et exaudire me noluit. neq; in manu p̄phetarū. neq; p̄somnia. Vocauit q̄ te.
 ut ostenderes mihi qd̄ faciam. Et ait samuhel; qd̄ interrogas me. cū dñs recesserit
 a te. et transierit ad emulum tuū. faciet enī tibi dñs sicut locutus ē in manu mea.
 & semdet regnum de manu tua. et dabit illud pximo tuo dauid. Quia n̄ oboedisti
 uoci dñi. neq; fecisti iram furoris ei in amalech; ideo qd̄ p̄teris fecit tibi dñs hodie.
 & dabit dñs etiam isrl̄ tecum in manu philistinim. Cras autē tu et filii tui mecum
 eritis. sed et castra isrl̄ tradet dñs in manu philistinim. Statimq; saul cecidit porrectus
 in terra. extimuerat enī uerba samuhelis. et robur non erat in eo. quia n̄ comederat
 panem tota die illa. Ingressa ē itaq; mulier ad saul et uidit; conturbat enī erat
 ualde; dixitq; ad eum; ecce oboeduit ancilla tua uoci tuę. r̄ posui animā meam
 in manu mea. & audiui sermones tuos quos locutus es ad me. Nunc igit̄ r̄ tu audi
 uocem ancille tuę. ut ponam coram te buccellam panis. & comedens eualescas.

VXX

& possit iter agere. Qui tenuit et ait, non comedum. Coegerunt autem illum serui sui
& mulier & tandem audita uoce eorum surrexit de terra & sedit super lectum.
Mulier autem illa habebat utulum pascualem in domo, et festinauit occidit eum;
tollensque farinam misceuit eam et coxit azima & posuit ante saul & ante uiros eius.
Qui cum comedissent surrexerunt & ambulauerunt per totam noctem illam.

XXV.

Congregati sunt ergo philistinim uniuersa agmina in asce, sed et israhel castra
metatus est super fontem qui erat in hezrahel. Et sitit apud quidem philistinim incedebant
incenturati et milibus; dauid autem et uiri eius erant in nouissimo agmine cum achis.
Dixeruntque principes philistinim ad achis, quid sibi uolunt ebrei isti? & ait achis
ad principes philistinim, num ignoratis dauid qui fuit seruus saul regis israhel? & est apud
me multis diebus & annis & non inueni meo quicquam ex die qua transfugit a me usque
ad diem hanc. Irati sunt autem aduersus eum principes philistinim & dixerunt ei, reuertatur
uir et sedeat in loco suo in quo constituisti eum & non descendat nobiscum in proelium.
et non sit consiliarius noster, ne fiat nobis aduersarius cum proelari & speramus. Quomodo
enim aliter placare poterit dominum suum, nisi in capite nostris? Homo iste est dauid
cui canebant in choro dicentes, percussit saul in milibus suis, et dauid in decem milibus suis.
Vocauit ergo achis dauid & ait ei, uiuit dominus quia rectus es tu et bonus in conspectu
meo & exitus tuus & introitus tuus mecum est in castris & non inueni in te quicquam
mali ex die qua uenisti ad me usque ad diem hanc, sed sitit apud non placeat. Reuertere
ergo & uade in pace. Et non offendas oculos sitit apud philistinim. Dixitque dauid
ad achis, quid enim feci aut quid inuenisti in me seruo tuo, ad diem qua fui in conspectu
tuo usque in diem hanc, ut non ueniam et pugnet contra inimicos domini mei regis?
Respondens autem achis locutus est ad dauid, scio quia bonus es tu in oculis meis sicut
angeli dei, sed principes philistinim dixerunt, non ascendet nobiscum in proelium. Igitur
consurge mane tu et omnes serui domini tui qui uenerunt tecum, & cum de nocte surre
xeritis & coeperit dilacerare paginam. Surrexit itaque de nocte dauid ipse & uiri eius,
ut perficerent mane & reuertenterentur ad terram philistinim; philistinim autem ascenderunt
in hezrahel. Cumque uenissent dauid et uiri eius in sicleg die tertia, amalechitarum
impetum fecerunt ex parte australi in sicleg, percusserunt sicleg & succenderunt eam

igni. et captiuas duxerant mulieres ex ea animo usq. ad magnum. & non interfecerant
 quenqm. sed secum duxerant. et pgebant timere suo. Cum q. uenisset dauid et uiri eius
 ad ciuitatem. & inuenissent eum succensam igni. et uxores suas & filios suos & filias ductas.
 ee captiuas. leuauerunt dauid & populus qui erat cum eo uoces suas et planxer. donec
 deficerent in eis lacrimae; siquidem & duae uxores dauid captiuae ductae fuerant ad inuicem
 izrahelites & abigail uxor nabal carmeli. & contristatus e dauid ualde. Volebat
 enim cum populus lapidare. quia amara erat anima uniuscuiusq. uiri sup filios suos
 et filiabus. Confortatus e aut dauid in dno do suo. et ut ad abiahar sacerdotem
 filium achimelech. applica ad me ephod. Et applicuit abiahar ephod ad dauid. &
 consuluit dauid dnm dicens; psequar annon latrunculos hos & comprehendam eos.
 Dixitq. ei dms; psequere. absq. dubio enim comprehendes eos. & excuties pdam. Abiit
 ergo dauid ipse & sciscenti uiri qui erant cum eo. & uener. usq. ad torrentem besor.
 et lassu quidm substitit. Persecutus e aut dauid ipse & quadringenti uiri cum eo;
 substitit enim ducenti qui lassu transire non poterant torrentem besor. & inuenerunt
 uirv. egyptium mago. & adduxerunt eum ad dauid. dederuntq. ei pane ut come
 deret & biberet aquam. sed et fragmenta misse caricar. et duas ligaturas uue pisse.
 Quae cum comedisset. reuersus e sps eius. et refocillatus e. Non eni comederat panem
 neq. biberat aqua. trib. diebus et tribus noctibus. Dixit itaq. ei dauid; cuius es tu. Et
 unde et quo pgs. Qui ait ei; puer egyptius ego sum. seruus uiri amalechite. Dereliquit
 autem me dominus meus. quia egyptiare coepi nudus tertius. Siquidem nos erupimus
 ad australem partem cerethi. & contra iudam rimerdhem. chalep. et sicoleq. succendim
 igni. Dixitq. ei dauid; potes me ducere ad istum cunev. qui ait; iura mihi pdm qd non
 occidas me. & non tradas me in manu domini mei. rducam te ad cunev istu. Et iurauit ei
 dauid. Qui cum duxisset e. ecce illi discumbebant sup faciem uniuersae terre comedentes
 & bibentes. & quasi festum celebrantes diem puncta pdam r spoliis quae coeperant de
 terra philistim. & de terra iuda. Et percussit eos dauid a uespere usq. ad uespera alterius
 diei. et n euasit ex eis quisqm. nisi quadringenti uiri adulescentes q. ascenderunt came
 los & fugerunt. Inuit q. dauid omnia quae tulerant amalechite. & duas uxores suas
 et uir; nec defuit quisqm. a paruo usq. ad magnum. tam de filiis qm de filiabus. & de spoliis.

66

Quid e qd egyptius amalechite
 puer uener. lassatur. nisi quod
 amator pscens scilicet peccati sui ne
 gradine opus. s; p. ab eode seculo
 infirm despolet q. relinquit. ut cu
 conoqua qua currere ualeat. s;
 fractus ad uitate compoat. s; hunc
 dauid inuenit. quia redemptor
 m. ueraciter manu fortis. n. nunquid
 quot despolet amandi gloria repperit
 in suo amore conuertit. abo ualeat
 quia uerbi scientia reficit. duce
 ianeri eligit. quia sui ena pdi
 carore facit. q. amalechite sequi
 n. ualuit. dur dauid efficitur. quia
 isque indigni mundus destruit.
 n. solus conuersus in sua m. te dnm
 reaper. s; pdicando hunc etia usq.
 ad aliena corda pducit. Quo uide
 licet duce dauid amalechite con
 uertere inuenit. & euangit. quia
 ipis xpi pdicantib. mundus carna
 destruit quot mundus comites
 habere despecte.

amale

& quecumq; rapuerant omnia reduxit dauid. & tulit uniuersos greges & armenta.
& manauit ante faciem suam. Dixeruntq; hec est preda dauid. Venit aut dauid
adducentos uiros qui lassii substiterant nec sequi potuerant dauid. & residere eos
iusserat intorrente besor. qui egressi sunt obuiam dauid & populo qui erit cum eo.
Accedens aut dauid ad populum salutauit eos pacifice. Respondens aut omnis unus
pessimus et iniquus de uiris qui erant cum dauid dixit; quia non uenerunt nobiscum. non
dabimus eis quicquam de preda quam erimus. sed sufficiat unicuique uxor sua & filii. quos
cum acceperint recedant. Dixit aut dauid; non sic facietis fratres mei de his que
tradidit dominus nobis. & custodiuit nos. & dedit latrunculos qui eruperant aduersum
nos in manus nostras. non audiet uos quisquam super sermone hoc. Aequa enim pars erit des
cendentis ad proelium. & remanentis ad circinas. & similitudine diuident. Et factum est
hoc ex die illa & deinceps constitutum & profinitum & quasi lex in israel. usque in die hanc.
Uenit ergo dauid in sceleg. & misit dona de preda senioribus iuda. proximis suis dicens;
accipite benedictionem de preda hostium domini. his qui erant in bethel. & in qinnamoth
ad merichem. & qui in iether. & qui in arzer. & qui in sefamoth. & qui in esthama. &
quinnachel. & qui in urbib. ieramei. & qui in urbib. chemi. & qui in arama. & qui in lacu
asan. & qui in mathac. & qui in ebron. & reliquis qui erant in his locis in quibus commo
ratus fuerat dauid & uiri eius. **P**hylistim aut pugnant aduersum israel. &
fugerunt uiri israel ante faciem phylistim. & ceciderunt interfecti in monte gelboe.
Irueruntq; phylistim in saul & filios eius. & percusserunt ionatham & abinadab &
melchisue filios saul. totumq; pondus proeli uersum est in saul. & consecutus fuit eum
uiri sagittarum. & uulneratus est uehementer a sagittariis. Dixitq; saul ad armigerum
suum; euagina gladium tuum & percute me. ne forte ueniant mercenarii isti inuerti
ciant me illudentes mihi. Et noluit armiger eius; fuerat enim immo timore per
territus. Arripuit itaq; saul gladium. & irruit super eum. Quod cum uidisset. ar
miger eius uidelicet quod mortuus esset saul. irruit etiam ipse super gladium suum. &
mortuus est cum eo. Mortuus est ergo saul & tres filii eius & armiger illius. & uniuersi
uiri eius in die illa pariter. Videntes aut filii israel qui erant trans uallem & trans
iordanem quod fugissent uiri israel. & quod mortuus esset saul & filii eius. reliquerunt

ciuitates suas & fugerunt: ueneruntq; philistim & habitauerunt ibi. **L**ucta autem die altera. uenerunt philistim ut exspoliarent interfectos: & inuenerunt saul & tres filios eius iacentes in monte eglboe; et perciderunt caput saul & exspoliauerunt eum armis: & miserunt interna philistinorum percussum ut annuntiaret in templo idolorum & in populis: & posuerunt arma eius in templo ashtaroth: corpus uero eius suspendit in muro bechsan. **Q**uod cum audissent habitatores iabes gila ad quemcumq; fecerant philistim saul: surrexerunt omnes uiri fortissimi & ambulauerunt tota nocte: & tulerunt cadaver saul: & eadem uera filiorum eius de muro bechsan: ueneruntq; iabes & combusserunt ea ibi: & tulerunt ossa eorum & sepelierunt in nemore iabes: & ieiunauerunt septem diebus. **E**xPLICIT SAMUEL LIBER PRIMVS. HAB. VERS. II. CCC.

INCIPIT CAPITVLATIO DE LIBRO REGVM SECVNDO.

- I.** De planctu dauid quomodo luxit saulem & ionathin. *L* & isahel occubuit.
- II.** De reditu dauid in hebron ubi secundo unctus est: & de abner & isibosech & ioab: & de plio ubi iusserunt pueri.
- III.** De filiis dauid in hebron natis: & quomodo recepit nichol: & de abner: & ioab interfecto: & de morte isibosech filii saul.
- IIII.** De uentis tribubus secuti dicitur: & quomodo ingressus est syon: & de huius artificibus: & ligis: & de uxoribus & filiis qui nati sunt ei.
- V.** De duobus proelis quibus dauid percussit philisteos: & de arca adducta in iherusalem. *F*uerunt nationes.
- VI.** De nathan propheta ubi prohibuit dauid edificare templum: & prophetat de christo: & quomodo dicitur omni mercatorum.
- VII.** De misibosech filio ionathae: & de anon rege ammon quomodo illudit pueris dauid: & de uindicta insecutis.
- VIII.** De bethsabee uxore uris pambola p nathan: & de morte pueri de stupro nati: & de ueritate salomonis.
- IX.** De urbe babbath ad dauid capti: & que de ammon & thamar memorantur: & de absalon quomodo interfecit ammon.
- X.** De fuga absalon ad tholomai regem syrie ingressus: & de muliere thenceunte que pro dauid locuta est.
- XI.** De absalon pulchritudine: & quos habuerit filios: & quomodo patrem regno expulit.
- XII.** De consilio achitofel & chusai dato absalon: & de achimai & ionatha exploratoribus dauid.
- XIII.** De bello ubi absalon perit: & quomodo eum dauid luxit. *E* crucifixos de stirpe saul.
- XIIII.** De reditu dauid in iherusalem: & recuperatione regni. *F*accidit p gabionitis quos ultro est dicitur in septem.
- XV.** De seba qui cum parte populi rebellauit contra dauid: & de amasi quem interfecit ioab: & de fame que ex.
- XVI.** De plio philistinorum in quo dicitur patuit discrimini: & de reliquis bellis: & de cantico propheta de christo.
- XVII.** De uiris fortissimis in plius cum dicitur: & de eorum uirtutibus. *F*ectione septuaginta milium p angelum illata.
- XVIII.** De indignatione diuina cur dicitur populum iusserit numerari: & de optione p gad tribu modis oblata: & de in-

Gelboe inter pretatur decursum p saul aut undatum amercium. morsu mediatoris exprimitur. non in merito p gelboe montes supra iudeos corda signantur. quidam
 abunul mundi desideris defluunt. in xpi idē uncti se morti miserunt. quia in eis unctus rex corporaliter moritur. ipsi ab omni xpi rore sicantur. De quibus bene dicitur:
 ut agri primitiarū cō non possint. Supb; quippe ebriet mentes primitiuos fructus n̄ ferunt. quia in redemptoris aduentu ex parte maxima in p̄sida remanent. primordia
 fides sequi noluerunt. Sca n̄q; ecclesia in primitiis suis multitudine gentium fecundata. ut in mundi fine iudeos quos uenerit suscipere. ceterona colligat. eos quasi reliqua struigi
 p̄nt. De quibus nonnulli reliquias eius dicit. sicut numerus filios israhel quasi harena. maris reliquias salus fiant. Postunt tū idcirco gelboe monte fore. p̄phetę malchies. ut dum
 fructus caritatis terra n̄ orit. possessores terre sterilitatis dampno ferantur. quoniam ipsi maledictionis sententiā acceperunt. qui apud se mori regis suscipere. iniquitate sua exegente
 meruissent.

interfecti sunt. Quomodo ceciderunt fortes. Nolite annuntiare in gath. neq; annuntietis
 in cōpetis ascalonis. ne forte letentur filii philistinum. ne exultent filii mercatorum.
 Montes gelboe nec ros nec pluuie ueniunt sup uos. neq; sint agri primitiarū. quia
 ibi abiectus ē elypeus fortium. elypeus saul. quasi non esset unctus oleo. a sanguine
 interfecto. ab adipe fortium. Sagitta ionathan nunq̄m rediit retrorsum. & gladius
 saul non ē reuersus inanis. Saul & ionathas amabiles & decori multa sua in morte
 quoq; non sunt diuisi. aquilis uelociores. leonibus fortiores. Filii isrl sup saul flete.
 qui uestiebat uos cocino indelicis. qui p̄bebat ornamenta aurea cultu uro. Quo
 modo ceciderunt fortes in proelio. Ionathas in excelis tuis occisus est. Doleo sup te frater
 in ionatha decore nimis. & amabilis sup amorem mulierū. Sicut mater unicū amat
 filium suum. ita te diligebam. Quomodo ceciderunt robusti. & perierunt armū bellica.

II.

Regitur post hec consulunt dauid dñm dicens. num ascendam in unā deciuu uia iuda.
 Et ait dñs ad eum. ascende. Dixitq; dauid. quo ascendam. & respondit ei. in hebron.
 Ascendit & dauid & duę uxores eius. achinoem iezrahelites. & abigail uxor nabal
 carmeli. Sed et uiros qui erant cum eo. duxit dauid singulos cum domo sua. misit
 in oppidis hebron. Veneruntq; uiri iuda et unxerunt ibi dauid. ut regnare. sup
 domū iuda. Et nuntiatum ē dauid. qd uiri iabes galaad sepelissent saul. Misit
 ergo dauid nuntios. ad uiros iabes galaad. dixitq; ad eos. benedicti uos dño qui
 fecistis misericordiam hanc cum domino uro saul. & sepelistis eum. Et nunc retribuere
 quidem uob dñs misericordiam & ueritatem. sed et ego reddam q̄m. eo qd feceritis
 uerbum istud. Confortent manus ur̄. & estote filii fortitudinis. Licet enī mortuus
 sit dominus ur̄ saul. tamē me unxit domus iuda regem sibi. Abner autē filius ner
 p̄nceps exercitus saul. tulit his boseth filium saul. & circumduxit cum p̄ castra.
 regemq; constituit sup galaad. et sup ḡsuri. & sup iezrahel. & sup ephraim. & sup
 beniamin. & sup isrl uniuersum. Quadraginta annorū erat his boseth filius saul
 cum regnare coepisset sup isrl. et duob; annis regnauit. Soli autē domus iuda
 sequebatur dauid. Et fuit numerus dierū quib; commoratus ē dauid imperans
 in hebron sup domū iuda. septem annorū. & sex mensium. Egressus ē abner
 filius ner & pueri his boseth filii saul. decastri magab. ion. porro io. ab filius saruie

v.

vi.

vii.

viii.

& pueri dauid egressi sunt & occurserunt eis iuxta piscinam gabion. Et cum in unum
conuenissent congregati. sederunt huius ex una parte piscine. & illi ex altera. Dixitq; abner
ad ioab; surgant pueri & luctant coram nobis. Et respondit ioab; surgant. Surrexerunt
ergo & transierunt numero. xii. de beniamin ex parte his boseth filii saul. & xii. de pueris
dauid; apprehensiq; unusquisq; caput comparis sui. defixit gladium in latus contrarii.
& ceciderunt simul; vocatumq; est nomen loci illius. ager robustorum in gabion. Et ortum
est bellum durum satis indie illa. fugatusq; est abner & uiri israhel. apueris dauid. Erant
autem ibi tres filii sarug. ioab et abisai & asahel; porro asahel cursor uelocissimus fuit.
quasi unus ex capreis quare morantur in siluis. Persequeretur autem asahel abner. & non
declinauit ad dexteram neq; ad sinistram. omittens persequi abner. Respexit itaque
abner post tergam suum et ait; tunc es asahel. qui respondit; ego sum. Dixitq; ei abner;
vade ad dexteram siue ad sinistram. & apprehende unum de adolescentibus. & tolle tibi
spolia eius. Noluit autem asahel omittere. quum irqueret eum. Rursumq; locutus est
abner ad asahel; recede. noli me sequi. ne compellar confodere te in terra. & leuare
non poteris faciem meam ad ioab fratrem tuum. Qui audire contempsit. inoluit declinare.
& cussit. Et cum abner uersa hasta in ungine. & transfodit. & mortuus est in eodem
loco; omnesq; qui transiebant per locum in quo ceciderat asahel & mortuus erat. subsistebant.
& sequentibus autem ioab & abisai fugientem abner. sol occubuit. & uenerunt usq; ad colle
aque ductus qui est ex aduerso uallis et itineris deserti in gabion. Congregatiq; sunt
filii beniamin ad abner. & conglobati in unum cum esset in summitate tumuli
unus. Et exclamauit abner ad ioab & ait; num usq; ad intermicionem tuam mucro
desinet. An ignoras quod periculosa sit desperatio. Usquequo non dicis populo. ut
omittat persequi fratres suos. Et ait ioab; uiuit dominus si locutus fuisset mane. recessisset
populus persequens fratrem suum. Insonuit ergo ioab bucina. & stetit omnis exercitus.
nec persecuti sunt ultra israhel. neq; inire certamen. Abner autem & uiri eius abierunt
per campestria tota nocte illa. & transierunt iordanem. & lustrata omni bechoron
uenerunt ad castra. Porro ioab reuersus omisso abner. congregauit omnem populum.
& defuerunt de pueris dauid decem & nouem uiri excepto asahel. Serui autem dauid
percusserunt de beniamin & de uiris qui erant cum abner. cccc. lxx. qui & mortui sunt.

Tuleruntq. asahel & sepelierunt eum in sepulchro patris sui in bethleem. & ambulauerunt
 tota nocte iobab & uiri qui erant cum eo. & in ipso crepusculo puenerunt in hebron.
 Facti e. q. longa concertatio inter domum saul & inter domum dauid. dauid pro
 ficiens & semp. seipso robustior. domus aut. saul decrescens cotidie. **N**ati quoq.
 sunt filii dauid in hebron. fuitq. primoogenitus ei. ammon de achinoem iezabelitz.
 & post eum chelaab de abigail uxore nabal carmeli. porro tertius. absalon. filius
 amaacha filiae tholomai regis gessur. Quartus autem adonias filius aggei. &
 quintus sifachia filius abigail. sextus quoq. iezra de ayla uxore dauid. Humati sunt
 dauid in hebron. Cum eet q. prelium inter domu saul & domu dauid. abner filius
 ner regabat domu saul. fuerat. aut. sauli concubina nomine ressa. filia abia. Dixit
 hisboseth ad abner. quare ingressus es ad concubinam patris mei. qui iratus nimis
 ppter uerba hisboseth ait. nunquid caput carnis ego sum aduersum uiclam hodie.
 qui fecerim misericordiam sup domu saul patris tui. & sup fratres & proximos ei. in tunc
 di te immanis dauid. & tu requisisti in me qd argueres pro muliere hodie. hec
 faciat ds abner & hec addat ei. nisi quomodo iurauit dñs dauid sic faciam. eo. ut
 transferat regnum de domo saul. & eleuetur thronus dauid sup isrl. & sup uicla
 adan usq. bersabee. Et non potuit respondere ei queq. quia metuebat illum.
 Misit q. abner nuntios ad dauid p se dicentes. cuius e. terra. & ut loquerent.
 fac mecum amicitias. & erit manus mea tecum. & reducam ad te uniuersu isrl.
 Qui ait. optime ego faciam tecum amicitias. sed unam rem peto ate dicens.
 non uidebis faciem meam. antequam adduxeris michol filiam saul. & sic uenies
 & uidebis me. Misit aut. dauid nuntios ad hisboseth filium saul dicens. redde
 uxorem meam michol. quam despondi mihi centum pputis philistinum. Misit q.
 hisboseth & tulit eam auro suo salthel filio lais. sequebaturq. eam uir suus plorans
 usq. haburim. Et dixit ad eum abner. uade reuertere. qui reuersus e. Sermonem
 quoq. intulit abner ad seniores isrl. dicens. tam heri qua. nichus tertius que
 rebatis dauid ut regnaret sup uos. Nunc q. facite qm dñs locutus e. ad dauid
 dicens. in manu serui mei dauid siluabo populam meam isrl. de manu philistinum.
 & omnium inimicorum eius. Locutus e. aut. abner etiam ad beniamin. & abiit

III.

secum in unum
 lera. Drem. de
 gator. Suroseri
 il. & xii. depu
 mlatus commo
 galion. Scorum
 d. und. Cre
 uelocissim
 abner. & non
 respexit itaque
 Dreg. ei. abner.
 ab. & tolle
 nq. Locutus e.
 terra. & uic
 noluit dicit
 ut e. in eodem
 erat. sub stitit
 mer. usq. adole
 magregatq. sine
 mitate. tumo
 tuus muero
 f. populo. ut
 ne. recessit
 omis. exera
 i. abnerum
 m. bebron
 nem populat
 ui. aut. dau
 rui sunt.

ut loqueretur ad dauid in hebron omnia que placuerant isrl. & uniuerso beniamin;
uenitq; ad dauid in hebron cum xx uiris. Et fecit dauid abner & uiris ei qui uenerunt
cum eo. conuiuium. Et dixit abner ad dauid; surgam ut congregem ad te dominum
meum regem omnem isrl. & ineam tecum foedus. et imperes omnibus sic desiderat anima
tua. Cum ergo deduxisset dauid abner. & ille isset in pace. statim pueri dauid & ioab
uenerunt cecis latronibus cum praeda magna nimis. Abner autem non erat cum dauid in
hebron. quoniam dimiserat eum & profectus erat in pace. & ioab & omnis exercitus qui erat
cum eo postea uenerunt. Nuntiatum itaque est ioab ananiantibus. uenit abner filius
ner ad regem. & dimisit eum & abiit in pace. Et ingressus est ioab ad regem & ait; quid
fecisti. ecce uenit abner ad te. quare dimisisti eum & abiit & recessit. ignoras abner
filium ner. quoniam ad hoc uenit ut deciperet te. & sciret exitum tuum & introitum tuum.
& nosset omnia que agis. egressus itaque ioab ad dauid misit nuntios post abner.
& reduxit eum ad cisternam sira ignorante dauid. Cumque redisset abner in hebron.
seorsum adduxit eum ioab ad medium portae ut loqueretur ei indolo. Et percussit illum
ibi in ungine. & mortuus est multatione sanguinis asahel fratris eius. Quod cum audisset
dauid rem iam gestam ait; mundus ego sum & regnum meum apud dominum usque in sempiternum
a sanguine abner filii ner. & ueniat super caput ioab & super omnem domum patris eius.
nec deficiat de domo ioab fluxum seminis sustinens. & leprosus tenens fufum. & cadens
gladio & indigens pane. Igitur ioab & abisai frater eius interfecerunt abner.
eoque occidisset asahel fratrem eorum in gabaon in proelio. Dixit autem dauid ad ioab
& ad omnem populum qui erat cum eo; sanctificate uestimenta uestra & accingimini sacris.
& plangite ante exsequias abner. Porro rex dauid sequebat feretrum. Cumque
sepelissent abner in hebron. leuauit rex uocem suam & fleuit super tumulum abner.
fleuit autem & omnis populus. Plangensque rex abner ait; nequaquam ut mori solent
ignari. mortuus es abner. Manus tuae non sunt ligatae. & pedes tui non sunt conpedibus
aggrauati. sed sicut solent cadere coram filiis iniquitatis corruisti. Congeminansque
omnis populus fleuit super eum. Cumque uenisset uniuersa multitudo cibum capere
cum dauid clara adhuc die. iurauit dauid dicens; haec faciat mihi deus & haec addat.
si ante occasum solis gustauero panem. uel aliud quicquam. Omnisque populus audiuit.

& placuerunt eis cuncta que fecit rex in conspectu totius populi. & cognouit omne uulgus & uniuersus isrl in die illa. qm̄ non actum fuisset atq; ut occideret abner filius ner. Dixit quoq; rex ad seruos suos; num ignoratis qm̄ princeps & maximus cecidit hodie in isrl. ego autē adhuc delicatus & unctus rex; porro uiristi filii syruis duri mihi sunt. Retribuat dñs facienti malum iuxta malitiam suam. Auduit autē filius saul qd̄ cecidisset abner in hebron. & dissolute sunt manus ei. om̄sq; isrl perturbatus ē. Duo autē uiri principes latronum erant filio saul. nom̄ uni baana. et nomen alteri reehab filius remon berothite defilius beniamin. Siquidem & beroth reputata ē in beniamin; & fugerunt berothite in gethaim. fueruntq; ibi adueniē usq; in tempus illud. Erat autē ionathas filio saul. filius debilis pectibus. Quinquennis enī fuit q̄ndo uenit nuntius de saul ionatha exiezabel; tollensq; cum nutrix sua fugit. Cumq; festinaret ut fugeret. cecidit ielaudus effectus ē. habuitq; uocabulum in phibosech. Venientes igitur filii remon berothite reehab & baana ingressi sunt feruente die domū his bosetch. qui dormiebat sup stratum suū merdie. ^{ys bosetch} & ostiaria domus purgans triticum obdormiuit. Assūntes autē spicas tritici. Latente ingressi sunt. et percussit eum in imagine reehab & baana frater ei. & fugerunt. Cum autē ingressi fuissent domū. ille dormiebat sup lectū suū in conclau. & percussit eum in facie. & sublatōq; capite ei. abierunt in uiam deserti tota nocte. & attulerunt caput his bosetch ad dauid in hebron. Dixerūq; ad regem; ecce caput his bosetch filii saul inimici tui q̄ querebat animā tuā. et dedit dñs domino nro regū ultiones hodie de saul & de semine eius. Respondens autē dedit iachab & baana fratri ei. filius remon berothite dixit ad eos; uiuit dñs qui eruit animā meā de om̄i angustia. qm̄ cum qui annuntiauerat mihi & dixerat mortuus ē saul. q̄ putabat se prospera nuntiare tenui et occidi eum in sicileg. cui oportebat mercedem me dare p̄ nuntio. quanto magis nunc. cū homines impij interfecerūt uirum innoxium in domo sua sup lectum suū. non querunt sanguinē ei de manu ur̄a. & auferat uos de terra. Precepit itaq; dauid pueris. & interfecerunt eos; p̄identesq; manus & pedes eorū. suspenderunt eos sup pisenam in hebron. Caput autē his bosetch tulerunt. & sepelierunt in sepulcro abner in hebron. **E**t uenerunt uniuersę tribus isrl ad dauid in hebron dicentes; ecce nos of tuum. & caro tua sumus. Sed et heri in iudicij

Obstria triticum purgat in metat
custodia detinendo uirum saul sepere
Que sub dormiente in morte p̄p̄tū
custodiret aduenit. quia ei detinens
sollicitudo cessauerit. ad interfectiō
maligū sp̄itū. ut p̄ndat. Quia gēti
sp̄itū tollunt. quia max beniamin cogita
tionū germina auferunt. ut in imagine
ferunt. quia uirū cordis delectatione
caris occidunt. sanguine quippe ferre
E. uirū carnis delectatione p̄ferre.
Nequa quā uero his bosetch iste huc morer
siccūbere. si non ad maḡ estū dñi mulier
ad aditū. aliam mollem custodia d̄p̄tū
ferat. ut uirū ferat p̄p̄tū cordis ferat
debe. que nec negligentie somnus p̄p̄tū
nec ignorantie error fallat. Unde bene
& his bosetch appellatus est. qui custodia
femina hostilibus gladiis nudatur.
His bosetch quippe. uir ē fusionis dicitur
Vir autē confusionis ē. qui forti m̄tū
custodia munitus n̄ est. quia dum
uiritatis se agere stimat. sub uirita
tū uirā uolentem necant. Totū itaq;
uiritū munitus est. ad uirū m̄tū.
ne quando cum insidiantes hostes
penetrent foramine neglecte cogita
tionis. Hinc salemō ait. Om̄i custodia
foris cor tuum. qm̄ crypsō uirū p̄cedit
Viritatis ergo q̄ ager. dignū ē ut
sumopere ab inuentionis d̄p̄tū
p̄ferat. ne erulo orat. p̄leant & i
retalime que ostentant.

III.

tertius cum esset saul rex sup nos: tu eras educens & reducens isrl. Dixit aut dñs ad te: tu
pascēs populum meū isrl. & tu eris dux sup isrl. Venerunt quoq; & senes de isrl ad regē
in hebron: & percussit cum eis rex dauid foedus in hebron coram dño: unxeruntq; dauid
in regem sup isrl. Filius .xxx. annorū erat dauid cum regnare coepisset: & quadraginta
annis regnauit in hebron: regnauit sup iudam septem annis & sex mensib; in hierlm
aut regnauit triginta & trib; annis sup omnē isrl & iudam. Et abiit rex & omēs uiri
qui erant cum eo in hierlm: ad iebuseū habitatorem terre. Dictumq; ē ad dauid ab eis:
non ingredieris huc: nisi abstuleris claudos & cecos dicentes: non ingrediet dauid huc.
Coepit aut dauid artem syon: hęc ē ciuitas dauid. Proposuerat em̄ dauid in die illa p̄m̄
qui percussisset iebuseum: & tetigisset domatū fistulas: & abstulisset claudos & cecos
odientes animā dauid. Ideo dicitur in prouerbio: cecus & claudus n̄ intrabunt
templum. Habitauit aut dauid in arce: & uocauit eam ciuitatem dauid: & edificauit
p̄grū amello & intrinsecus: & ingrediebatur p̄ficiens atq; succrescens: & dñs dñ
exercituum erat cum eo. Misit quoq; ip̄m rex tyri nuntios ad dauid: & ligna
cedrina & artifices lignorū artificesq; lapidum ad parietes: & edificauerunt domū
dauid. Et cognouit dauid qm̄ confirmasset eū dñs regem sup isrl: & qm̄ exaltasset
regnum eī sup populum suum isrl. Accepit q; dauid adhuc concubinas & uxores
de hierusalem: postqm̄ uenerat de hebron. Natiq; sunt dauid & alii filii & filie. Hęc
nomina eorū qui nati sunt ei in hierlm: samua & sobab & nathan: et salimon: tibiaur
& helisua & nepheg & uafia & helisama & helida & helifelech. **A**udierunt
uero philistini qd unxissent dauid regem sup isrl: & ascenderunt uniuersi ut
quererent dauid. Qd cum uidisset dauid descendit in p̄sidium. Philistini aut ueni
entes diffusi sunt in ualle rapham. Et consuluit dauid dñm dicens: si ascendam ad
philistinim: & si dabis eos in manu mea: & dixit dñs ad dauid: ascende quia tradens
tradam philistinim in manu tua. Venit q; dauid in baalpharasim: & percussit eos ibi:
& dixit dñs: diuisit dñs inimicos meos coram me: sic diuiduntur aque. Propterea uocatur
ē nom̄ loci illius baalpharasim: & reliquerunt ibi sculptura sua: que tulit dauid &
uiri eius. Et addiderunt adhuc philistinim ut ascenderent: & diffusi sunt in ualle
rapham. Consuluit aut dauid dñm: qui respondit: non ascendas: sed q̄ra p̄ rēgē
dicens: si ascenda ē terra philisteos & si tradas eos in manu mea.

singulis collis ridam panis unam. & assaturam bubule carnis unam. & siml. unam struxam
 oleo. & Abiit omnis populus unusquisq. in domum suam. Reuersusq. e. dauid ut benediceret
 domui sue. & egressa michol filia saul moerens sum dauid ait; qm̄ gloriosus fuit hodie
 rex isrl̄. disceoperiens se. ante ancillas seruatorū suorū. & nudatus ē quasi sinudet unus
 de scurris. Dixitq. dauid ad michol; inuit dñs quia ludam ante dñm̄ qui elegit me potius
 qm̄ patrem tuum. & qm̄ omnē domum ei. & p̄cepit mihi ut essem dux sup̄ populū dñi
 isrl̄. & ludam & uilior sum plusq. factus sum. & ero humilis in oculis meis. & cum
 ancillis de quib. locuta es gloriosior apparebo. Igitur michol filie saul. non ē natus
 filius usq. ad diem mortis sue. **F**actum ē autē cum sedisset rex in domo sua. & dñs
 dēdisset ei requiem undiq. ab inuicis suis. dixit ad nathan pphetam; uide sine
 qd̄ ego habitem in domo cedrina. & arca dī posita sit in medio pellium. dixitq. nathan
 ad regem; omne qd̄ ē in corde tuo uade fac. quia dñs tecum ē. Factum ē autē in nocte
 illa. & ecce sermo dñi ad nathan dicens; uade & loquere ad seruum meū dauid. Hec
 dicit dñs; nunqd̄ tu edificabis mihi domū ad habitandum. neq. enī habitauit in domo.
 ex die qua eduxi filios isrl̄ de terra egypti usq. in diem hanc. sed ambulab. in tabernaculo.
 & in tentorio p̄ cuncta loca que transiui. cum omib. filiis isrl̄. Nunqd̄ loquens locutus
 sum ad unam de tribub. isrl̄. cui p̄cepi ut pasceret populū meū isrl̄. dicens; quare non
 edificasti mihi domū cedrinam. & nunc hec dices seruo meo dauid; hec dicit dñs
 exercituum; ego tuli te de pascuis sequentē agrest. ut esses dux sup̄ populū meū isrl̄.
 & fui tecum in omib. ubicunq. ambulasti. & interfeci uniuersos inimicos tuos a facie tua.
 feciq. tibi nom̄ grande iuxta nom̄ maiorū qui sunt in terra. Et ponam locū populū
 meo isrl̄. & plantabo eū. & habitabo cum eo. & non turbabit. amplius. nec addent
 filii iniquitatis ut affligant eū sicut prius. ex die qua constitui iudex sup̄ populū
 meū isrl̄. & requiem dabo tibi ab omib. inimicis tuis. Predicetq. tibi dñs; qd̄ domū
 faciat tibi dñs. Cumq. cōpleti fuerint dies tui. et dormueris cum patribus tuis.
 suscitabo semen tuum post te qd̄ egredietur de utero tuo. & firmabo regnū eius.
 Ipse edificabit domū nomini meo. & stabiliam thronū regni ei usq. in sempiternum.
 Ego ero ei in patre. & ipse erit mihi in filium. Qui si inique aliquid gesserit. arguā
 eum in uirga iurorū. & in plagis filiorū hominum. misericordiam autē meā non auferam

Ecce que dno me in singulari te p̄ca. se se
 subdit & ex parte in monit. ab acta excludit
 conuenit. Non potest regi ad genitorū reuē
 citur. si subiecto. uult saluando uolente
 meruit. ut honore placet. et ante ei orō
 qui honor dederit. et cognoscit. corū doct
 de hōis. et in terra. et illa ex humilitate
 saluatis. q̄ora humilitate. et seruat fortis.
 Quid de eus fidelibus seruat. ignoro.
 ego dauid p̄d̄ saluatis. tu ues qm̄ p̄gnat
 in gnando quippe hōis saluatis. saluatis
 autē eorū dno seruat p̄m̄ uerit.

VI.

24

in s̄ria d. amasei factaq; est s̄ria dauid seruient sub tributo. Seruauit dñs dauid in
omnib; ad quecunq; p̄fectus ē. & tulit dauid arma aurea & torques que habebant
serui ad adazer. & detulit ea in hierusalem. & debethe & deberoth ciuitatib; ad adazer.
tulit rex dauid s̄ multū nimis. Audiuit autē thou rex emath qd̄ percussisset dauid
omne robur ad adazer. & misit thou nam filium suū ad regem dauid ut saluaret
eum. congratulans & gratias ageret. eo qd̄ expugnasset ad adazer & percussisset eū.
hostis quippe erat thou ad adazer. & in manu eius erant uasa argentea. & uasa aurea.
& uasa arrea. que & ipsa sc̄ificauit rex dauid dñō. cum argento & auro que sc̄ifica
uerat de ueris gentib; quas subegerat. de s̄ria et moab & filis ammon & phili
stium & amalech. & de manubus ad adazer filiarob regis sobā. Fecit quoq; sibi dñi
nom̄ cum reuerteretur capta s̄ria. in ualle salmar. cepit decem & octo milibus.
& posuit in dumea custodes. statuitq; p̄sidium. & facta ē uniuersa idumea seruient
dauid. Et seruauit dñs dauid in omnib; ad quecunq; p̄fectus ē. Et regnauit dauid
sup omnē isrl̄. faciebat quoq; dauid iudiciū & iusticiam omni populo suo. Joab
autē filius sarui erat sup exercitum. porro iosaphad filius abihud erat acōm̄tarus.
& sadoc filius achitob. & achimelech filius abiat̄har sacerdotes. & saruias scriba.
banaias autē filius ioiada sup cherethi et phetethi. filii autē dauid sacerdotes erant.

VI

Et dixit dauid. putasne ē aliquis qui remanserit de domo saul. ut faciam cum eo
misericordiam. p̄pter ionathan. erit autē de domo saul seruus nomine sibi. Quem cum
uocasset ad se rex. dixit ei. tunc es sibi. & ille respondit. ego sum seruus tuus. Et ait rex.
num sup̄ aliquis de domo saul. ut faciam cum eo misericordiam dñi. dixitq; sibi rex. sup̄
filius ionathan debilis pedibus. Vbi inquit est. & sibi ad regem. ecce. ut in domo est
machir filii amihel in lodabar. Misit q̄ rex dauid. & tulit eum de domo machir filii
amihel de lodabar. Cum autē uenisset in phiboseth filius ionathan filii saul ad dauid.
corruit in faciem suam & adorauit. Dixitq; dauid. in phiboseth. Qui respondit. assum
seruus tuus. Et ait ei dauid. ne timeas quia faciens faciam in te misericordiam. p̄pter
ionathan patrem tuum. restituiam tibi om̄s agros saul patris tui. & tu comedes
panem in mensa mea semp̄. Qui adorans eum dixit. quis ego sum seruus tuus. qm̄ respec
isti sup canem mortuū similem mihi. Vocauit itaq; rex sibi puerū saul. & dixit ei.

Omnia quecumq; fuerunt saul & uniuersam domum ei dedit filio domini tui. Operare igitur
 ei terram tuam & serui tui & inferes filio domini tui cibos ut alatur. Miphibosech
 autem filius domini tui comedet semper panem super mensam meam. Erant autem sibi quindecim
 filii & uiginti serui. Dixitque sibi ad regem sicut uisisti domine in rex seruo tuo sic faciet
 seruis tuis & miphibosech comedet super mensam tuam quasi unus de filiis regis. Habebat
 autem miphibosech filium paruulum nomine micha. Omnis uero cognatio domus sibi
 seruiebat miphibosech. Porro miphibosech habitabat in hierusalem quia de mensa regis
 uigenter uescabatur & erat claudus utroque pede. Factum est autem post hec ut moreretur
 rex filiorum ammon & regnaret anon filius eius pro eo. Dixitque dauid faciam misericordiam
 cum anon filio naas sicut fecit pater eius mecum misericordiam. Misit ergo dauid consolans
 eum per seruos suos super patris interitum. Cum autem uenissent serui dauid in terram filiorum
 ammon dixerunt principes filiorum ammon ad anon dominum suum putas quod propter honorem
 patris tui dauid miserit ad te consolatores & non ideo ut inuestigaret & exploraret
 ciuitatem & euerteret eam misit dauid seruos suos ad te. Tulit itaque anon seruos dedit
 rasitque dimidiam partem barbae eorum & percudit uestes eorum medias usque ad nates &
 dimisit eos. Quod cum innotuisset dauid misit in occursum eorum erant enim uiri
 confusi turpiter ualde & mandauit eis dauid in uentre hierico donec crescat barba
 uestra & tunc reuertemini. Videntes autem filii ammon quod iniuriam fecissent dauid miserunt
 & conduxerunt mercede seruum rohob & seruum soba uiginti mille peditum & arcum
 maacha mille uirorum & abistob duodecim milia uirorum. Quod cum audisset dauid misit
 ioab & omnem exercitum bellatorum. Ingressi sunt ergo filii ammon & direxerunt aciem
 ante ipsum in introitu porte serui autem soba & rohob & istob & maacha secuti erant
 in campo. Videns igitur ioab quod paratum esset aduersum se plium et ex aduerso &
 post tergum elegit ex omnibus electis israel & instruxit aciem contra seruos reliquum
 autem partem populi tradidit abisai fratri suo qui direxit aciem aduersum filios ammon.
 Erant itaque ioab si priualuerint aduersum me serui eris mihi in adiutorium. Sin autem filii
 ammon priualuerint aduersum te auxiliabor tibi. Isto uir fortis & pugnet pro populo
 nostro et ciuitate domini nostri dominus autem faciat quod bonum est in conspectu suo. Inuit itaque ioab
 & populus eius qui erat cum eo certauit contra seruos qui statim fugerunt a facie eius.

Fili aut ammon uidentes qd fugissent s'ri. fugerunt & ipsi afacie. abisan. & magessif ciuitatem.
 Reuersusq; e' ioab afiliis ammon. & uenit hierusalem. Videntes igitur s'ri qm corrussent
 coram isrl. congregati sunt pariter. misitq; adadezer & eduxit s'ros. qui erant transfluum.
 & adduxerunt exercitum eorū. Sobach aut magister militie adadezer. erat princeps eorū.
 Qd cum nuntiatum eēt dauid. contrixit omne israhel & transiuit iordanem. uenitq;
 inhelema. Et direxer' aciem s'ri ex aduerso dauid. & pugnauer' contra eū. Fugeruntq;
 s'ri afacie isrl. & occidit dauid des'ris septingentos currus. & quadraginta milia eqv.
 Sobach pncipe militie percussit q'stati mortuus ē. Videntes aut reges uniusi q' erāt īpsidio adadezer. uie
 rosse eē ab isrl. expauer' & fuger' ^{septuaginta octo} l. viii. milia. eorū isrl. fecer' utq; paceē cū isrl. & seruerunt eis;
 timuer'q; s'ri auxilium p'bere filis ammon. Factum ē aut uertente anno eo tempore
 quo solent reges ad bella pcedere. misit dauid ioab & seruos suos cum eo. Timuer' sum
 isrl. & uasauer' filios ammon. & obsecerunt iabbath. Dauid aut remansit in hierlm.

XV

VIII.

Cum hec agerentur. accidit ut surageret dauid de stratu suo post meridiem. & deambu
 laret in solario domus regis. uiditq; mulierem se lauante[m] ex aduerso sup solarium
 suum. erat aut mulier pulchra ualde. Misit ergo rex. & requisit que esset mulier. Nunti
 atumq; eēt. qd ipsa eēt bechabee filia heliam uxor uris herthei. Missis itaq; dauid nuntis.
 tulit eam. Que cum ingressa eēt ad illum. dormiuit cum ea. statimq; scificata ē ab immundi
 tia sua. Et reuersa ē domum suā conceptu foetu. mittensq; nuntiauit dauid. ut; concept;
 Misit aut dauid ad ioab dicens; mitte ad me uirum herthei. Misitq; ioab uirum. add. uirum.
 quesitumq; dauid quā recte ageret ioab & populus. & quomodo administraretur bellum.
 Et dixit dauid ad uirum; uade in domū tuam. & laua pedes tuos. Egressus ē uir.
 de domo regis. secutus ē cum cibis regis. Dormiuit aut uir. ante portam domus
 regis. cum alijs seruis domus suę. & non descendit ad domū suam. Nunti. atumq; est
 dauid ad herthei; non uiuit uir. ad domū suam. Et ut dauid ad uirum; nunquid non
 de uia uenisti. quare non descendisti ad domū tuam. & ut uir. ad dauid. arca dñi
 & uicla habitant in pilionib; & dominus meus ioab. & serui domini mei sup faciem
 terre manent. & ego ingrediar in domū meā ut comedam & bibam & dormiā cum
 uxore mea. Per salutem tuam & p salutem ammę tuę. qd non faciam rem hanc. At
 q; dauid ad uirum; mane hic etiā hodie. & cras dimittā te. Mansit uir. in hierusalem

Cum dauid in solario domus regis ambularet. uidit mulierem se lauante[m] ex aduerso solarii sui. Misit ergo rex. & requisit que esset mulier. Nunti. atumq; eēt. qd ipsa eēt bechabee filia heliam uxor uris herthei. Missis itaq; dauid nuntis. tulit eam. Que cum ingressa eēt ad illum. dormiuit cum ea. statimq; scificata ē ab immunditia sua. Et reuersa ē domum suā conceptu foetu. mittensq; nuntiauit dauid. ut; concept;
 Misit aut dauid ad ioab dicens; mitte ad me uirum herthei. Misitq; ioab uirum. add. uirum.
 quesitumq; dauid quā recte ageret ioab & populus. & quomodo administraretur bellum.
 Et dixit dauid ad uirum; uade in domū tuam. & laua pedes tuos. Egressus ē uir.
 de domo regis. secutus ē cum cibis regis. Dormiuit aut uir. ante portam domus
 regis. cum alijs seruis domus suę. & non descendit ad domū suam. Nunti. atumq; est
 dauid ad herthei; non uiuit uir. ad domū suam. Et ut dauid ad uirum; nunquid non
 de uia uenisti. quare non descendisti ad domū tuam. & ut uir. ad dauid. arca dñi
 & uicla habitant in pilionib; & dominus meus ioab. & serui domini mei sup faciem
 terre manent. & ego ingrediar in domū meā ut comedam & bibam & dormiā cum
 uxore mea. Per salutem tuam & p salutem ammę tuę. qd non faciam rem hanc. At
 q; dauid ad uirum; mane hic etiā hodie. & cras dimittā te. Mansit uir. in hierusalem

Legem uirum iudicium populis regis. que ei diuinitate loquitur. cui isrl. credere delignat. Vnde uir. ad ioab cū epistolis ex quib;
 pcedat debeat mittitur. quia idem ipse iudicium populis regis. qd uenit in uenit. Vnde mandata legis reueres implere reuoc. ipse uirum
 a se re iudicium unde dampnetur.

die illa & altera & uocauit cum dauid ut comederet coram se & biberet & inebriauit eum.
 Qui egressus uespere dormiuit instratus suo cum seruis domini sui & in domum suam non descendit.
 Factum est ergo mane & scripsit dauid epistolam ad ioab. insitque per manum uris scribens
 in epistola. ponite uram ex aduerso belli ubi fortissimum proelium est & derelinquite eum
 ut percussus intereat. Igitur cum ioab obsideret urbem posuit uram in loco ubi sciebatur
 uiros esse fortissimos. Egressique uris decuitate bellabant aduersum ioab & ceciderunt
 de populo serui domini dauid & mortuus est etiam uras heccheus. Misit itaque ioab &
 nuntiavit dauid omnia uerba plebi. precepitque nuntio dicens. cum compleueris uniuersos
 sermones belli ad regem si eum uideris indignari & dixerit. quare accessistis ad murum
 ut plebemini. an ignorabatis quod multa desuper ex muro telamittant. quis percussit ab
 melech filium herio bosech. nonne mulier misit super eum fragmen molae de muro. interfecit
 eum in thebes. quare iuxta murum accessistis. dices etiam seruis tuis uras heccheus
 occubuit. Abiit ergo nuntius & uenit & narrauit dauid omnia que preceperat ioab. Et die
 nuntius addidit. preualuerunt aduersum nos uris & egressi sunt ad nos in agrum. nos autem
 facto impetu persecuti eos sumus usque ad portam ciuitatis. Et direxerunt iacula sagittarum
 ad seruos tuos ex muro desuper. mortuique sunt de seruis regis. quin etiam seruis tuis
 uras heccheus mortuus est. & dixit dauid ad nuntium. hec dices ioab. non te frangat
 ista res. Varius enim euentus est plebi & nunc hunc nunc illum consumit gladius. Conforta
 bellatores tuos aduersum urbem. ut destruas eam & exortare eos. Audiuit autem
 uxor uris quod mortuus esset uras uir suus & plauit eum. transactoque luctu misit
 dauid & introduxit eam in domum suam. et facta est ei uxor. peperitque ei filium. Et displicuit
 ei uerbum hoc quod fecerat deus coram domino. Misit ergo dominus nathan ad dauid. Quocumque uenisset
 ad eum dixit ei. duo uiri erant in ciuitate una. unus diues & alter pauper. Diues habebat
 oues & boues plurimos. ualde pauper autem nihil habebat omnino preter ouem unam paruulam.
 quoniam emerat & nutrierat et que creuerat apud eum cum filiis eius simul. de pane illius comederat
 & de lacte eius bibens. in sinu illius dormiens. eratque illi sicut filia. Cum autem peregrinus quidam
 uenisset addidit. parcens ille sumere de ouibus et de bobus suis. ut exhiberet conuiuium
 peregrino illi quoniam uenerat ad se. tulit ouem uiri pauperis & preparauit cibos homini qui
 uenerat ad se. Iratus autem indignatione dauid aduersum hominem illum nimis dixit ad nathan.

Responde mi
 iudicium;

XV.

viuit dñs qm̄ filius mortis ē uir qui fecit hoc. Quem reddet in quadruplum eo qđ fecerit
verbum istud. & non peccerit. Dixit autē nathan ad dauid. tu es ille uir qđ fecisti hęc rē.
Hęc diē dñs dñs isrl. ego unxi te in regem sup isrl. & ego erui te de manu saul. & dedi
tibi domū domini tui. & uxores domini tui in sinu tuo. dediq; tibi domū isrl
et iuda. Et si paruula sunt ista. adhuc etiam tibi multo maiora. Quare ergo contēpisti
verbum dñi. ut faceres malum in conspectu meo. Vriam hertheum percussisti
gladio. & uxorem illius accepisti uxorem. & interfecisti eū gladio filiorum
Ammon. Quamobrem. n̄ recedet gladius de domo tua usq; in sempiternū. eo qđ
despexeris me. & tuleris uxorem uris herthei ut esset uxor tua. Itaq; hęc diē
dñs. ecce ego suscitabo sup te malū de domo tua. & tollam uxores tuas in oculis
tuis. & dabo proximo tuo. & dormiet cum uxorib; tuis in oculis solis huius. Tu enī
fecisti abscondite. ego uero faciam uerbū istud in conspectu om̄is isrl. in conspectu
solis. Et dixit dauid ad nathan. peccaui dño. Dixitq; nathan ad dauid. dñs quoque
transiit peccatum tuū non morietur. Veruntamē qm̄ blasphemare fecisti in n̄cos
nom̄ dñi p̄pter uerbū hoc. filius qui natus ē tibi morte morietur. Et reuersus est
nathan domū suam. Percussitq; dñs paruulum quē peperit uxor uris dñi. & desperat
est. Deprecatusq; ē dauid dñm̄ p̄ paruulo. & ieiunauit dauid ieiunio. & ingressus
seorsum iacuit sup terram. Uenerunt autē seniores dom̄ eius cogentes eum ut surgeret
de terra. Qui noluit. neq; comedit cū eis cibum. Accidit autē die septima ut more
retur infans. timueruntq; serui dauid nuntiare ei qđ mortuus ē paruulus. Dixerunt
enī. ecce cum paruulus adhuc uiuere loquebatur. ad eū. & non audiebat uocē
nrām. quāto magis si dixerim; mortuus ē puer. se affliget. Cum q̄ audisset dñs
seruos suos misitantes. intellexit qđ mortuus ē paruulus. dixitq; ad seruos suos.
Nūquid mortuus ē puer. qui responderet ei. mortuus ē. Surrexerunt igitur de terra dñs.
Et lotus unctusq; ē. Cumq; mutasset uestem. ingressus ē domū dñi & adorauit.
Et uenit in domū suā. petieruntq; ut ponerent ei panē. & comedit. Dixerunt autē ei
serui sui. quis ē sermo quem fecisti. p̄pter infantem cū adhuc uiuere ieiunasti
et flebas. mortuo autē puero surrexisti & comedisti panem. qui ait. p̄pter infantē
cum adhuc uiuere & ieiunauit & fleui. Dicebam enī. qđ fecit si forte donet eū mihi

dñs iunuet infans. nunc autē quia mortuus ē. quare ieiuno. Nunquid potero reuocare eum
 amplius? ego uado magis ad eum. ille uero non reuertetur ad me. Et consolatus ē dñs bech
 sabee uxorem suam. ingressusq; ad eam dormiuit cū ea. que genuit filium. et uocauit nomē ei' salimon
 et dñs dilexit eum. Misitq; manu nathan pphete. et uocauit nomē ei' amabilis dñs. eo qd diligere
 eum dñs. **I**gitur pugnabat ioab contra tabbath filiorū ammon. et expugnabat urbem regni
 Misitq; ioab nuntios ad dauid dicens; dimicauit aduersum tabbath. et capienda ē urbs. aquarum
 Hunc igitur congrega reliquā partem populi. et obside ciuitatem. et cape eam. necū. amē uisita
 fuerit urbs. nomini meo ascribatur uictoria. Congregauit itaq; dauid omne populū. et
 pfectus ē aduersum tabbath. Cumq; dimicasset. coepit eam. et tulit diadema regis eorum.
 decipite ei' pondus auri talentum habens gemmas pretiosissimas. et impositum ē sup caput dñi
 Sed et p' dauid ciuitatis. asportauit multā ualde; populū quoq; ei' adducens ferrauit et ceterū
 egit sup eos carpenta ferrata diuisitq; cultris. et transluxit in i' polo. l. et r' v'. Sic fecit uniuersis
 ciuitatib; filiorū ammon. et reuersus ē dauid romis exercitus ei' hierusalem. Factū ē autē
 post hec. ut absalon filii dauid sororem speciosissimā uocabulo thamar. ad amaret. amon
 filius dauid. et deperiret in eam ualde. ita ut egrotaret p'pter amorem ei'. q' cū eēt uirq;
 difficile ei uidebat. ut quippiam inhoneste ageret cum ea. Erat autē ammon. amicus
 nomine ionadab filius semma fratris dauid uir prudens ualde; q' dixit ad eum. quare
 sic attenuaris macie fili regis p' singulos dies? Cur non indicas mihi? Dixitq; ei ammon.
 thamar sororem fratris mei absalon amo. Cui respondit ionadab fili' samaa. Cuba sup lectū
 tuum. et languorem simula. Cumq; uenerit pater tuus ut uisitet te. dic ei; ueniat oro
 thamar soror mea ut det mihi es'bum et faciat pulmētum ut comedā de manu eius.
 Accubuit itaq; ammon. et quasi egrotare coepit. Cumq; uenisset rex ad uisitandum eum
 ut ammon ad regem; uenit obscuro thamar soror mea ut faciat in oculis meis duas
 sorbitunculas et es'bum caplam de manu ei'. Misit q; dauid ad thamar domū dicens;
 uen in domū ammon fratris tui. et fac ei pulmētū. Venitq; thamar in domū fratris sui
 ille autē iacebat. Que tollens farinam comiscuit. et liquefaciens in oculis ei' coxit.
 sorbitunculas. tollensq; qd coxerat effudit et posuit coram eo. et inoluit comedere.
 Dixitq; ammon; ei cetera uniuersos amē. Cumq; eiecissent omēs. dixit ammon ad thamar;
 miser es'bum in conclauis ut uestear de manu tua. Tulit q; thamar sorbitunculas quas

fecerat. & intulit ad ammon fratrem suum in conclaui. Cumq; optulisset ei cybium. apprehendit
eam & ait; uenicula mecum soror mea. Que respondit ei; noli frat mi. noli opprimere me. Neq;
enim hoc fas est misit. noli facere stultitiam hinc. Ego enim ferre non potero opprobrium meum.
& tu eris quasi unus de insipientibus misit. Qui potius loquere ad regem. & negabit me
tibi. Noluit autem acquiescere precibus eius. sed prevalens uiribus oppressit eam & cubauit cum illa.
& exorsam eam habuit. ammon magno odio nimis. ita ut manus esset odium quo oderat eam.
amore quod ante dilexerat. Dixitq; ei ammon; surge & uade. Que respondit ei; magis est hoc
malum quod nunc agis aduersum me. quam quod ante fecisti expellens me. Et noluit audire eam.
sed uocato puero qui ministrabat ei dixit; ecce hanc foras. & claude ostium post eam; quae
induta erat calami tunica; huiusmodi enim filiae regis uirgines uestibus utebantur. Cuius
itaq; eam minister illius foras. clausitq; fores post eam. Que aspiciens cinerem capiti suo
scissa calami tunica. impositisq; manibus super caput suum ibat ingreditus & clamans. Dixit
autem ei absalon frater suus; num ammon frater tuus concubuit tecum. Sed nunc soror
tace. frater tuus est. neque affligas cor tuum phare. Mansit itaque thamar contabescens in
domo absalon fratris sui. Cum autem audisset rex dauid uerba haec. contristatus est ualde.
& noluit contristare spiritum ammon filii sui quoniam diligebat eum. quia primo genitus erat ei.
Porro non est locutus absalon ad ammon. nec malum nec bonum. Oderat enim absalon
ammon. eo quod uolasset thamar sororem suam. Factum est autem post tempus biennii
ut tonderentur oves absalon in basor. quae est iuxta ephraim. & uocauit absalon omnes
filios regis; uenitq; ad regem & ait ad eum; ecce tondent oves serui tui. ueniat oro rex
cum seruis suis ad seruum suum. Dixitq; rex ad absalon; noli fili mi noli rogare ut ueniam
omni. & grauemus te. Cum autem cogeret eum inuoluisse ire. benedixit ei. Et ait absalon;
si non uis uenire. ueniat obsecro nobiscum saltim ammon frater meus. Dixitq; ad eum rex; non
necesse est ut uadat tecum. Coegit itaque eum absalon. & dimisit eum eo ammon. & uenerunt
filios regis. Feceratq; absalon conuiuium. quasi conuiuium regis. Preceperat autem absalon
pueris suis dicens; obseruate eum temulentus fuerit ammon uino & dixerit uobis. percute
eum & interficite; nolite timere. Ego enim sum qui precipio uobis. roboramini & estote uir fortis.
Fecerunt ergo pueri absalon aduersum ammon sicut preceperat illis absalon; surgentesq; omnes
filii regis ascenderunt singuli mulas suas & fugerunt. Cumq; adhuc pagerent itinere.

fama puenit ad dauid dicens; percussit absalon om̄s filios regis. & non remansit excis
 saltim unus. Surrexit itaq; rex & scidit uestimenta sua & cecidit sup̄ terrā. & om̄s serui
 ipsius q̄ assistebant ei sciderunt uestimenta sua. Respondens aut̄ ionadab filius semmaa
 fratris dēt dix̄; ne estimet dominus meus rex qd̄ om̄s pueri filii regis occisi sint. Ammon
 solus mortuus ē. qm̄ modio absalon erat positus ex die qua oppressit thamar sorore
 eius. Hunc q̄ nec ponat dominus meus rex sup̄ cor suum uerbu istud dicens. om̄s filii regis
 occisi sunt. qm̄ ammon solus mortuus ē. Fugit aut̄ absalon. & leuauit puer specula
 tor oculos suos & aspexit; & ecce populus multus ueniebat p̄ iter deuuum ex latere
 montis. Dix̄ aut̄ ionadab ad regem; ecce filii regis assunt. iuxta uerbu serui tui sic
 factu ē. Cumq; cessasset loqui. apparuer̄ filii regis; & intrantes leuauer̄ uocē suā
 & fleuerunt; sed rex & om̄s serui ei fleuerunt ploratu magno nimis. **P**orro
 absalon fugiens. abiit ad tolomai filium amur regem gessur. Luxit q̄ dauid filiū
 suū cum etis diebus. Absalon aut̄ cum uenisset ^{in gessur} in gessur. fuit ibi trib; annis. Cessauitq;
 dauid rex p̄sequi absalon. eo qd̄ consolatus ēēt sup̄ ammon interitū. Intelligens autem
 ioab filius surue qd̄ cor regis uersum ēēt ad absalon. misit thecuan muli
 erē sapientem dix̄q; ad eam; lugere te simula. & induere ueste lugubri. & in unguaris
 oleo. ut sis quasi mulier plurimo iam tempore lugens mortuū. & ingredieris ad regem
 & loqueris ad eū sermones huiusmodi. Posuit aut̄ ioab uerba in ore eius. Itaq; cum
 ingressa fuisset mulier thecutes ad regem. cecidit corā eo sup̄ terrā & adorauit dix̄;
 serua me rex. Et ait ad eam rex; qd̄ causē habes. que respondit; heu mulier uidua
 ego sum. Mortuus ē enī uir meus. & ancille tue erant duo filii. qui rixati s̄ aduersū
 se magno. nullusq; erat qui eos prohibere possēt. Et percussit alter alterū & interfecit eū;
 & ecce consurgens uniuersa cogitatio aduersū ancillam tuā dix̄; tradet eū qui percussit
 fratrem suū ut occidam eum. p̄ anima fratris sui que interfecit. & deleamus heredē. & quer
 extinguere semillā meā que relicta ē. ut non supsit uiro meo nom̄ & relique sup̄ terrā.
 Et ait rex ad mulierē; uade in domū tuā. & ego iubebo p̄ te. Dix̄q; mulier thecutes
 ad regem; in me domine in rex iniquitas & in domū patris mei. rex aut̄ thronus
 ei sit innocens. Et ait rex; qui contra dixerit tibi adduc eum ad me. & ultra n̄ aditā
 ut tangat te. Que ait; recordetur rex dñi dñi sui. & n̄ multiplicentur proximi

sanguinis adulescendū. & nequaquā inficiēt filiū meū. Qui ait, uiuit dñs quia
 n̄ cadet decapillus filii tui sup̄ terram. Dix̄ ḡ mulier, loquar ancilla tua ad do-
 minū meū regem uerbū. Et ait, loquere. Dix̄q; mulier, quare cogitasti istiusmodi
 rem contra poplū dī. Illocutus ē rex uerbū istud. ut peccet & non reducat eiec̄tū suū.
 Om̄s morimur & quasi aque dilabimur int̄rā que non reuertent. nec uult dī pure
 animā. sed retractat cogitans ne penitus pereat q̄ abiectus ē. Hunc igit̄ ueni ut
 loquar ad regem dominū meū uerbū hoc p̄sente populo; & dix̄ ancilla tua, loquar
 ad regem. si quom̄ faciat rex uerbū ancille sue; & audiuit rex uerba ut liberaret
 ancillā suā de manu omniū q̄ uolebant de hereditate dñi delere me & filium meū simul.
 Dicit ḡ ancilla tua. ut fiat uerbū domini mei regis sic sacrificium. Sic enī angls̄ dñi.
 sic dominū meū rex. ut nec maledictione nec benedictione moueat. Vnde & dñs dī
 tuus ē tecum. Et respondens rex dix̄ ad mulierē, ne abscondas amē uerbū qd̄ te int̄rogo.
 Dix̄q; mulier, loquere domine mi rex. Et ait rex, numq̄d manū ioab tecū ē in om̄ib; istis.
 Respondit mulier. ait, p̄ salutem anime tuę domine mi rex. nec ad dexterā nec ad sin-
 istram ē. ex om̄ib; his que locutus ē dominū meū rex. Seruus enī tuus ioab ipse p̄cepit m̄.
 & ipse posuit in os ancille tuę om̄ia uerba hec. ut uerterem figuram sermonis hui; seruis
 tuus ioab p̄cepit istud. Tu aut̄ domine mi sapiens es sic habet sapientiā angls̄ dī. ut in-
 telligas om̄ia sup̄ terram. Et ait rex ad ioab, ecce placatus feci uerbū tuū. Uade igitur.
 & reuoca puerū absalon. Cadensq; ioab sup̄ faciem suā int̄rā. adorauit. & benedix̄ ioab
 regi & dix̄, hodie intellexit seruis tuus. q̄a inueni grām in oculis tuis domine mi rex.
 fecisti enī sermonē serui tui. Surrex̄ ḡ ioab & abiit in gesur. & addux̄ absalon in hierl̄m.
 Dix̄ aut̄ rex, reuertatur in domū suā. & faciem meā non uideat. Reuersus ē itaq; absalon
 in domū suā. & faciem regis n̄ uidit. **P**orro sic absalon uir n̄ erat pulcher in om̄i ist̄.
 & decorus nimis; auesthigo pectus usq; ad uerticem n̄ erat in eo ulla macula. Et q̄ndo ton-
 debatur capillus. semel aut̄ in anno tondebat. q̄ grauabat eū cesaries. ponderabat
 capillos capitis sui ducentis siclis pondere publico. Nati sunt aut̄ absalon filii tres. &
 filia una nomine thamar elegantis forme. Mansitq; absalon hierl̄m duob; annis. &
 faciem regis n̄ uidit. Misit itaq; ad ioab ut mitteret eū ad regem; q̄ noluit uenire
 ad eū. Cūq; secundo misisset et ille noluisset uenire. dix̄ seruis suis. ic̄tis agrū ioab

XI.

Hec fuit elegantis forme
 Hec fuit in eimomo roborā
 filio salomonis & peperit & alia.

rex decem mulieres concubinas ad custodiendum domum. Egressusque rex & omnes isti pedibus suis
steterunt procul a domo. & uniuersi serui eius ambulabant iuxta eum. & legionem cherethi & selethi.
& omnes gethei pugnatorem ualidissimi uiri qui secuti eum fuerant de geth preceiebant regem.
Dixit autem rex ad ethai getheum. cur uenis nobiscum. Reuertere & habita cum rege quia
peregrinus es. & egressus de loco tuo. Hec uenisti. & hodie impelleris nobiscum egressi.
Ego autem uadā quo iturus sum. reuertere & redue tecum fratres tuos. & dominus tecum faciat misericordiam
& ueritatem. ostendisti gratiam & fidem. Et respondit ethai regi dicens. uiuit dominus. uiuit anima
tua domine mi rex. quoniam in quocumque loco fueris domine mi rex siue in morte siue in uita. ibi
erit seruus tuus. Et ait dicitur ethai. ueni et transi. & transiit ethai getheus & rex & omnes
uiri qui cum eo erant. & reliqua multitudo. omnesque flebant uoce magna. & uniuersus populus
transiebat. Rex quoque transgrediebatur torrentem cedron. & cunctus populus incedebat contra
uiam oliue que respicit ad desertum. Venit autem sadoe ^{sacerdos} & uniuersi leuite cum eo portantes
arcam fœderis domini. & deposuerunt arcam domini. & ascendit abithar donec expletus esset omnis populus.
qui egressus fuerat de ciuitate. Et dixit rex ad sadoe. riporta arcam domini in urbem. Simuenero
gratiam in oculis domini reducet me. & ostendet mihi eam & tabernaculum suum. si autem dixerit non placeat
prestito sum. faciat quod bonum est coram se. Et dixit rex ad sadoe sacerdotem. o uidentis reuertere
in ciuitatem in pace. & achimais filius tuus. & ionathas filius abithar. duo filii uiri sunt uobiscum.
Ecce ego abscondar me in pestribus deserti. donec ueniat sermo uobis in diebus mihi. Repor
tauerunt igitur sadoe & abithar arcam domini iherusalem. & manserunt ibi. Porro dauid ascen
debat clauum oliu. & scandens & flens. aperto capite nudis pedibus incedens. sed & omnis
populus qui erat cum eo aperto capite ascendebat plorans. Numeratum est autem dauid. quod &
achitofel esset in coniuratione cum absalon. Dixitque dauid. in fatuo queso domine consilium achitofel.
Cumque ascenderet dauid summitate montis in quo adoraturus erat dominum. ecce occurrit ei
chus & achitofel sensa ueste. & terra pleno capite. Et dixit ei dauid. si ueneris mecum eris
mihi oneri. si uero in ciuitate reuertaris & dixeris absalon. seruus tuus sum rex. sic fui
seruus patris tui sic ero seruus tuus. dissipabis consilium achitofel. Habes autem tecum
sadoe & abithar sacerdotes. & omne uerbum quodcumque audieris de domo regis. in die abis
sadoe & abithar sacerdotibus. Sunt autem cum eis duo filii eorum. achimais filius sadoe. & iona
than filius abithar. mittetis eos ad me omne uerbum quod audieritis. Veniente ergo

chus i amico dauid inuenitatem. Absalon quoq; ingressus e hierusalem. Cumq; dda transisset
 paululu montis uertice. apparuit siba puer miphibosech in occursum ei cu duobus
 asinis qui onerati erant ducentis pumb; & centum alligatis iue passe. recentum massis
 palatar. & utrib; uini. Et dixit rex sibe; quid sibi uolunt hec. Responditq; siba; asini dome
 stici regis ut sedebat & pures & palate aduersendum pueris ei. unu aut ut bibat siquis de
 fecerit in deserto. Et ait rex; ubi e filius dñi tui. Responditq; siba; regi; remansit in herlin
 dicens; hodie restituet mihi dñs isrl regnum patris mei. Et ait rex sibe; tua sint omia que
 fuer miphibosech. Dixitq; siba; oro inuenui qm coram te domine iurex. Venit q; rex
 dauid usq; bethurim. ecce egrediebatur inde uir decoagnatione domi sual nomine semei
 filius gery. pcedebat egrediens. maledicebat. mittebatq; lapides contra dauid. & contra
 uniuersos seruos regis dauid. Omis aut populus. & uniuersi bellatores. adextro & sinistro
 latere regis incedebant. Ita aut loquebat semei cum malediceret regi; egredere egredere
 uir sanguinu. uir belual. Reddidit tibi dñs uniuersu sanguine domi sual. qm inuastisti
 regnu pedo. & dedit dñs regnum in manu absalon filii tui. & ecce pmunt te mla tua.
 qm uir sanguinu es. Dixit aut absalu filius sarue regis; quare maledicit e mis hie mortuar
 domino meo regi. & ad. m. & amputabo caput ei. Et ait rex; quid mihi & uob e filii sarue.
 dimittite e; ut maledicat. Dñs em pcepit ei ut malediceret dauid; & q; e qui uideat dicere
 quare sic fecerit. & ait rex absalu uniuersis seruis suis; ecce filius meus q; egressus e de uero
 meo querit animu meu. qm magis hie filius gemini. dimittite e; ut maledicat iuxta
 pceptu dñi. si forte respiciat dñs afflictione mea. reddat mihi bonu p maledictione
 hac hodie tua. Ambulabat itaq; dauid & socii ei p uiam cu eo. semei aut p uagu montis
 exiit. & contra illu egrediebatur maledicens. mittens lapides. aduersum e; terraque
 spargens. Venit itaq; rex & uniuersus populus cu eo lassus. & refocilati sunt ibi. Absalon aut
 & omis popl isrl ingressi s hierlin. sed & achitofel cu eo. Cu aut uenisset chus i. & achites
 amicus dda ad absalon. locutus e ad e; salue rex. salue rex. Ad que absalon. hec e mqt
 gratia tua ad amicu tuum. quare nisti cu amico tuo. Responditq; chus i ad absalon;
 nequaquam. quia illus ero que elegit dñs & omis hie popl uniuersus isrl. & cu comnebo.
 Sed hoc inferam. cui ego seruturus sum. nonne filio regis. sicut paru patri tuo.
 sic parebo tibi. **D**ixit aut absalon ad achitofel; mitte consiliu qd agere debeam.

Et ait achitofel ad absalon; ingredere ad cubinas patris tui. quas dimisit ad custodiendam
domum. ut cum uiderit omnis isrl qd fecerit patrem tuum. roborentur manus eorum tecum.
Ascendet igitur absalon tabernaculum in solario; ingressusq; ad cubinas patris sui coram
uniuerso isrl. Consilium autem achitofel qd dabit in diebus illis. quasi quis consuleret dominum.
sic erit omne consilium achitofel. et cum esset cum dauid. et cum esset cum absalon. Dixit igitur
achitofel ad absalon; eligam tibi duodecim milia uirorum. et insurgens persequar dauid hanc
nocte. et irruens super eum quippe quia lassus est. & solutis manibus percutiam eum. Cumq; fugerit
omnis populus qcum eo est. percutiam regem desolatam. et reducam uniuersum populum quomodo
homines reuerti solent. Unum enim uirum tu queris. & omnis populus erit in pace. Haec uero
sermo eius absalon. et uentis maioribus natus isrl. Ait autem absalon. uocate achisai. et achit
ten. et achiam qd etiam ipse dicit. Cumq; uenisset achisai ad absalon. ait absalon
ad eum; huiusmodi sermonem locutus est achitofel; facere debemus. annon. qd dicitur consilium.
& dixit achisai ad absalon; non bonum consilium qd dedit achitofel hanc uice. Et rursum
intulit achisai; tu nosti patrem tuum uirum qcum eo sunt fortissimos. et amaro animo ueluti
si uirga raptis carulis in altu seculat. Sed et pater tuus uir bellator est. nec morabitur cum populo.
forsitan ne latitat in foueis. aut in uno quo uoluerit loco. et cum ceciderit unus qlibet in principio.
audiet quicumq; audierit et dicit. facta est plaga in populo q sequebatur absalon. Et fortissimusq;
cum cor est quasi leonis pauore soluet. Sed enim omnis populus isrl fortem esse patrem tuum. &
robustos omnes qcum eo sunt. Sed hoc mihi uidetur rectum esse consilium; congregetur ad te
uniuersus isrl. ad an usq; berfabee quasi arena maris innumerabilis. et uentis in medio eorum.
et irruent super in quocumq; loco fuerit inuentus. et operiem eum sicut cadere solet ros super terram.
et non relinquem de uiris qcum eo sunt ne unum quidem. Quod si urbem aliquam fuerit ingressus.
circundabit omnis isrl ciuitati illi funes. et trahent eam in torrentem ut non reperiat nec calculum
quidem ex ea. Dixitq; absalon et omnis uir isrl; melius est consilium achisai et achitene. consilio achit
ofel. Domini autem nutu dissipatum est consilium achitofel. ut uideret consilium achisai bonum coram absalon. ut
reuerteretur dominus super absalon matrem. Et ait achisai ad doeb et abiarthar sacerdotibus. Hoc et hoc in consilio dedit achitofel
absalon et senioribus isrl. et ego tale dedit consilium. Hunc ergo mittite cito. et nuntiate
dauid dicentes; ne mortuum nocte hac in campis deserti. sed absq; dilatione trans
gredere. ne forte absorbeat rex et omnis populus qcum eo est. Jonathan autem et achimais

stabant iuxta fontem rogl; abut ancilla & nuntiavit eis & illi pfecti sunt ut referrent
 ad regem dauid nuntium. Non enim poterant videre. aut introire civitatem. Vidit autē
 eos q̄dam puer. & indicavit absalon. Illi uero concito gradu ingressi sunt domū cuiusdā
 uiri mabuburim. q̄ habebat putrem inuestibulo suo & descenderunt in eum. Tulit autē mulier
 et expandit uelam sup os putei quasi siccas tpsanas & res sic latuit. Cūq; uenissent
 serui absalon ad mulierē in domū dixerunt ubi ē achimas non achim. Respondit eis
 mulier; transierunt festinantes gustata paululū aqua. At hi qui querebant eū n̄ inuenissent.
 reuersi sunt hierlm. Cumq; abissent. ascenderunt illi de puteo & p̄gentes nuntiauerunt reg
 dauid atq; dixerunt; surgite transite cito fluum. qm̄ huiusmodi dedit cōsilium t̄ra uos
 achitofel. **XIII.** Surrexit itaq; dauid & om̄s popl̄s qui erat cū eo. & transierunt iordanē donec
 dilucesseret. & ne unus quidem residuus fuit q̄ n̄ transisset fluum. Porro achitofel uident
 qd̄ n̄ fuisset factū cōsilium suū. stravit asinum suū & surrexit & abut in domū suam &
 inuicem suā & disposita domo suā suspendio interit. & sepultus ē in sepulchro patris
 sui. Dauid autē uenit in castra & absalon transiuit iordanem ipse & om̄s uiri isrl̄ cū eo. Amasā
 uero constituit absalon pioab sup exercitū. Amasā autē erat filius uiri q̄ uocabatur iethra
 de hesreli q̄ ingressus ē ad abigul filiam naas sororem sarue. que fuit mat̄ ioab. In castra
 metatus ē isrl̄. cum absalon inter galad. Cumq; uenisset dē castra. sobi filius naas de rahub
 filiorū amon. imachur filius amihel de lodabar. & berzellai galaadites de roglm. opulenti
 ei aurū & oues & statera & rappa & iuasa fictilia. frumētū & ordeum & farinā. polentā. & fabā.
 & lentem. & fraxum cicer. & mel & butyr & ues & pingues uirulos. dederuntq; dauid & poplō
 q̄ cum eo erant ad uescendū. Suspicati enim sunt popl̄s fame & siti fatigati in deserto. Igitur
 considerato dauid populo suo. constituit sup eū tribunos & centuriones. & dedit populi
 tertiam partē sub manu ioab. & tertiam sub manu abisai filii sarue fratris ioab. & tertiam
 sub manu ethai q̄ erat de geth. Dixitq; rex ad popl̄m; egrediamur & ego uobiscum. Et respondit
 popl̄s; non exibit. Siue enim fugerim non magnopere ad eos de nob̄ p̄tinabit. siue media
 pars ceciderit enob̄ n̄ satis curabunt. quia tu unus p̄decem milib; cōputaris. Melius ē igitur
 ut sis nob̄ in urbe presidio. Ad quos rex ait; qd̄ uob̄ rectū uidetur. hoc faciam. Stetit igitur
 rex iuxta portam. egrediebaturq; populus p̄ turmas suas. centem & milleni. Et p̄cepit
 rex ioab & abisai. & ethai dicens; seruate mihi puerū absalon. Et om̄s popl̄s audiebant.

XVij

peccipientem regem cunctis principibus. Absalon. Itaque egressus est populus in campum contra israhel.
& factum est pro eorum insultu ephraim. & cecidit ibi populus israhel ab exercitu dauid. facta quoque est
plaga magna in die illa uiginti milium. fuit autem ibi pro eorum discessum super faciem omnium israhel.
& multo plures erant quos saltus consumpserat de populo. quam huius quos uoluerat gladius
in die illo. Accidit autem ut occurreret Absalon seruis dauid. sedens in mulo. Cumque ingressus
fuisset mulus subter condentiam querentem magnam. adhaesit caput eius querenti. nullo suspensio
inter eorum & terram. mulus cui sederat pertransiit. Vidit autem hoc quispiam. & nuntiavit
ioab dicens; uidi Absalon pendere de querente. Et ait ioab uirum qui nuntiauerat ei; si uidisti.
quare non es occidisti eum cum terra. & ego dedissem tibi decem argenti siclos. & unum balteum.
qui dixit ad ioab; si appenderes in manibus meis mille argenteos. nequaquam mitterem manum
meam in filium regis. Audientibus enim nobis precepit rex tibi & Absalon & Achisai dicens; custodite
mihi pueros Absalon. Sed si fecissem contra animam meam. audaciter. nequaquam hoc regem
latere potuisset. & tu stares ex aduerso. Et ait ioab; non sicut tu uis. si aggrediar eum coram te.
Tulit ergo ioab tres lanceas in manu sua. & infixit eas in corde Absalon. Cumque adhuc pal-
pitaret herens in querenti. cucurrerunt decem iuuenes armigeri ioab. & percusserunt inter ceteros.
Cecidit autem ioab bucinam. & retinuit populum. ne persequeretur fugientem israhel. uolens purgere
multitudinem. Et tulit Absalon & percussit eum in saltu in foueam grandem. & conportauerunt
super eum aceruum lapidum magnum nimis. Omnis autem israhel fugit in tabernacula sua. Porro
Absalon creperat sibi eum. adhuc uiueret titulum. qui est in ualle regis. Dixerat enim. non habeo
filium. & hoc erit monumentum nominis mei. Vocaueruntque titulum nomine suo. & appellatunt
Absalon usque adhuc diem. Achimaas autem filius Sadoc ait; curram & nuntiabo regi. quia
iudicium fecerit ei dominus de manu inimicorum eius. Ad quem ioab dixit; non eris nuntius in hac die.
sed nuntiabis mala. Hodie nolo te nuntiare; filius enim regis est mortuus. Et ait ioab Chusi;
uade & nuntia regi que uidisti. Adorauit Chusi ioab. & cucurrit. Rursus autem Achimaas
filius Sadoc dixit ad ioab; quod impedit si ceterum ego curram post Chusi. dixitque ei ioab; quod uis
currere filium. Non eris boni nuntii hauius. Qui respondit; quid enim si currero. & uerte
curte. Curreris ergo Achimaas pulam conpendi. transiit Chusi Dauid autem sedebat in duabus
portis; speculator uero qui erat in fastigio porte super murum eleuans oculos. uidit hominem
currentem solum. & exclamans indicauit regi; dixitque rex; si solus est. bonum nuntium est in ore eius.

Properante aut illo & accedente p̄p̄us uidit speculator hominē alterum currentē. tuoci
 ferans in culmine. ut; apparet mihi homo ^{alter} currentis solus. Dixitq; rex; & iste bonus ē nuntius.
 Speculator aut; contemplor aut; cursum portis quasi cursum achimaaſ filii ſadoc. Et ait
 rex; uir bonus ē. nuntium portans bonum uenit. Clamans aut; achimaaſ dixit ad regē; ſalue
 rex. Et adorans regem coram eo pronus in terram ait; benedictus dñs dñs tuus. q̄ concludit
 homines q̄ leuauerunt manus ſuas contra dominū meū regem. Et ait rex; eſt ne pax puero
 abſalon. Dixitq; achimaaſ; uidi tumulū magnū cū mitteret ioab ſeruus tuus o rex me
 ſeruum tuū. neſcio aliud. Ad quem rex; tranſiit. Et iſta hie. Cumq; ille tranſiſſet & ſtaret.
 apparuit chuſi. tueniens ait; bonū apporto nuntium domine mirex. Iudicauit enim
 p̄ te dñs hodie. de manu omnū q̄ ſurrexerunt contra te. Dixit aut; rex ad chuſi; eſt ne pax
 puero abſalon. Cui reſpondens chuſi; ſiunt inquit ſicut puer inimici domini mei regis
 & uniuerſi q̄ conſurgunt aduerſum eū in mltū. Contritatus itaq; rex aſcendit cenaculum
 porte & fleuit & ſic loquebat; uadens; fili mi abſalon; abſalon fili mi. Quis mihi tribuat ut
 ego moriar p̄ te. abſalon fili mi. fili mi abſalon. Nuntiatū ē aut; ioab qd rex ſleret & iugeret
 filium ſuū. & uerſa ē uictoria in luctū in die illa omni populo. Audiuit enī poplſ in die illa
 diei; dolet rex ſup filio ſuo; & declinabat poplſ in die illa in grech ciuitate. quom̄ declinare
 ſolet poplſ uerſus & fugiens de proelio. Porro rex operuit caput ſuū & clamabat uoce magna;
 fili mi abſalon; abſalon fili mi. Ingreſſus ē itaq; ioab ad regem in domo dixit; conſuſiſti hodie uultū
 omnū ſeruoꝝ tuorū. q̄ ſaluam fecerunt animā tuā. & animā filioꝝ tuorū & filiarū tuarū.
 & animā uxorū tuarū. & animā concubinarū tuarū. Diligis odientes te. & odio habes
 diligentes te. & oſtendiſti hodie quia nō curas de uelut; tuis & de ſeruis tuis. Et uere cognouit
 moſ qd ſi abſalon uiuere nos om̄s occubiſſem. tunc placeret tibi. Hunc igit; ſurge &
 p̄cede. & alloquens ſatis fac ſeruis tuis. Juro enī tibi p̄ dñm. qd ſi non exieris. ne unus quidē
 remanſur; uſ ſit tecum nocte hac. & ipſius erit hoc tibi qm̄ om̄a mla que uenerunt ſup te. ab
 adoleſcentia tua uſq; imp̄ſent. **S**urrexit itaq; rex & ſedit in porta. & om̄i populo
 nuntiatū ē qd rex ſederet in porta. uenitq; uniuerſa multitudo coram rege; iſrl aut;
 fugit in tabernacula ſua. Om̄s quoq; poplſ certabat in cunctis tribub; iſrl dicens;
 rex liberauit nos de manu inimicoꝝ n̄oꝝ. ipſe ſaluauit nos de manu philiſtinorū. &
 nunc fugit de terra p̄p̄ abſalon. Abſalon aut; quē unxi ſup nos mortuus ē in bello;

XXIII.

XIII

usq; q̄ filius & n̄ rediens regē. Et cōsiliū roci isrl̄ uenit ad regē. Rex ū misit ad sadoch & ad abia
thar sacēdotes dñi dices. Loquimini ad maiores iuda dicentes; cur uenistis nouissimi ad
reducendū regem in domū suā. Sermo aut̄ om̄is isrl̄ puenit ad regem. ut reducant eū
in domū ei. quia dixerat rex; hec dicetis ad popl̄m; fr̄s mei uos. os meū caro mea uos;
quare nouissimi reducit̄ regem. & amasē dicite; nonne os meū es caro mea. hec
faciat mihi dñs. thec addat. si non magister militie fueris coram me om̄i tempore. pio ab.
Et inclinauit cor om̄iū uirorū iuda quasi uiri unus. miseruntq; ad regem dicentes; reuertere
tu om̄is serui tui. Et reuersus ē rex. uenit usq; iordānen. & om̄is iuda uenit usq; i galgala. ut oc
curreret regi. & transduceret eū iordānen. Festinauit aut̄ semei filius gēra filii gemini
de baurim. & descendit cū uiris iuda in occursum regis dauid cū mille uiris de beniamin.
& siba puer de domo saul & quidēdecim filii ei. ac uiginti serui erant cū eo. & irumpentes
iordāne ante regem transierunt iuda ut transducerent domū regis. & facerent iuxta uisionē ei.
Semei aut̄ filius gēra pstratus coram rege. cum iā transisset iordānen. dixit ad eum; ne reputes
mihi domine iniquitatē. neq; memineris iniuriarū serui tui in die qua egressus es domine
in rex de hierl̄m. neq; ponas rex in corde tuo. Agnosco enim seruum tuum peccatū meū. &
iecit̄ hodie p̄mus ueni de om̄i domo ioseph. descendiq; in occursum domini mei regis. Respon
dens uero abisai filius sarue dixit; nunquid p̄his uerbis non occidet̄ semei. q̄ male dixit xp̄o
dñi. & ut dauid; quid mihi tu ob filiū sarue. cur efficit̄ mihi hodie insan. q̄ne
hodie interficiet̄ uir isrl̄. An ignoro hodie me factū regem sup isrl̄. & ut rex semei;
n̄ morieris; iurauitq; ei. Miphibosech quoq; filius saul descendit in occursum regis illotis
pedib; & in tonsa barba. uestesq; suas non lauerat. adie qua egressus fuerat rex. usq;
ad diem reuersionis ei in pace. Cumq; hierl̄m occurrisset regi. dixit ei rex; quare non
uenisti mecum miphibosech. qui respondens ait; domine in rex. seruus meus contēpsit me;
dixiq; ei ego famulus tuus ut sterneret mihi asinū. & ascendens abirem cū rege; claudus
enī sum seruus tuus. in sup & accusauit me seruum tuū ad te dominū meū regem; tu aut̄
domine in rex sic. angls dñi. fac qd placitū ē tibi. Neq; enī fuit dom̄ patris mei nisi
morti obnoxia domino meo regi; tu aut̄ posuisti me seruum tuū in cū uas in se tue.
Quid igit̄ habeo iuste querere. aut quid possim ultra uociferari ad regem. At aut̄
ei rex; quid ultra loqueris. fixum ē qd locutus sū; tu & siba diuidite possessiones

Responditq; niphibosech regi; etiam cuncta accipiat postquam reuersus e dominus meus
 rex pacifice in domum suam. Berzellu quoq; galadites descendens de rogelim. transduxit
 regem iordanen. paratus etiam ultra fluum psequi eum. Erat aut berzellu galadites
 senex ualde. id e octogenarius. ipse pbeuit alimenta regi cum moraret in castris; fuit qppe
 uir diues nimis. Dixitq; rex ad berzellu. ueni mecum ut requiescas securus mecum in hierlm.
 Et ait berzellu ad regem; quot sunt dies annorum uite mee ut ascenda cum rege hierlm.
 octogenarius sum hodie; nunquid uigent sensus mei ad discernendu suauit. ut amari
 aut delectare potest seruum tuum cibis ac potus. ut audire possim uocem cantorum.
 atq; cantatricum. quare seruus tuus fit oneri domino meo regi. Lululu. peeda famulus
 tuus ab iordane tecum. nec indigeo hac incassitudine. Sed obsecro ut reuertar seruus tuus.
 moriar in ciuitate mea. isepeliar iuxta sepulchrum patris mei. matris mee. Est autem
 seruus tuus chamaa. ipse uadat tecum domine rex. et fac ei qd tibi bonum uidetur. Dixitq;
 rex; mecum transeat chamaa. et ego faciam ei quequid tibi placuerit. et omne qd petieris
 a me impetrabis. Cumq; transisset uniuersus populus rex iordanen. osculatus e rex
 berzellu et benedixit ei. & ille reuersus e in locum suum. Transiit aut rex in galgalam.
 & chamaa cum eo. Omnis aut populus iuda transduxerat regem. et media tantum pars
 affuerat de populo isrl. Itaq; omnes uiri isrl concurrerunt ad regem dixerunt ei; quare te
 furati sunt fratres nostri uiri iuda. et transduxerunt regem et domum eius iordanen. omnesq; uiros
 dauid cum eo. & respondit omnis uir iuda ad uiros isrl; quia ppior mihi e rex. Cur
 naseris super hac re. Nunquid comedimus aliqd ex rege. aut munera nobis data sunt. &
 respondit uir isrl ad uiros iuda. et ait; decem paribus maior ego sum apud regem. et primo
 genitus ego sum. magisq; ad me pertinet dauid qm ad te. Cur mihi fecisti iniuriam. et
 mihi nuntiatum e priori. ut reducerem regem meum. durus aut responderunt uiri iuda uiri isrl.

Accidit quoq; ut ibi eēt uir belial nomine siba filius bochri uir gemineus. et cecinit
 bucina. et ait. non e nobis pars ^{in domino} dauid. neq; hereditas in filio isai; reuertere in tabernacula
 tua uir isrl. Et separatus e omnis isrl ad dauid. secutiq; fuit siba filium bochri. uiri aut
 iuda adheserunt regi suo a iordane usq; ad hierlm. Cumq; uenisset rex in domum suam
 in hierlm. tulit decem mulieres cubitales suas quas dereliquerat ad custodiendam
 domum. et tradidit eas in custodiam alimenta eis pbens. et ingressus e ad eas. et erant clausae

usq; ad diem mortis sue inuiditate uiuentes. Dixit aut rex amasē; conuoca mihi omnes uiros
iuda in diem tertium. et tu adesto presens. Abiit ergo amasa. ut euocaret iuda et preperet uiris. et moratur
extra placitum quod ei constituerat rex. At aut dauid ad abisai; nunc magis afflictorus est nos
siba filius bochri quam absalon. Tolle igitur seruos domini tui et persequere eum. ne forte inueniat
ciuitates munitas. et effugiat nos. Egressi sunt ergo cum eo uiri ioab. cerethi quoque et phelethi.
et omnes robusti exierunt de heron ad persequendum siba filium bochri. Cumque illi essent iuxta
lapidem grande qui est in gabaon. amasa ueniens ad faciem eorum occurrit eis. Porro ioab
uestitus erat tunica stricta ad mensuram habitus sui. et desuper accinctus gladio dependente
usque illa in uagina. que fabre facta leui motu egregie poterat percussere. Dixit itaque ioab ad
amasam; salue misere. et tenuit manu dextera manum amasę quasi osculans eum; porro amasa
non obseruauit gladium quem habebat ioab; que percussit eum in latere et effudit intestina eius intra
et mortuus est. nec secundum uuln appositum. Ioab autem et abisai fratres eius persecuti sunt siba filium
bochri. Interea de pueris dauid quedam uiri cum stecissent iuxta castrum amasę desocis ioab
dixerunt; ecce que est uoluit pro ioab comes dauid. Amasa autem confusus sanguine iacebat in media
uia. Vidit hoc quedam uir que subsisteret. et omnes populi ad uidendum eum. et amouit amasam
de uia in agrum. operuntque eum uestimento ne subsisterent transeuntes propter eum. A motu igitur
illo de uia transiebat omnis uir sequens ioab ad persequendum siba filium bochri. Porro ille
transierat per omnes tribus israhel in abella. in bethmacha. omnesque electi congregati fuerant ad eum.
Uenerunt itaque et oppugnabant eum in abella. in bethmacha. et circumdederunt munitioibus
ciuitatem. et obsessam est urbs. Omnis autem turba que erat cum ioab. moliebatur destruere muros.
Et exclamauit mulier sapiens de ciuitate; audite audite. dicite ioab; appropinqua huc. et
loquar tecum. Qui cum accessisset ad eam. ait illi; tu es ioab. et ille respondit; ego sum. Ad que
sic locuta est; audi sermones ancille tue. Qui respondit dauidio. Rursusque illa sermo modo dicebat in
ueteri puerbo. Rogantes roget que sum abella. et idem dicentes. Qui interrogat interroget abella. et sic proficiebat. Homine
sum que respondeo ueritate in israhel. et tu queris subuertere ciuitatem. et reuertere matrem ciuitatum
in israhel. quare precipitas hereditatem domini. Respondensque ioab ait; absit absit hoc amē; non
precipito neque demolior. Non se sic habet res. sed homo demonte ephraim siba filius bochri
cognomine leuauit manu suam contra regem dauid. Tradite illum solum. et recedem acuitate.
Et ait mulier ad ioab; ecce caput eius mittet ad te pro murum. Ingressa est ergo ad omne populum.

& locuta est sapienter. Qui ab se sum caput filii filii bochim piceerunt ad ioab; ille cecinit
 tuba & recesserunt ab urbe unusquisque in tabernacula sua; ioab autem reversus est hierusalem ad regem.
 Fuit quoque ioab super omne exercitum israel; banai autem filius ioiade super cheretheos & pherecheos.
 aduram uero super tributa; porro iosphat filius abihud ac commentarius; siba autem scriba; sadoe
 uero & abiathar sacerdotes; huius autem harites erat sacerdos dauid. Facta est quoque fames in
 diebus dauid tribus annis magis & consuluit dauid oraculum domini. Dixitque dominus propter saul &
 domum eius & sanguinem quia occidit gabionitas. Vocatis quoque gabionitis rex dixit ad eos; porro
 gabionite non sunt de filiis israel sed reliquie amorreorum; filii quippe israel iurauerant eis
 ne perimerent eos; uoluit si uel perire eos zelo quasi pro filiis israel & iudicium dixit ergo dauid
 ad gabionitas; quid faciam uobis & quid erit uiri periculum? ut benedicatis hereditati domini.
 Dixeruntque ei gabionite; non est nobis super argento & uero questio sed contra saul & contra domum
 eius; neque uolumus ut interficiatur homo de israel. Ad quos ait rex; quid ergo uultis ut faciam uobis?
 qui dixerunt regi; uirum qui attriuit nos & oppressit inque ita delere debemus ut ne unus
 quidem residuus sit de stirpe eius in cunctis finibus israel. Dentur nobis septem uiri de filiis eius ut
 crucifigamus eos domino in gabath saul quondam electi domini. Et ait rex; ego dabo. Reperitque rex
 in phiboseth filio ionathan filii saul propter iurandum domini quod fuerat inter dauid & inter iona
 than filium saul. Tulit itaque rex duos filios resphe filie hana quos peperit saul armoni &
 in phiboseth & quinque filios michol filie saul quos genuerat adriheli filio berzellai qui fuit
 de molathi & dedit eos in manus gabionitarum. Qui crucifixerunt eos in monte coram domino.
 & ceciderunt hi septem simul occisi in diebus mensis primi incipiente messione hordei. Tollens
 autem resphe filia hana cilicium substravit sibi super petram ab initio messis donec stillaret
 aqua super eos de celo & non dimisit ues lacertat eos per diem neque bestias pro noctem. Et
 nuntiata sunt dauid que fecerat resphe filia hana concubina saul. Et abiit dauid
 & tulit ossa saul & ossa ionathe filii eius a uiris iabes galaad qui furati fuerant ea de
 platea bechsan in qua suspenderant eos philistinum cum interfecissent saul in gelboe.
 & asportauerunt inde ossa saul & ionathan filii eius. Et colligentes ossa eorum que affixi
 fuerant sepelierunt ea cum ossibus saul & ionathan filii eius in terra beniamin ex latere in sepulcro
 eius patris eius & cecideruntque omnia que preceperat rex & reppitatus est dominus terre post hec.
Factum est autem rursum plium philistinorum aduersum israel & descendit dauid & serui eius

cum eo. & pugnant contra philistinim. Deficiente autē dauid. iesbi de nob q̄ fuit de genere
arafa. cui ferrv̄ haste trecentas uncias appendebat. & acmetus erat ense nouo. n̄ fuit est
percutere dauid. Presidioq̄ ei fuerat ab isu filius saruē. & percussum philistev̄ interfecit.
Tunc iurauer̄ viri dauid dicentes. n̄ egredieris nobiscū in bellū. ne extinguas lucernā isrl̄.
Secūm quoq̄ fuit bellū in gōb contra philisteos. tunc percussit sobochu deosath. sephi. de
stirpe arafa. de genere gogantv̄. Tertium quoq̄ fuit bellū in gōb contra philisteos. in quo
percussit adeodatus filius saltus. polimitarius bechleemites goliath gethev̄. cui hastile
haste erat quasi licuatorum texentium. Quartū bellū fuit in geth. in quo uir excel sus
q̄ senos in manib̄ pedibusq̄ habebat digitos. idē uiginti & quatuor. & erat de origine arafa.
& blasphemauit isrl̄. Percussit autē eū ionatub filius sāmia fratris dauid. Hi quatuor nati
sunt de arafa in geth. & cecider̄ in manu dauid. & seruos v̄ eius. Locutus ē autē dauid dñō
uerba carminis huius. in die qua liberauit eū dñs de manu omnium inimicorū suorū. & demnu
sui. & ait. dñs petra mea & robur meū. & saluator m̄. dñs m̄. & fortis m̄. & sperabo meū. scutū
meū. & cornū salutis meę. eleuator meū. & refugū meū. saluator m̄ de iniquitate liberauit
me. Laudabilem inuocabo dñm. & ab inimicis meis saluus ero. quia circumdeder̄ me cōtiones
mortis. & torrentes belial terruer̄ me. & inferi circumdeder̄ me. & p̄uenit me laquei
mortis. In tribulatione mea inuocabo dñm. & ad dñm meū clamabo. & exiuet de templo
suo uocē meā. & clamor meus ueniet in aures ei. Cōmota ē & contremuit t̄ra. & fundamēta
montū concussa sunt. & conquassata qm̄ iratus ē. Ascendet fum̄ de arborib̄ ei. & ignis de ore
ei uorabit. & carbones incensif̄ ab eo. Et inclinauit celos & descendit. & caligo sub pedib̄ eius.
Et ascendit sup̄ cherubim & uolauit. & lapsus ē sup̄ pennas uenti. Posuit tenebras in circuitu
suo latibulū. & tribans aquas de nubib̄ celorū. In fulgore in conspectu ei. & accensif̄ carbones
ignis. Tonabit de celis dñs. & ex excelsis dabit uocē suā. Misit sagittas & dissipauit eos.
fulgur & consūpsit eos. Et apparuer̄ effusiones myris. & treuēta sunt fundamēta orbis.
Ab inerepatione dñi. ab inspiratione sp̄s furoris ei. Misit de excelsis & assūpsit me. & extraxit
me de aquis multis. Liberauit me ab inimico meo potentissimo. ab his q̄ oderunt me qm̄
robustiores me erant. Preuenit me in die afflictionis meę. & fact̄ ē dñs firmamētū meū.
Et edux̄ me in latitudinē. liberauit me quia placuēti. Retribuit m̄hi dñs scdm̄ iustitiā
meā. & scdm̄ munditiā m̄nuū mearū reddet m̄hi. Quia custodiuit uias dñi. n̄ in equimpic

adō meo. Omnia enim iudicia eius in conspectu meo. & precepta eius non amouit a me. Et ero perfectus
cum eo. & custodiam me ab iniquitate mea. & restituet mihi dominus secundum iustitiam meam. & secundum
munditiam manuum mearum in conspectu oculorum suorum. Cum sancto sanctus eris. & cum robusto
perfectus. & cum electo electus eris. & cum puero pueri eris. Et populum pauperum saluum
facies. oculisque tuis excelsos humiliabis. Quia tu lucerna mea domine. & domine illuminabis
tenebras meas. Intere enim curram. accersit me in domo meo transilium murum. Inimmaculata
uia eius. eloquium domini igne examinatum. scutum est omnium sperantium in se. Quis est dominus propter
dominum. & quis fortis propter dominum nostrum. Dominus qui accingit me fortitudine. & complanauit
perfectam uiam meam. conuersans pedes meos ceteris. & super excelsa mea statuens me. docens
manus meas ad plium. & componens quasi arcum ceterum brachia mea. Dedisti mihi clypeum
salutis tue. & mansuetudo mea multiplicauit me. Dilatabis gressus meos subter me. &
non deficient tibi mei. Et sequar inimicos meos & conteram. & inuertar donec consumam eos.
Consumam eos & confringam ut non insurgant. cadent sub pedibus meis. Accinxisti me
fortitudine ad plium. incuruisti resistentes mihi sub me. Inimicos meos dedisti mihi
dorsum. & occident me & disperdam eos. Clamabunt non erit qui saluet. ad dominum non exiit
eos. Delebo eos ut puluerem terrae. quasi lutum platearum comminam eos. atque conpingam.
Saluabis me a contradictionibus populi mei. custodies me a pergentium. Populus quem
ignoro seruiet mihi. filii alieni resistent mihi. auditu auris obedient mihi. filii alieni
defluxerunt. & contrahent in angustis suis. Viuit dominus & benedictus dominus in seculum. & exaltabitur
dominus fortis salutis mee. Dominus qui datus uindictas mihi. & deiecisti populos sub me. Qui educis
me ab inimicis meis. & a resistentibus mihi eleuas me. auro in quo liberabis me. Propterea
confitebor tibi domine in gentibus. & in omni tuo cantabo. Magnificans salutis regis sui.
& faciens misericordiam christo suo d. uindictas filius israel. Dixit uir cui constitutus est de christo d. iacob. egregius psalteris
israel. spiritus domini locutus est per me. & sermo eius plingua meam. Dixit dominus israel. mihi locutus est fortis
israel. dominator hominum iustus. dominator in timore dei. sicut lux aurore oriente sole
marie absque nubibus rutilat. & sicut pluuus germinat herba de terra. Nec tanta est domus
mea. apud dominum. ut pactum eternum iniret mecum. firmum in omni. atque munitum. Cuncta
enim salus mea & omnis uoluntas. nec est quicquam ex ea quod non germinet. & fructificatores

111
147

xxxij

Et dicitur de dabanau ipse descendit et percussit leonem in medio cisternae diebus quibus in sic factum est iuditha dicitur quod uidelicet cisterna fuerit cum aqua per diebus et tempore huiusmodi omnia nuntia plenius quoque nuntia et cetera fuerit. coactum inquam culeo super uerba periculi ne huiusmodi dicitur. uidelicet edly sul grandi rugitu clamante. accurrebant homines uidere quod dicitur. sed dicitur huiusmodi ad hunc spectaculum ad hunc dicitur. huiusmodi desiluit stam in cisterna. raggrelli medus in nuntia. percussit et interfecit leonem.

XVII.

aut quasi spume uellentur uniuersi que non tollunt manibus; si quis tangere eas uoluerit. arnabitur sicut ligno lanceato igneque succense comburent usque ad impietatem. Hec nomina fortitudinis.

David sedens in cathedra sapientissimi princeps inter tres ipse est quasi tenerum lignum miculus qui octingentos interfecit impetu uno. Post hunc cleazar filius patru eius ahoi inter tres fortis qui erant cum dauid quando exprobrauerunt philistinim congregati sunt illuc impluim. Cumque ascendissent uiri isti ipse stetit percussit philistinos donec deficeret manus eius robri gesteret cum gladio. fecitque deus salutem magnam in die illa. et populus qui fugerat reuersus est ad eos ut spolia detrahenda. Et post hunc semma filius age de uari. Et congregati sunt philistinim in statione. Erat quippe ibi ager plenus lentis. Cumque fugisset populus a facie philistinim stetit ille in medio agri intutus est eum percussitque philistinos et fecit dominus salutem magnam. Hec non ante descenderant tres qui erant principes inter triginta. uenerant tempore messis ad dauid in spelum cum odollam. Castra autem philistinim erant posita in ualle aggerum. et dauid erat in spicio. Porro statio philistinorum tunc erat in bethleem. Desiderauit igitur dauid aquam de lacu. et ait si quis mihi daret potum aque de cisterna que est in bethleem iuxta portam. Intruperunt ergo tres fortis castra philistinorum. et hauserunt aquam de cisterna bethleem que erat iuxta portam. et attulerunt ad dauid. At ille noluit bibere sed libauit illam domino dicens. propitius mihi sit dominus ne faciam hoc. Num sanguinem hominum istorum qui profecti sunt. et unum uerum periculum bibam. noluit ergo bibere. Hec fecerunt tres robustissimi. Absai quoque frater ioab filius sarue princeps erat de tribu; ipse est qui leuauit hastam suam contra trecentos quos interfecit nominatim interib. et inter tres nobiles; eratque eorum princeps sed usque ad tres primos non uenerat. Et banais filius ioiada uiri fortissimi magnorum operum de capsehel ipse percussit duos leones manibus. ipse descendit percussit leonem in medio cisterna in diebus. ipse quoque interfecit uirum egyptium uirum dignum spectaculo habentem in manu hastam. Itaque cum descendisset ad eum in uirga. uir extorsit hastam de manu egyptii. interfecit eum hastam suam. Hec fecit banais filius ioiade. ipse nominatim inter tres robustos qui erant inter triginta nobiles. ueruntam usque ad tres non uenerat. fecitque eum dauid uirum arrium asereto. Asahel frater ioab inter triginta. cleman filius patru eius de bethleem. semma de uari. elisaca de urodi. elias de felthi. hiras filius adis de thechua. abiezzer deanathor. mobonnai de usathi. selmon aohites. machurai nechophathites. heled filius banaa ipse nechophathites hitai filius tribu de gath filiorum beniamin. banahi aushathites.

Quod dicitur de banau ipse descendit et percussit leonem in medio cisternae diebus quibus in sic factum est iuditha dicitur quod uidelicet cisterna fuerit cum aqua per diebus et tempore huiusmodi omnia nuntia plenius quoque nuntia et cetera fuerit. coactum inquam culeo super uerba periculi ne huiusmodi dicitur. uidelicet edly sul grandi rugitu clamante. accurrebant homines uidere quod dicitur. sed dicitur huiusmodi ad hunc spectaculum ad hunc dicitur. huiusmodi desiluit stam in cisterna. raggrelli medus in nuntia. percussit et interfecit leonem.

heclai de torrente gal. abialbon. arbutites. azmauech de beromi. eluaba de salbon. filii assen
ionathan. 7. aia seina de horodi. haian filius sar. irotites. heliselech filius sa. isba filius mauchti.
heliam filius achitofel. glontes. esau de armelo. phari de arbi. igal filius nathan de soba.
bonni de gad. selech de ammoni. nahari de berothites. armiger. ioab filius sar. uie. hna hietri-

XVIII.

XXIII.

tres. gareth ipse hietri. es. liras. hertheus. omnes triginta septem. **E**t addidit
furores domini israel contra israhel. Commoitque dicitur ad ioab; uade numera israhel iudam.
Dixitque rex ad ioab principem exercitus sui. p. umbula omnes tribus israhel ad an usque bersabee.
& numera populum ut sciam numerum eius. Dixitque ioab regi; ad. augeat dominus deus tuus ad
populum quantum nunc est. utrumque centuplicet in conspectu domus meae regis. Sed quid sibi
dominus meus rex uult in re huiusmodi. Optinuit autem sermo regis uerba ioab. ipseque
exercitus. Egrediusque est ioab ipseque miles a facie regis. ut numerarent populum israhel.
Cumque pertransissent iordanem uenerunt in iherosolima. ad dextram urbis que est in ualle gad. per uiam
transierunt in galad. ad terram inferiorem hodsi. et uenerunt in clau siluestria. Circumcunctique
iuxta sidonem. transierunt propter moenam tyri. et omne terram euei et chananei. ueneruntque
ad meridiam iuda in bersabee. et illustrata uniuersa terra. affuerunt post nouem menses triginti
dies in iherosolima. Dedit ergo ioab numerum descriptionis populi regi. et inuenta sunt octo
gingenta milia uirorum fortium que educerent gladium. et de iuda quinquaginta milia
pugnatorum. Fecit autem cor dauid eum postquam numeratus est populus. et dixit dauid ad
dominum; peccavi ualde in hoc facto. sed precor dominum ut transferas iniquitatem seruui tui. quia
stulte egimus. Surrexit itaque dauid mane. et sermo domini factus est ad gad prophetam
dicens; uade et loquere ad dauid. Hec dicit dominus; trium tibi dabo optio.
elige unum ^{si uolueris} ex his ut faciam tibi. Cumque uenisset gad ad dauid nuntiavit ei dicens;
aut septem annis ueniet tibi fames in terra tua. aut tribus mensibus fugies aduersarios
tuos. et illi te persequent. aut certe tribus diebus erit pestilentia in terra tua. Nunc
ergo delibera et uide. que respondeam ei qui me misit sermonem. Dixit autem dauid
ad gad; coartor nimis. sed melius est ut in iudam in manu domini. multae enim miserationes ei sunt
quam in manu hominis. Immisitque dominus pestilentiam in israhel. et cecidit usque ad terram constitutum.
& mortui sunt ex populo ad an usque bersabee septuaginta milia uirorum. Cumque
extendisset manum suam angelus domini super iherosolima ut disperderet eam. miseratus est dominus super

afflictionem et ait angelo peccanti populum; sufficit nunc contine manum tuam.
 Erat autem angelus domini iuxta arcam. arcana iebusei. Dixitque dauid ad dominum cum uideret
 angelum cedentem populum; ego sum qui peccavi et ego inique egi; isti sunt oues quid fecerunt.
 Veritate obsecro manus tua contra me et contra domum patris mei. Venit autem gad addidit
 in die illa et dixit ei; ascende constitue domino altare in area arcana iebusei. Et ascendit
 dauid iuxta sermonem gadi quem preceperat ei dominus. Conspiciensque arcana animaduertit
 regem et seruos eius transire ad se; regressus adorauit regem prono uultu in terram et ait;
 quod cause est ut ueniat dominus meus rex ad seruum suum. Cui dauid ait; ut emam arcam
 arcam et edificem altare domino. recessit in sefectio que grassatur in populo. Erat arcana
 ad dauid; accipiat et offerat dominus meus rex sicut placet ei. Habes boues in holocaustum
 et iugabouum in usum lignorum. Omnia dedit arcana regi. Dixitque arcana
 ad regem; dominus deus tuus suscipiat uocatum tuum. Cui respondens rex ait; nequaquam ut tu
 uis feci omnia preterito. et offeram domino deo meo holocausta gratuita. Emit ergo dauid
 arcam et boues argenti scelis quinquaginta. et edificauit ibi dauid altare domino et optulit
 holocausta et pacifica et repropitiatus est dominus terre et cohibita est plaga ab istis.

EXPLICIT SAMVHIL LIBER SECUNDUS HABET VERSUS II CC.
 INCIPIT CAPITULATIO DE LIBRO REGVM TERTIO.

- I. **D**efenecture dauid et de abisag sunamite et de adonia filio dauid qui affectauit succedere in regnum et de salomone iuncto in regem. *Isaiah et semei.*
- II. **D**e preceptis dauid quibus instituit salomonem et de morte dauid et de interfectione adonie ab iudith.
- III. **D**e filia pharaonis uxore salomonis et de apparitione domini ubi sapientiam postulauit et de iudicio de duabus mulieribus pro infante et de iudicibus ac principibus et lignis cedrinis et expensa operum.
- III. **D**e expensa salomonis diuina et de equis et curribus et de sapientia et parabolis eius et de ira regis.
- V. **D**e constructione templi et diuina contestatione ad salomonem et de altari et reliqua.
- VI. **D**e domibus quas edificauit salomon sibi et uxori egypti et hiis acario et demare et de bobus et leonibus aeneis et reliquis utensilibus templi. *populum benedictione.*
- VII. **D**e arca in templum locata et de gloria que apparuit in nebula et de peccatione salomonis ad dominum et ad.
- VIII. **D**e sollempnitate celebrata et de peccatum numerum in sacrificio oblatorum et quomodo ei dominus secundo apparuit et de pharaone ubi gazorum urbe captam filius sue in dotem dedit et de reliquis quas salomon edificauit et de preceptis.

cuis quingentos quinquaginta & de classe quam fecit.

VIII. De regna saba & munerib; eius & delignis thymis & de auro abira rege delatis & dereliquis tributis.

X. De uxorib; & concubinis salomonis p quas puaricatus e. & diuina increpatione correptus sitans traditus e.

XI. De adad & ieroboam oculis contra eu. & de achia ppheta ad ieroboam misso. & de salomatis morte.

XII. De ppheta misso ad ieroboam q pphetauit de iofia nascituro ubi ieroboam nri aruit. ppha ab alio circūuent.

XIII. De ppheta achie ad uxorem ieroboam & de morte filii ei & de morte ieroboam. & de nadab filio succedente in regna.

XIII. De abia filio roboam & de morte eius & de asa filio eius qui p eo regnauit cui iofaphat filius ei successit. & de morte nadab & de baasa filio eius regem isrl.

XV. De hie u ppheta misso ad baasa. & de morte baasa & de helia filio eius & de zambri & ambri & thebni.

XVI. De achab filio ambri & de hiezabel & de helie actib; & de muliere sarepthena cuius filium suscitauit.

XVII. De helia ubi iubet unguere azabel regem sup syriam & hie u sup isrl. & heliseum ppham. & de benadab rege syrie. & de bello in quo desyrus centum milia cecider. & de ppha qui ad alteru dpe pcutit me.

XVIII. De naboth & uinea ei. & de increpatione helie ad achab.

XVIII. De conuentu iofaphat & achab regum. & de quadringentis pseudo pphetis. & de micha ppheta.

& de bello in quo achab perit & de iozias filio ei. & de ioram filio iofaphat. *Explicitus capitula.*

INCIPIIT MALACHIM IDEST

LIBER REGVM TERTIUS

TREX DAVID SENUERAT

I

habebatq; etatis plurimos dies. Cumq; operiretur uestibus non calefiebat. Dixerunt q; ei serui sui, que riuus dno nro regi adolescentulam uirginē & steterat coram rege & foueat ex. dormiatq; in sinu suo. & calefaciat dominū nrm regem. Quiescit igitur adolescentula speciosam in omib; simib; isrl. & inueniet abisug sinamiten. i. adduxer ea ad regem.

.II.

Erant autem puella pulchra nimis; Dormiebatque cum rege. & ministrabat ei; Rex
uero. nō cognouit eā. Adonias autē filius agagth. eleuabat̄ dicens; ego regna
bo; fecitque sibi currū & equites. & quingenta uiros quante eū currerent. nec
corripuit eū pater suus aliquando dicens; Quare hoc fecisti. Erat autē & ipse
pulcher ualde. secundus natus post absalon. & sermo ei ^{fuit} cum ioab filio sarug. & cum

.III.

abiathar sacerdote. qui adiuuabant partes adome. Sadoc uero sacerdos & bamaas
filius ioade. & nathan ppheta. & ezechi-iferethi & robur exercitus dauid. nō erat cum
adonia. Immolatis quoque adonias arctibus & uittulis & uniuersis pinguib; iuxta lapidem
zoeloth qui erat uicinus fonti rogel. uocauit uniuersos fratres suos filios regis. & omnes
uiros uicla seruos regis; nathan autem ppheta & bamaas. robustos quoque. & salimone

.IIII.

fratrem suū non uocauit. Dixitque nathan ad bechsabee matrem salimonis; num audisti
quod regnauerit adonias filius agagth. & dominus noster dauid hoc ignorat. Hunc ergo uenit
accipe ante consiliū. & salua animā tuam filiusque tuus salimonis. Vade & ingredere ad
regem dauid & dic ei; nonne tu domine mi rex iurasti mihi ancille tue dicens; quod
salimon filius tuus regnabit post me. & ipse sedebit in solio meo. Quare ergo regnauit
adonias. Et adhuc ibi te loquente cum rege. ego ueni uen post te. & complebo sermo
nes tuos. Ingressa est itaque bechsabee ad regem in cubiculū; Rex autē senuerat nimis. & abisag

.V.

sunamites ministrabat ei. Inclinauit se bechsabee. & adorauit regem. Ad quē rex. quid
tibi inquit uis. Que respondens ait; domine mi tu iurasti per dominum deum tuum ancille tue dicens.
salimon filius tuus regnabit post me. & ipse sedebit in solio meo. & ecce nunc adonias
regnauit te domine mi rex ignorante. Mactauit boues & pingua quęque & arctes
plurimos & uocauit omnes filios regis. abiathar quoque sacerdotem & ioab principem militię.
salimone autē seruum tuū non uocauit. Veruntamen domine mi rex in te oculi respiciunt
totius israhel. ut iudices eis quis sedere debeat in solio tuo domini mei regis post te. Eratque
eū dormierit dominus meus rex cū patrib; suis. & erimus ego & filius meus salimon peccatores.
Adhuc illa loquente cum rege. ecce nathan ppheta uenit. & nuntiauerunt regi dicentes;
ad eū nathan ppheta. Cumque introisset & steterit ante conspectū regis & adorasset eum
p̄nus in terra. dixit nathan; domine mi rex tu dixisti. adonias regnet post me & ipse sedeat
sup̄ thronū meū. quia descendit hęc & immolauit boues & pingua & arctes plurimos

.VI.

& uocauit uniuersos filios regis & principes exercitus. Abiathar quoque sacerdotem. Illisq;
 uescantibus & bibentibus coram eo & dicentibus uiuat rex adonias. me seruum tuum. & sadoc
 sacerdotem. Banaiam filium ioiade. & salimone famulum tuum non uocauit. Nunquid adoni
 nomeo regis exiit hoc uerbum. tibi non indicasti seruo tuo quis sedurus esset super thronum
 domini mei regis post eum. Et respondit rex dauid dicens. uocate ad me bethsabee.
 Que cum fuisset ingressa coram rege & steterisset ante eum. iurauit rex & ait. uiuit dominus qui
 eruit animam meam de omni angustia. quia sicut iuravi tibi per dominum deum israel dicens. salimon
 filius tuus regnabit post me. ipse sedebit super solum meum per me. sic faciam hodie. Summisitq;
 bethsabee interram uultus. adorauit regem dicens. uiuat dominus meus rex dauid metuum.
 Dixit quoque rex dauid. uocate mihi sadoc sacerdotem. nathan prophetam. & banaiam filium
 ioiade. Qui cum ingressi essent coram rege. dixit ad eos. tollite uobiscum seruos domini
 urum. & imponite salimone filium meum super mulam meam & ducite eum in gion. & unguat
 eum ibi sadoc sacerdos. nathan propheta in regem super israel. & canentis buena atq; dicentis.
 uiuat rex salimon. & ascendetis post eum & uenietis. & sedebit super solum meum. & ipse regnabit
 per me. illiq; preceptum ut sit dux super israel & super iudam. Et respondit banaias filius ioiade
 regi dicens. amen. sic loquatur dominus deus domini mei regis. Quomodo fuit dominus cum domino meo
 rege. sic sit cum salimone. & sublimis fiat solum eius a solo domini mei regis dauid.
 Descendit ergo sadoc sacerdos & nathan propheta & banaias filius ioiade & cherethi & phie
 rethi. & imposuerunt salimone super mulam regis dauid. & adduxerunt eum in gion.
 Sumpseruntq; sadoc sacerdos cornu olei de tabernaculo. & unxit salimone. & cecinerunt
 buena. & dixit omnis populus. uiuat rex salimon. Et ascendit uniuersa multitudo post
 eum. & populus canentium tibiis & letantium magno gaudio. insonuit terra a clamore eorum.
 Audiuit autem adonias & omnes qui inuitati fuerant ab eo. iamque conuiuium finitum fuerat.
 Sed uia uocata uoce tube. ait. quod sibi uult clamor ciuitatis tumultuantis. Adhuc
 illo loquente. ionathun filius abiathar sacerdotis uenit. cui dixit adonias. ingredere
 quia uir fortis es & bona nuntians. Responditq; ionathun adonias. nequaquam. Domini
 enim noster rex dauid regem constituit salimone. misitq; cum eo sadoc sacerdotem. nathan
 prophetam. & banaiam filium ioiade. & cherethi & phie rethi. & imposuerunt eum super mulam
 regis. unxeruntq; eum sadoc sacerdos. nathan propheta regem in gion. & ascenderunt

• 411 •

+

• 411 •

I

inde letantes & insonuit ciuitas. Hec est uox quam audistis. Sed & salimon sedet sup solum
regni, & ingressi serui regis benedixerunt domino nostro regi dauid dicentes, amplifiet deus
nomen salimons sup nomen tuum, & magnifiet thronum eius sup thronum tuum, & adorauit rex
dauid in lectulo suo, insup & hec locutus est, benedictus dominus deus israel qui desit hodie sedentem
in solio meo, uidentibus oculis meis. Territi sunt ergo & surrexerunt omnes qui in uita fuerant
ab adonia, & iuit unusquisque in uiam suam. Adonias autem timens salimone, surrexit & abuit
in tabernaculum domini, tenuitque cornu altaris. Et nuntiauerunt salimoni dicentes, ecce adonias
timens regem salimone tenet cornu altaris, dicens, iuret mihi hodie rex salimon quod non
interficiat seruum suum gladio. Dixit ergo salimon, si fuerit uir bonus, non cadet ne unquam
capillus eius in terra. Si autem malum fuerit inuentus in eo, morietur. Misit ergo rex salimon
& eduxit eum ab altari, & ingressus adorauit regem salimone. Dixitque ei salimon, uade
in domum tuam. **A**ppropinquauerunt autem dies dauid ut moreretur, precepitque salimoni filio
suo dicens, Ego ingredior uiam uniuersae terrae, confortare & esto uir fortis, & obserua
custodias domini dei tui, & ambules in uis eius, & custodias ceremonias eius, & precepta eius, & iudicia
& testimonia, sicut scriptum est in lege moysi, ut intelligas uniuersa quae facta sunt, & quocumque te
uerteris, ut confirmat dominus sermones suos quos locutus est de me dicens, si custodierint filii
tui uias meas, & ambulauerint coram me in ueritate in omni corde suo, & in omni
anima sua, non auferetur tibi uir de solio israel. Tu quoque nosti quae fecerit mihi ioab
filius saruie quae fecerit duobus principibus exercitus israel, abner filio ner, & anasa
filio hether, quos occidit, & effudit sanguinem belli in pace, & posuit cruorem
pluri in balteo suo quae erat circa lumbos eius, & in calcamento suo quae erat in pedibus eius.
Facies ergo iuxta sapientiam tuam, & non deduces canitiem eius pacifice ad inferos.
Sed & filius berzellai galaaditis reddes gratiam, eruntque comedentes in mensa tua.
Occurrerunt enim mihi quando fugiebam a facie absalon fratris tui. Habes quoque
apud te semetipsum filium gera filii iemini, de aburim, qui maledixit mihi in maledictione
pessima quando ibam ad castra, sed quia descendit in occursum mihi cum transirem
iordanem, iurauit ei per dominum dicens, non te interficiam gladio, tu noli pati eum
esse innoxium. Vir autem sapiens es, & scies quae facies eius, deducesque canos eius cum
sanguine ad infernum. Dormiuit igitur dauid cum patribus suis, & sepultus est

in ciuitate dauid. Dies autem quibus regnauit dauid super israhel. quadraginta anni sunt.
 In hebron regnauit septem annis. in iherusalē triginta tribus. Salomon autē sedit
 super thronū dauid patris sui. & firmatū ē regnum ei nimis. Et ingressus ē adonias
 filius aggei ad bechabee matrem salomonis. Que dixit ei. pacificusne ingressus tuus.
 Qui respondit. pacificus. Addiditq. sermo mihi ē ad te. Cui ait. loquere. At ille.
 tu inquit nosti quia meū erat regnū. & me pposuerat omnis israhel sibi in regem. sed
 translātū ē regnum. & factum ē fratri mei. ad nō enim constitutū ē ei. Nunc ergo
 petitionē unam deprecor a te. ne confundas faciem meā. Que dixit ad eū. loquere.
 Et ille ait. precor ut dicas salimoni regi. neq. enim negare queq. tibi potest. ut det
 mihi abisag sunamiten uxorem. Et ait bechabee. bene ego loquar pro te regi.
 Venit ergo bechabee ad regem salimonē. ut loqueretur ei. p adoniam. & surrexit
 rex in occursum ei. adorauitq. eam. & sedit super thronū suum. positus quoq. ē thronū
 matris regis. Que sedit ad dexterā ei. dixitq. ei. petitionem unā paruulam ego
 deprecor a te. ne confundas faciem meā. Dixitq. ei rex. pete mater mihi. neq. enim fas est
 ut auertam faciem tuā. Que ait. detur abisag sunamites adoniam fratri tuo uxor.
 Responditq. rex salimon & dixit matri sue. quare postulas abisag sunamiten
 adoniam. Postula ei & regnum. Ipse ē enim frater meus maior me. & habet abia-
 thar sacerdotem. & ioab filium sarue. Iurauit itaq. rex salimon p dñm dicens.
 hec faciat mihi dñs & hec addat. quia contra animā suam locutus ē adonias ūbū
 hoc. Et nunc uiuit dñs q. firmauit me & collocauit super solium dauid patris mei.
 et q. fecit mihi domū sicut locutus ē. q. hodie occidetur adonias. Misitq. rex
 salimon p manū banay filii ioab. qui interfecit eū & mortuus est. Abiathar
 quoq. sacerdoti dixit rex. uade in anathot ad agrū tuum. Es quidem uir mortis.
 sed hodie te nō interficiā. quia portasti arcam dñi dī coram dauid patre meo. &
 sustinisti laborem in omib. in quibus laborauit pater meus. Eiecit ergo salimon
 abiathar ut nō esset sacerdos dñi. ut impleret sermo dñi que locutus ē super domū
 heli in silo. Venit autē nuntius ad salimonem qd. ioab declinasset post adoniam.
 & post salimonē non declinasset. Fugit ergo ioab in tabernaculum dñi. & app-
 hēdit cornu altaris. Nuntiatūq. ē regi salimoni qd. fugisset ioab in tabernaculū

dn̄i. et esset iuxta altare. Misitq. salimon banaiam filium iouade dicens; vade interfice eum.
Venit banaias ad tabernaculum dn̄i & dixit ei; hec dicit rex; egredere. Qui ait; non
egrediar. sed hic moriar. Renuntiavit banaias regi sermonē dicens; hec locutus ē iouab.
& hec respondit mihi. Dixitq. ei rex; fac sicut locutus ē. & interfice eum & sepeli. &
amouebis sanguinē innocentem q̄ effusus ē a iouab. ame & ad domo patris mei. &
reddat dn̄s sanguinem ei sup caput ei. q̄a interfecit duos viros iustos melioresq. se.
& occidit eos gladio patris mei dauid ignorante. abner filium ner principem
militie isrl. & amasa filium hieher p̄ncipem exercitus iuda. & reuertēt sanguis
illorū in caput iouab & in caput feminis ei in sempiternum; dauid autē r̄semini eius
& domui & throno illius sit pax usq. in eternū ad n̄o. Ascendit itaq. banaias filius
iouade & aggressus ē interfecit. sepultusq. ē in domo sua in deserto. Et constituit
rex banaiam filium iouade p̄ eo sup exercitum. et sadoch sacerdotem posuit p̄
abiathar. Misit quoq. rex et uocauit semei. dixitq. ei; edificatibi domū in
hierusalem & habitabis ibi. & non egredieris inde huc atq. illuc. Quacumq. autē
die egressus fueris & transieris torrentem cedron. scito te interficiendū; sanguis
tuus erit sup caput tuū. Dixq. semei regi; bonus sermo; sicut locut⁹ ē domin⁹ meus
rex. sic faciet seruus tuus. Habitauit itaq. semei in hierusalem diebus multis.
Factū ē autē post annos tres ut fugerent serui semei ad achis filium macha regem
geeth; nuntiaturq. semei qd serui ei essent in geeth. Et surrex̄ semei. & stravit asinū
suum. iuitq. in geeth ad achis ad req̄rendos seruos suos. & addux̄ eos de geeth.
Nuntiatū ē autē salimoni qd isset semei in geeth de hierusalem & redisset. mittens
uocauit eum. dixitq. illi; nonne testificatus sum tibi p̄ dn̄m. & p̄dixi tibi; quacumq.
die egressus fueris huc & illuc. scito te moriturū. Et respondisti mihi; bonus
sermo quē audiui. Quare ergo n̄ custodisti ius iurandū dn̄i. & p̄ceptū qd p̄cepe
ram tibi. Dixq. rex ad semei; tu nosti omē malū cui tibi consciū ē cor tuum
qd fecisti dauid patri meo. Reddidit dn̄s malitiam tuā in caput tuū; & rex
salimon benedict⁹. & thronus dauid erit stabilis coram dn̄o usq. in sempiternū.
Iussit itaq. rex banaie filio iouade; qui aggressus percussit eum & mortuus est.

III

Confirmatū ē igitur regnum in manu salimonis. & affinitate coniunctus est

pharaoni regi egypti. Accepit namq filiam ei. & adduxit in ciuitate dauid.
donec compleret edificans domū suā & domū dñi & murū hierusalem per circuitū;
at tamen populus immolabat in excelsis. Non enī edificatū erat templū nomini
dñi. usq; in diem illum. Dilexit aut salimon dñm ambulans in p̄ceptis dñi patris sui.
excepto qđ in excelsis immolabat & accendebat thymiana. Abiit itaq; in gabaon
ut immolaret ibi. illud quippe erat excelsum maximū. Mille hostias in holocaustū
optulit salimon sup altare illud in gabaon. Apparuit autē dñs salimoni p̄ somnium
nocte dicens; postula qđ uis ut dem tibi. Et ait salimon; tu fecisti cū seruo tuo
dauid patre meo misericordiam magnā sicut ambulauit in conspectu tuo in ueritate
& iustitia. & recto corde tecū; custodisti ei misericordiam tuā grandē. & dedisti ei
filiū sedentem sup thronū ei sicut ē hodie. Et nunc dñe dñs tu regnare fecisti
seruū tuū p̄ dauid patre meo. ego autē sum puer paruus. & ignouisti egressū
& introitū meū. & seruus tuus in medio populi ē quē elegisti. populi infiniti
q̄ numerari & supputari n̄ potest p̄ multitudinem. Dabis ergo seruo tuo cor docibile.
ut iudicare possit populū tuū. & discernere inter malū & bonum. Quis enim
potest iudicare populū istū. populū tuū hunc multū. Placuit ergo sermo
coram dño. qđ salimon rem huiusmodi postulasset. Et dixit dñs salimoni; q̄a
postulasti uerbū hoc. & non petisti tibi dies multos. nec diuitias. aut animas
inimicorū tuorū. sed postulasti tibi sapientiā ad discernendū iudiciū. ecce feci
tibi scđm sermones tuos. & dedi tibi cor sapiens & intelligens. intantū ut nullus
ante te similis tui fuerit. nec post te surrecturus sit. Sed & hęc que n̄ postulasti
dedi tibi. diuitias scilicet & gloriam. ut nemo fuerit similis tui in regib;. cumctis
retro diebus. Si autē ambulaueris in uis meis. & custodieris p̄cepta mea &
mandata mea sic ambulauit pat̄ tuus. longos faciam dies tuos. Igitur euiq;
laui salimon. & intellexit qđ esset somnium. Cumq; uenisset hierusalem. stetit
coram area f̄ ceteris dñi. & optulit holocausta. & fecit uictimas pacificas. & grande
conuiuium uniuersis famulis suis. Tunc uenerunt due mulieres meretrices ad regem.
steteruntq; coram eo. Quarū una ait; obsecro mi domine; ego & mulier hęc
habitabamus in domo una. & peperit apud eum in cubiculo; tertia uero die postq̄m

ego peperit. peperit & hec; et etanus simul nullusq; alius in domo nobiscum exceptis
nobis duabus. Mortuus est autem filius mulieris huius nocte. dormiens quippe oppressit
cum. & consurgens in tempesta nocte silentio. tulit filium meum de latere meo
ancille tue dormientis. et collocavit in sinu suo. suum autem filium qui erat mortuus
posuit in sinu meo. Cumque surrexisset mane ut darem lac filio meo. apparuit
mortuus. Quem diligentius intuens clara luce. deprehendi non esse meum quem genueram.
Responditque altera mulier; non est ita. sed filius tuus mortuus est. meus autem vivit.
Et contrario illa dicebat; mentiris; filius quippe meus vivit. & filius tuus mortuus est;
atque in hunc modum contendebant coram rege. Tunc rex ait; hec dicit filius meus
vivit. et filius tuus mortuus est. et ista respondit; non; sed filius tuus mortuus est.
& filius meus vivit. Dixit ergo rex; afferite mihi gladium. Cumque attulissent
gladium coram rege. diuidite inquit infantem vivum in duas partes. & date dimidiam
partem uni. & dimidiam partem alteri. Dixit autem mulier cui filius erat vivus ad
regem; commota sunt quippe viscera eius super filio suo; obsecro domine mi. date illi
infantem vivum. & nolite interficere eum. Contrario illa dicebat; nec mihi nec tibi
sit. sed diuidatur. Respondens rex ait; date huic infantem vivum. & non occidatur.
hec est enim mater eius. Audiuit itaque omnis israel iudicium quod iudicasset rex. & timuerunt
regem. videntes sapientiam dei esse in eo ad faciendum iudicium. Erat autem rex salomon
regnans super omnem israel. et hi principes quos habebat. azarias filius nathan. sacerdos
sacerdos. helioph. rahia filii sasa scribae; iosaphat filius ailud acommittarius.
banai filius ioadi super exercitum; sacerdos autem & abiat har sacerdos. azarias filius
nathan super eos qui assistebant regi. sabud filius nathan sacerdos amicus regis. rahias
propositus domus. radoniram filius abda super tributa. Habebat autem salomon duodecim
perfectos super omnem israel qui prebebant annonam regi & domui eius; per singulos enim menses
in anno. singuli necessaria ministrabant. Et hec nomina eorum. benhur in monte
ephraim. bendecur in macees. & insalebim & in bechsemes. & helon bechanan. benesed
in arabothe ipsius erat socho. & omnis terra epher. Benabinaclab cui omnis ^{terra} nephtadior-
taphet filiam salomonis habebat uxorem. Bana filius abilud reggebat thanech &
maggeeldo. & in uer sam bechsam. que est iuxta sarchana subter iezrahel. abechsan

usq; abel meula eregione ^{at cori-maan} zaelmaan. Bengaber inramoth galaad habebat auothair
 filii manasse in galaad ipse p̄erat in om̄i regione aragob que ē in basan: sexaginta ciuita
 tib; magnis atq; muratis que habebant feras creat. Amnadaab filius addo p̄erat in
 manaim: achimaas in neptali: sed et ipse habebat basmath filiam salimonis in coriugio;
 Baana filius sursi. maser imbalod. iosaphat filius pharue in sachur: semoi filius hela
 in beniamin: gaber filius sursi in terra galaad p̄ter terra seon regis amorrei. 7 og regis
 basan sup om̄a que erant in illa terra: iuda et isrl̄ innumerebiles sicut harena mris
 in multitudine comedentes & bibentes atq; letantes. **S**alimon aut̄ erat in ditione
 sua habens om̄a regna. a flumine terre philistum usq; ad terminū egypti: offerentium
 sibi munera. & seruentium ei cunctis dieb; uite eius. Erat aut̄ exibus
 salimonis p̄ dies singulos. triginta chori similes. et sexaginta chori faringe; decem
 boues pingues. & uiginti boues pasuales. 7 centū. arictes. excepta uenatione ceruorum.
 caprearū. bubulorum. et auum altilium. Ipse enī obtinebat omnē regionē que
 erat trans flum̄. quasi athapsa usq; gazan. & cunctos reges illarū regionum. &
 habebat pacem ex omni parte in circuitu; habitabatq; iuda et isrl̄ absq; timore illo.
 unusquisq; sub uite sua et sub ficu sua. ad an usq; ber-sabee. cunctis dieb; salimonis.
Et habebat salimon quadraginta milia p̄sepia equorū curtilium. & duodecim
 milia equestrium. nutriebantq; eos sup̄dicti regis p̄fecti. Sed et necessaria mense
 regis salimonis. cum in genti cura p̄bebant in tempore suo. Hordeū quoq; 7 paleas
 equorū et iumentorū deserebant in locū ubi erat rex iuxta constitutū sibi. Dedit
 quoq; d̄s sapientiam salimoni et prudentiā multā. & latitudinē cordis
 quasi harenā que ē in litore maris. Et p̄cedebat sapientia salimonis sapientiam
 omnium orientalium & egyptiorū: et erat sapientior cunctis hominib;. sapientior
 ethan iezrita. et theman. 7 chalcas. & dorda filius mahol: & erat nominatus
 in uniuersis gentib; p̄ circuitū. Locutus ē quoq; salimon tria milia parabolarū. &
 fuerunt carmina ei quinque milia. & disputauit sup lignis. acedro que ē in libano.
 usq; ad hy-sopum que egreditur d; pariete. 7 disseiuit de iumentis. et uolueribus.
 et reptilib; 7 piscibus. Et ueniebant de cunctis populis ad audiendam sapientiā
 salimonis. ab uniuersis regib; terre qui audiebant sapientiā eius. Misit quoq;

III

v. v

hiram rex tyri seruos suos ad salomonem, audiuit enim quod ipsum unxissent regem pro
patre eius: quia amicus fuerat hiram dauid omni tempore. Misit autem et salomon ad
hiram dicens: tu scis uoluntatem patris dauid mei, & quia non potuerit edificare domum
nomini domini dei sui propter bella imminencia perire uentum: donec daret dominus eos sub uestigio
pedum eius. Nunc autem requiem dedit dominus mihi perire uentum, & non est satan, neque occursum
malus. Quamobrem cogito edificare templum nomini domini dei mei sicut locutus est dominus deus
patri meo dicens: filius tuus quem dabo pro te super solum tuum, ipse edificabit domum
nomini meo. Procepit igitur ut praeciderent mihi cedros delibano, & serui mei sint cum seruis
tuis. Mercedem autem seruorum tuorum dabo tibi quomodo eumque preceperis. Scis enim quomodo in
populo meo non est uir qui nouerit ligna cedere sicut sidoni. Cum ergo audisset hiram
uerba salomonis: letatus est ualde & ait: benedictus dominus hodie quod dedit dauid filium
sapientissimum super populum hunc plurimum. Et misit hiram ad salomonem dicens: audiui
quae eumque mandasti mihi: ego faciam omnem uoluntatem tuam in lignis cedrinis & abiegis.
Serui mei deponent ea delibano ad mare, & ego componam ea in matibus in mari usque
ad locum quem signaueris mihi: et applicabo ea tibi & tu tolles ea pro uestris necessaria
mihi, ut decur exibus domui meae. Itaque hiram dabat salomoni ligna cedrina & ligna
abiegia iuxta omnem uoluntatem eius: salomon autem praebat hiram uiginti milia chor
tritici in eis: & uiginti choros purissimi olei. Haec tribuebat salomon
hiram pannos singulos. Deditque dominus sapientiam salomoni, sicut locutus est ei, & erat
pax inter hiram & salomonem: & percusserunt foedus ambo. Elegitque rex salomon operarios
de omni israhel: et erat indictio triginta milia uirorum: mittebatque eos in libanum,
decem milia per menses singulos uicissim, ita ut duobus mensibus essent in domibus suis,
& adoniram erat super huiusmodi inductionem. Fuit itaque salomoni septuaginta
milia eorum qui onera portabant, & octoginta milia latuorum in monte absque
propositis qui praeparant singulis operibus numero: triu milium et trecentorum praeparantium
populo, & his qui faciebant opus. Procepitque rex ut tollerent lapides grandes,
lapides preciosos in fundamentum templi: & quadrarent eos quos dolauerunt, camentari
salomonis & camentari hiram. Porro biblia praeparauerunt ligna & lapides ad edificandam domum.
Factum est igitur quadringentesimo & octogesimo anno egressus filiorum israhel

et uiginti cubitos latitudinis. et uiginti cubitos altitudinis. et operuit illud
atque uestiuit auro purissimo. sed et altare uestiuit cedro. Domum quoque ante
ora culum operuit auro purissimo. et affixit laminas clauis aureis. nihilque
erat in templo quod non auro tegetetur. sed et rotam altare oraculi texit auro.
Et fecit in oraculo duo cherubim delignis oliuarum decem cubitorum altitudinis.
quinque cubitorum ala cherub una. et quinque cubitorum ala cherub altera. id est
decem cubitos habentes. a summitate alae usque ad alae alterius summitatem. Decem quoque
cubitorum erat cherub secundus. mensura pari. et opus unum erat induobus cherubim.
id est altitudinem habebat unus cherub decem cubitorum. et similiter cherub sedes.
posuitque cherubim in medio templi interioris. Extendebant autem alas suas cherubim.
et tangebatur ala una parietem. et ala cherub secundi tangebatur parietem alterum.
alae autem alterius in media parte templi se inuicem contingebant. Texit quoque
cherubim auro. et omnes parietes templi percurrentem sculpsit uariis celaturis et
torno. et fecit in eis cherubim et palmas. et picturas uarias quasi prominentes de pariete
et egredientes. Sed et parietem domus texit auro intrinsecus et extrinsecus.
Et in ingressu oraculi fecit ostiola delignis oliuarum. posteaque angulorum quinque
et duo ostia delignis oliuarum. et sculpsit in eis picturam cherubim et palmarum
species. et uiginti fa ualde prominentia. et texit ea auro. et operuit etiam cherubim
quoniam palmas et cetera auro. Fecitque introitus templi postes delignis oliuarum
quadrangulatos. et duo ostia delignis abiegnis extrinsecus. et utrumque ostium
duplex erat. et se inuicem tenens aperiebatur. et sculpsit cherubim et palmas.
et celaturas ualde eminentes. operuitque omnia laminis aureis opere quadro
ad regulam. Et edificauit atrium interius tribus ordinibus lapidum politorum.
et uno ordine lignorum cedri. Anno quarto fundata est domus domini in mense hio.
et in anno undecimo mense ebul ipse est mensis octauus perfecta est domus in omni opere
suo. et in uniuersis utensilibus. edificauitque eam annis septem. Domum autem suam
edificauit salomon tredecim annis. et ad perfectum usque perduxit.

VI

Aedificauit quoque domum salus libam centum cubitorum longitudinis. et
quingenta cubitorum latitudinis. et triginta cubitorum altitudinis.

& quatuor deambulacra inter columnas cedrinas; Ligna quippe cedrina
 exciderat in columnis & tabulatis cedrinis uestruit totam cameram. quae
 quadraginta quinque columnis sustentabatur. Unus autem ordo habebat columnas
 quindecim contra se inuicem positas. et erectione se respicientes equali spatio
 inter columnas. & super columnas quadrangulata ligna incumctis equalia. Et porticum
 columnarum fecit quinquaginta cubitorum longitudinis. & triginta cubitorum
 latitudinis. & alteram porticum in facie maioris porticus. & columnas. & epistolia
 super columnas. Porticum quoque solum in qua tribunal est fecit. & texit lignis cedrinis
 a pavimento usque ad summum. & domuncula in qua sedebat ad iudicandum
 erat in media porticu simili opere. Domum quoque fecit filius pharaonis quem uxorem
 duxerat salimon tali opere quali & hanc porticum. omnia lapidibus pretiosis quae ad normam
 quendam atque mensuram. tam intrinsecus quam extrinsecus serrati erant. a fundamento
 usque ad summum parietum. & intrinsecus usque ad atrium maius. Fundamenta autem de
 lapidibus pretiosis lapidibus magnis decem siue octo cubitorum. & desuper lapides pretiosi
 equalis mensurae secti erant. similitaque de cedro & atrium maius rotundum trium ordinum
 de lapidibus sectis. & unius ordinis dolata cedro. nec non & atrio domus domini interiori
 & in porticu domus. Misit quoque rex salimon. & tulit hiram de tyro filium mulieris
 iudae. de tribu neptalim patre tyrio artificem erarium. & plenum sapientia
 & intelligentia & doctrina ad faciendum omne opus ex aere. Qui cum uenisset
 ad regem salimone. fecit omne opus eius. & finxit duas columnas aeras. decem
 & octo cubitorum altitudinis columnam unam. & linea duodecim cubitorum
 ambiebat columnam utranque. Duo quoque capitella fecit quae ponerentur super capita
 columnarum fusilia ex aere. quinquaginta cubitorum altitudinis capitellum unum. & quinquaginta
 cubitorum capitellum alterum. & quasi in modum retis & catenarum sibi
 inuicem miro opere contextarum; utrumque capitellum columnarum fusile erat.
 Septena uersuum retiacula in capitello uno. & septena retiacula in capitello
 altero. & perfecit columnas & duos ordines per circuitum retiaculorum singulorum
 ut regerent capitella quae erant super summum malogranatorum; eodem modo
 fecit & capitello secundo. Capitella autem quae erant super capita columnarum opere quasi

lilu fabricata erant in porticu quatuor cubitorū; & rursū alia capitella infummitate
columnarū desup iuxta mēsuram columnę contra retiacula. Malo agnatorū autē ducenti
ordines erant incircū capiteilli secundi. & statuit duas columnas in porticu templi.
Cumq; statuisset columnā dexteram. uocauit eam nomine iachim. que intēptat firmitas;
similiter erexit columnā secundā. & uocauit nomē ei booz. hoc ē in robore. & super
capita columnarū opus in modū lilu posuit. pfectūq; ē opus columnarū. fecit quoq;
mare fusile. decem cubitorū alabio usq; ad labium rotundū incircū; quinque
cubitorū altitudo ei. & retiacula triginta cubitorū cingebat illud percircū. &
se^lptura subter labium circūibat illud decem cubitis. ambiens mare. Duo ordines
sculpturarū histriatarū erant fusiles. & stabat sup duo decem boues. Equibus tres
respiciebant ad aq̄lonem. tres ad occidentem. tres ad meridiem. tres ad orientē.
& mare sup eos desup erat. quorū posteriora uniuersa intrinsecus latitabant.
Grossitudo autē literis trium unciarū erat. Labiumq; ei quasi labium calicis. & folium
repandi lilu; duo milia lutos capiebat. Et fecit bases decem pncas. quatuor cubitorū
longitudinis bases singulas. & quatuor cubitorū latitudinis. & trium cubitorū
altitudinis. & ipsum opus basium intrasile erat. & se^lpturę intē iuncturas intē coronulis
et plectas. leones & boues & cherubim. & in iuncturis similē desup. & sup leones &
boues quasi lora ex aere dependentia. & quatuor rotę p bases singulas. & axes
erei. et p quatuor partes quasi humeruli subter literem fusiles contra se inuicem
respectantes. Os quoq; literis intrinsecus erat in capitis summitate. & qđ forinsecus
apparebat. unius cubiti erat totū rotundū. pariterq; habebat unū cubitū & dimidiū;
in angulis autē columnarū uarię celaturę erant. & media inter columnā quadrata &
nō rotunda. Quatuor quoq; rotę que p quatuor angulos basis erant. coherabant sibi
subter basim. Vna rota habebat altitudinis^{unū} cubitū & semis. Tales autem rotę erant.
quales solent incurrū fieri. & axes earū. & radi. & canti. & modioli. omā fusilia. Nam
& humeruli illi quatuor. p singulos^{angulos} basis unius ex ipsa basi fusiles & conuincti erant.
Infummitate autē basis erat quedam rotunditas. unius & dimidiū cubiti ita fabricata.
ut liter desup possēt imponi. habens celaturas suas & se^lpturas uarias in semet ipso.
Scālpit quoq; in tabulatis illis que erant exere. in angulis cherubim. & leones &

tria milia metretę.

palmas quasi in similitudinem stantis hominis. ut non celata sed apposita percipit
 uiderentur. In hunc modum fecit decem bases. fuisit una & mensura sculpturaq; e simili.
 + Fecit quoque decem lutes aereos. quadraginta batos capiebat luter unus. eratq; quatuor
 cubitorum. singulosq; lutes p singulas. id e decem bases posuit. & constituit decem
 bases. quinq; ad dexteram partem templi & quinq; ad sinistram. mare aut posuit ad dex
 teram partem templi contra orientem ad meridiem. Fecit ergo hiram lebetas. iscutas.
 & amulas. & pfectit omne opus regis salomonis in templo dñi. columnas duas. & funiculos
 capitellorum sup capitella columnarum duos. & retiacula duo ut operirent duos funiculos
 q; erant sup capita columnarum. et malogranata ^{malis quadraginta} quadraginta in duob; retiaculis. duos
 uersus malogranatorum in retiaculis singulis ad operiendos funiculos capitellorum q; erant
 sup capita columnarum. & bases decem & lutes decem sup bases. mare unum & boues
 duodecim subter mare. & lebetas. & iscutas. & amulas. Omnia uasa que fecit hiram regi
 salomoni in domo dñi. de aurticalco erant. ^{et} in campestris regione iordanis fudit ea rex
 in argilosa terra. inter socho & sartan. et posuit salomon omnia uasa. Propter multi
 tudinem autem nimiam. non erat pondus eius. Fecitq; salomon omnia uasa in domo
 dñi. altare aurtum. & mensam sup quam ponerentur panes propositionis auream.
 & candelabra aurea quinq; ad dexteram & quinq; ad sinistram contra oraculum
 ex auro primo & quasi lili flores. & lucernas desup aureas. & forcipes aureos.
 & hidrias. & fusenulas. & fi. alas. & mortariola. & turibula de auro purissimo.
 & cardines ostiorum domus templi interioris scilicet scilicet. & ostiorum domus templi
 ex auro erant. Et pfectit omne opus qd faciebat salomon in domo dñi. & intulit que
 scilicet scilicet dauid pater suus. argentum & aurum & uasa. reposuitq; in thesauro domus dñi.

VII.

Tunc congregati sunt omnes maiores natv isrl cum principibus tribuum. & duces
 famulorum filiorum isrl. ad regem salomonem in hierusalem. ut deferrent arcam
 fidei dñi de ciuitate dauid. id e de syon. Conuenitq; ad regem salomonem
 uniuersus isrl in mense hecchanim insollemptu die. ipse e mensis septimus.
 Veneruntq; cuncti senes ex isrl. & tulerunt sacerdotes arcam. & portauerunt
 arcam dñi & tabernaculum fidei. & omnia uasa sanctuarii que erant in
 tabernaculo. & ferebant ea sacerdotes & leuitae. Rex aut salomon & omnes

VIII.

ei dicens non auferetur de te uir coram me q̄ sedeat sup thronū isrl̄. ita tamen si
 custodierint filii tui uiam suam ut ambulent coram me sic tu ambulasti in cōspectu
 meo. Et nunc dñe dñs isrl̄ firmantur uerba tua que locutus es seruo tuo dñi patri
 meo. Ergone putandū ē qd̄ uere dñs habitet sup terrā. Si enī celi et celi celorum
 te capere non possunt. q̄nto magis dom̄ hęc qm̄ edificauit. Sed respice adorationē
 serui tui & ad p̄ces eius. dñe dñs m̄s. Audi h̄ymnū & orationem qm̄ seruis tuis orat
 coram te hodie. ut sint oculi tui aperti sup domū hanc nocte & die sup domū de qua
 dixisti. erit nom̄ meū ibi. ut exaudias orationem qm̄ orat ad te seruis tuis in loco
 isto. ut exaudias deprecationē serui tui et populi tui isrl̄. qd̄ cunq; orauerint
 in loco isto. & exaudies in loco habitaculi tui in celo. et cū exaudieris. p̄pitiaberis.
 Si peccauerit homo in proximum suum. & habuerit aliq̄d iuramentū q̄ teneatur
 asstrictus. et uenerit p̄p̄t iuramentū coram altari tuo in domū tuā. tu exaudies
 in celo. & facies & iudicabis seruos tuos. condempnans impiū. et reddens uiam
 suam sup caput ei. iustificansq; iustū & retribuens ei scdm̄ iusticiā suā. Si fugerit
 populus tuus isrl̄ inimicos suos q̄ peccaturus ē tibi. & agentes p̄ penitentiam. &
 confitentes nomini tuo. uenerint et orauerint. & deprecati fuerint in domo
 hac. exaudi in celum. & dimitte peccatū populi tui isrl̄. & reduces eos in terram
 qm̄ dedisti patrib; eorū. Si clausum fuerit celū & non pluerit. p̄p̄t peccata
 eorū. & orantes in loco isto p̄ penitentia egerint nomini tuo. & a peccatis suis
 conuersi fuerint p̄p̄t afflictionem suā. exaudi in celo. & dimitte peccata seruoꝝ
 tuorū & populi tui isrl̄. et ostende eis uiam bonā p̄ qm̄ ambulent. & da pluuiam
 sup terrā tuā qm̄ dedisti populo tuo in possessionē. Fames si aborta fuerit
 in terra. aut pestilentia. aut corruptus aer. aut erugo. locusta. rubigo. & afflixerit
 eū. et inimicus ei portas obsidens. om̄s plaga. uniuersa infirmitas. cuncta
 deuotatio & impetratio que acciderit om̄i homini de populo tuo isrl̄. si quis
 cognouerit plagam cordis sui. & expanderit manū suas in domo hac. tu exaudies
 in celo in loco habitationis tue. & reppitiaberis & facies ut des unicuiq; scdm̄
 om̄s uias suas sicut uideris cor ei. quia tu nosti solus cor omniū filioꝝ hominū.
 ut timeant te cunctis dieb; quib; uiuunt sup faciem terrę qm̄ dedisti patrib; nr̄is.

Insup & alienigena qui non ē de populo tuo isrl̄ cum uenerit de terra longinqua
p̄p̄t̄ nom̄ tuum. audietur enī nom̄ tuum magnū & manus tua fortis & brachium
tuum extentū ubique. cū uenerit ergo & orauerit in loco hoc. tu exaudies in celo
infirmam̄to habitaculi tui. & facies om̄a p̄ quib; inuocauerit te alienigena. ut discant
uniuersi populi terrarū nom̄ tuum timere sicut populus tuus isrl̄. & p̄bent quia
nom̄ tuū inuocauit ē sup̄ domū hanc q̄m̄ edificauit. Si egressus fuerit populus tuus
ad bellum contra inimicos suos p̄ uiam q̄m̄cunq; miseris eos. orabunt te contra
uiam ciuitatis q̄m̄ elegisti & contra domū q̄m̄ edificauit nomini tuo. exaudies
in celo orationē eorū & ip̄ces eorū. et facies iudicium eorū. Quod si peccauerint
tibi. n̄ ē enim homo q̄ non peccet. & iratus tradideris eos inimicis suis & captiui
ducti fuerint intra inimicorū longe ut p̄pe. & egerint p̄ penitentiā in corde
suo in loco captiuitatis. & conuersi de p̄cati fuerint in captiuitate sua dicentes.
peccauim;. inique egimus. impie gessim;. & reuersi fuerint ad te in uniuerso corde
suo. & tota anima sua in terra inimicorū suorū ad q̄m̄ captiui ducti fuerint. &
orauerint te contra uiam terre sue q̄m̄ dedisti patrib; eorū. & ciuitatis q̄m̄ elegisti.
et templi q̄d edificauit nomini tuo. exaudies in celo infirmam̄to soli tui orationē
eorū ip̄ces. & facies iudicium eorū. & reppitaberis populo tuo q̄ peccauit tibi.
et om̄ib; iniquitatib; eorū quib; p̄uariati sunt in te. & dabis misericordiam corā eis
q̄ eos captiuos habuerint ut misereant̄ eis; populus enī tuus ē & hereditas tua
quos eduxisti de terra egypti de medio fornacis ferreae. ut sint oculi tui apti
ad deprecationē serui tui & populi tui isrl̄. & exaudies eos in uniuersis p̄ quibus
inuocauerint te. Tu enī separasti eos tibi in hereditatē de uniuersis populis terrę.
sic locutus es p̄ moysen seruum tuū. q̄ndo eduxisti patres nr̄os de egypto p̄to dn̄e d̄s.
Factum ē autē cum compleisset salomon orans dn̄m omnē orationem & deprecationem hanc.
surrexit de conspectu altaris dn̄i. utrunq; enī genu in terram fixerat. & manū exten
derat ad cælum. Stetit ergo & benedixit omni eccl̄e isrl̄ uoce magna dicens. benedict̄
dn̄s q̄ dedit requiem populo suo isrl̄. iuxta omnia que locutus ē. Non cecidit ne
unus quidem sermo. ex om̄ib; bonis que locutus ē p̄ moysen seruum suū. Sit dn̄s
d̄s nr̄ nobis eum sicut fuit cū patrib; nr̄is. non derelinquens nos neq; p̄ciens. sed

inclinet corda nr̄a ad se ut ambulemus in uniuersis uis ei. & custodiamus mandata
 ei & ceremonias & iudicia quecumq; mandauit patrib; nr̄is. & sint sermones mei
 isti quib; deprecatus sum coram dño appropinquantes dño dō nr̄o die nocte. ut faciat
 iudicium seruo suo & populo suo isrl̄ p̄ singulos dies. & sciant om̄s populi terre
 quia dñs ipse ē d̄s. & non ē ultra absq; eo. Sit quoq; cor nr̄m p̄fectū cū dño
 dō nr̄o. ut ambulemus in deo ei. & custodiamus mandata eius sicut & hodie.

VIII. **I**gitur rex & om̄s isrl̄ cum eo immolabant uictimas coram dño; mactantque
 salomon hostias pacificas quas immolauit dño. bouum uiginti duo milia. & uicium
 centū uiginti milia. & dedicauit templum dñi rex & filii isrl̄. In die illa scificauit
 rex mediū atrii qđ erat ante domū dñi. fecit quippe ibi holocaustū & sacrificiū
 & adipem pacificorū. q̄a altare p̄neum qđ erat coram dño min⁹ erat. & capere
 n̄ poterat holocausta. & sacrificium & adipem pacificorū. Fecit ergo salomon
 in tēpore illo festiuitatem celebrem. & om̄s isrl̄ cū eo multitudo magna. ab
 introitu emath usq; ad riuum egypti coram dño dō nr̄o septem dieb; & septē
 diebus. id ē; quatuordecim diebus. & in die octaua dimisit populos. Qui bene-
 dicentes regi. p̄fecti sunt in tabernacula sua letantes. & alacri corde sup
 om̄ib; bonis que fecerat d̄s dauid seruo suo. & isrl̄ populo suo. factū ē autē
 cū p̄fecisset salomon edificium domi dñi & edificium regis & om̄e qđ optauerat
 & uoluerat facere. apparuit dñs ei secundo sicut apparuerat ei in gabaon.
 dixitq; dñs ad eum; exaudiui orationē tuā et deprecationē tuā quā deprecatus
 es coram me. Scificauit domū hanc qm̄ edificasti ut ponerem nom̄ meū ibi
 in sempiternū. & erunt oculi mei & cor meū ibi cunctis diebus. Tu quoq; si
 ambulaueris coram me sic ambulauit pater tuus in simplicitate cordis & in
 equitate. & feceris om̄a que p̄cepi tibi. & legitima mea & iudicia mea seruaueris.
 ponam thronū regni tui sup isrl̄ in sempiternum sic locutus sum dauid patri tuo
 dicens. n̄ auferetur de genere tuo uir de solio isrl̄. Sin autē auersione auersi
 fueritis uos & filii ur̄i non sequentes me nec custodientes mandata mea &
 ceremonias quas p̄posui uob; sed abieritis & colueritis deos alienos & adora-
 ueritis eos. auferam isrl̄ de superficie terre qm̄ delectus ē & templū qđ scificauit

nomini meo. p̄ciā a conspectu meo. eritq; isrl̄ impuerbum & infabulā cunctis
 populis. et dom̄ hęc erit in exemplum. Om̄s qui transierit p̄eam. stupebit & sibilabit.
 & dicet; quare fecit dñs sic terre huic & domui huic. Et respondebunt; quia
 dereliquerunt dñm dñm suum qui eduxit patres eorū de terra egypti. iscutisē
 deos alienos & adorauerunt eos et coluerunt. idcirco indux̄ dñs sup̄ eos omne
 malum hoc. Expletis autē annis uiginti post qm̄ edificauerat salimon duas dom̄.
 idē domū dñi & domum regis. hiram rex tyri p̄bente salimoni ligna cedrina
 & abiegna & aurū iuxta omē qđ opus habuerat. Tunc dedit salimon hiram .xx
 oppida in terra galilie. Et egressus ē hiram de tyro ut uideret oppida quę
 dederat ei salimon. & non placuerunt ei & ait; hęc ne sunt ciuitates quas dedisti
 mihi frat̄. & appellauit eas terram chabul usq; in diem hanc. Misit quoq; hiram
 ad regem ^{salimonē} centum uiginti talenta auri. Hęc ē summa expensarū qm̄ obtulit rex
 salimon ad edificandam domū dñi. & domum suam. & mello. & murū hierlm̄.
 & eser. & maggeddo. & gazer. Hurao rex egypti ascendit & ē ep̄t gazer
 succenditq; eam igni. & ē ananē qui habitabat in ciuitate interfecit. & dedit eā
 in dotem filie sue uxoris salimonis. Aedificauit ergo salimon gazer & bethoron
 inferiorem. & baalath. & palmiram in terra solitudinis. & om̄s uicos qui ad se
 pertinebant. & erant absq; muro; munuit. & ciuitates curruum. & ciuitates eq̄tum.
 & qđcunq; ei placuit ut edificaret in hierlm̄ et in libano & in om̄i t̄ra potestatis
 sue. Vniuersum popl̄m q̄ remanserat de amorreis. & hecheis. & ferezeis. & ueis.
 et iebuseis qui non sunt de filiis isrl̄. horū filios q̄ remanserant in terra. quos
 scilicet non potuerunt filii isrl̄ exterminare. fecit salimon tributarios usq; ad
 diem hanc. De filiis autē isrl̄ n̄ constituit salimon seruire quēq; m̄. sed erant uiri
 bellatores & ministri ei. & p̄ncipes & duces & p̄fecti curruum & equorū. Erant
 autē principes sup̄ om̄a opera salimonis. p̄positi quingenti quinquaginta.
 q̄ habebant subiectū populū. & statutis operib; imperabant. filia autem
 pharaonis ascendit de ciuitate dauid in domū suam. qm̄ edificauerat ei salimon;
 tunc edificauit mello. Offerebat quoq; salimon trib; uicib; pannos singulos
 holocausta et pacificas uictimas sup̄ altare qđ edificauerat dñs. & adolebat

thymama coram dno; pfectumq; e templum. **C**lassem quoq; fecit rex salomon
 mationgabur que e iuxta abilam in litore maris rubri in terra idumea. multiq;
 hiram in classem illam seruos suos viros nauticos & gregios maris. cum seruis
 salomonis. Qui cum uenissent in ophyr. sumptu inde auru quadringentoru
 uiginti talentoru deculerunt ad regem salomonem. **S**ed & regina saba
 audita fama salomonis in nomine dñi uenit temptare e in magnatibus.
 Et ingressa hierlm cum multo comitatu & diuitiis. camelis portantib; aromata
 et auru infinitu nimis & gemmas ptiolas. uenit ad salomonem & locuta e
 ei uniuersa que habebat in corde suo. Et docuit ea salomon omia uerba que
 pposuerat. non fuit sermo q; regem possit latere. & non responderet ei. Videns
 aut; regina saba omne sapientiam salomonis. & domu qm edificauerat ieribos
 nisi ei. & habitacula seruoꝝ. & ordinem ministrantiu uestesq; eoz & pincer
 nas. & holocausta que offerebat in domo dñi. non habebat ultra spm. Dixitq;
 ad regem. uerus e sermo quem audiui in terra mea sup sermonib; tuis & sup
 sapientia tua. & non credebam narrantib; mihi donec ipsa ueni & uidi oculis
 meis. & probaui qd in terra pars mihi nuntiata n̄ fuerit. **M**aior est sapientia
 & opera tua. qm rumor quem audiui. **B**eati uiri tui & beati serui tui hi
 qui stant coram te semp. & audiunt sapientiam tua. **S**it dñs dñ tuus benedictus
 cui complacuit. & posuit te sup thronu isrl. eo qd dilexerit dñs isrl in sempiternu
 & constituit te regem ut faceres iudicium iustitiam. **D**edit ergo regi centu
 uiginti talenta auri. & aromata multa nimis. & gemmas ptiolas. **N**on sunt
 allata ultra aromata tam multa. qm ea que dedit regina saba regi salomoni.
Sed et classis hiram que portabat auru de ophyr. attulit ex ophyr ligna
 thymama multa nimis. & gemmas ptiolas. **F**ecitq; rex delignis thymamis fulchra
 domi dñi & domus regis. & cytharas & rasisq; cantoribus. **N**on sunt allata
 huiusmodi ligna thymama neq; uisa usq; in presentem diem. **R**ex aut; salomon
 dedit regine saba omia que uoluit & petiuit ab eo. exceptis his que ultro
 obtulerat ei munere regio; que reuersa e. & abi in terram sua cum seruis suis.
Irat aut; pondus auri qd afferebatur salomoni pannos singulos. se centoru

VIII x

occulta e secretis sue inuestigacione
 & pcedentiu delicta
 uidit eadē regem egressa hui
 omnia xpi p carnalia istra
 gentiliu phum. n̄ tam ualde
 doctrina philosophos. accepit
 intellecta saluti uerit. in p
 spūaliu mirabilia bonos. qm
 uirū labore nō est arde. nō
 remissimū caritē. de cuius
 entia dñ. omnia in m̄sua p
 pondere
 numero e struiste. Vidit & domū
 qm edificauerat. in caritōne
 hois. iustit. i q; habebat omis pcedendo
 diuinitatis corpore. Vidit & o
 bos salomonis. i illos dñs dicit. i
 isrl. b̄ e ut facia uoluntate ei qui
 me miser patris. Cyb̄ et xpi. q; sal
 nis. refertē celestis b̄ ep̄ ulis pfectis. i
 cyb̄ et lum dñ acquirat eadē in
 n̄bra eius corpū. transi. b̄ et
 altaris suemita celestia de h̄ dñ
 pane eadē dedit eis. paritē anglos.
 m̄p̄dūit homo. Vidit & holoc. iust
 ei. orationē sine dubio supplicatio
 nūq; m̄ysteria. i obstupuit ubi u
 da. in et m̄m̄biles diuitias dñi sui.
 Cūq; puenert. regina h̄c siue eadē
 siue queq; anima sua in dñi uerbi
 uisionē. p̄ces. i ingressa fuerit beati
 requie. regim celestiu possit.
 multo p̄ta. i m̄ḡificacione p̄p̄
 que ei est in hac t̄m p̄diciōe q̄
 p̄p̄tariū. n̄q; ap̄ h̄. n̄m̄. n̄. n̄. n̄.
 eā tanq̄m speculo inueniatur. i
 aut; oculis suis uidebit. i facie uis
 eā. **T**e beata & illustris. uimam
 stupendas remuneratōis sui dñi
 diuitias. n̄ stabit regis. h̄ uerbi
 n̄. addm potest dicit. n̄. n̄. n̄.
 uel. **F**ere uera n̄q; p̄u. d̄ d̄. n̄. n̄.
 se. h̄. n̄. n̄. n̄. n̄. n̄. n̄. n̄.
 curare n̄q; desideria. uimam
 gredis. alqui potest. eadē
 potest. habebit. deceptio. n̄. n̄.
 n̄. habebit. desiderat. f̄. n̄. n̄.
 que uos bona p̄dicit. qm̄. n̄. n̄.
 n̄. n̄. n̄. n̄. n̄. n̄. n̄. n̄.

sexaginta sex talentorū auri. excepto eo qđ afferbant uiri qđ sup uectigalia
erant. & negotiatores uniuersiq; scuta uendentes. & om̄s reges arabie ducesq;
terre. fecit quoq; rex salimon ducenta scuta de auro puro. secentos auri siclos
dedit in laminas scuti unus. & trecentas peltas ex auro p̄bato. trecente lamina
auri unam peltam uestiebant. posuntq; eas rex in domo silue libani. fecit etiā
rex salimon thronum de ebore grandem. et uestiuit eū auro fuluo nimis.
qđ habebat sex gradus. et summitas throni rotunda erat. in parte posteriori.
duę manū hinc atq; inde tenentes sedile. et duo leones stabant iuxta manus
singulas. & duo decem leuiculi stantes sup sex gradus hinc atq; inde. Non est
factum tale opus in uniuersis regnis. Sed et om̄a uasa de q̄b; potabat rex salimon
erant aurea. & uniuersa suppellex domū salus libani de auro purissimo. Non erat
argentū nec alicuius p̄ti putabat in dieb; salimonis. quia classis regis p̄mare
cum classe hitan semel p̄ tres annos ibat in tharsis. deferens inde aurū & argentū.
dentēs elefantorū & simias & pauos. Magnificatus ē ergo rex salimon sup
om̄s reges terre diuitis et sapientia. & uniuersa terra desiderabat uultum
salimonis ut audiret sapientiā ei qm̄ dederat dñs in corde eius. Et singuli.
deferrebant ei munera. uasa argentea et aurea. uestes et arma bellica.
aromata quoq; & equos & mulos p̄ annos singulos. Congregauitq; salimon
currus & equites. et facti sunt ei mille quadringenti currus. & duodecim milia
equitū. et disposuit eos p̄ ciuitates munitas. & cum rege in hierlm̄. fecitq; ut
tanta esset abundantia argenti in hierlm̄ q̄nta lapidum. & cedrorū p̄but
multitudinē quasi s̄r comoros que nascunt̄ in campestribus. & educebantur
equi salimoni de egypto. & dec. a. negotiatores enī regis emebant dec. a. &
statuto p̄cio p̄ducebant. Egrediebāt autē quadriga ex egypto secentis siclis
argenti. et equis centū quinquaginta. atq; in hunc modū cuncti reges cec̄th orū
& s̄r r̄ie equos uenundabant. **R**ex autē salimon. amauit mulieres alienigenas
multas; filiam quoq; pharaonis. & moabitidas. & ammanitidas. idumeas &
sidoneas & cec̄th. as de gentib; sup quib; dixit dñs filius isrl̄. non ingrediemini
ad eas. neq; de illis ingredient̄ ad ius. Certissime enī auerrent corda ur̄a.

ut sequamini deos earū. Huius itaq; copulatus ē salimon ardentissimo amore; fuerūq;
 ei uxores quasi regne septingente. & concubine trecentę. & auerterunt mulieres
 cor eius. Cumq; iam eēt senex. deprauatū ē p̄ mulieres cor ei⁹ ut sequerēt deos alienos.
 nec erat cor ei⁹ p̄fectū cum dñō dō suo sicut cor dauid patris eius. Sed colebat salimon
 ashtar ten deam sidomorū. ^{et ebanos deā moabitę.} melchom idolum ammanitarū. Fecitq; salimon qđ n̄
 placuerat coram dñō. & non adimpleuit ut sequerēt dñm sicut dauid pater eius.
 Tunc edificauit salimon sanum eamos idolo moab in monte qđ ē contra hierlm. &
 melchom idolo filiorū ammon. atq; in hunc modū fecit uniuersis uxorib; suis
 alienigenis. que adolebant tura immolabant diis suis. Igitur iratus ē dñs salimoni
 qđ auersa eēt mens ei⁹ ad dñō dō isrl. qđ apparuerat ei sedō. et p̄ceperat de uerbo hoc
 ne sequeretur deos alienos. & non custodiuit que mandauit ei dñs. Dix̄ itaq; dñs
 salimoni; quia habuisti hoc apud te. & non custodisti pactū meū. & p̄cepta mea
 que mandauit tibi. disumpens semd. vñ regnū tuum. & dabo illud seruo tuo;
 uerunt vñ in dieb; tuis non faciam p̄p̄t dauid patrem tuum. Dem vñ filii tui semdā
 illud. nec totū regnum auferam. sed tribū unam dabo filio tuo p̄p̄t dauid seruū
 meū. & hierlm qm̄ elegi. Suscepit autē dñs aduersarium salimoni ad ad idumeū.
 de semine regis qđ erat in edom. Cum enī eēt dauid in idumea & ascendisset ioab
 p̄nceps militię ad sepeliendos eos qđ fuerant interfecti. & occidisset omē masculinū
 in idumea. sex enī mensib; ibi moratus ē ioab & om̄is isrl. donec interimerent
 omē masculinum in idumea fugit ad ad ipse tuus idumei deseruis patris eius
 cū eo. ut ingrederent̄ egyptū. Erat autē adad puer paruulus. Cumq; surrexissent
 demachian uener̄ in pharan; tuleruntq; secum uiros de pharan; et introierunt
 egyptū ad pharaonem regem egypti. qđ dedit ei domū. & y bos constituit. t̄rā
 delegauit. Et inuenit adad ḡam coram pharaone ualde. intavit̄ ut daret ei
 uxorem. sororem uxoris sue. germanā tafnes regine. Genuitq; ei soror tafnes
 genebath filium. & nutritiuit eū tafnes in domo pharaonis; eratq; genebath
 habitans apud pharaonem cum filiis eius. Cumq; audisset adad in egypto
 dormisse dauid cum patrib; suis. et mortuum eē ioab p̄ncipem militię. dixit
 pharaoni; dimitte me ut uadam in t̄ram meā. Dixitq; ei pharao; qua enim re

apud me indiges: ut queras ire in terram tuam. At ille respondit: nulla, sed obsecro te.
ut dimittas me. Suscitauit quoque ei dominus aduersarium rozam filium eliadā quī fugerat
ad adazer regem soba dominū suum. & congregauit contra eū uiros: & factus ē
p̄ncip̄s latronum cum interficeret eos dauid. abieruntq; damasco & habitauer̄
ibi. & constituit eū regem in damasco. eratq; aduersarius isrl̄ cunctis diebus
salimonis. Et hoc ē malum adad & odium contra isrl̄: regnauitq; in syria.
Hieroboam quoque filius nabath efrateus desareeda: cuius mater erat nomine serua
mulier uidua seruus salimonis. leuauit manum suā contra regem. Et hęc causa
rebellionis aduersus eū. quia salimon edificauit mello: & coequauit uoraginė
ciuitatis dauid patris sui. Erat autē hieroboam uir fortis et potens; uidensque
salimon adolefcentem bone indolis & industrium: constituit eū p̄fectū sup
tributa uniuerse dom̄ ioseph. factū ē igitur in tempore illo ut hieroboam
egredere de hierlm̄: & inueniret eū abias filonites p̄pheta in uia optus pallio
nouo; erant autē duo tantū in agro; apprehendensq; abias pallium suum nouū quo
optus erat scidit in duodecim partes: & ait ad hieroboam; tolle tibi decem
scissuras. Hęc enī dicit dominus deus isrl̄; ecce ego scindam regnū de manu salimonis:
& dabo tibi decem tribus; porro una tribus remanebit ei p̄pter seruum meū dauid.
& hierlm̄ ciuitatem quā elegi ex omnibus tribus isrl̄: eo quod dereliquerit me &
adorauerit astharten deam sidomorum: & camos deū moab. & melchom deū
filiorū ammon: & non ambulauerit in uis meis ut faceret iustitiam coram me.
& p̄cepta mea & iudicia sic dauid pater eius. Hęc auferam omne regnū de manu ei.
sed ducem ponam eū cunctis diebus; utq; sup; p̄pter dauid seruum meū quē elegi
quī custodiuit mandata mea & p̄cepta mea; auferam autē regnū de manu filii ei.
& dabo tibi decem tribus; filio autē eius dabo tribum unam: ut remaneat
lucerna dauid seruo meo cunctis diebus; coram me in hierlm̄ ciuitate quā
elegi ut esset nom̄ meū ibi. Te autē assumā & regnabis sup omnia que desiderat
anima tua: erisq; rex sup isrl̄. Si igitur audieris omnia que p̄cepero tibi: &
ambulaueris in uis meis & feceris quod rectū ē coram me: custodiens mandata
mea et p̄cepta mea sic fecit dauid seruus meus: ero tecum et edificabo tibi

domum fidelem quomodo edificauit dauid. & tradam tibi isrl. & affligam semen
 dauid sup hoc. ueruntam non cunctis diebus. Voluit ergo salimon interficere
 hieroboam; qui surrexit & aufugit in egypto ad sefae regem egypti. & fuit in
 egypto usq. ad mortem salimonis. Reliquum aut uerboru salimonis & omnia que
 fecit. & sapientia eius. ecce uniuersa scripta sunt in libro ubi dicitur salimonis. Dies
 aut quibus regnauit salimon in hierlm sup omne isrl. quadraginta annis. Dormiuit
 salimon cum patribus suis. & sepultus est in ciuitate patris sui. regnauitq. roboam
 filius eius. **XI. xij.** **V**enit aut roboam in sychem; illi enim congregatus erat omnis isrl.
 ad constituendum eum regem. At uero hieroboam filius nabath cum adhuc esset in
 egypto. profugus a facie regis salimonis. audita morte eius. reuersus est de egypto. miles
 & uocauerunt eum. Venit ergo hieroboam & omnis multitudo isrl. & locuti sunt ad
 roboam dicentes; pater tuus durissimum iugum imposuit nobis; tu itaq. nunc imminis
 paululum de imperio patris tui durissimo. & de iugo grauissimo quod imposuit nobis
 & seruiem tibi. Qui ait eis; ite usq. ad tertium diem. & reuertimini ad me. Cumq.
 abisset populus. inuit consilium rex roboam cum senibus qui assistebant coram salimonis
 patre eius dum adhuc uiuere. ait; quid mihi datis consilium ut respondeam populo
 qui dixerunt ei; si hodie obcederis populo huic & serueris. & petitione eorum cesset.
 loquutusq. fueris ad eos uerba lenia. erunt tibi serui cunctis diebus. Qui dereliquit
 consilium senum quod dederant ei. & adhibuit adolescentes qui nutriti fuerant cum eo
 & assistebant illi. dixitq. ad eos; quid mihi datis consilium ut respondeam populo huic
 qui dixerunt mihi. leuius fac iugum quod imposuit pater tuus sup nos. Et dixerunt ei
 iuuenes qui nutriti fuerant cum eo; sic loquere populo huic qui locuti sunt ad te
 dicentes; pater tuus aggrauauit iugum nostrum. tu releua nos; sic loqueris ad eos;
 minus digitus meus grossior est dorso patris mei; & nunc pater meus posuit
 super uos iugum graue. ego autem addam super iugum uestrum; pater meus eiecit
 uos flagellis. ego autem eadem ^{uos} scorpionibus. Venit ergo hieroboam & omnis
 populus ad roboam die tertio sicut locutus fuerat rex dicens; reuertimini
 ad me die tertia; responditq. rex populo dura. derelicto consilio seniorum
 quod ei dederant. & locutus est eis secundum consilium iuuenum dicens; pater meus

aggauauit iugum ur̄m. ego autē addam iugo ur̄o; pater m̄s cecidit uos flagellis;
ego autē cecidit uos scorpionibus. Et non ad quietem rex populo. qm̄ auersatus
fuerat ex̄ dñs. ut suscitaret uerbum suum qd̄ locutus fuerat in manu abie
silonite ad hieroboam filium nabath. Videns itaq; populus qd̄ nolisset eos
audire rex. respondit ei dicens; que nobis pars in dauid. ut que hereditas
in filio isrl̄. Reuertere in tabernacula tua isrl̄. Nunc uide domum tuā dauid;
& abite isrl̄ in tabernacula sua. sup̄ filios autē isrl̄ quicūq; habitabant in ciui
tate iuda regnauit roboam. Misit ergo rex roboam ad uirum qui erat sup̄
tributū. & lapidauit eū om̄s isrl̄. & mortuus ē. Porro rex roboam festin̄ ascendit
curru et fugit in hierlm̄. recessitq; isrl̄ ad domum dauid usq; in p̄sentem diem.
Factum ē autem cum audisset om̄s isrl̄ qd̄ reuersus ē hieroboam. miserunt
et uocauerūt eū congregato e. et u. reconstituerunt regem sup̄ omnē israhel.
nec secutus est quisquam domum dauid p̄ter tribum iuda solam. Venit autem
roboam hierlm̄ & congregauit uniuersam domum iuda & tribum beniamin
centum octoginta milia electorū uirorū bellatorū. ut pugnaret contra domū
isrl̄. & reduceret regnum roboam filio salimons. Factus ē autē sermo dñi ad
semeiam uirū dī dicens; loquere roboam filiū salimons regem iuda. & ad om̄e
domū iuda & beniamin. & reliquos de populo dicens; hec dicit dñs; non
ascendetis nec bellabitis contra fratres ur̄os filios isrl̄; reuertat̄ uir̄ in do
mū suam. A me enim factum ē uerbum hoc. Audierunt sermonem dñi. &
reuersi sunt de itinere sicut eis p̄ceperat dñs. Aedificauit autē hieroboam
sichem in monte ephraim. & habitauit ibi. Et egressus inde. edificauit sanuel.
Dixitq; hieroboam in corde suo; nunc reuertetur regnum ad domū dauid.
si ascenderit populus iste ut faciat sacrificia in domo dñi in hierlm̄. conuertēt
cor populi huius ad dominū suum roboam regem iuda. interficientq; me. &
reuertent̄ ad eū. Et ex cogitato consilio. fecit duos utulos aureos & dixit eis;
nolite ultra ascendere hierlm̄; ecce dii tui isrl̄. q̄ eduxerunt te de terra egypti;
posuitq; unum in bethel. et alterū in dan. & factū ē uerbum hoc in peccatum.
Ibat enī populus ad adorandum utulū usq; in dan. Et fecit fana in excel sis. et

sacerdotes de extremis populi qui non erant de filio leui; constituitque diem
 sollempnem in mensis octauo quinta decima die mensis. in similitudine sollempnitatis
 que celebrabatur in iuda. Et ascendens altare similiter fecit in bethel. ut
 immolaret vitulis quos fabricatus fuerat. Constituitque in bethel sacerdotes
 excelsoꝝ que fecerat. et ascendit super altare quem extruxerat in bethel. quinta
 decima die mensis octauo quem finxerat de corde suo. & fecit sollempnitatem
 filii israel. & ascendit super altare. ut adoleret incensum. **E**t ecce uir dei uenit
 de iuda in sermone domini in bethel hieroboam stante super altare & thus iaciente
 et exclamauit contra altare in sermone domini et ait. altare altare; hec die domini;
 ecce filius natus est domui dauid iosias nomine. & immolabit super te sacerdotes
 excelsoꝝ que nunc in te tura succendunt. et ossa hominum incendet super te.
 Deditque in die illa signum dicens; hoc erit signum quod locutus est dominus; ecce altare
 scindetur. et effundetur cinis qui in eo est. Cumque audisset rex sermonem hominis
 dei quem inelamauerat contra altare in bethel. extendit manum suam de altari
 dicens. apprehendite eum. Et exaruit manus eius quam extenderat contra eum. nec
 ualuit retrahere eam a se. altare quoque scissum est. & effusus cinis de altari.
 iuxta signum quod preduxerat uir dei in sermone domini. Et ait rex ad uirum dei. deprecare
 faciem domini dei tui. & ora pro me. ut restituatur manus mea mihi. Orauit uir dei
 faciem domini. & reuersa est manus regis ad eum. et facta est sicut prius fuerat. Locutus est
 autem rex ad uirum dei. ueni mecum domum ut prandeas. & dabo tibi munera.
 Responditque uir dei ad regem. si dederis mihi mediam partem domus tue. non
 ueniam tecum. nec comedam panem. neque bibam aquam in loco isto. Sic enim mandatum
 est mihi in sermone domini precipientis. non comedes panem. neque bibes aquam. nec
 reuertaris per uiam qua uenisti. Abiit ergo per aliam uiam. & non est reuersus
 per iter quo uenerat in bethel. Prophetes autem quidam senex habitabat in bethel.
 ad quem uenerunt filii sui et narrauerunt ei omnia opera que fecerat uir dei illa die
 in bethel. & uerba que locutus fuerat ad regem. narrauerunt patri suo.
 Et dixit eis pater eorum. per quam uiam abiit. Ostenderunt ei filii sui uiam per quam
 abiit uir dei. qui uenerat de iuda. Et ait filius suis. sternite mihi asinum.

xij.

Qui cum strauissent. ascendit & abiit post uirū dī. et inuenit eū sedentē sub
 therebintū; & ait illi; tunc es uir dī qui uenisti de iuda. Respondit ille; ego
 sum. Dixit ad eum; ueni mecum domū. ut comedas panem. Qui ait; non possum
 reuerti. neq; uenire tecum. nec comedam panem. nec bibam aq̄m in loco isto.
 quia locutus ē dñs ad me in sermone dñi dicens; non comedes panem. n̄ bibes
 aq̄m ibi. nec reuertaris puluē qui ieris. Qui ait illi; et ego ppheta sū similis
 tuus. & angelus locutus ē mihi in sermone dñi dicens; redue eū tecum in domū
 tuam. & comedat panem et bibat aq̄m. Fecellit eum. & redūx̄ secū. Comedit
 ergo panem in domo ei. et bibit aq̄m. Cumq; sederent ad mensam. factus est
 sermo dñi ad pphetam q̄ redūxerat eū; & exclamauit ad uirū dī q̄ uenerat
 de iuda dicens; hęc dicit dñs; quia non oboediens fuisti orī dñi. n̄ custodisti
 mandatū qd̄ pcepit tibi dñs dī tuus. et reuersus es. & comedisti panem &
 bibisti aq̄m in loco in quo pcepi tibi ne comederes panem neq; biberes aq̄m.
 non inferetur cadauer tuum in sepulcrū patrū tuorū. Cumq; comedissent
 & bibissent. strauit asinum suum ppheta quem redūxerat. Qui cum abisset.
 inuenit eū leo in uia & occidit. et erat cadauer eius p̄iectū in uia. asinū autē
 stabat iuxta illum. & leo stabat iuxta cadauer. Et ecce uiri transeuntes uiderū
 cadauer p̄iectū in uia. et leonem stantem iuxta cadauer. et uenerū. et diuulga
 uerunt in ciuitate in qua ppheta senex ille habitabat. Qd̄ cum audisset
 ppheta ille q̄ redūxerat eū. de uia. ait; uir dī ē qui in oboediens fuit orī
 dñi. et tradidit eū dñs leoni. et confregit eū & occidit iuxta uerbum dñi
 qd̄ locutus ē ei. Dixitq; ad filios suos; sternite mihi asinum. Qui cū strauissent
 & ille abisset. inuenit cadauer ei p̄iectū in uia. et asinum & leonem stantes
 iuxta cadauer. Non comedit leo cadauerē. nec lesit asinum. Tulit ergo ppheta
 cadauer uiri dī et posuit illud sup̄ asinum. & reuersus intulit in ciuitatem
 pphete semis ut plangerent eū. Et posuit cadauer eius in sepulcro suo. & plauerū
 eū. heu. heu. frater mi. Cumq; plauerent eū. dixit ad filios suos; cū mor tuus
 fuerit. sepelire me in sepulcro in quo uir dī sepultus ē. iuxta ossa ei ponite
 ossa mea. Profecto enim ueniet sermo quem p̄dixit in sermone dñi contra

85.
 Quid ē enī quod uir dī contra
 altare samarie ad ppheticandū dī
 reuertit. p̄sentē regē auctōritatē
 libere uociferorē. cuius dēq;
 regis uentum brachium in rigo
 rem mirabili. affert. q̄ tamen
 max̄ misericordis saluti restituit
 cuius in domo inuicatus comedere
 noluit. quia nemina comedere
 phibitōnis dñice p̄cepta strauit.
 qui tam in eadē uia. sedulo comedere
 & bibere intente. Quamē quid
 tibi aliē dī dicatione colligimus.
 qui ut ita dixerim formidando
 suspicām. n̄ q̄ forsitā apud semē
 ipsum tacet. p̄ceptis dñicis
 regem se ē complisse. gl̄ie ab inna
 mōe soliditate quassatus ē. in
 de amāpore culpa subripuit.
 unde gl̄ia. corde surrex̄. ut pphete
 fili uerbi dēceptis diceret.
 quia nequa. quā p̄p̄e furatidinis
 fuerit. q̄ ad regis uerba restitit
 ser. Bene autē. i cuius ore moras
 sententiam accepit. cuius seducti
 one. uirū p̄cepto dematū. ut inde
 p̄cepta uenaciter sumeret. unde
 eul p̄a neglegent. admittit.

XIII

XIII

altare quod est in Bethel & contra omnia fana excelsorum que sunt in urbibus
 samarie. Post uerba hec non est reuersus hieroboam de uia sua pessima: sed con-
 trario fecit de nouissimis populi sacerdotes excelsorum. Quicumque uolebat implebat
 manu suam et fiebat sacerdos excelsorum; et propter hanc causam peccauit domus
 hieroboam. et euersa est et deleta de superficie terre. **I**n tempore illo egrotauit
 abia filius hieroboam. Dixitque hieroboam uxori sue; surge & commuta habitum
 ne cognoscaris quod sis uxor hieroboam. et uade in silo ubi est abia propheta qui locutus est
 mihi quod regnaturus essem super populum hunc. Tolle quoque in manu tua decem panes
 & crustulam. et uas mellis. et uade ad illum. ipse indicabit tibi quod euenturum sit
 huic puero. fecit ut dixerat uxor hieroboam; et confurgens abiit in silo. et uenit
 in domum abia. At ille non poterat uidere. quia caligauerant oculi eius pro senectute.
 Dixit autem dominus ad abiam; ecce uxor hieroboam ingreditur. ut consulat te super filio suo
 quia egrotat; hec et hec loqueris ei. Cum ergo illa intraret & dissimularet se esse
 que erat. audiuit abia sonitum pedum eius introeuntis per ostium et ait. ingredere
 uxor hieroboam. quare aliam te esse simulas? Ego autem missus sum ad te duri nuntius.
 Vide et dic hieroboam; hec dicit dominus deus israel; quia exaltaui te de medio populi.
 & dedi te ducem super populum meum israel. et sedi regnum domus dauid & dedi illud
 tibi. & non fuisti sicut seruus meus dauid qui custodiuit mandata mea. & secutus est
 me in toto corde suo faciens quod placitum esset in conspectu meo. sed operatus es male
 super omnes qui fuerunt ante te. & fecisti tibi deos alienos & conflatales ut me ad iracundiam
 prouocares. me autem precisti post tergum tuum. idcirco ecce ego inducam mala super
 domum hieroboam. & percussam de hieroboam in gentem ad parietem. & clausum. &
 nouissimum misit. et mundabo reliquias domus hieroboam. sicut mundari solet finis
 usque ad purum. Qui mortui fuerint de hieroboam in ciuitate. comedent eos canes.
 qui autem mortui fuerint in agro uorabunt eos aues celi. quia dominus locutus est. Tu igitur
 surge & uade in domum tuam. & in ipso introitu pedum tuorum in urbem morietur
 puer. & plangent eum omnes israel & sepeliet. Iste enim solus inferetur de hieroboam
 in sepulcrum. quia inuentus est super eo sermo bonus ad dominum deum israel in domo hieroboam.
 Constituet autem sibi dominus regem super israel qui percussat domum hieroboam in hac die

et in hoc tempore. & peccet dominus deus israel sicut moueri solet harundo in aqua. & euellet
israel de terra bona hanc quam dedit patribus eorum. & uentilabit eos trans flumen. quia fecerunt
sibi lucos ut irritarent dominum. & tradet dominus israel propter peccata hieroboam qui peccauit
& peccare fecit israel. Surrexit itaque uxor hieroboam et abiit. et uenit in therfa. Cumque
illa ingrederetur limen domus. puer mortuus est. & sepelierunt eum; et planxit illum omnis
israel iuxta sermonem domini quem locutus est in manu serui sui abie prophete. Reliqua
autem uerborum hieroboam quomodo regnauerit & quomodo pugnauerit. ecce scripta sunt
in libro uerborum dierum regum israel. Dies autem quibus regnauit hieroboam uiginti duo
anni sunt. & dormiuit cum patribus suis. regnauitque nadab filius eius pro eo. Porro roboam
filius salomonis regnauit in iuda. Quadraginta & unius anni erat roboam cum
regnare coepisset. & decem et septem annis regnauit in hierusalem ciuitate quam
elegit dominus ut poneret nomen suum ibi ex omnibus tribubus israel; nomen autem matris eius
naama ammanites. Et fecit iudas multum coram domino. & irritauerunt eum super omnibus
que fecerant patres eorum in peccatis suis que peccauerunt. Edificauerunt enim ipsi sibi
aras et statuas & lucos super omnem collem excelsum. & subter omnem arborem frondosam;
sed et effeminati fuerunt in terra, feceruntque omnes abominationes gentium quas
attriuit dominus ante faciem filiorum israel. In quinto autem anno regni roboam. ascendit
setac rex egypti in hierusalem. & tulit thesauros domus domini et thesauros regios. & uniuersa
diripuit; scuta quoque aurea que fecerat salomon. pro quibus fecit rex roboam scuta creta.
& tradidit ea in manu ducum scutariorum. & eorum qui excubabant ante ostium domus
regis. Cumque ingrederetur rex in domum domini. portabant ea qui preueniendi habebant
officium. & postea reportabant ad armamentarium scutariorum. Reliqua autem sermonum
roboam & omnia que fecit. ecce scripta sunt in libro uerborum dierum regum iuda. fuitque
bellum inter hieroboam & roboam cunctis diebus; dormiuitque roboam cum patribus
suis & sepultus est cum eis in ciuitate dauid; nomen autem matris eius naama ammanites.
& regnauit abia filius eius pro eo. **I**gitur in octauo decimo anno regni hieroboam
fili nabath. regnauit abia super iudam. tribus annis regnauit in hierusalem;
nomen matris eius maacha filia abessalom. ambulauitque in omnibus peccatis patris
sui que fecerat ante eum. nec erat cor eius perfectum cum domino deo suo sicut cor dei patris eius.

Sed pp̄e dauid dedit ei dñs dñs suos lucernam in hierlm̄ ut suscitaret filiū ei p̄v̄.
 & staret hierlm̄. eo qd̄ fecisset dauid rectv̄ in oculis dñi. non declinasset ab omib;
 que p̄ceperat ei cunctis dieb; uite sue. excepto sermone ur̄is herthei; attamen
 bellum fuit inter abiam t̄m̄ hieroboam̄ omnit̄mpore uite eius. Reliqua aut̄
 sermonū abia romā que fec̄. nonne hec scripta sunt in libro uerborū dierū regū
 iuda. fuitq; pl̄ium int̄ abia t̄m̄ hieroboam; & dormiuit abia cū patrib; suis.
 & sepeliet̄ eū in ciuitate dauid; regnauitq; asa filius ei p̄eo. In anno ergo uigesimo
 hieroboam̄ regis isrl̄. regnauit asa rex iuda. & quadraginta uno anno regnauit in
 hierlm̄. nom̄ uxor̄is ei maacha filia abessalom. Et fecit asa rectv̄ ante conspectū dñi
 sicut d̄t̄ pater ei. & abstulit effem̄atos de terra. purgauitq; uniuersas sordes idolorū
 que fecerant patres ei. insup̄ maacham matrē suā amouit. ne esset p̄nceps in sacris
 priapi. in lūeo ei quem consecrauerat. subuertitq; specū ei. et confrēgit simulacrum
 turpissimū & combussit in torrente cechron. excelsa aut̄ non abstulit; ueruntan̄ cor.
 asa p̄fectv̄ erat cum dō cunctis dieb; suis; et intulit ea que sanctificauerat pat̄r̄ suis
 et uouerat in domū dñi. argentiū et aurū & uasa. Bellum aut̄ erat int̄ asa & baasa
 regem isrl̄. cunctis dieb; eorū. Ascendit quoq; baasa rex isrl̄ in uclam & edificauit
 t̄ma. ut non possit quispiam egredi v̄l ingredi de parte asa regis iude. Tollens
 itaq; asa omne argentiū et aurū qd̄ remanserat in thesauris domi dñi. & in thesauris
 domus regis. dedit illud in manu seruorū suorū. & misit ad benadab filiū tabrēmon
 filii ezion regem syrie q̄ habitabat in damasco dicens; foedus ē inter me & te. int̄
 patrem meū et patrem tuum. Ideo misi tibi munera argentiū & aurū. & peto ut
 uenias & iur̄tū facias foedus qd̄ habes cum baasa rege isrl̄. & recedat a me. Adq̄
 eicens benadab regi asa. misit p̄ncipes exercitus sui in ciuitate isrl̄. et percusserunt
 ahion. et dan. & abel domū maacha. & uniuersam cenneroth. omnē scilicet t̄ram
 nept̄halim. Qd̄ cum audisset baasa. int̄misit edificare t̄ma. & reuersus ē in thessa.
 Rex aut̄ asa nuntiū misit in omne iudam dicens; nemo sit excusatus. Et tuler̄
 lapides de t̄ma & ligna ei quib; edificauerat baasa. et exstruxit de eis sedem rex
 asa gabaa beniamin & massa. Reliqua aut̄ omnium sermonū asa. & uniuersę
 fortitudines ei. & cuncta que fec̄. & ciuitates q̄s exstrux̄. n̄ne hec scripta s̄ in libro

VX

anno secundo asa regis iuda regna
uitq. sup isrl

uerborū dierū regum iuda. Veruntamen in tempore senectutis sue doluit pedes.
& dormiuit cum patribus suis. & sepultus ē cum eis in ciuitate dauid patris sui. regnauitq.
iosaphat filius eius. p̄ eo. Nadab uero filius hieroboam regnauit sup isrl̄ duob. annis.
& fecit qd̄ malum ē in conspectu dñi. et ambulauit in uis patris sui in peccatis eius
quibus peccare fecit isrl̄. Infidatus ē autē ei baasa filius abia de domo i sachar. percussit
eū in gebbethon que ē urbs philistinorū. Siquidem nadab & om̄is isrl̄. obsidebant
gebbethon. Interfecit igitur illum baasa in anno tertio asa regis iuda. & regnauit
p̄ eo. Cumq. regnasset. percussit omnē domū hieroboam. non dimisit ne unā quidem
animā de semine eius. donec deleteret eū iuxta uerbum dñi qd̄ locutus fuerat
in manu serui sui ahiae silonitis. p̄pter peccata hieroboam que peccauerat & quibus
peccare fecerat isrl̄. et p̄pter delictū quo irritauerat dñm dñm isrl̄. Reliqua autem
sermonum nadab et om̄a que operatus ē. nonne hec scripta sunt in libro uerborū
dierū regum isrl̄. fuitq. bellum int̄ asa & baasa regem isrl̄ cunctis diebus eorū.
Anno tertio asa regis iuda. regnauit baasa filius abia sup omnē isrl̄ intherfa
xxiiii annis. isecit malū coram dño. ambulauitq. in uia hieroboam in peccatis eius
quibus peccare fecit isrl̄. **F**actus ē autem sermo dñi ad hieui filium annani contra
baasa dicens. p̄ eo qd̄ exaltauit te depulvere et posui ducem sup populum meū isrl̄.
tu autē ambulasti in uia hieroboam. & peccare fecisti populū meū isrl̄ ut me irritares
in peccatis eorū. ecce ego demetam posteriora baasa & posteriora domū ei. & faciā
domū tuam sicut domū hieroboam filii nabath. Qui mortuus fuerit de baasa
in ciuitate comedent eū canes. & q̄ mortuus fuerit ex eo in regione comedent
eū uolucres celi. Reliqua autē sermonū baasa et quecunq. fecit & p̄lia eius. nonne
hec scripta sunt in libro uerborū dierū regum isrl̄. Dormiuit ergo baasa cū
patribus suis. sepultusq. ē intherfa. & regnauit hela filius ei. p̄ eo. Cum autē in manu
hieui filii annani p̄phetę uerbum dñi factū esset contra baasa & contra domū ei.
& contra om̄e malū qd̄ fecerat coram dño ad irritandum eū in operibus manū
suarū ut fieret sic domū hieroboam. ob hanc causam occidit eū. hoc ē hieui filiū
annani p̄phetam. Anno uigesimo sexto asa regis iuda. regnauit hela filius baasa
sup isrl̄ intherfa duob. annis. et rebellauit contra eū seruis suis zambri dux

xv.

medie partis equitū. Erat autem hela in thesa bibens et temulentus in domo
 a sa pfecti thesa. Irrens ergo zambri percussit et occidit eum anno uigesimo
 septimo asa regis iuda et regnauit pro eo. Cumq; regnasset et sedisset super solium
 eius percussit omnem domum baasa et non reliquit ex ea iungentem et propinquos
 et amicos eius. Deleuitq; zambri omnem domum baasa iuxta uerbum domini quod locutus
 fuerat ad baasa in manu hiey pphete propter uniuersa peccata baasa et peccata hela
 filii eius qui peccauerunt et peccare fecerunt israel. prouocantes dominum deum israel in uani-
 tate suis. Reliqua autem sermonum hela et omnia que fecit nonne hec scripta sunt
 in libro uerborum dierum israel. Anno uigesimo et septimo asa regis iuda
 regnauit zambri septem diebus in thesa; porro exercitus obsidebat gebbethon
 urbem philistinorum. Cumq; audisset rebellasse zambri et occidisse regem
 fecit sibi regem omnis israel amri quod erat princeps militie super israel in die illa in
 castris. Ascendit ergo amri et omnis israel cum eo de gebbethon et obsidebant
 thesa. Videns autem zambri quod expugnanda esset ciuitas ingressus est palatium
 et succendit secum domum regiam et mortuus est in peccatis suis que peccauerat
 faciens malum coram domino et ambulans in uia hieroboam et in peccato eius quo fecit
 peccare israel. Reliqua autem sermonum zambri et insidiarum eius et tyrannidis nonne
 hec scripta sunt in libro uerborum dierum regum israel. Tunc diuisus est populus
 israel in duas partes; media pars populi sequebatur thebin filium ginech ut con-
 stituerent eum regem et media pars amri. Inualuit autem populus qui sequebatur
 amri populo qui sequebatur thebin filium ginech; mortuusq; est thebin et regnauit
 amri. Anno trigesimo primo asa regis iuda regnauit amri super israel xii annis;
 in thesa regnauit sex annis; emitq; montem sumarie asomer duobus talentis argenti
 et edificauit eam et uocauit nomen ciuitatis quoniam extruxerat nomine somer domini
 montis sumarie. Fecit autem amri malum in conspectu domini et operatus est nequiter
 super omnes qui fuerunt ante eum; ambulauitq; in uia hieroboam filii nabath et
 in peccatis eius quibus peccare fecerat israel ut irretaret dominum deum israel in uanitatibus suis.
 Reliqua autem sermonum amri et opera eius que gessit nonne hec scripta sunt in libro uerborum

IVX

adparietem

tuo facies postea. Hec autē dicit dñs dñs isrl; h̄c d̄ria farine non deficiet. nec lech̄r̄
olei minuetur. usq; ad diem in qua daturus ē dñs pluuiam sup faciem terrae.
Que abut et fecit iuxta uerbum helie; & comedit ipse uilla et domus eius.
& ex illa die h̄c d̄ria farine non defec̄. & lech̄r̄tus olei n̄ ē immut̄ iuxta ūb̄
dñi q̄d locutus fuerat in manu helie. Fact̄ ē autē post hec uerba. egrotauit
filius mulieris matris familie. et erat languor fortis nimis. ita ut n̄ remneret
meo alit̄. Dixit ergo ad heliam; q̄d mihi tibi uir dī. Ingressus es ad me ut
rememōrentur iniquitates mee. & interficeres filium meū. Et ait ad eam helias;
clama mihi filium tuū. Tulitq; eū desinu illius. & portauit in cenaculū ubi ipse m̄nebat.
& posuit sup lect̄ suū. & clamauit ad dñm & dix; dñe dñs m̄s. etiamne in diuam
apud qm̄ ego ut cunq; sustentor afflixisti ut interficeres filium eius. Et exp̄ndit
se atq; m̄sus ē sup puer̄ trib; uerbis; clamauitq; ad dñm & ait; dñe dñs meus
reuertat̄ oro anim̄ pueri huius in uiscera tua. Exaudiuit dñs uocem helie. & r̄cūsa
est anima pueri intra eū. & reuixit. Tulitq; helias puer̄ & deposuit eū decenaculo
inferiorem dom̄. & tradidit matri sue et ait illi; eniuuit filius tuus. Dixitque
mulier ad heliam; nunc in isto cognoui qm̄ uir dī es t̄. & uerbum dñi in ore tuo uer̄ ē.

Post dies multos uerbum dñi fact̄ ē ad heliam in anno t̄tio dicens; uade & ostende
te ahab. ut dem pluuiā sup faciem terre. Iuit ergo helias. ut ostenderet se ahab.
Erat autē fames uehemens in samaria; uocauitq; ahab abdiā dispensatorē dom̄
sue. Abdiā autē timebat dñm ualde. Nam cum interficeret̄ iezabel. pphetas
dñi. tulit ille cent̄ pphetas & abscondit eos quinquagenos in speluncis. & pauit
eos pane & aqua. Dix̄ ergo ahab ad abdiā; uade in terrā ad unuerfos fontes
aquare & in cunctas ualles. si forte inuenire possim̄ herbam. & saluare equos &
mulos. et n̄ penitus iumenta intereant. Diuiseruntq; sibi regiones ut circuirent
eas; ahab ibat puiam unā. et abdiā puiam alterā seorsum. Cumq; eēt abdiā
in uia. helias occurrit ei. Qui cū cognouisset eū. cecidit sup faciem suam & ait;
num tu es domine mi helias. Cui ille respondit; ego. Et dixit; vade die dñō tuo.
Ad est helias. Et ille. q̄d peccau inquit qm̄ trades me seruum tuū in manu ahab
ut interficiat me. Viuit dñs dñs tuus. non ē gens aut regnū quo n̄ miserit

dominus meus te requirens. et respondentibus cunctis non est hic. adiurauit regna
singula. & gentes eo quod minime reppereritis. & nunc dicis mihi. uade & dic domino
tuo. adest helias. Cumque recessero a te. spiritus domini asportabit te in locum quem ego
ignoro. & ingressus nuntiabo ahab. et non inueniens te. interficiet me. Seruus autem
tuus timet dominum ab infantia sua. Nunquid non indicat tibi domino meo quid
fecerim cum interficeret iezabel. prophetas domini quod absconderim de prophetis domini centum
uirorum. quinquagenos et quinquagenos in speluncis. et pauperum eos pane & aqua.
Et nunc tu dicis. uade & dic domino tuo. adest helias ut interficiat me. Dixit helias.
uiuunt dominus exercituum ante cuius uultum sto. quia hodie apparebo ei. Abiit ergo ab dias
in occursum ahab. & indicauit ei. Venitque ahab in occursum helie. & cum uidisset
eum ait. tunc es ille qui conturbas israhel. Et ille ait. non ego turbauis israhel. sed tu & domus
patris tui qui dereliquistis mandata domini. et secuti estis baalim. Ueruntamen nunc
mitte & congrega ad me uniuersum israhel in monte carmeli. & prophetas baal quadringentos
& quinquaginta. & prophetasque lucorum quadringentos qui comedunt clementia
iezabel. Misit ahab ad omnes filios israhel. & congregauit prophetas in monte carmeli.
Accedens autem helias ad omnem populum ait. usquequo claudicatis in duas partes.
si dominus est deus. sequimini eum. si autem baal. sequimini illum. Et non respondit populus uerbum.
Et ait rursum helias ad populum. ego remansit propheta domini solus. & prophete autem baal
quadringenti & quinquaginta uiri sunt. Dentur nobis duo boues. & illi eligant
bouem unum & infrusta cedentes ponant super ligna. ignem autem non subponant. &
ego faciam bouem alterum. & imponam super ligna. ignemque non subponam. Inuocate
nomina deorum uestrorum. & ego inuocabo nomen domini. & deus qui exaudierit per ignem. ipse
sit deus. Respondens omnis populus ait. optima propositio. Dixit ergo helias. prophetis
baal. eligite uobis bouem unum & facite primum. quia uos plures estis. & inuocate
nomina deorum uestrorum. ignemque non subponatis. Qui cum tulissent bouem quem
dederat eis. fecerunt & inuocabant nomen baal de mane usque ad meridiem dicentes.
baal exaudi nos. & non erat uox. nec qui responderet. transiiebantque altare quem fecerant.
Cumque esset iam meridies. illud ebat eis helias dicens. clamate uoce maiore.
Dixit enim. & forsitan loquitur. aut in diuersorio est. aut itinere. aut certe dormit

ut excuteretur. Clamabant ergo uoce magna. et incidebant se iuxta ritum suum cultris
 et lanceolis. donec pfunderent sanguine. Postquam autem transiit meridies et illis propheta
 tantibus uenerat tempus quo sacrificium offerri solet. nec audiebat uox nec aliquis
 respondebat nec attendebat orantes. dixit helias omni populo; uenite ad me. Et
 accedente ad se populo. curauit altare domini quod destructum fuerat. et tulit xii. lapides
 iuxta numerum tribuum filiorum iacob. ad quem factus est sermo domini dicens. israhel
 erit nomen tuum. Et edificauit ex lapidibus altare in nomine domini. fecitque aqueductum
 quasi peduas aratunculas in circuitu altaris. et composuit ligna. diuisitque per membra
 bouem et posuit super ligna. et ait; Implete quatuor hydrias aqua. et effundite super
 holocaustum et super ligna. Rursumque dixit; etiam secundo hoc facite. Qui cum fecissent secundo
 ait; etiam tertio id ipsum facite. feceruntque tertio; et currebant aquae circa
 altare. et fossa aqueductus repleta est. Cumque iam tempus esset ut offerretur holocaustum.
 accedens helias propheta ait; domine deus abraham isaac et israhel. hodie ostende quia tu
 es deus israhel. et ego seruus tuus. iuxta preceptum tuum feci omnia uerba haec. Exaudi me
 domine exaudime. ut discat populus iste quia tu es dominus deus. et tu conuertisti corda eorum
 iterum. Cecidit autem ignis domini. et uorauit holocaustum et ligna et lapides. puluerem quoque
 et aquam quae erat in aqueductu lambens. Quod cum uidisset omnis populus. cecidit
 in faciem suam et ait; dominus ipse est deus. dominus ipse est deus. Dixitque helias ad eos; apprehendite
 prophetas baal. et ne unusquidem fugiat ex eis. Quos cum comprehendissent. duxit eos
 helias ad torrentem cison. et interfecit eos ibi. Et ait helias ad ahab. ascende comede
 et bibe. quia sonus multae pluuie est. Ascendit ahab ut comederet et biberet. helias
 autem ascendit in uertice carmeli. et pinus inferam posuit faciem in terra genua sua. et dixit
 ad puerum suum. ascende. et aspice contra mare. Qui cum ascendisset et contemplatus esset
 ait; non est quequam. Et rursum ait illi; reuertere septem uicibus. In septima autem uice.
 ecce nubecula parua quasi uestigium hominis ascendebat de mari. Qui ait. ascende
 et dic ahab. iunge currum tuum. et descende ne occupet te pluuia. Cumque se uerterent
 huc. atque illuc. ecce caeli contenebrati sunt. et nubes uentus. et facta est pluuia grandis.
 Ascendens itaque ahab. abiit in iezrahel. manus domini facta est super heliam. accinctisque
 lumbis curtebat ante ahab donec uenirent in iezrahel. Nuntauit autem ahab iezabel

IIIX

xix

ducentorū triginta diuim. Et post eos recensuit populum om̄s filios isrl̄ septem
milia. & egressi sunt meridie. Benadab autē bibebat temulentus in umbraculo
suo. & reges triginta duo cum eo qui ad auxilium ei uenerunt. Egressi sunt autē
pueri p̄ncipum puinciarū in p̄ma fronte. Misit itaq; benadab q̄ nuntiauerunt ei
dicentes; uiri egressi sunt de samaria. At ille siue ait p̄pace ueniunt. app̄hendite
eos uiuos. siue ut p̄lientur uiuos eos capite. Egressi sunt ergo pueri p̄ncipū puinciarū
ac reliquus exercitus sequebat. & percussit unusquisq; uirū q̄ contra se uenerat. fugerq;
s̄ri. & percussus ē eos isrl̄; fugerq; benadab rex s̄rie in equo cum equitibus. Nec non
& egressus rex isrl̄. percussit equos & currus. & percussit s̄riam plaga magna. Accedens
autē p̄pheta ad regem isrl̄ dixit ei; uade & confortare iseto. & uide qd̄ facias. Sequenti
enī anno rex s̄rie ascendet contra te. Serui uero regis s̄rie dixerunt ei; dum montū
sunt diu corū. ideo superauerunt nos. Sed melius ē ut pugnem̄ contra eos in cāpestrib;
et obtinebim̄ eos. Tu ergo uerbum hoc fac; amoue reges singulos. ab exercitu suo. &
pone p̄ncipes p̄cis. & instaure numerū militū qui ceciderunt de tuis. & equos sedm̄ equos
pristinof. & currus sedm̄ currus quos ante habuisti. & pugnabim̄ contra eos in cāpestrib;
& uidebis qd̄ obtinebim̄ eos. Credidit consilio corū. & fecit ita. Igitur post qm̄ annū
transierat. recensuit benadab s̄riof. & ascendit in asfec ut pugnaret contra isrl̄. Porro
filii isrl̄ recensiti sunt. & acceptis ex baris p̄fecti ex aduerso castraq; metati contra eos
quasi duo paruū greges caprarū; s̄ri autē repleuerunt terram. Et accedens unus
uir dī dixit ad regem isrl̄; hec dicit dñs; quia dixerunt s̄ri. dī montium ē dñs. &
n̄ ē dī uallium. dabo omnē multitudinē grandem hanc in manu tua. & scietis q̄a ego
sum dñs. Dirigebant septem diebus ex aduerso hu. itq; illi acies; septima autē die
cōmissum ē bellū; percusseruntq; filii isrl̄ de s̄ris centum milia peditū indie una.
Fugerunt autē q̄ remanserant in asfec ciuitatem. & cecidit murus sup̄ uiginti septem
milia hominū q̄ remanserant. Porro benadab fugiens ingressus ē ciuitatē in cubiculo
qd̄ erat intra cubiculum. Dixeruntq; ei serui sui; ecce audiui qd̄ reges domus
isrl̄ elem̄tes sunt; ponam̄ itaq; saccos in lumbis nr̄is. & funiculos in caputib; nr̄is.
& egrediamur ad regem isrl̄; forsitan saluabit animas nr̄as. Accinxerunt saccis

lumbos suos. & posuerunt funes in caputibus suis, ueneruntq; ad regem isrl̄ & dixerunt ei. seruus tuus benadab dicit; uuuat oro te anima mea. Et ille ait; si adhuc uiuit frater meus ē. Quod accepit uir p̄ omine; & festinantes rapuerunt uerbu ex ore eius atq; dixerunt; frat̄ tuus benadab. Et dixit eis; ite & adducite eū. Egressus ē ergo ad eū benadab. & leuauit eū in currum suū. Qui dixit ei; ciuitates quas tulit pater meus a patre tuo reddam. & plateas fac tibi in damasco sic fecit pater meus in samaria et ego feceratus in ecciam. atq; sepigit ergo fr̄ edus. & dimisit eū. Tunc uir q̄dam defilius p̄phetarū dixit ad socium suū in sermone dñi; p̄cutite me. At ille noluit p̄cutere. Cui ait; quia noluisti audire uocem dñi. ecce recedes. ame. & p̄cutiet te leo. Cumq; paululum recessisset ab eo. inuenit eū leo atq; p̄cussit. Sed & alter ueniens uir dicit ad eū; p̄cutite me. Qui p̄cussit eū. & uulnerauit. Abiit ergo p̄pheta & occurrit regi in uia. & mutauit aspersione pulueris os & oculos suos. Cumq; rex transiret. clamauit ad regem & ait; seruus tuus egressus ē ad p̄liandū cōmī. Cūq; fugisset uir unus. adduxit eū q̄dam ad me. & ait. custodi uirū istū. q̄ si lapsus fuerit. erit anima tua. p̄ anima ei. aut talentū argenti appendes. Dū autē ego turbatus huc illucq; me uerteterem. subito n̄ cōparuit. Et ait rex isrl̄ ad eū; hoc ē iudiciū tuum qd̄ ipse decreuisti. At ille statim absternit puluerem de facie sua. & cognouit eū rex isrl̄ qd̄ eēt de p̄phetis. Qui ait ad eū; hec dicit dñs. quia dimisti uirū dignū morte de manu tua. erit anima tua. p̄ anima ei. & populus tuus p̄ populo eius. Reuersus ē igitur rex in domū suā audire contempnens. & furibundus uenit in samaria. Post uerba autē hec. uinea erat naboth iezrahelitic q̄ erat in iezrahel. iuxta palatium ahab regis samarie. Locutus ē ergo ahab ad naboth dicens; da mihi uineā tuā ut faciam mihi hortū. holerū quia uinea ē iuxta domū meā. daboq; tibi p̄ ea uineā meliōrē. aut si tibi cōmodius putas. argenti p̄tū quantū digna ē. Cui respondit naboth; p̄pitius mihi sit dñs. ne dem hereditatē patrum meorū tibi. Venit ergo ahab in domū suā indignans & frendens sup̄ uerbu qd̄ locutus fuerat ad eū naboth iezrahelitic dicens; n̄ dabo tibi hereditatē patrum meorū; & p̄iciens se in lectū suū. auertit faciem suā ad parietē & n̄ comedit panē. Ingressa ē autē ad eū iezabel uxor sua dicens ei; qd̄ ē hoc. unde animū tua

contristata ē. & quare non comedis panem. qui respondit ei; locutus sum naboth
iezrahelitz & dixi ei; da mihi uineam tuā. accepta pecunia. aut si tibi placet dabo
tibi uineam. p̄ca. Et ille ait; non dabo tibi uineā meā. Dixit ergo ad eū iezabel uxor
ei; grandis auctoritatis es. bene regis regnum isrl̄. Surge & comede panem. & quo
esto animo; ego dabo tibi uineam naboth iezrahelitz. Scripsit itaq; litteras ex nomine
ahab & signauit eas anulo ei. & misit ad maiores natu & ad optimates q̄ erant in ciuitate
ei & habitabant cū naboth. Litterarū autē erat ista sententia; p̄dicite ieiunium. &
sedere facite naboth int̄ p̄mos populi. & submitte duos uiros filios belul c̄tra eū
& falsum testimoniu dicant. benedicite dñi & regem. & educite eū & lapidate. sicq; moriat̄.
fecer̄ ergo ciues ei maiores natu & optimates q̄ habitabant cum eo in urbe sic p̄cepit
eis iezabel. & sic scriptum erat in litteris quas miserat ad eos; p̄dicauer̄ ieiunium. &
sedere fecer̄ naboth int̄ p̄mos populi. & adductis duob; uiris filis diaboli. fecer̄ eos
sedere contra eū. At illi scilicet ut uiri diabolici dixer̄ contra eū testimoniu corā
multitudine; benedicite naboth dñi & regem. Quāobrem eduxer̄ eū extra ciuitatem
& lapidib; interfecer̄; miserq; ad iezabel dicentes; Lapidatus ē naboth & mortuus ē.
Factū ē autē cum audisset iezabel lapidatū naboth & mortuū. locuta ē ad ahab;
surge posside uineā naboth iezrahelitz q̄ noluit tibi adq̄escere & dare eā accepta
pecunia. Non enī uiuit naboth. sed mortuus ē. Quē cum audisset ahab mortuum
uidelicet naboth. surrex̄ & descendebat in uineā naboth iezrahelitz ut possideret eā.
Factus ē igitur sermo dñi ad heliam thesbiten dicens; surge descende in occursum
ahab regis isrl̄ q̄ ē in samaria; ecce ad uineā naboth descendit ut possideat eam. &
loqueris ad eū dicens; hec dicit dñs; occidisti. in sup & possedisti. Et post hec ad des; hec
dicit dñs; in loco hoc in quo lincer̄ canes sanguinem naboth. lambent quoq; tuum
sanguinē. Et ait ahab ad heliam; nū inuenisti me inimicē mī. qui dixit; inueni.
Et qd̄ uenundat̄ sis ut faceres m̄lū in conspectu dñi. ecce ego inducā sup te m̄lum.
& demitā posteriora tua. & interficiam de ahab mingentē ad parietem. & clausum
& ultimū misit. & dabo domū tuā sic domū hieroboam filii nabath. & sic domum
baasa filii abia. q̄ egisti ut me ad iracundiā puocares. & peccare fecisti isrl̄.
Sed & de iezabel locut̄ ē dñs dicens; canes comedent iezabel in uigo iezrahel

Simortuus fuerit ahab in ciuitate comedent eum canes: si aut mortuus fuerit in agro comedent eum uolucres celi. Igitur non fuit aliter talis ut ahab. quod uenundat est ut faceret multum in conspectu domini. Concitauit enim eum iezabel uxor sua. et ab hominibus effectus est intantum ut sequeretur idola que fecerant amoret. quos consumpsit dominus a facie filiorum israel. Itaque cum audisset ahab sermones istos. scidit uestem suam et operuit cilicio carnem suam ieiunauitque et dormiuit in sacco. et ambulauit dimisso capite. Factus est autem sermo domini ad beliam thesbiten dicens; nunc uidisti humiliatum ahab coram me. quia igitur humiliatus est mei causa. non inducam multum in diebus eius. sed in diebus filii sui inferam multum in domum eius. Transierunt igitur tres anni absque bello inter syriam et israel. In anno autem tertio descendit iosaphat rex iuda ad regem israel. Dixitque rex israel ad seruos suos; si ignoratis quid nostra sit in amoth galaad. in egressu regni tollere eam deminu regis syrie. et ait ad iosaphat; ueniesne mecum ad praeliandum in amoth galaad. Dixitque iosaphat ad regem israel; sicut ego sum ita et tu. populus meus et populus tuus unum sunt. requies mei et requies tua. Dixitque iosaphat ad regem israel; quere oro te hodie sermonem domini. Congregauit ergo rex israel prophetas quadringentos circiter uiros. ait ad eos; ire debeo in amoth galaad ad bellandum. an quiescere. qui responderunt; ascende. et dabit eam dominus in manu regis. Dixit autem iosaphat; non est propheta domini quisquam. ut interrogemus per eum. Et ait rex israel ad iosaphat; remansit uir unus pro quem possumus interrogare dominum. sed ego oedi eum quia non propheta mihi bonum sed multum. Micheas filius hiemla. Cui iosaphat ait; ne loquaris ita rex. Vocauit ergo rex israel eunuchum quemdam et dixit ei; festina adducere micheam filium hiemla. Rex autem israel et iosaphat rex iuda sedebant unusquisque in folio suo uestiti cultu regio in area iuxta ostium porte samarie. et iunuerunt prophete prophetabant in conspectu eorum. fecit quoque sibi sedechias filius canaan cornua ferrea et ait; hec dicit dominus; huius uentilabis syriam donec deleas eam. omnesque prophete similitur prophetabant dicentes; ascende in amoth galaad. tu ad eum prospere. et tradet dominus in manu regis. Nuntius uero qui ierat ut uocaret micheam locutus est ad eum dicens; ecce sermones prophetarum ore uno bona regi predicant. sit ergo et sermo tuus similis eorum et loquere bona. Cui micheas ait; uiuit dominus. quia quodcumque dixerit mihi dominus. hoc loquar. Venit itaque ad regem.

XVIII.

XXII. xxij.

Et ait illi rex; micha' ire debemus in ramoth galad ad plandum an cessare. Cui ille
 respondit; ascende tuacle pspere. & tradet dñs in manu regis. Dixit aut rex ad eua;
 iteru atq; iteru adiuro te. ut n loquaris mihi nisi qd uerū ē in nomine dñi. Et ille ait;
 uidi cunctu isrl' dispsum in montib; quasi oues n habentes pastorem. Et ait dñs non
 habent dominu isrl'. reuertatur unusquisq; in domū suā in pace. Dixit ergo rex isrl'
 ad iosaphat; nunqd non dixi tibi quia n pphetet mihi bonū sed semp malū. Ille uero
 addens ait; ppter ea audi sermonē dñi; uidi dñm sedentem sup solum suū. & omne
 exercitū celi assistentē ei ad dextris & sinistris. Et ait dñs; quis decipiet ahab regē
 isrl'. ut ascendat & eadat in ramoth galad. & dixit uerba huiusmodi. & alius
 ait; Egressus ē aut sps istent coram dño & ait; ego decipiam illū; Cui locutus ē dñs;
 in quo. & ille ait; egrediar & ero sps mentax in ore omnū pphetarū ei. Et dixit dñs;
 decipies & p ualebis egredere & fac ita. Nunc igitur ecce dedit dñs spm mclacu in ore
 omnū pphetarū tuorū qui hic sunt. & dñs locutus ē contra te malū. Accessit autē
 sedechias filius canaan. & percussit micheam in maxilla & dixit; mentē ergo dimisit sps
 dñi. & locutus ē tibi. Et ait micha; usurus es in die illa. qñ do ingredieris cubiculū
 intra cubiculū ut abscondaris; Et ait rex isrl'; tollite michē & maneat apud amon
 pncipem ciuitatis. & apud ioas filiū amalech & dicite eis; hec dicit rex; mittite uirū
 istū in arcem & sustentate eū pane tribulationis. & aqua angustie donec reuertat
 in pace. Dixitq; micha; si reuersus fueris in pace. non ē locutus in me dñs; & ait; audite
 populi omēs. Ascendit itaq; rex isrl'. & iosaphat rex iuda in ramoth galad. Dixitq;
 rex isrl' ad iosaphat; sume arma & ingredere plium. & induere uestibus. Porro
 rex isrl' mutauit habitū. & ingressus ē bellum. Rex autē syrie pcepit pncipibus
 curruū triginta duob; dicens; non pugnabitis contra minorem & maiore quem piam;
 nisi contra regem isrl' solum. Cum ergo uidissent pncipes curruū iosaphat. suspicati
 sunt qd ipse eēt rex isrl'. impetu facto pugnant contra eū. Et exclamauit
 iosaphat; intellexerū pncipes curruū qd non eēt rex isrl'. & cessauer. ab eo. Unus
 autē qdam terendit arcum in uerū sagittā dirigens. & casu percussit regem isrl'
 in pulmone & stomachum. At ille dixit aurigę suo; uerte manū tuā & ecce me
 decerent. quia grauit uulneratus sum. Commissum ē ergo plium in die illa.

6 Quid solum dñi nisi angelical
 potestates accipiunt. quorum
 mentibus altius p̄sident in feris
 cuncta disponit. Et quid exeret
 cū seeli nisi ministrantium angelor
 multatudo deseruierit. Quid est
 ergo quod exeretis celi ad dextris
 & sinistris eius stare phibetur.
 Dñm qui ita est intra omnia ut
 etiam sit extra omnia. nec decipi
 nec simula concludatur. sed de
 terra dñi angelor pars cœlestia. sicut
 ita aut dñi pars angelor reproba
 designat. nē in ministrant dō
 solum modo boni qui adiuuunt.
 sed & mali q̄ p̄bent. nō solum q̄ culpa
 p̄cedunt sed & uolunt. sicut am
 q̄ redire nolentes grauent. Nec
 qd celi exeretis dicit. angelor
 pars reproba in eo intelligi posse phibet.
 Quasi enī suspendi in aere nouimus.
 Aues celi nominamus. & de eisdem
 spiritibus paulus dicit. Contra
 spūalia nequitię in celestib; Quot
 caput euertit. ut. sed in pncipe
 potestatis aeris huius. Ad eorum ergo
 dñi sinistra angelor exeretis. ita
 quia & uoluntate decerentur spū
 tuum dñi ne peccati concordat. &
 p̄pborum sensus sic malitię o
 feruēt iudicio. aduersionis ei
 obrepent. Unde amor fallax
 spū in medium p̄sille deseruit.
 p̄ que ahab rex exeretibus suis
 meritis decipiat. Neq; om̄i f̄s est
 credere bonum spū fallacē deser
 uire uoluisse ut dicitur. egrediar
 & ero men rex spū in ore quidam p̄p̄
 carum eius. Sed quia ahab rex
 peccatis p̄cedentib; dignus est ut
 tali debuisset deceptionē dampnari.
 quoniam qui sepe uolens ceciderit in
 culpa. q̄ndocūq; nolens capereur ad
 poenam. oculis uisib; licentia
 malignis spiritibus datur. ut quos uolens
 in peccati laqueo strangularet. in
 peccati poena eadē nolens trahat.

114

& rex isrl̄ stabat in curru suo contra syrios & mortuus ē uesp̄ri. Fluebat autem
 sanguis plagę in sinu curru. ip̄co p̄sonuit in uniuerso exercitu anteq̄m sol
 occumberet dicens; unusquisq; reuertatur in ciuitate & in terrā suam. Mortuus ē
 autē rex & placus ē in samaria. sepelieruntq; regem in samaria. & lauerunt curru
 in piscina samarie. & inixerunt canes sanguinē ei. & habenas laber iuxta ūb̄
 dñi qđ locutus fuerat. Reliqua uero sermonū ahab & uniuersa que
 fecit. & domus eburnea qm̄ edificauit. cunctarūq; urbium quas extruxit
 nonne hec scripta sunt in libro sermonū dierū regum isrl̄. Dormiuit ergo
 ahab cū patrib; suis. & regnauit ohoziā filius ei; p̄ eo. Iosafat filius asa regnare
 cōpetat sup̄ iudā anno quarto ahab regis isrl̄; triginta quinque annorū erat
 cum regnare cōpisset. & uiginti quinque annos regnauit in hierlm̄; nom̄ matris
 ei; azuba filia salai. & ambulauit in omni uia asa patris sui. & n̄ declinauit ex ea;
 fr̄q; quod rectū erat in conspectu dñi. ueruntam̄ excelsa n̄ abstulit; adhuc
 enī populus sacrificabat & adolebat in censum in excelsis. pacemq; habebat
 iosafat cū rege isrl̄. Reliqua autē uerborū iosafat & opera ei; que gessit
 et p̄lia. nonne scripta sunt in libro uerborū dierū regum iudā. Sed & reliquas
 effeminatorū q̄ remanserunt in dieb; asa patris ei; abstulit de terra. nec erat tunc
 rex constitutus in edom. Rex uero iosafat fecerat classes in mari que nauigarent
 in ophir p̄p̄t aurū. & ire n̄ potuerunt q̄ fractę sunt in asiongaber. Tunc ait
 ohoziā filius ahab ad iosafat; uadunt serui mei cū seruis tuis in nauib; & noluit
 iosafat. Dormiuitq; cum patrib; suis & sepultus ē cū eis in ciuitate dauid patris
 sui. regnauitq; ioram filius ei; p̄ eo. Ohoziā autē filius ahab regnare cōpetat
 sup̄ isrl̄ in samaria. anno septimo decimo iosafat regis iudā; regnauitq;
 sup̄ isrl̄ duob; annis & fecit malum in conspectu dñi. & ambulauit in uia
 patris sui & matris sue. in uia hieroboam filii nabath q̄ peccare fecit isrl̄;
 seruauit quoq; baal & adorauit eū. & irritauit dñm dñm isrl̄ iuxta omnia
 que fecerat pater eius. **EXPLICIT MALACHIM. IDEST REGVM LIBER. III.**
HABET VERS. II. D.

INCIPIT CAPITVLATIO DE LIBRO REGVM QVARTO.

- I** De allocutione angli ad heliam sup obozia. & de quinquaagenis igne ad uerbum helie consumptis;
- II** De iordan fratre obozie. & de helia ubi iordanem diuidit. & in celum rapitur. & de helisei rectitu & diuisione iordanis. & de iora & iofafat rege edom ubi dimicauerunt circa moab ubi aque terram sine pluuia repleuerunt orante heliseo.
- III** De muliere cuius uasa oleo impleta sunt ad helisei uerbum. & de sunamiten cuius filium suscitauit.
- IIII** De naaman fratre leproso pheliseum curato. & de grege lepra pueri helisei;
- V** De rege syrie qui uenit obsidere samariam ubi heliseus opus hostem excitare percussit. & de obsidione & fame ubi duae mulieres comederunt infantem. & de fuga syriorum; / & de achazia;
- VI** De fame unorum septem & de sunamiten que peregrinata est. & de benadab & azabel regibus syriae.
- VII** De hieu uncto in rege q occidit ioram & izabel. & septuaginta filios abab & sacerdotes baal;
- VIII** De azabel quomodo euerit galad. & de ioaz filio hieu. & de achazia regina. & de ioas occultato. & de ioade sacerdote. & de restauratione templi;
- IIIIII** De azahel rege syrie quomodo asportauit de hierlm thesuros. & de amasia filio ioas. & de ioachaz filio hieu & de ioas filio eius. & de morte helisei. & de eo qui suscitatus est. / & de achazia filio hieroboam;
- X** De amasia rege iude & de bello qd ei intulit ioas. & de hieroboam filio ioas & de azaria filio amsie;
- XI** De ioacha filio azarie pphete. & de sellum q regnauit post zachariam & post sellum manaem. & de phil rege assyriorum & de phaceia post quem phacez filius romelis. / & que de asin iphacez referuntur;
- XII** De theglath rege assyrie quomodo galiliam demolitus e. & de osee q regnauit p phacez. & de achaz filio ioade;
- XIII** De ezechia quomodo abstulit pncum serpentem. & de senacherib & rabsace. & isau ppheta. & quom angelus centum octuaginta quinque milia de assyriis interfecit. / & de iniquitatibus eius & de ammon filio eius;
- XIIII** De ingritudine ezechie & de signo in sole. & de pueris & pueris merodach regis babilonis. & de manasse;
- XV** De iosia filio ammon. & de libro in templo repto. & de oledam ppheten & de idolis dei uida & de samaria expurgatis. & de pascha qd celebrauit iosias. / cum rege ioachim. & de sedechia;
- XVI** De iocha filio iosie & nechao rege egypti quomodo ioachim regem loco iosie patris eius fecerit. & de nabochodonosor & de ioachim filio ioachim. & de captiuitate secundo in babilone adducta;
- XVII** De tertia captiuitate in babilone cum sedechia rege et uniuersis templi uasis transductis. & de dogdola & quomodo ppositus et occisus e. & de ioachim in babilone reducto de captiuitate. [XPLI CVM NT CALITVLX]

OT AVS RUSIA ...

REVARIOUVEGESSIVMOAB

in isrl postqm mortuus ē abah: ceciditq; ohoziab
 pancellus cenaculi sui qet habebat infamaria &
 egrotavit: misitq; nuntios dicens ad eos: ite consulite
 beelzebub deū accaron: utrum uiuere queā de infirmitate
 mea hac. **A**ngelus autē dñi locutus ē ad heliā thesbiten
 dicens: surge ascende in occursum nuntiorū regis samarie: & dices
 ad eos: nunquid non ē dñs in isrl: ut eatis ad consulendū beelzebub deū accaron:
 qm obrem hęc dicit dñs: delectulo sup quē ascendisti n̄ descendes: sed morte
 morieris; Et abiit helias: reuersiq; sunt nuntii ad ohoziām; Qui dixit eis:
 quare reuersi estis? At illi responderē ei: uir occurrit nobis & dixit ad nos:
 ite et reuertimini ad regem q̄ misit uos: & dicitis ei: hęc dicit dñs: nunquid
 quia n̄ erat dñs in isrl: mittis ut consulatur beelzebub deus accaron: ideo
 delectulo sup quē ascendisti n̄ descendes: sed morte morieris. Qui dixit eis:
 cuius figurę & habitus ē uir q̄ occurrit uob; & locutus ē uerba hęc. At illi
 dixer; uir pilosus: & bona pellicia accinctus renibus; Qui ait: helias thesbiten
 ē. Misitq; ad eū quinquagenariū p̄ncipem: & quinquaginta q̄ erant sub eo.
 Qui ascendit ad eū: & secutiq; in uertice montis ait: homo dñi rex p̄cepit ut
 descendas. Respondensq; helias dixit quinquagenario: si homo dñi sum: descendat
 ignis de celo: & deuoret te & quinquaginta tuos. Descendit itaq; ignis de celo:
 & deuorauit eū: & quinquaginta q̄ erant cum eo. Rursum misit ad eū p̄ncipem
 quinquagenariū alterū: & quinquaginta cum eo. Qui locutus ē illi: homo
 dñi: hęc dicit rex: festina descende; Respondens helias ait: si homo dñi ego sum:
 descendat ignis de celo & deuoret te & quinquaginta tuos. Descendit ergo
 ignis de celo: & deuorauit illum & quinquaginta eius. Iterū misit p̄ncipem
 quinquagenariū tertium: & quinquaginta q̄ erant cum eo. Qui cū uenisset:
 curauit genua contra heliam & p̄catus ē eū & ait: homo dñi: noli despiciere
 animā meā: & animā seruatorū tuorū qui mecum sunt; Ecce descendit ignis
 de celo: & deuorauit duos p̄ncipes quinquagenarios p̄mos: & quinquagenos

.I.

II

.II.

.III.

.IIII.

.U.

qui cum eis erant; sed nunc obsecro ut miserearis anime mee. Locutus est autem angelus
domini ad heliam dicens; descende cum eo ne timeas. Surrexit igitur et descendit
cum eo ad regem et locutus est ei; hec dicit dominus; quia misisti nuntios ad consulendum
beelzebub deum accaron quasi non esset deus in ista aqua possis interrogare
sermone. ideo delectulo super quem ascendisti non descendes sed morte morieris.

II

.UI.

yy

Mortuus est ergo iuxta sermonem domini quem locutus est helias. et regnavit ioram fratrem eius
per octiduum. Anno secundo ioram filii iosafat regis iude; non enim habebat filium.
Reliqua autem uerborum obozue que operatus est nonne hec scripta sunt in libro
sermonum dierum regum israel. Factum est autem cum leuare uellet dominus heliam
per turbinem in celum; ibant helias et heliseus de galgalis. Dixitque helias ad heliseum;
sede hic; quia dominus misit me usque in bethel. Cui autem heliseus; uiuit dominus et uiuit
anima tua; quia non derelinquam te. Cumque descendissent bethel; egressi sunt
filii prophetarum qui erant bethel ad heliseum; et dixerunt ei; nunquid nosti quia hodie
dominus tollet dominum tuum a te. Qui respondit; & ego noui; silete. Dixit autem helias
ad heliseum; sede hic; quia dominus misit me in hiericho. Et ille ait; uiuit dominus et uiuit
anima tua; quia non derelinquam te. Cumque uenissent hiericho; accesserunt filii
prophetarum qui erant ibi ad heliseum; et dixerunt ei; nunquid nosti quia hodie dominus
tollet dominum tuum a te. Et ait; et ego noui; silete. Dixit autem ei helias;
sede hic; quia dominus misit me ad iordanem. Qui ait; uiuit dominus et uiuit anima
tua; quia non derelinquam te. Ierunt igitur ambo pariter et quinquaginta
uiri de filiis prophetarum secuti sunt. qui et steterunt contra longe. Illi autem
ambo stabant super iordanem; tulitque helias pallium suum et inuoluit illud
et percussit aquas; que diuise sunt in utramque partem; et transierunt ambo per siccam.
Cumque transissent; helias dixit ad heliseum; postula quod uis ut faciam tibi
antequam tollar a te. Dixitque heliseus; obsecro ut fiat duplex spiritus tuus in me.
Qui respondit; rem difficilem postulasti; at tamen si uideris quicquid tollar a te
erit quod petisti; si autem non uideris; non erit. Cumque pergerent et incedentes
sermocinarent; ecce currus igneus et equi ignei diuiserunt utrumque; et ascendit
helias per turbinem in celum; heliseus autem uidebat et clamabat; pater mihi pater mihi.

.UIII.

currus isrl & auriga ei; et non uidit eum amplius. Apprehenditq; uestimenta sua
 et scidit illa in duas partes: et leuauit pallium helise qd ceciderat ei: reuersusque
 stetit sup ripam iordanis: pallio helise qd ceciderat ei percussit aquas: et in sum diuisse.
 Et dixit; ubi e dñs helise etiam nunc. Percussitq; aquas: et diuisse sunt huc atq; illuc.
 & transiit heliseus. Videntes aut filii prophetarum qui erant in hiericho de contra
 dixerunt; requieuit sps helise sup heliseum; et uenientes in occursum ei adorauerunt eum
 p̄ni interram. Dixeruntq; illi; ecce cum seruis tuis sunt quinquaginta uiri fortes
 q̄ possunt ire et querere dominum tuum: ne forte tulerit eum sps dñi: et proiecit in
 in unum montium. aut in una uallium. Qui ait; nolite mittere. Cogitaueruntq; cum
 donec adquiesceret et diceret; mittere; & miserunt quinquaginta uiros. Qui cum
 quassissent tribus diebus non inuenerunt: et reuersi sunt ad eum. At ille habitabat in hiericho;
 dixitq; eis; nunquid non dixi uobis. nolite mittere. Dixerunt quoque uiri ciuitatis
 ad heliseum; ecce habitatio ciuitatis huius optima e sicut tu ipse domine prospicis.
 sed aque pessime sunt et terra sterilis. At ille ait; afferre mihi uas nouum. et mit
 tite in illud sal. Qui cum attulissent. egressus ad fontem aquarum misit in illud sal
 et ait; hec dicit dñs; sanaui aquas has: et non erit ultra in eis mors neq; sterilitas.
 Sanate sunt ergo aque usq; ad diem hanc: iuxta uerbum helisei qd locutus est.
 Ascendit aut inde bethel. Cumq; ascenderet per uiam. pueri paruuli egressi sunt
 decem uitate: et illud debant ei dicentes; ascende calue. ascende calue. Qui cum respexisset
 uidit eos et maledixit eis in nomine dñi; egressiq; sunt duo ursi de silu. et lacerauerunt
 ex eis quadraginta et duos pueros; Abiit aut inde in montem carmeli: et inde reuersus
 e samariam. Joram uero filius ahab regnauit sup isrl in samaria anno octauo
 decimo iosafat regis iude. regnauitq; duodecim annis: et fecit malum coram dño.
 sed non sicut pater eius et mater. Tulit enim statuas baal quas fecerat pater eius:
 ueruntam peccatis hieroboam filii nabath q̄ peccare fecit isrl. adhesit. nec recessit
 ab eis. Porro mesa rex moab nutrebat pecora multa. et soluebat regi isrl centum
 milia agnorum. et centum milia arietum cum uelleribus suis. Cumq; mortuus fuisset
 ahab: paruulicatus e f eclus qd habebat cum rege isrl. Egressus e igit rex ioram
 in die illa de samaria et recessit uniuersum isrl: misitq; ad iosafat regem iude

dicens; rex moab recessit a me: ueni mecum contra moab ad proelium. Qui respondit;
ascendam; qui meus est tuus est: populus meus; populus tuus; equi mei equi tui. Dixitque;
per quam uiam ascendemus. At ille respondit; per desertum idumeum. Perrexerunt igitur
rex israhel et rex iuda et rex edom. et circuegerunt per uiam septem dierum. nec erat aqua
exercitui et iumentis que sequebantur eos. Dixitque rex israhel; heu heu heu. congregauit
nos dominus tres reges ut traderet in manu moab. Et ait iosafat; estne hic propheta domini
ut deprecemur dominum pro eis. et respondit unus desertus regis israhel; est hic heliseus
filius saphat qui fundebat aquam super manus helig. Et ait iosafat; est apud eum sermo
domini. Descenditque ad eum rex israhel et iosafat. ^{rex iuda} rex edom. Dixit autem heliseus ad
regem israhel; quid mihi et tibi est. Vade ad prophetas patris tui et matris tue. Et ait illi
rex israhel; quare congregauit dominus tres reges hos ut traderet eos in manu moab.
Dixit autem heliseus; uiuit dominus exercituum in cuius conspectu sto. quod si non uultum
iosafat regis iude et rubescerem. nec attendissem quidem te nec respondissem; nunc
autem adducite mihi psalterem. Cumque caneret psalterem facta est super eum manus domini. ait;
hec dicit dominus; facite aluicum torrentis huius fossas et fossas. Hec enim dicit dominus; non
uidebitis uentum neque pluiam. et aluicus iste replebitur aquis. et bibetis uos et
familie uestrae iumenta uestra. Parumque hoc est in conspectu domini. in super tradet etiam moab
in manus uestras. et percussit omnem ciuitatem munitam. et omnem urbem electam. et uniuersum
lignum fructiferum succidatis. cunctosque fontes aquarum obturabitis. et omnem agrum
congregum operietis lapidibus. Factum est igitur mane quando sacrificium offerri
solet. et ecce aquae ueniebant per uiam edom. et repleta est terra aquis. Uniuersi
autem moabitarum uidentes quod ascendissent reges ut pugnarent aduersum eos.
conuocauerunt omnes qui accincti erant balteo desuper. et steterunt in terminis. Primoque mine
surgentes et ortum iam sole ex aduerso aquarum. uiderunt moabitarum et contra aquas
rubras quasi sanguine dixeruntque; sanguis est gladius. Pugnauerunt reges contra se.
et ceciderunt mutuo. Nunc perge ad perdam moab. prexeruntque in castra israhel. Porro con
surgens israhel percussit moab; et illi fugerunt coram eis. Uenerunt igitur qui uicerant.
et percusserunt moab. et ciuitates destruxerunt. et omnem agrum optimum mittentes singuli
lapides repleuerunt. et uniuersos fontes aquarum obturauerunt. et omnia ligna fructifera

succiderunt. ita ut muriantur fictiles remanerent. & circumdata e civitas a fun
 dibalaris. & magna ex parte percussa. Qd cum vidisset rex moab pualuisse salice
 hostes. tulit secum septingentos viros eductos gladium ut irrumperent ad
 regem edom. & non potuerunt. arripensq; filium suum p̄mogenitv̄ q̄ regnaturus
 erat. pro. obtulit holocaustv̄ sup murv̄. & facta e indignatio magna in isrl. statiq;
 recesserunt ab eo & reversi sunt in terram suam. **M**ulier autem quaedam
 de uxoris. pphetarv̄ clamabat ad helisev̄ dicens; seruus tuus vir meus mortuus
 e. & tu nosti quia seruus tuus fuit timens dnm̄. ecce creditor venit ut tollat
 duos filios meos ad seruiendum sibi. Cui dixit heliseus; quid vis ut faciam tibi.
 dic mihi qd habes in domo tua. At illa respondit; non habeo ancilla tua quicqm̄
 in domo mea. nisi parv̄ olei quo ungar. Cui ait; uade p̄tere mutuo ab omnibus
 vicinis tuis uasa uacua non pauca. & ingredere & claude ostium cum intrinsecus
 fueris tu & filii tui. & mitte inde in omnia uasa hec. & cum plena fuerint tolles. Iuit
 itaq; mulier & clausit ostium sup se & sup filios suos; illi offerrebant uasa. & illa
 infundebat. Cumq; plena fuissent uasa dixit ad filium suum; affer mihi adhuc uas.
 Et ille respondit; non habeo; stetitq; oleu. Venit aut̄ illa. & iudicauit homini
 dñi. Et ille. uade inquit uende oleu & redde creditori tuo; tu aut̄ & filii tui uiuite
 dereliquo. Facta e aut̄ quaedam dies. & transibat heliseus p̄ uia unā; erat aut̄
 ibi mulier magna que tenuit eum ut comederet panem. Cumq; frequent̄ inde
 transiret. deuertebat ad eam ut comederet panem. Que dixit ad uirv̄ suum;
 animaduerto qd uir dñi sēs e iste q̄ transit p̄ nos frequent̄. Faciam ergo cenaculu
 paruum. & ponam usci in eo lectulum. & mensam. & sellam &andelabr̄. ut cum
 uenerit ad nos. maneat ibi. facta e igitur dies quaedam. & ueniens di uertit
 in cenaculu & requieuit ibi. Dixitq; ad gizezi pueru suum; uoca sunamitē istam.
 Qui cū uocasset eam & illa stetit coram eo. dixit ad gizezi pueru suu; loquere
 ad eam; ecce sedule in omib; ministrasti nob; qd uis ut faciam tibi. Nunqd habes
 negotium. & uis ut loquar regi siue p̄ncipi militie. Que respondit; in meo
 populi mei habito. Et ait; quid ergo uult ut faciam ei. Dixitq; gizezi; ne querat.
 filium enī n̄ habet. & uir eius senex e. Precepit itaq; ut uocaret eā. Que cum

uocata fuisset et tetisset ad ostium dixit ad eam, tempore isto in hac eadem hora
si uita comes fuerit, habebis in utero filium. At illa respondit, noli queso domine
mi uir dei noli mentiri ancille tue. Et concepit mulier, et peperit filium in tempore
et in hora eadem qua dixerat heliseus. Creuit autem puer, et cum esset quedam dies
et egressus esset ad patrem suum ad messores, ait patri suo, caput meum doleo, caput
meum doleo. At ille dixit puer, tolle et duc eum ad matrem suam. Qui cum tulisset
et adduxisset eum ad matrem suam, posuit eum illa super genua sua usque ad meridiem,
et mortuus est. Ascendit autem et collocauit eum super lectulum hominis dei, et clausit ostium.
Et egressa uocauit uirum suum et ait, mitte mecum obsecro unum de pueris et asinam,
ut excurram usque ad hominem dei, et reuertar. Qui ait illi, quomobrem uadis ad eum? hodie
non sunt kalende neque sabbatum. Quae respondit, uadam. Stetitque asinam et precepit
puero, mina propera ne mihi mortem facias incundo, et hoc age quod precipio tibi. Isecta
est igitur, et uenit ad uirum dei in monte carmeli. Cumque uidisset eam uir dei de contra,
ait ad giezi puerum suum, ecce sunamites illa. Vade ergo in occursum ei et dic ei,
recte agitur circa te circa uirum tuum et circa filium tuum. Quae respondit, recte.
Cumque uenisset ad uirum dei in monte, apprehendit pedes eius. Et accessit giezi ut amo-
ueret eam, et ait homo dei, dimitte illam. Anima enim eius in amaritudine est, et dominus celauit
ame. et non indicauit mihi. Quae dixit illi, nunquid peritui filium ad domino meo, nunquid
non dixi tibi, ne illudas me. Et ille ait ad giezi, accinge lumbos tuos et tolle baculum
meum in manu tua, et uade. Si occurrerit tibi homo non salutes eum, nisi salutaerit
te quispiam non respondeas illi, et ponas baculum meum super faciem pueri. Porro mater
pueri ait, uiuit dominus et uiuit anima tua, non dimittam te. Surrexit ergo, et secutus est eam.
Giezi autem precesserat eos et posuerat baculum super faciem pueri, et non erat uox neque
sensu. Reuersusque est in occursum ei et inuiauit ei dicens, non surrexerit puer. Ingressus
est ergo heliseus domum, et ecce puer mortuus iacebat in lectulo eius. Ingressusque
clausit ostium super se et puerum, et orauit ad dominum, et ascendit et incubuit super eum,
posuitque os suum super os eius, et oculos suos super oculos eius, et manus suas super manus eius,
et incuruauit se super eum, et calefacta est caro pueri. At ille reuersus deambulabat
in domo semel huc atque illuc, et ascendit et incubuit super eum, et osertauit puer septies

69

aperuitq; oculos. At ille uocauit gyezi et dixit ei, uoca sunamiten hanc. Que
uocata. ingressa e' ad eum. Qui ait, tolle filium tuum. Venit illa et corruit
ad pedes eius et adorauit sup' terram. tulitq; filium suum et egressa e'. theluseus
reuersus e' in galgala. Erat aut' fames in terra. et filii pphetarū habitabant
coram eo. Dixitq; uni de pueris suis, pone ollam grandem et coque pulmētū
filii pphetarū. Et egressus e' unus in agrū ut colligeret herbas agrestes.
inuenitq; quasi uitam siluestrem. & collegit ex ea colochinthidas agri.
et impleuit pallium suum. Et reuersus concidit in ollam pulmētū. nesciebat
enim qd' esset. Infuderunt ergo socii ut comederent. Cumq; gustassent
decoctione. exclamauerunt dicentes, mors in olla uiri dī. et non potuerunt
comedere. At ille. afferre inquit farinā. lūq; attulissent ministro illi. ait. Effunde
turbe ut comedat. et non fuit amplius quicquid amaritudinis in olla. Vir
aut' quidam uenit de babilonia deferens uiro dī panes primitiarū. et uiginti
panes hordeiclos. et frumētū nouum in ptra sua. At ille dixit, da populo ut
comedat. Responditq; ei minister ei, quantum e' hoc. ut apponā corā centū
uiris. Rursum ille. da aut' populo ut comedat. Hec enī dicit dñs, comedent
et sup' erit. Posuit itaq; coram eis, q' comederunt et sup' fuit iuxta uerbū dñi.

Naaman princeps militie regis syrie erat uir magnus apud dominum
suum. et honoratus. Illi enim. dedit dñs salutem syrie; erat aut' uir
fortis et uies. sed leprosus. Porro de syria egressi fuerant latroneuli. &
captiuam duxerant de terra isrl' puellam paruulim que erat in obsequio
uxoris naaman. Que ait ad dominam suam, utinam fuisset dominus meus
ad pphetam qui e' in samaria. pfecto curasset eū alepra quam habet. In
gressus e' itaq; naaman ad dominum suum et inuolauit ei dicens, sic &
sic locuta e' puella de terra isrl'. Dixitq; ei rex syrie; uade et mittam
litteras ad regem isrl'. Qui cum pfectus esset. et tulisset secum decem
talenta argenti et sex milia aureos. & decem mutatoria uestimtorū.
detulit litteras ad regem isrl' in hęc uerba. Cum acceperis epistolam
hanc. scito qd' miserum ad te naaman seruum meū. ut cures eū alepā sua.

Cumq; legisset rex isrl̄ litteras: scidit uestimenta sua 7 ait; nunqđ dñs sum
ut occidere possim et uiuificare: quia iste misit ad me ut curem hominem
alepra sua. Animaduertite & uidete: qđ occasione querat aduersum me.
Qđ cum audisset heliseus uir dñi scidisse uidelicet regem isrl̄ uestimta sua:
misit ad eũ dicens; quare scidisti uestimta tua. Veniat ad me: 7 sciat esse
pphetam in isrl̄. Venit ergo naaman cum equis 7 curribus: 7 stetit ad ostium
domũ helisei. Misitq; ad eũ heliseus nuntium dicens; uade 7 lauare septies
in iordane: 7 recipiet sanitatem caro tua atq; mundaberis. Iratus naaman
recedebat dicens; putabam quod egredere tur ad me: 7 stans inuocaret nom̄
dñi dñi sui: & tangeret manu sua locum lepre: 7 curaret me. Nunqđ n̄ meliores
sunt abana 7 pharphar fluuii damasci om̄ib; aquis isrl̄: ut lauet meis 7 mun-
der. Cum ergo uertisset se & abiret indignans: accesserunt ad eũ seruis sui
et locuti sunt ei; pater: 7 si rem grandem dixisset tibi ppheta: certe facere
debueras: quantomagis quia nunc dixit tibi: lauare 7 mundaberis. Descendit
et lauit in iordane septies iuxta sermonem uiri dñi: & restituta ẽ caro ei sicut
caro pueri paruuli: 7 mundatus ẽ. Reuersusq; ad uirũ dñi cum uniuerso comitatu
suo: uenit 7 stetit coram eo 7 ait; uere scio qđ non sit dñs alius in uniuersa terra:
nisi tantũ in isrl̄. Obsecro itaq; ut accipias benedictionẽ a seruo tuo. At ille
respondit; uiuit dñs ante quem sto: quia n̄ accipiam. Cumq; uim faceret:
penitus non adq̄euit. Dixitq; naaman; ut uis: sed obsecro concede mihi
seruo tuo ut tollam onus duorũ burdonum de terra. Non enĩ faciet seruis
tuis ultra holocaustũ aut uetimanũ diis alienis: nisi dñõ. Hoc aut̄ solum est
de quo deprecaris dñm p seruo tuo: qñdo ingreditur dominus meus templum
remmon ut adoret: nullo innitente sup manũ meã: si adorauero in templo
remmon adorante eo in eodem loco: ut ignoscat mihi dñs seruo tuo phare.
Qui dixit ei; uade in pace. Abiit ergo ab eo electo terre tempore. Dixitq;
giezi puer uiri dñi; pepit dominũ meus: fr̄ro isti: ut non acciperet ab eo que
attulit. Uiuat dñs quia curram post eũ: 7 accipiam ab eo aliquid. Et secutũ ẽ
giezi post tergum naaman. Quem cũ uidisset ille currentẽ ad se: desiliuit

decurrit occursum ei &
misit me dicens modo uen
pphetarũ: dicit talenũ
natus ẽ ut accipias duo
burdos: facies 7 claudicat
uiri eo. Cumq; uenisset
indiq; uirũ 7 abierit: pph
tibus: unde uenit gizezi
7 nomine cor meũ implem
no. Nunc igitur accipisti
stus ab eis 7 seruos rane
abipitum: regressus ẽ a
ab eis: et loci inque
dicit: 7 illi unũ singuli de
adhibendum. Qui dixit:
Respondit: ego ueniam: 7
qua. Accidit aut̄ ut cum
in: exclaimant: ille 7
iur homo dñi: ubi cecidit
iste ille: natantq; ferr
V
es aut̄ istis pugna
nullo loco nullo pon
carum mentes in locũ illũ
locum quẽ dixerat ei uir dñi
Ceterum uirũ cor regis
inducit mihi quis p̄dator
nequĩ domine in rex
uerba sup̄onq; locutus ẽ
mittam rapam eũ. Ann

illuc equos et currus. et robur exercitus. Qui cum uenissent nocte. circumdederunt
ciuitatem. Consurgens autem diluculo minister iuridici egressus est. uiditque exercitum
incurritur ciuitatis et equos et currus. nuntiavitque ei dicens; heu heu heu domine
mi. quid faciemus. At ille respondit; noli timere. Plures enim nobiscum sunt.
quam cum illis. Cumque orasset heliseus ait; domine aperi oculos huius ut uideat.
Et aperuit dominus oculos pueri. et uidit. ecce mons plenus equorum et curruum
igneorum incurritur helisei. Hostes uero descenderunt ad eum. Porro heliseus
orauit dominum dicens; peute obsecro gentem hanc excitate. Percussitque eos dominus ne
uiderent. iuxta uerbum helisei. Dixit autem ad eos heliseus; non est hec uia nec ista
est ciuitas. sequimini me. et ostendam uobis uirum quem queritis. Duxit ergo eos
in samariam. Cumque ingressi fuissent in samariam. dixit heliseus; domine aperi oculos
istorum ut uideant. Aperuitque dominus oculos eorum. et uiderunt se esse in medio samarie.
Dixitque rex israel ad heliseum cum uidisset eos; nunquid peccatum est tibi cum eis. At ille
ait; non peccatis. Neque enim coepisti eos gladio et arcu tuo. ut peccatis. pone panem
et aquam coram eis ut comedant et bibant. et uadant ad dominum suum. Et apposta
est eis ex borum magna preparatio. et comederunt et biberunt et dimisit eos; abieruntque ad
dominum suum. et ultra non uenerunt latrones syrie in terram israel. Factum est autem
post hec congregauit benadab rex syrie uniuersum exercitum suum. et ascendit
et obsidebat samariam. factaque est fames magna in samaria. et tandiu obsessa est.
donec uenundaretur caput asini octoginta argenteis. et quarta pars cabi stercoreis
columbarum quinque argenteis. Cumque rex israel transiret per murum. mulier que clama
clamauit ad eum dicens; salua me domine mi rex. Qui ait; non te saluet dominus.
unde saluare te possum. de arca an de toreulari. Dixitque ad eam rex; quid
tibi uis. que respondit; mulier ista dixit mihi; da filium tuum ut comedamus
eum hodie. et filium meum comedemus cras. Coximus ergo filium meum et comedimus.
dixitque ei die altera; da filium tuum ut comedamus eum; que abscondit filium suum.
Quod cum audisset rex. scidit uestimenta sua. et transiebat sic per murum; uiditque omnis
populus cilicium quo uestitus erat ad carnem intrinsecus. ait; hec faciat mihi
dominus et hec addat. si steterit caput helisei filii sasar super eum hodie. Heliseus autem

sedebat in domo sua et senes sedebant cum eo. Premisit itaque uirum et antequam
 ueniret nuntius ille dixit ad senes; nunquid scitis quod miserit filius homicidae huc ut
 percidatur caput meum? Videte ergo cum uenerit nuntius claudite ostium et non
 sinatis eum introire. Ecce enim sonitus pedum domini eius post eum est. Adhuc illo loquen-
 te eis apparuit nuntius qui ueniebat ad eum et ait; ecce tantum malum ad domino est; quid
 amplius expectabo ad domino. Dixit autem heliseus; audite uerbum domini. Hec dicit dominus;
 in tempore hoc eras modius simile uno statere erit et duo modii hordei statere
 uno in porta sumariae. Respondens unus de duobus super cuius manum rex incubebat
 homini dicit ait; si dominus fecerit etiam catenatis in celo nunquid poterit esse quod
 loqueris? qui ait; uidebis oculis tuis et inde non comedes. Quatuor ergo uiri erant
 leprosi iuxta introitum portae qui dixerunt ad inuicem; quid hic est uolumus donec
 moriamur? Siue ingredi uoluerimus ciuitatem fame moriemur siue manserimus hic
 moriendum nobis est. Venite igitur et transfugiamus ad castra syriae si peperunt nobis
 uiuam; si autem occidere uoluerint nihilominus moriemur. Surrexerunt igitur
 uespere ut uenirent ad castra syriae. Cumque uenissent ad principium castrorum syriae
 nullum ibidem reppererunt. Siquidem dominus sonitum audiri fecerat in castris syriae
 curruum et equorum exercitus plurimum. Dixeruntque ad inuicem; ecce mercede conduximus
 aduersum nos rex israel reges hethaeorum et egyptiorum et uenerunt super nos.
 Surrexerunt ergo et fugerunt in tenebris et dereliquerunt tentoria sua et equos et mulos
 et asinos in castris fugeruntque animas tantum suas saluare cupientes. Igitur cum
 uenissent leprosi illi ad principium castrorum ingressi sunt unum tabernaculum
 et comederunt et biberunt tuleruntque inde argentum et aurum et uestes et abierunt et
 absconderunt. Et rursum reuersi sunt ad aliud tabernaculum et inde similiter
 auferentes absconderunt. Dixeruntque ad inuicem; non recte facimus; haec enim dies boni
 nuntii est. Si tacuerimus et noluerimus nuntiare usque mane sceleris arguemur.
 Venite tamus et nuntiemus in aula regis. Cumque uenissent ad portam ciuitatis
 narrauerunt eis dicentes; iuimus ad castra syriae et nullum ibidem repperimus
 hominem nisi equos et asinos alligatos et fixa tentoria. Serunt ergo portam
 et nuntiauerunt in palatio regis intrinsecus. Qui surrexit nocte et ait ad seruos

VII.

IV

suos; Scitis. quid fecerint nobis syri. Sciunt quia fa- me laboramus. et ideo egressi sunt de castris et latitant in agris dicentes; cum egressi fuerint de ciuitate. capiemus eos uiuentes. et tunc ciuitatem ingredi poterim. Responde autem unus seruator eius; tollamus quinque equos qui remanserunt in urbe. quia ipsi tantum sunt in uniuersa multitudine israel. alii enim consumpti sunt. et mittentes explorare poterimus. Ad duxerunt duos equos. misitque rex ad castra syrorum dicens; ite et uidete. Qui abiit post eos usque ad iordanem. Ecce autem omnis uia plena erat uestibus et uasis. que proiecerant syri cum turbarent. Reuersique nuntium indicauerunt regi; et regressus populus diripuit castra syrie. Factusque est modius simile stateri uno. et duo modii hordei stateri uno iuxta uerbum domini. Sorro rex ducem illum in cuius manu incumberat constituit ad portam. quem conculcauit turba in introitu. et mortuus est iuxta quod locutus fuerat uir domini. quando descenderat rex ad eum. Factumque est secundum sermonem uiri domini quem dixerat regi quando ait; duo modii hordei stateri uno erunt. et modius simile stateri uno hoc eodem tempore erit in porta samarie. quando responderat dux ille uiro domini et dixerat. etiam si dominus fecerit catartas in celo ^{apertis} nunquam fieri poterit quod loqueris. Et dixit ei; in diebus oculis tuis et inde non comedes. Cuenit ergo ei sicut predictum fuerat. et conculcauit eum populus in porta et mortuus est. Heliseus autem locutus est ad mulierem cuius uiuere fecerat filium dicens; surge uade tu et domus tua. et peregrinare ubicumque reppereris. Vocabit enim dominus famem. et ueniet super terram septem annis. Que surrexit. et fecit iuxta uerbum hominis domini; et uadens cum domo sua peregrinata est inter terra philistinum diebus multis. Cumque finiti essent anni septem. reuersa est mulier de terra philistinum. et egressa est ut interpellaret regem pro domo sua et agris suis. Rex autem loquebatur cum gaezi puero uiri domini dicens; narra mihi omnia magnalia que fecit heliseus. Cumque ille narraret regi quomodo mortuum suscitasset. apparuit mulier cui uiuificauerat filium clamans ad regem pro domo sua et agris suis. Dixitque gaezi; domine mi rex. hec est mulier. et hic est filius eius quem suscitauit heliseus. Et interrogauit rex mulierem. que narrauit ei. Dediditque ei rex eunuchum unum dicens; restitue ei omnia que sua sunt. et uniuersos relictus agros. ad die qua dereliquit terram usque

79

adp̄sens. Venit quoq; heliseus damascum. ⁊ benadab rex syrie egrotabat. Nuntia
ueruntq; ei dicentes; uenit uir dī huc. Et ait rex ad azahel; tolle tecum munera &
uade in occursum uiri dī. ⁊ consule dñm p̄ eum dicens; si euadere potero de infirmi
tate mea hac. Iuit igitur azahel in occursum ei⁹ habens secum munera. ⁊ om̄a bona
damasci. onera quadraginta camelorū. Cumq; stetit coram eo ait; filius tuus
benadab rex syrie misit me ad te dicens; si sanari potero de infirmitate meā hac.
Dix̄q; ei heliseus; uade dic ei; sanaberis. Sorro ostendit mihi dñs. quia morte moriet̄.
Stetitq; cum eo. ⁊ conturbatus ē usq; ad suffusionē uultus. fleuitq; uir dī. Cui azahel
ait; quare dominū meū flet. At ille respondit; quia scio que facturū sis filius isrl̄
mala. Ciuitates eorū munitas igne succendes. ⁊ iuuenes eorū interficies gladio.
⁊ paruulos eorū elides. ⁊ pregnantes diuides. Dix̄q; azahel; q̄s enī sum seruus
tuus canis. ut faciam rem istam magnā. Et ait heliseus; ostendit mihi dñs te
regem syrie fore. Qui cum recessisset ab heliseo. uenit ad dominū suū. Qui ait ei;
qd̄ tibi dix̄ heliseus. At ille respondit; dix̄ mihi; recipies sanitatem. Cumque
uenisset dies altera. tulit stragulum ⁊ infudit aqua. ⁊ expandit sup̄ faciem eius;
quo mortuo. regnauit azahel p̄ eo. Anno quinto ioram filii ahab regis isrl̄. ⁊ iosaphat
regis iuda. regnauit ioram filius iosafat rex iuda. Triginta duorū erat annorū
cum regnare coepisset. ⁊ octo annis regnauit in hierusalem. ambulauitq; in uis regū
isrl̄ sicut ambulauerat dom⁹ ahab; filia enī ahab erat uxor eius. ⁊ fecit qd̄ malū est
coram dño. Noluit aut̄ dñs disp̄dere iudam p̄t̄ dauid seruū suū sic p̄miserat
ei. ut daret illi lucernam ⁊ filius ei⁹ cunctis diebus. In dieb; ei⁹ recessit edom ne eēt
subiuda. ⁊ constituit sibi regem. Venitq; ioram seira ⁊ om̄is currus eū eo. ⁊ surrexit
nocte percussitq; idumeos q̄ eū circū dederant ⁊ p̄ncipes curruum. ⁊ populus autem
fugit in tabernacula sua. Recessit ergo edom. ne esset subiuda usq; ad diem hanc.
Tunc recessit ⁊ lobra in tempore illo. Reliqua aut̄ sermonū ioram ⁊ in uersa
que fecit. uerba hęc scripta sunt in libro uerborū dierū regum iuda. ⁊ dormiuit
ioram cum pat̄r ib; suis. sepultusq; ē cum eis in ciuitate dauid. ⁊ regnauit abazias
filius ei⁹ p̄ eo. Anno duodecimo ioram filii ahab regis isrl̄. regnauit abazias
filius ioram regis iude. Viginti duorū annorū erat abazias cū regnare coepisset.

adiorum

& uno anno regnauit in hierlm; nom̄ matris eius athalia filia ambri regis isrl̄;
 & ambulauit in uis domus ahab. iteuit qđ malum ē coram dn̄o sicut dom̄ ahab;
 gener enim dom̄ ahab fuit. Abiit quoq; cum ioram filio ahab ad p̄liandū contra
 azahel regem syrie in ramothgalaad. & uulnerauer̄ syri ioram. Qui reuersus est
 ut curaretur in iezabel. quia uulnerauer̄ eū syri in uanā p̄liantem c̄tra ahabel
 regem syrie. Porro ahazias filius ioram rex iuda descendit inuisere iorā filium
 ahab in iezabel quia egrotabat. **H**eliseus autē pphetes uocauit unū de filiis
 pphetarū & ait illi; accinge lumbos tuos & tolle lenticulam olei hanc in manu tua
 et uade in ramothgalaad. Cumq; ueneris illuc. uidebis hieū filium iosafat filii nāsi.
 Et ingressus suscitabis eū de medio fratrum suorū. & introduceſ interiorius cubiculū
 tenensq; lenticulam olei fundes sup caput ei & dices; hęc dicit dn̄s; unxi te regem
 sup isrl̄; aperiesq; ostium & fugies. & non ibi subsistes. Abiit ergo adolescens puer
 pphete in ramothgalaad. & ingressus ē ^{illuc}. Ecce autē p̄ncipes exercitus sedebant & ait;
 uerbu mibi ad te p̄nceps. Dixitq; hieū; ad quem ex omnib; nob;. At ille dixit; ad te
 o p̄nceps. Et surrex̄. & ingressus ē cubiculum. At ille fudit oleum sup caput ei & ait;
 hęc dicit dn̄s d̄s isrl̄; unxi te regem sup populum dn̄i isrl̄. & percutes domum ahab
 domini tui ut uulciscas sanguinem seruorū meorū pphetarū. & sanguinem omnū
 seruorū dn̄i de manu iezabel. p̄damq; omnē domū ahab. & inſiciam de ahab
 mingentem ad parietem. & clausum & nouissimū in isrl̄. & dabo domū ahab sicut
 domū hieroboam filii nabat. & sic domū baasa filii abia; iezabel quoq; comedent
 canes in agro iezabel. nec erit q̄ sepeliet eam. Aperuitq; ostium & fugit; hieū autē
 egressus ē ad seruos domini sui. Qui dixer̄ ei; recte nescunt om̄a. qđ uenit in sanus
 iste ad te. qui ait eis; nostis hominē. & qđ locutus sit. At illi responder̄; falsum est.
 sed magis narra nobis. Qui ait eis; hęc & hęc locutus ē mihi & ait; hęc dicit dn̄s; unxi
 te regem sup isrl̄. Festinauer̄ itaq; & unusquisq; tollens pallium suū posuerunt sub
 pedib; ei in similitudinē tribunalis. & ceciner̄ tuba atq; dixer̄; regnabit hieū. Con
 iurauit ergo hieū filius iosafat filii nāsi. contra ioram. Porro ioram obsecerat
 ramothgalaad ipse & om̄is isrl̄ contra azahel regem syrie. & reuersus fuerat
 ut curaret in iezabel p̄t̄ uulnera. q̄a percussertant eū syri p̄liantē c̄tra azahel regē syrie.

Dixitq; hieu; si placet uobis nemo egredietur profugus decuntate. ne uadat inuictet
 iniezrahel. Et ascendit pfectus e iniezrahel. Ioram enim egrotabat ibi. & ahazias rex iuda
 descendente aduisitandum ioram. Igitur speculator qui stabat sup turrem iezrahel
 uidit globum hieu uenientis & ait; uideo ego globum. Dixitq; ioram; tolle currv
 et emitte in occursum eorv & dicat uadens; recte ne sunt omia. Abiit igitur qui
 ascenderat currum in occursum ei & ait; hec die rex; pacata sunt omia. Dixitq; ei
 hieu; qd tibi paxi. Transi & sequere me. Nuntiauit quoq; speculator dicens;
 uenit nuntius ad eos. & non reuertit. Misit etiam currv equorv secundu uenitq;
 ad eos & ait; hec die rex; num pax e. & ait hieu; qd tibi & paxi. Transi &
 sequere me. Nuntiauit autem speculator dicens; uenit usq; ad eos
 & non reuertitur. Est autem incessus quasi incessus hieu filii namsi.
 Incepsem qd dicitur. Et ait ioram; iunge currv; iunxeruntq; currv
 eius. Et egressus e ioram rex isrl et ahazias rex iuda singuli in currib;
 suis; egressiq; sunt in occursum hieu. & inuenerunt eum in agro naboth
 iezrahelite. Cumq; uidisset ioram hieu dix; pax e hieu. At ille respon
 dit; que pax. Adhuc fornicationes iezabel matris tue & ueneficia
 ei multa uigent. Conuertit autem ioram manu suam; & fugiens ait ad
 ahaziam; insidie ahazie. Porro hieu tetendit arcum manu et percussit
 ioram inter scapulas. & egressa e sagitta p cor eius. Statimq; corruit
 in curru suo. Dixitq; hieu ad baddacer ducem; tolle pice eum in agro
 naboth iezrahelite. Memini enim quando ego & tu sedentes in curru
 sequebamur ahab patrem huius; qd dñs onus hoc leuauerit sup eum dicens;
 si non p sanguine naboth. p sanguine filiorv eius que uidi heri ait dñs.
 reddam tibi in agro isto dicit dñs. Nunc igitur tolle pice eum in agro
 iuxta uerbum dñi. Ahazias autem rex iuda uidens hoc; fugit p uiam
 domus horti. Persecutusq; e eum hieu & ait; etiam hunc percute in curru suo.
 Et percusserunt eum. Ascensu gaber qui est iuxta ieblaam; qui fugit in iugeddo
 & mortuus e ibi; et imposuerunt eum serui eius sup currum suum. &
 tulerunt hierusalem; sepelierq; eum in sepulcro cu patrib; suis in ciuitate dda.

Anno undecimo ioram filii ahab ^{regis isrl:} ahazię sup iudam. uenit hieu miezrahel
Porro iezabel introitu eius audito. depinxit oculos suos sibi. & ornauit
caput suum. et respexit p fenestram ingredientem hieu p portam & ait; nunquid
pax potest esse zambri q̄ interfecit dominum suum. Leuauiq; hieu faciem suā
ad fenestram et ait; que ē ista. Et inclinauer̄ se ad eum duo uel tres eunucho.
At ille dix̄ eis; p̄cipitate eam deorsum. Et p̄cipitauer̄ eam. Asp̄susq; ē sanguine
pariet. & equorum ungule qui conculcauerunt eam. Cumq; ingressus esset
ut comederet. bibetq; ait; ite & uidete maledictam illam & sepelite eam.
quia filia regis est. Cumq; issent ut sepelirent eā. non inuenēr̄ nisi caluariā
& pedes & summas manus; reuer̄siq; nuntiauerunt ei. Et ait hieu; sermo dñi
est quem locutus ē p̄ seruum suum heliam thesbitem dicens; magro iezabel
comedent canes iezabel. & erunt carnes iezabel sicut stercus sup faciem terre
magro iezabel. ita ut p̄tereuntes dicant; hecine est illa iezabel. Erant autē
ahab septuaginta filii in samaria. Scripsit ergo hieu litteras & misit in samariā
ad optimates ciuitatis. & ad maiores natv & ad nutrices ahab dicens; statim
ut acceperitis litteras has qui habetis filios domini ur̄i & uir̄us & equos & ciuitates
firmas & arma. eligite meliorem; & eum qui uobis placuerit de filiis domini ur̄i.
et ponite eum sup solium patris sui. & pugnat̄ p̄ domo domini ur̄i. Timuerunt
illi uehem̄ter & dixerunt; ecce duo reges non potuerunt stare coram eo. &
quomodo nos ualebim; resistere ei. Miserunt ergo p̄positi domi ip̄sec̄t̄ ciuitatis
et maiores natv & nutricei ad hieu dicentes; serui tui sumus. quecumq; iusseris
faciem; nec constituemus regem. q̄cumq; tibi placuerit fac. Rescripsit autē
eis litteras secundo dicens; si mei estis & obeditis mihi. tollite capita filiorū
domini ur̄i & uenite ad me hac eādē hora cras in iezrahel. Porro filii regis
septuaginta uiri. apud optimates ciuitatis nutriebant. Cumq; uenissent
litterę ad eos. tulerunt filios regis & occider̄ septuaginta uiros. & posuerunt
capita eorū in cophinis & miserunt ad eum in iezrahel. Venit autē nuntius
ad eum & indicauit ei dicens; attulerunt capita filiorū regis. Qui respondit;
ponite ea ad duos acetuos iuxta introitum porte usq; mane. Cumque

diluxisset. egressus est; & stans dixit ad omnem populum; iusti estis. Si ego
 comitavi contra dominum meum & interfeci eum. quis percussit omnes hos. Videte
 ergo nunc. quoniam non cecidit de sermonibus domini in terra quos locutus est dominus super
 domum ahab. & dominus fecit quod locutus est in manu servi sui helie. Percussit igitur
 hieus omnes qui reliqui erant de domo ahab in ezechab. & universos optimates eius
 et notos. & sacerdotes donec non remanerent ex eo reliquie. & surrexit & venit
 in samariam. Cumque venisset ad eam. & transivit in via. inveniit fratres ahazie
 regis iude dicitque ad eos; quoniam an estis vos. At illi responderunt; fratres ahazie
 sumus. & descendimus ad salutandos filios regis & filios regine. Qui ait; comprehendite
 eos vivos. Quos cum comprehendissent vivos. iugularunt eos in cisterna iuxta
 eam. & transivit quadraginta duos viros. & non reliquit ex eis quemquam. Cumque abisset
 inde. inveniit ionadab filium rechab in occursum sibi. & benedixit ei & ait ad eum;
 nunquid est cor tuum rectum sicut cor meum cum corde tuo. Et ait ionadab; est.
 Si est inquit. da manum tuam. Qui dedit manum suam. At ille levavit eum ad se
 in currum suum dicitque ad eum; veni mecum. & iude zelum meum pro domino. Et impositum
 currui suo duxit in samariam. & percussit omnes qui reliqui fuerant de ahab in samaria
 usque ad unum iuxta verbum domini quod locutus est per heliam. Congregavit ergo
 hieus omnem populum & dixit ad eos; ahab coluit baal parvum. ego autem colam eum
 amplius. Nunc igitur omnes prophetas baal & universos servos eius & cunctos
 sacerdotes ipsius vocate ad me. nullus sit qui non veniat. Sacrificium enim
 grande est mihi baal; quicumque defuerit non vivet. Porro hieus faciebat hoc
 insidiosum. ut disperderet cultores baal. Et dixit; sanctificate diem sollempnem baal.
 Vocavitque & misit in universos terminos israel. & venerunt cuncti servi baal.
 non fuit residuus ne unus quidem qui non veniret. Et ingressi sunt templum
 baal. & repleta est domus baal a summo usque ad summum. Dixitque hieus qui erant super
 vestes; proferite vestimenta universis servis baal. Et protulerunt eis vestes.
 Ingressusque hieus & ionadab filius rechab templum baal. ait cultoribus baal;
 perquirite & videte ne quis forte vobiscum sit de servis domini. sed ut sint soli
 servi baal. Ingressi sunt igitur ut facerent victimas & holocausta; hieus autem

III V

preparauerat sibi foris octoginta uiros & dixerat eis; quicumq; fugerit de
hominib; istis quos ego adduxero in manus ur̄as; anima eius erit panima
illius. Factum ē autem cum completum ēēt holocaustum; p̄cepit hieu militib;
et ducib; suis; ingredi in ierusalem et percute eos; nullus euadat. Percusseruntq; eos in ore
gladii. et perierunt milites et duces. et uerunt in ciuitatem templi baal. et tulerunt
statuam defario baal et combusserunt et comminuerunt eam; destruxerunt quoq; et elem
baal. et fecerunt p̄ca latrinae usq; in diem hanc. Deleuit itaq; hieu baal de isrl̄.
ueruntam̄ a peccatis hieroboam filii nabath q̄ peccare fecit isrl̄ non recessit.
nec dereliquit uitulos aureos qui erant in Bethel et Dan. Dixit autē dñs ad hieu;
quia studiose fecisti qd̄ rectum erat et placebat in oculis meis. et omnia que erant
in corde meo fecisti contra domū ahab; filii tui usq; ad quartam generationē
sedebunt sup̄ thronum isrl̄. Porro hieu non custodiuit ut ambularet in lege
dñi dī isrl̄ in toto corde suo; non enim recessit a peccatis hieroboam q̄ peccare fecit isrl̄.
VIII. **I**n diebus illis. cepit dñs tectere sup̄ isrl̄. Percussitq; eos azahel in uniuersis finib;
isrl̄. a iordane contra orientalem plagam omnē terram galaad et gad. et ruben
et manasse. ab arcer que est sup̄ torrentem arnon et galaad et basan. Reliqua
autē uerborum hieu in uniuersa que fecit et fortitudo eius. nonne hec scripta
sunt in libro uerborū dierum regum isrl̄. Et dormiuit hieu cū patrib; suis.
sepelieruntq; eum in samaria; et regnauit iohaz filius eius p̄ eo. Dies autē quib;
regnauit hieu sup̄ isrl̄. uiginti et octo anni sunt in samaria. Athalia uero
mater ahazie uidens mortuum filium suum; surrexit et interfecit omne semē
regium. Tollens autē iofaba filia regis ioram. soror ahazie. iofas filium ahazie.
furata ē eū de medio filiorū regis qui interficiebant et nutricem eī de thersamo.
& abscondit eū a facie athaliz ut non interficeret. eratq; cum ea in domo dñi
claustrum sex annis. Porro athalia regnauit sup̄ terram. Anno autē septimo misit
ioiada et assumens centuriones et milites introduxit ad se in templū dñi. et pergit
cum eis foedus; et aduersans eos in domo dñi. ostendit eis filium regis. et p̄cepit
illis dicens; iste ē sermo quem facere debetis; tertia pars ur̄im intro eat in sabbatō
et obseruet excubitu domus regis; tertia autē pars sit ad portam seir. et tertia

part ad portam que est post habitaculum scutariorum. & custodietis excubitorium
 domus messa. Dux uero partes euobis omnes egredientes sabbato custodiant
 excubias domus domini circum regem. & uallabitis eum habentes arma in manibus uestris.
 Siquis autem ingressus fuerit septem templi interficiatur. eritisque cum rege in
 trocunte & egrediente. Et fecerunt centuriones iuxta omnia que preceperat eis
 ioiada sacerdos. Et assumentes singuli uiros suos qui ingrediebantur sabbato
 cum his qui egrediebantur sabbato. uenerunt ad ioiada sacerdotem; qui dedit eis
 hastas & arma regis dauid que erant in domo domini. & steterunt singuli habentes
 arma in manu sua. a parte templi dextra usque ad partem sinistram altaris & sedis
 circum regem. Introduxit itaque filium regis. & posuit super eum diadema. & testimonium
 feceruntque eum regem & iuxerunt. & plaudentes manu dixerunt. uiuat rex. Audiuit
 autem athalia uocem currentis populi. & ingressa ad turbas in templum domini. uidit
 regem stantem super tribunal iuxta morem. & cantores & tubas propter eum. omnemque
 populum terre letantem & canentem tubis. & sedit uestimenta sua. clamauitque
 conuulsa. conuulsa. Precepit autem ioiada centurionibus qui erant super exercitum.
 et ait eis. educite eam extra conspecta templi. & quicumque secutus eam fuerit.
 feriatur gladio. Dixit enim sacerdos. non occidatur in templo domini. Imposueruntque
 ei manus. & impegerunt eam puluam introitus equorum iuxta palacium. & interfecit eam ibi.
 Lepigit igitur foedus ioiada inter dominum & inter regem & inter populum. ut esset
 populus domini & inter regem & populum. Ingressusque est omnis populus terre templum
 baal. & destruxerunt aras eius. & imagines contriuerunt ualide. nathan quoque
 sacerdotem baal occidit coram altari. Et posuit sacerdos custodias in domo
 domini. tulitque centuriones & cerethi & phelechi legiones & omnem populum terre.
 deduxeruntque regem de domo domini. & uenerunt puluam porte scutariorum in palacium.
 et sedit super thronum regum. letatusque est omnis populus terre. & ciuitas conqueuit.
 Athalia autem occisa est gladio in domo regis; septemque annorum erat ioas cum
 regnare cepisset. Anno septimo huius regnauit ioas. quadraginta annis
 regnauit in hierosolyma. nomen matris eius sebia de bersebee. Fecitque ioas rectum
 coram domino cunctis diebus quibus docuit eum ioiada sacerdos. ueruntam excelsa non

IIII
 xij

abstulit; adhuc populus immolabat & adolebat in excelsis in censum. Dixitq; ioas
ad sacerdotes; omnem pecuniam scōrū que illata fuerit in templum dñi. aptere
untib; que offertur p̄p̄tio anime. iqm̄ sponte & arbitrio cordis sui infer̄ in tēplum
dñi. accipiant illam sacerdotes iuxta ordinem suum & instaurant sarta tecta
dom̄. siquid necessarium uiderint in instauracione. Igitur usq; ad uigesimum
tertium annum regis ioas. non instaurauer̄ sacerdotes sarta tecta templi.
Vocauitq; rex ioas ioiada pontificem & sacerdotes dicens eis; quare sarta tecta
non instaurastis templi. Nolite ergo amplius accipere pecuniam iuxta ordinem
ur̄m. sed ad instauracionem templi reddite eam. Prohibitiq; sunt sacerdotes
ultra accipere pecuniam a populo. & instaurare sarta tecta domus. Et tulit
ioiada pontifex gazophilatium unum. aperuitq; foram̄ de sup̄. & posuit illud
iuxta altare ad dexteram ingredientium domū dñi. mittebantq; in eo sacerdotes
qui custodiebant ostia omne pecuniam que deferrebat̄ ad templū dñi. Cumq;
uiderent nimiam pecuniam eē in gazophilatio. ascendebat scriba regis & pontifex.
effundebantq; & numerabant pecuniam que inueniebāt in domo dñi. & dabant
eam iuxta numerū atq; mensuram in manu eorū qui p̄erant cēntarius dom̄ dñi.
qui impendebant eam in fabros lignorū & in cēntarios huius q̄ operabantur in
domo dñi & sarta tecta faciebant. & huius q̄ cedebant saxa. & ut emerent ligna
et lapides qui excidebant̄. ita ut impleteretur instauracio dom̄ dñi in uniuersis
que indigebant expensa ad muniendā domū. ueruntam̄ non fiebant ex eadem
pecunia hydris templi dñi & fusenule & turibula & tube. Omne uas aureum
et argenteū. de pecunia que inferrebat̄ in templum dñi. Huius enī q̄ faciebant opus
dabat̄ ut instauraretur templū dñi. non fiebat ratio huius hominib; q̄ accipiebant
pecuniam ut distribuere eam artificibus. sed in fide tractabant eā. Pecuniam
uero p̄ delicto & pecuniam p̄ peccatis. non inferrebant in tēplū dñi. q̄a sacerdot̄ erat

VIII.

Tunc ascendit azahel rex syrie. & pugnat̄ contra geth. & cepit eam.
& direxit faciem suam ut ascenderet in hierl̄m. Quamobrem tulit ioas
rex iuda omnia sc̄ificata que consecrauerant iosafat & ioiam & abaziam patres
eius reges iuda. & que ipse obtulerat. & uniuersum argentū qd̄ inueniri potuit

in thesauris templi dñi & in palatio regis. misitq; azaheli regis syrie. & recessit
 ab hierlm. Reliqua autē sermonum ioas & uniuersa que fecit. nonne hec scripta
 sunt in libro uerborū dierum regum iuda. Surrexerūt autē serui eius & iurauerūt
 inter se. percussēruntq; ioas in domo mello in descensu scla. Iozachar namq; filius
 semath & iozabad filius somer serui ei percussērunt eū & mortuus ē. & sepelierunt
 eū cum patrib; suis in ciuitate dauid. regnauitq; amasias filius ei. p̄ eo. Anno
 uigesimo tertio ioas fili abazie regis iude. regnauit ioahaz filius hiey sup isrl
 in samaria decem & septem annis. & fecit malum coram dño secutusq; ē peccata
 hieroboam fili nabath q̄ peccare fecit isrl. & non declinauit ab eis. Iratusq; est
 furor dñi contra isrl. & tradidit eos in manu azahelis regis syrie. & in manu
 benadab fili azahel cunctis diebus. Dep̄catus ē autē ioahaz faciem dñi. &
 audiuit eū dñs. Vidit enim angustus isrl. quia attriuerat eos rex syrie. &
 et dedit dñs isrl saluatorem & liberatus ē de manu regis syrie. habitaueruntq;
 filii isrl in tabernaculis suis sicut heri & nudius tertius. ueruntamē n̄ recesserunt
 a peccatis domi hieroboam q̄ peccare fecit isrl. in ipsi ambulauerūt. Siquidem &
 lucus p̄mansit in samaria. & non sunt derelicti ioahaz de populo nisi quinq; & ginta
 equites. & decem currus. & decem milia peditū. Interfecerat enī eos rex syrie. &
 redegerat quasi puluerem in triturā aree. Reliqua autē sermonum ioahaz
 & uniuersa que fecit. sed & fortitudo ei. nonne hec scripta sunt in libro sermonū
 dierū regum isrl. Dormiuitq; ioahaz cum patrib; suis. & sepelier eū in samaria.
 regnauitq; ioas filius p̄ eo. Anno tricesimo septimo ioas regis iuda. regnauit
 ioas filius ioahaz sup isrl in samaria sedecim annis. & fecit qđ malum ē in conspectu
 dñi. non declinauit ab omib; peccatis hieroboam fili nabath q̄ peccare fecit
 isrl. in ipsi ambulauit. Reliqua autē sermonum ioas & uniuersa que fecit. sed
 et fortitudo ei quomodo pugnauerit contra amasiam regem iuda. nonne
 hec scripta sunt in libro sermonū dierū regum isrl. Et dormiuit ioas cum
 patrib; suis. hieroboam autē sedit sup solum eius. Porro ioas sepultus ē in
 samaria cum regib; isrl. Heliseus autē egrotabat infirmitate qua & mortuus ē.
 descenditq; ad eū ioas rex isrl. & flebat coram eo. dicebatq; pater mi. pater mi.

xiiij.

currus isrl & auriga eius. Et ait illi heliseus; affer arcum & sagittas. Cumq; attulisset ad eum arcum & sagittas; dixit ad regem isrl; pone manū tuam sup arcum. Et cum posuisset ille manū suā sup posuit helises manus suas manib; regis & ait; aperi fenestram orientalem. Cumq; aperuisset dixit heliseus; iace sagittam; & iecit. Et ait heliseus; sagitta salutis dñi; et sagitta salutis contra syriam; pcutiesq; syriam inaphet donec consumas eam. Et ait; tolle sagittas. Qui cum tulisset; rursus dixit ei; pcutte iaculo terram. Et cum pcuttisset tribus uicib; & stetit; iratus ē contra eū uir dñi & ait; si pcuttisses quinqueies aut sexies aut septies; pcuttisses syriam usq; ad cōsumtionē; nunc aut trib; uicib; pcuttisses eam. Mortuus ē ergo heliseus; & sepelierunt eum. Larrunculi quoq; demoab uenerunt in terram in ipso anno. Quidam autem sepelientes hominē uiderunt larrunculos; & piccerunt cadauer in sepulcro helisei. Quod dum tetigit ossa helisei; reuixit homo; & stetit sup pedes suos. Igitur azahel rex syrie affluxit isrl; cunctis dieb; ioahaz. Et miseratus ē dñs eorū; & reuersus ē ad eos ppter pactum suum qd̄ habebat cum abraham isaac & iacob; in uoluit dispdere eos neq; picere penitus usq; in p̄sens tempus. Mortuus est autē azahel rex syrie; & regnauit benadab filius ei; p̄ eo. Sororo ioas filius ioahaz tulit urbes de manu benadab filii azahel; quas tulerat de manu ioahaz patris sui iure p̄li; tribus uicib; pcuttissit eū ioas; & reddidit ciuitates israhel. **A**nno secundo ioas filii ioahaz regis isrl; regnauit amasias filius ioas regis iuda. Viginti quinque annorū erat cum regnare cōepisset; uiginti autē & nouem annis regnauit in hierlīm; nom̄ matris eius ioaden de hierlīm; et fecit rectum coram dñō; ueruntamen non ut dauid pat̄ eius. Iuxta omnia que fecit ioas pater suus fecit; nisi hoc tantū qd̄ excelsa n̄ abstulit. Adhuc enī populus immolabat & adolebat incensum in excelsis. Cumq; obtinuisset regnum; pcuttissit seruos suos q̄ interfecerunt regem patrem suum; filios autē eorū qui occiderant non occidit iuxta qd̄ scriptum ē in libro legis moysi; sicut p̄cepit dñs dicens; non morientur patres p̄ filiis; neq; filii morientur p̄ patribus; sed unusquisq; in peccato suo morietur. Ipse pcuttissit

edom inualle salinarū decem milia. ⁊ apprehendit petram in proelio. uocauitq;
 nomen eius iechel usq; in presentem diem. Tunc misit amasias nuntios ad
 ioas filium ioahaz filii hieui regis isrl̄ dicens; ueni iudeam' nos. Remisitq;
 ioas rex isrl̄ ad amasiam regem iuda dicens; carduus libani misit ad egehr̄
 que ē in libano dicens; da filiam tuam filio meo uxorem. Transieritq; bestie
 salis que sunt in libano. ⁊ conculcauerūt carduum. Percutens inualuit sup
 edom ⁊ subleuauit te cor tuum. contentus esto gloria. ⁊ sede in domo tua.
 Quare puocas malum. ut cadas tu iuda tecum. ⁊ non adqueuit amasias.
 Ascenditq; ioas rex isrl̄ iudeat̄ seipse ⁊ amasias rex iuda in bethsames
 opido iude; percussusq; ē iuda coram isrl̄. ⁊ fugerunt unusquisq; in tabna
 cula sua. Amasiam uero regem iuda filium ioas filii ahazie cepit ioas rex
 isrl̄ in bethsames. ⁊ addux̄ eū in hierlm̄; ⁊ interrupit murū hierlm̄ a porta
 effraim usq; ad portam anguli quadringentis cubitis. tulitq; omne aurum
 et argentū ⁊ unuersa uasa que inuenta sunt in domo dñi ⁊ in thesauris
 regis ⁊ obfides. ⁊ reuersus ē samariam. Reliqua autem uerborum ioas que fec̄
 et fortitudo eius qua pugnauit contra amasiam regem iuda. nonne hec scripta
 sunt in libro sermonū dierum regum isrl̄. Dormiuitq; ioas cum patrib; suis.
 et sepultus ē in samaria cum regibus isrl̄. ⁊ regnauit hieroboam filius eius pro.
 Vixit autem amasias filius ioas rex iuda postq̄m mortuus ē ioas filius ioahaz
 regis isrl̄. uiginti quinq; annis. Reliqua autem sermonum amasie. n̄ne hec scripta
 sunt in libro sermonum dierū regum iuda. Factaq; ē contra eū conuorsio in
 hierlm̄. ⁊ ille fugit in lachis; miseruntq; post eū in lachis ⁊ interfecer̄ eum ibi.
 et asportauerunt in equis; sepultusq; ē hierlm̄ cum patrib; suis in ciuitate dā.
 Tulit autē uniuersus populus iude azariam annos natum sedecim. ⁊ constitues̄
 eū regem p̄ patre ei amasia. Ipse edificauit ahilan. ⁊ restituit eum iude. postq̄m
 dormiuit rex cum patrib; suis. Anno quinto decimo amasie filii ioas regis iuda
 regnauit hieroboam filius ioas regis isrl̄ in samaria quadraginta ⁊ uno anno.
 et fec̄ qd̄ malum ē coram dñō; non recessit ab omib; peccatis hieroboam filii
 nabath qui peccare fecit isrl̄. Ipse restituit terminos isrl̄ ab introitu emath.

IX

X

usq; ad mare solitudinis iuxta sermonem dñi dī isrl̄ quem locutus ē p̄ seruū suū
ionam filium amathi p̄phetam q̄ erat de gēth que ē in opher. Vidit enim dñs
afflictionem isrl̄ amarā nimis ⁊ qd̄ consumpti essent usq; ad clausos carcere
et extremos. non esset qui auxiliaretur isrl̄. nec locutus ē dñs ut deleteret nom̄ isrl̄
de sub celo. sed saluauit eos in manu hieroboam filii ioas. Reliqua autē sermonū
hieroboam ⁊ uniuersa que fecit ⁊ fortitudo eius qua p̄liatus ē. ⁊ quomodo restituit
damascum ⁊ math iude isrl̄. nonne hec scripta sunt in libro sermonū dierū
regum isrl̄. Dormiuitq; hieroboam cum patrib; suis regib; isrl̄. ⁊ regnauit zacharias
filius eius. p̄ eo. **A**nno uigesimo septimo hieroboam regis isrl̄. regnauit azarias
filius amasie regis iude. Sedecim annorū erat cum regnare cepisset. ⁊ quinq;
ginta duob; annis regnauit in hierlm̄. nomen matris eius icelcia de hierlm̄.
fecitq; qd̄ erat placitum coram dño iuxta om̄a que fecit amasias pater eius;
ueruntamen excelsa non ē demolitus. ad huc populus sacrificabat ⁊ adolebat
incensum in excelsis. Percussit autē dñs regem. ⁊ fuit leprosus usq; in diē mortis
sue. ⁊ habitabat in domo libera seorsum. Joathas uero filius regis gubernabat
palatium. ⁊ iudicabat populum terre. Reliqua autē sermonum azarie uniuersa
que fecit. nonne hec scripta sunt in libro uerborū dierum regum iuda. ⁊ dormiuit
azarias cum patrib; suis. sepelieruntq; eū cum minorib; suis in ciuitate dā. ⁊ regnauit
ioatham filius eius. p̄ eo. Anno trigesimo octauo azarie regis iuda. regnauit zacharias
filius hieroboam sup isrl̄ in samaria sex mensibus. ⁊ fecit qd̄ malum ē coram dño sic
fecerant patres eius; non recessit a peccatis hieroboam filii nabath q̄ peccare fec̄ isrl̄.
Coniurauit autē contra eū sellum filius iabes percussitq; eum palam ⁊ interfecit.
regnauitq; p̄ eo. Reliqua autē uerborū zacharie. nonne hec scripta sunt in libro
sermonū dierū regum isrl̄. Ipse ē sermo dñi que locutus ē ad hieu dicens; filii
tui usq; ad quartam generationem sedebunt de te sup thronum isrl̄. factumq; ē ita.
Sellum filius iabes regnauit trigesimo nono anno azarie regis iude. regnauit
autē uno mense in samaria. Et ascendit manahem filius gaddi de thersa uenitq;
in samariam. ⁊ percussit sellum filium iabes in samaria ⁊ interfecit eū. regnauitq; p̄ eo.
Reliqua autē uerborū sellum. ⁊ coniuratio ei p̄ qm̄ tetendit in fidiā. nonne hec

XX

XI.

XII

scripta sunt in libro sermonum dierum regum isrl. Tunc percussit manahem
 thapsam. et omnes qui erant in ea. et terminos eius de thersa. noluerant enim aperire
 ei. et interfecit omnes pregnantes eius et scidit eas. Anno trigesimo nono azarie
 regis iuda. regnauit manahem filius gaddi super isrl. decem annis in samaria.
 fecitque quod erat malum coram domino. non recessit a peccatis hieroboam filii nabath
 qui peccare fecit isrl. Cunctis diebus eius ueniebat phul rex assyriorum in thersa.
 et dabat manahem phul mille talenta argenti. ut esset ei in auxilio et firmaret
 regnum eius. Induxitque manahem argentum super isrl. cunctis potentibus et diuitibus.
 ut daret regi assyriorum quinquaginta siclos argenti per singulos. Reuersusque
 est rex assyriorum. et non est moratus in thersa. Reliqua autem sermonum
 manahem et uniuersa que fecit. nonne hec scripta sunt in libro sermonum
 dierum regum isrl. Et dormiuit manahem cum patribus suis. regnauitque
 phacia filius eius pro eo. Anno quinquagesimo azarie regis iude regnauit
 phacia filius manahem super isrl. in samaria biennio. et fecit quod erat malum
 coram domino. non recessit a peccatis hieroboam filii nabath qui peccare fecit isrl.
 Coniurauit autem aduersum eum phacee filius romelię dux eius et percussit eum
 in samaria in turri domus regis iuxta argob et iuxta arib. et cum eo quinquaginta
 uiros de filiis galaaditarum. et interfecit eum. regnauitque pro eo. Reliqua autem
 sermonum phacia et uniuersa que fecit. nonne hec scripta sunt in libro
 sermonum dierum regum isrl. Anno quinquagesimo secundo azarie
 regis iude regnauit phacee filius romelię super isrl. in samaria uiginti annis.
 et fecit quod malum erat coram domino. non recessit a peccatis hieroboam filii nabath
 qui peccare fecit isrl. **I**n diebus phacee regis isrl. uenit deglath falassar
 rex assyrie. et cepit aion et abel domum maacha. et anoe. et cedef. et asor. et galaad.
 et galileam uniuersam et terram nepthalim. et transfudit eos in assyrios. Con
 iurauit autem et tetendit insidias osee filius ela contra phacee filium romelię
 et percussit eum et interfecit. regnauitque pro eo. uigesimo anno ioathan filii ozie.
 Reliqua autem sermonum phacee et uniuersa que fecit. nonne hec scripta sunt
 in libro sermonum dierum regum isrl. Anno secundo phacee filii romelię

regis isrl. regnauit ioatham filius ozie regis iuda. Viginti quinq. annorum
erat cum regnare cepisset. sedecim annis regnauit in hier. tm. nom. matris
eius hierusa filia sadoch. fecitq. qd. erat placitum coram dno. iuxta omnia
que fecerat ozias pater suus operatus e. ueruntamen excelsa non abstulit.
adhuc populus immolabat ⁊ adolebat incensum in excelsis. Ipse edificauit
portam domus dni sublimissimam. Reliqua aut. sermonum ioatham ⁊ uniuersa
que fecit. nonne hec scripta sunt in libro uerbor. dierv. regum iuda. In dieb.
illis cepit dns. mutare in iudam rasin regem syrie. ⁊ phacee filium romeli. e.
Et dormiuit ioatham cum patrib. suis. sepultusq. e. cum eis in ciuitate dauid
patris sui. regnauit achaz filius ei. p. eo. Anno septimo decimo phacee filii
romeli. regnauit achaz filius ioatham regis iuda. Viginti annor. erat achaz
cum regnare cepisset. ⁊ sedecim annis regnauit in hier. tm. Non fecit qd. erat
placitum in conspectu dni. sicut dauid pater eius. sed ambulauit in uia
regum isrl. in sup. ⁊ filium suum sacrificauit. transferens pignem. secundum
idola gentium que dissipauit dns. coram filiis isrl. Immolabat quoq. uetulus
et adolebat incensum in excelsis. et in collibus. ⁊ sub omni ligno frondoso.
Tunc ascendit rasin rex syrie ⁊ phacee filius romeli. rex isrl. in hierusalem
ad pre. eluandum. Cumq. obsiderent achaz. non ualuer. superare e. In tempore
illo restituit rasin rex syrie. hailam syrie. ⁊ eiecit iudeos de haila. et adumei
et syri uenerunt in hailam. ⁊ habitauerunt ibi usq. in diem hanc. Misit autem
achaz nuntios ad theglath fallasar regem assyrior. dicens. seruus tuus ⁊
filius tuus ego sum. Ascende ⁊ saluum me fac de manu regis syrie. et de manu
regis isrl. qui consurrexerunt aduersum me. Et cum collegisset argentum
⁊ aur. qd. inueniri potuit in domo dni et in thesauris regis. misit regi
assyrior. munera. qui et adqueuit uoluntati eius. Ascendit eni. rex assyrior.
in damascum ⁊ uastauit eam. ⁊ transtulit habitatores ei. cyrenen. rasin aut.
in fecit. Frexitq. rex achaz in occursum theglath fallasar regi assyrior.
in damascum. Cumq. uidisset altare damasci. misit rex achaz ad uriam
sacerdotem exemplar eius et similitudinē iuxta omē opus ei. exstruxitque

urias sacerdos altare. Juxta omnia que p̄ceperat rex achaz declamaseo. ita fecit
urias sacerdos. donec ueniret achaz de damasco. Cumq; uenisset rex declamaseo.
uidit altare et ueneratus ē illud. ascenditq; et immolauit holocausta sacrificiū
suum. & libauit libamina. et effudit sanguinem pacificorū que obtulerat sup
altare. Porro altare greum qd̄ erat coram dño transtulit de facie templi.
& de loco altaris. et de loco templi dñi. posuitq; illud ex latere altaris ad
aquilonem. Precepit quoq; rex achaz ur̄e sacerdoti dicens; sup altare maius
offer holocaustum matutinū & sacrificium uesp̄tinum. et holocaustū regis
& sacrificium ei. et holocaustum uniuersi populi terre & sacrificia eorum.
& libamina eorum. & omnē sanguinem holocausti. & uniuersum sanguinē
uictime sup illud effundes. altare uero greum erit paratum ad uoluntatem
meam. Fecit igitur urias sacerdos. iuxta omnia que p̄ceperat rex achaz.
Tulit autē rex achaz celatas bases et luterem qui erat desup. et mare deposuit
de bobus eneis qui sustentabant illud. & posuit sup pauimentum stratum
lapide. Musae quoq; sabbati quod edificauerat in templo & ingressū regis
exterius. conuertit in templum dñi p̄p̄t̄ regē assyriorū. Reliqua autem
uerborū achaz que fecit. nonne hęc scripta sunt in libro sermonū dierum
regum iuda. Dormiuitq; achaz cum patrib; suis. & sepultus est cum eis
in ciuitate dauid. et regnauit ezechias filius ei. p̄ eo. Anno duodecimo
achaz regis iuda regnauit osēe filius hela in samaria sup isrl̄ nouem annis.
fecitq; malum coram dño. sed non sicut reges isrl̄ qui ante eum fuerant.
Contra hunc ascendit salmanassar rex assyriorum. & factus ē ei osēe
seruus. reddebatq; illi tributa. Cumq; deprehendisset rex assyriorū osēe
qd̄ rebellare nitens. misisset nuntios ad suā regem egypti ne p̄staret
tributa regis assyriorū sicut singulis annis solitus erat. obsedit eum. &
uinctū misit in carcerem. puagatusq; ē omnē terram. & ascendens samariā.
obsedit eā tribus annis. Anno autē nono osēe. coepit rex assyriorum
samariam. et transtulit isrl̄ in assyrios. posuitq; eos in ala et in abor iuxta
fluuium gozam in ciuitatib; mediorū. factum ē enim cū peccassent filii isrl̄

xvii. xvij.

dnō dō suo qui eduxerat eos de terra egypti de manu pharaonis regis
egypti. et coluerunt deos alienos & ambulauerunt iuxta ritum gentium
quas consumpserat dn̄s in conspectu filiorū isrl̄ & regum isrl̄ qui similiter
fecerant; et ^{et non coluerunt} operuerunt filii isrl̄ uerbis non rectis dn̄m dn̄m suum. & edificauerunt
sibi excelsa in cunctis urbibus suis. acurre custodum usque ad ciuitatē munitā,
feceruntque sibi statuas et lucos in omni colle sublimi. & subter omne lignum
nemorosum. & adolebant ibi incensum super aras in morem gentium quas
transulerat dn̄s a facie eorū. feceruntque pessima irritantes dn̄m. &
coluerunt immundicias de quibus p̄cepit dn̄s eis ne facerent uerbum hoc. Et testi-
ficatus ē dn̄s in isrl̄ et in iuda p̄ manum omnium p̄phetarū & uidentium dicens;
reuertimini a uis uis pessimis. & custodite p̄cepta mea & ceremonias iuxta
omnē legem quā p̄cepi patribus uis uis. et sicut nisi ad uos in manibus seruatorū
meorū p̄phetarum. Qui non audierunt sed indurauerunt ceruicem suā iuxta
ceruicem patrum suorū. qui noluerunt obedire dn̄o dō suo; & abiecerunt
legitima ei et pactum quod pepigit cum patribus eorū. & testificationes quibus
contestatus ē eos. secuti que sunt uanitates. & uane egerunt. & secuti sunt gentes
que erant percutum eorū super quibus p̄ceperat dn̄s eis ut non facerent sicut
et ille faciebant. & dereliquerunt omnia p̄cepta dn̄i dī sui. feceruntque sibi con-
flatiles duos uitulos & lucos. & adorauerunt uniuersam militiam celi. seruieruntque
baal & consecrabant ei filios suos & filias suas pignem. & diuinationibus
inseruiebant et auguriis. & tradiderunt se ut facerent malum coram dn̄o
et irritaret eum. Iratusque ē dn̄s uehementer israheli. & abstulit eos de conspectu
suo. et non remansit nisi tribus iuda tantummodo. Sed nec ipse iuda custodit
mandata dn̄i dī sui. ueruntamē ambulauit in erroribus isrl̄ quos operatus fuerat.
Proiecitque dn̄s omne semē isrl̄ & afflixit eos. & tradidit in manu diripientium
donec p̄iceret eos a facie sua. Ex eo iam tempore quo scissus ē isrl̄ a domo dā.
& constituerunt sibi regem hieroboam filium nabath. separauit enim hieroboam
isrl̄ a dn̄o. & peccare eos fecit peccatum magnum. & ambulauerunt filii isrl̄ in
uniuersis peccatis hieroboam que fecerat; non recesserunt ab eis usquequo

auferret dñs isrl̄ a facie sua sicut locutus fuerat in manu omniū seruatorū suorū
 prophetarū. translatusq; ē isrl̄ de terra sua in assyrios usq; in diem hanc. Adduxit
 autē rex assyriorū de babilone & de chutha. & de hamath. & de math. & de sephar-
 uam. & collocavit eos in ciuitatib; samarie p̄ filios isrl̄ qui possederunt samariā.
 & habitauerunt in urbibus eius. Cumq; ibi habitare coepissent non timebant dñm.
 & inmisit eis dñs leones qui interficiebant eos. Nuntiatumq; ē regi assyriorū
 & dictum. gentes quas transfulisti & habitare fecisti in ciuitatibus samarie.
 ignorant legitima dī terre. & inmisit in eis dñs leones. & ecce interficiunt eos
 eoq; ignorent ritum dī terre. Precepit autē rex assyriorū dicens; ducite
 illuc unum de sacerdotib; quos inde captiuos adduxistis. & uadat & habitet
 cum eis. & doceat eos legitima dī terre. Igitur cum uenisset unus
 de sacerdotib; his qui captiu ducti fuerant de samaria. habitauit in bethel
 & docebat eos quomodo colerent dñm. Et unaqueq; gens fabricata ē dñm suū.
 posueruntq; eos infans excelsis que fecerant samarie. gens & gens in urbibus
 suis in quib; habitabant. Viri enī babiloni fecerunt socoth benoth. uiri autē
 chutheni fecerunt nergel. & uiri de math fecerunt asina. portio euei fecerunt
 nebiar & tharthac; hu autē qui erant de sepharuam comburebant filios suos
 igni adramelech & anamelech diis sepharuam. & nihilominus colebant dñm.
 fecerunt autē sibi denobilissimis sacerdotes excelsorū. & ponebant eos infans
 sub limbus; & cum dñm colerent. diis quoq; suis seruiebant iuxta cōsuetudinē
 gentium de quib; translati fuerant samariam. usq; in p̄sentem diem morem
 secuntur antiquum. Non timeant dñm neq; custodiunt ceremonias ei⁹ iudicia
 et legem & mandatum qd̄ p̄ceperat dñs filius iacob quem cognominauit isrl̄.
 et p̄cussit eum cum eis pactum & mandauerit eis dicens; nolite timere deos
 alienos & non adoretis eos neq; colatis & non immoletis eis. sed dñm dñm ur̄m
 qui eduxit uos de terra egypti in fortitudine magna & in brachio extenso
 ipsum timeat & illum adoret & ipsi immolent. Cerimonias quoq; & iudicia
 et legem & mandatum qd̄ scripsit uob; custodite. ut faciatis cunctis diebus.
 et non timeatis deos alienos. Et pactum qd̄ p̄cussit uobiscum nolite obliuisci!

IIIIX

nec colatis deos alienos: sed dñm dñm ur̄m timete. & ipse eruet uos de manu
 omnium inimicorum ur̄or̄. Illi uero non audierunt: sed iuxta consuetudinem
 suam pristinam p̄petrabant. Fuerunt igitur gentes iste timentes quidem dñm:
 sed nihilominus & idolis suis seruientes. Nam & filii eorum & nepotes: sicut
 fecerunt parentes sui: ita faciunt usq; imp̄sentem diem. **A**nno tertio osee filii
 hela regis isrl̄: regnauit ezechias filius achaz regis iuda. Viginti quinque annos
 erat cum regnare coepisset: & uiginti nouem annis regnauit in hierlm̄, non
 matris ei' abi filia zacharie; fecitq; qd erat bonum coram dño: iuxta om̄a que
 fecerat dauid pater eius. Ipse dissipauit excelsa: & contriuit statuas: & succidit
 lucos: confregitq; serpentem areum quem fecerat moy'ses: siquidem usq; ad
 illud tempus filii isrl̄ adolebant ei incensum: uocauitq; eum noesthan: in dño
 dō isrl̄ sperauit. Itaq; post eum non fuit similis ei decunctis regibus iuda: sed
 neq; in his qui ante eum fuerunt: & adhesit dño & non recessit auestigis eius;
 fecitq; mandata ei' que p̄ceperat dñs moy'si: unde & erat dñs cum eo: inunctis
 adque p̄cedebat sapienter se agebat. Rebellaui quoq; contra regem assyriorū
 et non seruuui ei. Ipse percussit phylisteos usq; gazam: & omnes terminos eorum
 atque custodum usq; ad ciuitatem mutauit. Anno quarto regis ezechie qui
 erat annus septimus osee filii hela regis isrl̄: ascendit salmanassar rex assyriorū
 samariam: & oppugnaui eam & coepit. Nam post annos tres anno sexto ezechie:
 id est nono anno osee regis isrl̄: capta est samaria: & transtulit rex assyriorum
 isrl̄ in assyrios: collocauitq; eos in hala & in habor. Fluuuium gozamm: ciuitatibus
 mediorum: quia non audierunt uocem dñi dī sui: sed p̄tergressi sunt pactum ei'.
 Omnia que p̄ceperat moy'ses seruus dñi: non audier̄ neq; fecerunt. Anno quarto
 decimo regis ezechie: ascendit sennacherib rex assyriorum ad uniuersas ciuitates
 iuda munitas & coepit eas. Tunc misit ezechias rex iuda nuntios ad regē assyriote
 lachis dicens: peccauit eccele ame: & omne qd imposueris mihi serui. Indixit
 itaq; rex assyriorum ezechie regi iude trecenta talenta argenti: & triginta
 talenta auri: deditq; ezechias omne argentum qd reatum fuerat in domo
 dñi: & in thesauris regis. In tempore illo confregit ezechias ualuas templi dñi:

& laminas auri quas ipse affixerat. & dedit eas regi assyriorum. Misit autē
 rex assyriorū thartan & rapsaris & rapsacen delachis. ad ezechiam regem
 cum manu ualida hierlm. Qui cum ascendissent. uenerunt in hierlm. in steter
 iuxta aquę ductum piscine superioris que ē in uia agri fallonis. uocaueruntq;
 regem. Egressus ē autem ad eos eliachim filius helchie ppositus domus. & somnas
 scriba. & ioahē filius asaph a commentariis. Dixitq; rapsaces; loquimini ezechiae.
 Hęc dicit rex magnus. rex assyriorū; que ē ista fiducia qua niteris. forsitan
 misisti consilium ut pparares te ad proclium. In quo confidis. ut audeas rebellare.
 An speras in baculo harundineo atq; contracto egypto. Sup quem suncubuerit
 homo. comminutus ingreditur manum eius & pforabit eam. sic ē pharaon rex egypti
 omnib; q̄ confidunt in eum. Quod si dixeritis mihi. in dño dō nrō habem; fiduciam.
 nonne iste ē cuius abstulit ezechias excelsa & altaria. et pcepit uide & hierusalē dice;.
 ante altare hoc adorabitis in hierlm. Nunc igitur transite ad dominum meum
 regem assyriorum. & dabo uobis duo milia equorū. & uidete an habere ualeatis
 ascensores eorum. Et quomodo potestis resistere ante unum satrapam deseruis
 domini mei minimis. An fiducia habetis in egypto ppter currus & equites.
 Nunq̄d sine uoluntate dñi ascendi ad locum istum ut demoliret eū. Dñs dixit
 mihi. ascende ad terram hanc & demolire eam. Dixerunt autē eliachim filius helchie
 & somna & ioahē rapsacy. precamur ut loquaris nob; seruis tuis syriace. siquidem
 intelligimus hanc linguam. & non loquaris nobis iudaice. audiente populo qui ē
 sup murū. Responditq; eis rapsaces dicens; nunq̄d ad dominum tuum et ad te misit
 me dominus meus ut loquerer sermones hos. et non ad uros q̄ sedent sup murū
 ut comedant stercorea sua & bibant urinam suam uobiseum. Stetit itaq; rapsaces
 & clamauit uoce magna iudaice & ait. Audite uerba regis magni. regis assyriorū.
 Hęc dicit rex; non uos seducat ezechias. Non enim poterit eruere uos de manu mea.
 neq; fiduciam uob; tribuat sup dñm dicens; eruens liberabit uos dñs. & intradetur
 ciuitas hęc in manu regis assyriorum. Nolite audire ezechiam. Hęc enim dicit rex
 assyriorū; facite mecum qd uob; ē utile. & egredimini ad me. & comedet unq;sq;
 de uinea sua & deficiet sua. & bibetis aquas de cisternis ur̄is. donec ueniam &

transferam uos in terram que similis terre uestrę e. in terram fructiferam & fertilem
uini. terram panis & uinearum. terram oliuarum & olei ac mellis. & uiuetis &
non moriemini. Nolite audire ezechiam qui uos decipit dicens. dominus liberabit uos.
Nunquid liberauerit du gentium terram suam de manu regis assyriorum. Vbi est
deus emath & arphat. Vbi est deus sepharuaumana & aua. Nunquid liberauerit
samaritam de manu mea. quoniam illi sunt innumeris diis terrarum que eruerit
regionem suam de manu mea. ut possit eruere dominus hierusalem de manu mea.
Tacuit itaque populus. & non respondit ei quicquam. Si quidem preceptum regis
acceperunt. ut non responderent ei. Venitque etiachim filius helchis prepositus
domus & somnias scriba et ioabe filius asaph a commentariis ad ezechiam suffis
uestibus. & nuntiauerit ei uerba iasaces. Que cum audisset rex ezechias. se dit
uestimenta sua & optus e sacco. ingressusque est domum domini. & misit etiachim
prepositum domus & somniam scribam. & senes de sacerdotibus operatos saccis ad
isaiam prophetam filium amos. qui dixerunt. hec dicit ezechias. dies tribulationis
& in **A** crepationis et blasphemie dies iste. Venerunt filiusque ad partum. &
uir non habet parturientis. si forte dominus deus tuus audiat uniuersa uerba iasaces.
quem misit rex assyriorum dominus suus ut exprimeret dominum uiuentem & argueret
uerbis que audiuit dominus deus tuus. & fac orationem preliquis que repte sunt.
Venerunt ergo serui regis ezechie ad isaiam. Dixitque eis isaias. hec dicitis domino
uostro. Hec dicit dominus. nolite timere a facie sermonum quos audistis quibus blasphemauerit
pueri regis assyriorum me. Ecce ego inmittam ei spiritum & audiet nuntium. treuerit
in terram suam. & deiciam eum gladio in terra sua. Reuersus e igitur iasaces. &
inuenit regem assyriorum expugnantem lobnam. audierat enim quod recessisset
de lachis. Cumque audisset de tharacha rege ethiopię ducentes. ecce egressus e ut pugnet
aduersum te. & uret contra eum. misit nuntios ad ezechiam dicens. hec dicit
ezechie regi iude. non te seducat deus tuus in quo habes fiduciam. neque dicas. non
tradetur hierusalem in manu regis assyriorum. Tu enim ipse audisti que fecerunt reges
assyriorum uniuersis terris. quomodo uastauerunt eas. Num ergo solus poteris
liberari. Nunquid liberauerit du gentium singulos quos uastauerit patres mei gozan

uidelicet & aran et resph. & filios eden qui erant in helassar. Vbi est rex emath
 & rex arphat et rex ciuitatis sepharuaim ana & aua. Itaq; cum accepisset ezechias
 litteras de manu nuntiorum & legisset eas. ascendit in domum dñi et expandit
 eas coram dño. & orauit in conspectu eius dicens; dñe dñs isrl q̄ sedes sup cherubim.
 tu es dñs solus regum omnium terre. tu fecisti celum & terram. inclina aure tuā
 & audi. aperi dñe oculos tuos & uide et audi omnia uerba sennacherib q̄ misit
 ut expraret nob dñm uiuentem. Vere dñe dissipauerunt reges assyriorū gentes
 & terras omnium. & miser deos eorū in ignem. Non enī erant dii. sed opera
 manuum hominū. & ligna et lapide. & perdidit eos. Nunc igitur dñe dñs nr̄
 saluos nos fac de manu eorū. ut sciant om̄a regna terre. quia tu es dñs dñs solus.
 Misit itaq; isuas filius amos ad ezechiam dicens; hec dicit dñs dñs isrl; que deprecatus
 es me sup sennacherib rege assyriorū. audiui. Iste ē sermo quem locutus ē dñs deo;
 spreuit te & subsannauit te uirgo filia syon. post tergum tuum caput mouet filia
 hierlm. Cui exprasti. & quem blasphemasti. contra quem exaltasti uocem tuam.
 & eleuasti in excelsum oculos tuos. contra sem̄ isrl. Ex manu seruatorū tuorum
 exprasti dño et dixisti; in multitudine curruum meorū ascendi excelsa montū.
 in summitate libani et succidi sublimes cedros eius. electas abietes ei. ingressus
 sum usq; ad terminos eius. & saltum carmeli ei ego succidi. et bibi aquas alienas.
 & siccaui uestigis pedum meorū om̄s aquas clausas. Nunquid non audisti qd̄ ab initio
 fecerim. Ex diebus antiquis plasmani illud et nunc adduxi. eruntq; in ruinam
 collium pugnantū ciuitates munitę. & q̄ sedent in eis humiles manu. contremuer
 & confusi sunt. Facti sunt quasi fenum agri et uirens herba tectorū. que arefacta
 est anteqm̄ ueniret ad maturitatem. Habitaaculum tuum & egressum. & introitum
 tuum & uiam tuā ego p̄seui. & furorem tuum contra me; insanisti in me. & supbia
 tua ascendit in aures meas. Ponam itaq; circulum in narib; tuis. & chamū in labiis
 tuis. & reducam te in uiam p̄uenisti. Tibi autē ezechia hoc erit signum; comede
 hoc anno qd̄ reppereris. in secundo autē anno que sponte nascunt; porro in anno
 tertio seminate & metite. plantate uineas & comedite fructū earum. & qd̄cunq;
 reliquum fuerit de domo iuda. mittet radicem deorsum & faciet fructū sursum.

De hierim quippe egredientur reliquie. & qd saluetur de monte syon, zelus dñi
exercituum faciet hoc. Quam obrem hec dicit dñs de rege assyriorum; n̄ ingrediet
urbem hanc nec mittet in eam sagittam. nec occupabit eam elypeus. nec circumdabit
eam munitio. Per uiam qua uenit reuertetur. & ciuitatem hanc non ingrediet dñs.
pregamq urbem hanc. & saluabo eam. pp̄t me & pp̄t dauid seruum meū. Factum
est igitur in nocte illa. uenit angl̄s dñi & percussit castra assyriorum centū octuaginta
quinq milia. Cumq diluculo surrexisset. uidit omnia corpora mortuorū. irrediens
abuit. & reuersus ē sennacherib rex assyriorū. & mansit in inuie. Cumq adorare
intemplo neserach deum suum. adramelech & sarasar filii eius percusserunt eū gladio.
fugeruntq in terram armemorū. & regnauit eseraddon filius eius pro eo.
In diebus illis egrotauit ezechias usq ad mortem. & uenit ad eū isaias filius amos
pphetes dixitq ei; hec dicit dñs dñs; p̄cipe domui tue. morieris enī & non uiues.
Qui conuertit faciem suam ad parietem. & orauit dñm dicens; obsecro dñe
memento quomodo ambulauerim coram te in ueritate & in corde p̄fecto. & qd
placitum ē coram te fecerim. Fleuit itaq ezechias fletu magno; & anteqm egredere
isaias mediam partem atrii. factus ē sermo dñi ad eum dicens; reuerte tere. idcirco ezechie
duci populi mei; hec dicit dñs dñs dauid patris tui; audiui orationem tuā. uidi lacrimā
tuā. & ecce sanauit te. Die tertio ascendes templum dñi. & addam dieb. tuis quidecī
annos. sed et de manu regis assyriorū liberabo te & ciuitatem hanc. & pregam urbem
istam pp̄t me. & pp̄t dauid seruum meū. Dixitq isaias. afferre massam ficorum.
Quam cum attulissent et posuissent sup ulcus eius. curatū est. Dixit aut ezechias
ad isaiam; qd erit signum quia dñs me sanabit. & quia ascensurus si in die tertio
templum dñi. Cui ait isaias; hoc erit signum ad n̄o qd facturus sit dñs sermonem
quē locutus ē; uis ut ascendat umbra decem lineis. an ut reuertatur totidē gradibus.
Et ait ezechias; facile ē umbram crescere decem lineis. nec hoc uolo ut fiat. sed ut
reuertatur retrorsum decem gradibus. Inuocauit itaq isaias ppheta dñm. &
recluxit umbram p lineas quib. iam descenderat in horologio achaz retrorsum
decem gradibus. In tempore illo. misit merodach baladan filius baladan rex
babyloniū litteras & munera ad ezechiam. Audierat enim qd egrotasset ezechias

redualuisset. Etatus est autem in aduentu eorum ezechias. & ostendit eis domū aromatū
 et aurum & argentum & pigmenta uaria. unguenta quoq; & domum uasorū suorū.
 et omnia que habere poterat in thesauris suis; non fuit qđ non monstraret eis ezechias
 in domo sua & in omni potestate sua. Venit autē isaias ppheta ad regem ezechiam.
 dixitq; ei; qđ dixerunt uiri isti; aut unde uenerūt ad te. Cui ait ezechias; de terra
 longinqua uenerūt ad me de babilone. At ille respondit; quid uiderūt in domo tua.
 At ezechias; omnia quecunq; sunt in domo mea uiderūt. Nihil ē qđ nō monstrauerūt
 eis in thesauris meis. Dixit itaq; isaias ezechie; audi sermonem dñi. Ecce dies ueniunt
 et auferentur omnia que sunt in domo tua. & que condiderunt patres tui usque
 in diem hanc in babilone; non remanebit quicquid. ait dñs. Sed & de filiis tuis qui
 egredientē ex te quos generabis tollentur. et erunt eunuchi in palatio regis babilonis.
 Dixit ezechias ad isaiam; bonus sermo dñi quem locutus ē. sit pax & ueritas in dieb;
 meis. Reliqua autē sermonum ezechie; & omnis fortitudo ei; & quomodo fecerit
 piscinam & aqueductū. & intro duxerit aquas in ciuitatem. nonne hec scripta sunt
 in libro sermonū dierū regum iuda. Dormiuitq; ezechias cum patrib; suis. & regnauit
 manasses filius ei; p̄ eo. Duodecim annorū erat manasses cum regnare coepisset. &
 quinquaginta quinq; annis regnauit in hierlīm; nomē matris ei; aphsiba. fecitque
 malum in conspectu dñi iuxta idola gentium que deleuit dñs a facie filiorū isrl̄.
 Conuersusq; ē & edificauit excelsa que dissipauerat ezechias pater eius. & erexit
 aras baal. & fecit lucos sicut fecerat abah rex isrl̄. & adorauit omnem militiā celi
 et coluit eam. extruxitq; aras in domo dñi de qua dixit dñs; in hierlīm ponam nomē
 meū; & extruxit altaria uniuersę militię celi in duob; atris templi dñi. transtulit
 filium suū pignem. & hariolatus ē. et obseruauit auguria. & fecit phytonef. &
 hariuspices. multiplicauit ut faceret malum coram dño & irritaret eū. Iosuit quoq;
 idolum luci quem fecerat in templo dñi. sup quo locutus ē dñs ad dauid iad salimone
 filium ei; in templo hoc & in hierlīm quā elegi decunetis tribubus isrl̄ ponā nomē meū
 in sempiternū. & ultra non faciam cōmoueri pedem isrl̄ de terra qm̄ dedi patrib; corū.
 sic tamē si custodierint opere omā que p̄cepi eis. & uniuersam legem qm̄ mandauit
 eis seruus meus moyses. Illi uero non audierūt. sed seducti sunt a manasse ut facerent

XXI XXX

VX

malum sup gentes quas contriuit dñs a facie filiorū isrl. Locutusq; ē dñs immu
feruorū suorū pphetarū dicens; quia fecit manasses rex iuda abhominaciones
istas pessimas sup omā que fecerunt amortei ante eum. & peccare fecit etiā
iudam inmundiciis suis. ppter ea hęc dicit dñs dñs isrl; ecce ego inducam mala
sup hierlm & iudam. ut quicunq; audierit tinnant ambe aures ei. & extendā
sup hierlm funiculum samarie & pondus domi ahab. & delebo hierlm sic deleri
solent tabule; delens uertum & ducam crebrius stilum sup faciem eius. Demitā
uero reliquias hereditatis mee. & tradam eas in manu inimicorū ei. erūq; inuastitate
& in rapina cunctis aduersariis suis eoqd fecerint malum coram me. & perseuerauerint
irritantes me ex die qua egressi sunt patres eorū ex egypto usq; ad diem hanc.
insup & sanguinem innoxium fudit manasses multum nimis. donec impleret
hierlm usq; ad os absq; peccatis suis quib; peccare fecit iudā. ut faceret malū
coram dño. Reliquia autē sermonū manasse & uniuersa que fecit. & peccatum ei
qd peccauit. nonne hęc scripta sunt in libro sermonū dierū regum iudā.
Dormiuitq; manasses cum patrib; suis. & sepultus ē in horto domus sue in horto
azam. & regnauit amon filius eius p eo. Viginti & duob; annorū erat amon cum
regnare coepisset. duob; annis regnauit in hierlm. nom̄ matris ei mesallemech
filia aruf deiethaba. fecitq; malum in conspectu dñi sicut fecerat manasses pat̄ eius.
& ambulauit in omī uia p qm̄ ambulauerat pater ei. seruauitq; immundiciis
quib; seruierat pater suus & adorauit eas. & dereliquit dñm dñm patrum suorū.
& non ambulauit in uiam dñi. Tecenderuntq; ei insidias serui sui. & interfecerunt
regem in domo sua. Fecit autē populus terre om̄s q̄ conuenerant contra regem
amon. & constituer̄ sibi regem iosiam filium ei p eo. Reliquia autē sermonū amon
que fecit. nonne hęc scripta sunt in libro sermonū dierum regum iudā.
Sepelieruntq; eum in sepulcro suo in horto azam. & regnauit iosias filius ei p eo.
Octo annorū erat iosias cum regnare coepisset. & triginta uno anno regnauit
in hierlm. nom̄ matris ei icida filia phadua debesechar. fecitq; qd placitum
erat coram dño. & ambulauit p omnes uias dauid patris sui. n̄ declinauit
ad dexteram siue ad sinistram. **A**nno autem octauo decimo regis iosias

misit rex saphan filium asia filium esullam scribam templi dñi dicens ei; uade
 ad helchiam sacerdotem magnum ut confletur pecunia que illata ē in templū dñi
 qm̄ collegerunt ianitores apopulo; deturq; fabris pp̄ [REDACTED] positos dom̄ dñi
 qui & distribuant eā his qui operant̄ in templo dñi ad in [REDACTED] stauranda
 sarta tecta templi. tignarius uidelicet & cementarius; & his qui interrupta cōponunt;
 & ut emanent ligna & lapides de lapidecinis ad instaurandum templum dñi;
 ueruntamen non supputet̄ eis argentum qd̄ accipiunt; sed in potestate habeant
 & infide. Dixit aut̄ helchias pontifex ad saphan scribam; librum legis repperi
 in domo dñi. Deditq; helchias uolumen saphan; qui et legit illud. Venit quoq;
 saphan scriba ad regem; & renuntiavit ei qd̄ p̄ceperat & ait; conflauer̄ seruitui
 pecuniam que repta ē in domo dñi; & dederunt ut distribueret̄ fabris ap̄fectis
 operum templi dñi. Narrauitq; saphan scriba regi dicens; librum dedit m̄ helchias
 sacerdos. Quem cum legisset saphan coram rege; & audisset rex uerba libri legis
 dñi; scidit uestimenta sua & p̄cepit helchie sacerdoti; & haiham filio saphan; &
 achobor filio micha; & saphan scribe; & asig seruo regis dicens; ite consulite dñm
 sup me & sup populo meo; & sup om̄i iuda de uerbis uoluminis istius qd̄ inuentū ē.
 Magna enim ira dñi succensa ē contra nos; quia non audier̄ patres nr̄i uerba libri
 huius ut facerent om̄e qd̄ scriptum ē nob̄. Ierunt itaq; helchias sacerdos & haihā
 & achobor; & saphan; & asia ad oldam ppheten uxorem sellum filii thecuz filii
 araf custodis uestium que habitabat in hier̄lm̄ secunda; locutiq; sunt ad eā. Et illa
 respondit eis; hęc dicit dñs d̄s isrl̄; dicit uiro qui misit uos ad me; hęc dicit dñs;
 ecce ego adducam mala sup locum hunc & sup habitatores eius om̄a uerba legis
 que legit rex iuda quia dereliquer̄ me & sacrificauer̄ diis alienis irritantes me
 incunctis operib; manuum suarū; & succendet̄ indignatio mea in loco hoc; & n̄
 extinguetur. Regi aut̄ iuda qui misit uos ut consuleretis dñm; sic dicetis; hęc
 dicit dñs d̄s isrl̄; p̄ eo qd̄ audisti uerba uoluminis; et p̄territum ē cor tuum; &
 humiliatus es coram dño auditis sermonib; contra locum istū & habitatores eius;
 qd̄ uidelicet fierent in stuporem & in m̄ledictū; et scidisti uestim̄ta tua isfleuisti
 corā me; & ego audiui ait dñs. Idcirco colligam te ad patres tuos; & colligeris

xxiiij. XXIIII
ad sepulcrum tuum in pace. ut non uideant oculi tui omnia mala que intro
ducturus sum sup locum istum. Et renuntiauerunt regi qd dixerat. qui misit. &
congregati sunt ad eum omnes senes iuda & hierlm. Ascenditq;
rex templū dñi & omnes uiri iuda uniuersiq; qui habitabant in hierlm
cum eo. sacerdotes & pphete. & omnis populus a paruulo usq; ad magnum.
legitq; cunctis audientib; omnia uerba libri foederis qui inuentus ē in domo
dñi. Stetitq; rex sup gradum & percussit foedus coram dño. ut ambularent
post dñm & custodirent pcepta eius & testimonia et ceremonias in omni
corde & in tota anima. & suscitarent uerba foederis huius que scripta
erant in libro illo; adque uentq; populus pacto. Et pcepit rex helchie pontifici
et sacerdotib; secundi ordinis & ianitoribus. ut picerent de templo dñi omnia
uasa que facta fuerant baal & in lico. & uniuerse militie celi. & combussit
ea foris hierlm in conualle cedron. & tulit puluerem eorū in bethel; &
deleuit haruspices quos posuerant reges iuda ad sacrificandū in excelsis
p ciuitates iuda & in circuitu hierlm. & eos q; adolebant incensum baal.
& soli & lune & duodecim signis & omni militie celi. & efferrī fecit lucum
de domo dñi foras hierusalem in conualle cedron. & combussit eum ibi
& redegit in puluerem. & piciit sup sepulcra uulgi. Destruxit quoque
ediculas effeminatorū que erant in domo dñi. p quib; mulieres texebant
quasi domunculas luci. Congregauitq; omnes sacerdotes de ciuitatib; iuda.
& contaminauit excelsa ubi sacrificabant sacerdotes de gabaa usq; bethsabce.
& destruxit aras portarū in introitu ostii ioseph pncipis ciuitatis qd erat
ad sinistram porte ciuitatis. ueruntamē non ascendebant sacerdotes excelsorū
ad altare dñi in hierlm. sed tantū comedebant azima in medio fratru suorū.
Contaminauit quoq; thofeth qd ē in conualle filii ennon. ut nemo cōterat
filium suum aut filiam p ignem moloch. Abstulit quoq; equos quos dederant
reges iude soli. in introitu templi dñi iuxta cedron nathan melech
eunuchi qui erat in farurim. Currus autē solis combussit igni. Altaria quoq;
que erant sup tecta cenaculi ahaz que fecerant reges iuda. & altaria que

fecerat manasses induob' atris templi dñi destruxit rex. & cucurrit inde & dispersit cinerem eorū in torrentē cedron. Excelsa quoq; que erant in hierusalem ad dexteram partem montis offensionis que edificauerat salimon rex isrl. & astaroth idolum sidoniorū. & chamos offensionu moab. & melchom abhominaciones filiorū ammon polluit rex. & contriuit statuas & succidit lucos. repleuitq; loca eorū ossib; mortuorū insup & altare qd' erat in bethel & excelsum qd' fecerat hieroboam filius nabath q' peccare fecit isrl. & altare illud excelsum destruxit atq; combussit. & comminuit in puluerem. succenditq; etiam lucum. Et conuersus iosias uicit ibi sepulera que erant in monte. misitq; & tulit ossa de sepulcris & combussit ea sup altare & polluit illud iuxta uerbū dñi qd' locutus ē uir dī q' p'dixerat uerba hec. Et ait. quis ē tumultus ille que uideo. Responderūq; ei ciues illius urbis. sepulcrum ē hominis dī q' uenit de uida. & p'dixē uerba hec que fecistis sup altare bethel. Et ait. dimitte eum nemo commoueat ossa ei. & intacta manserūt ossa illius cum ossib; pphete que uenerat desamaria. Insup & omā fana excelsorū que erant in ciuitatib; sumrie que fecerant reges isrl ad irritandum dñm abstulit iosias. & fecit eis secundū omnia opera que fecerat in bethel. & occidit uniuersos sacerdotes excelsorū q' erant ibi sup altaria. & combussit ossa humana sup ea. Reuersusq; ē hierlm. & pcepit omī populo dicens. facite phase dño dō urō secundū qd' scriptum est in libro foederis huius. Nec enī factum ē phase tale a diebus iudicū q' iudicauerūt isrl & omniū dierū regum isrl & regum iuda. sicut in octauo decimo anno regis iosie factum ē phase istud dño in hierlm. Sed & pythones & arbolos & figuras idolorū. & immundicias abhominacionesq; que fuerūt in terra iuda & hierlm abstulit iosias. ut statueret uerba legis que scripta sunt in libro quem inuenit helebias sacerdos in templo dñi. Similis illi non fuit ante eū rex qui reuerteretur ad dñm in corde suo & in tota anima sua. & uniuersa uirtute sua iuxta omnē legem moy'si. neq; post eum surrexē similis illi. ueruntamen non ē auersus dñs ab ira furoris sui magni qd' iratus ē furor ei' contra iudam. p'p' irritationes quib; puocauerat eum manasses. Dixit itaq; dñs. etiam iudam

IVX

auferam a facie mea sicut abstuli isrl' & p' eam ciuitate hanc qm elegi hierusalem.
et domum de qua dixi. erit nomen meum ibi. Reliqua autem uerba iosie & uniuersa
que fecit. nonne hec scripta sunt in libro uerborum dierum regum iuda.

XVI.

In diebus eius ascendit pharao necaho rex egypti contra regem assyriorum ad flumen
euphratem; & abuit iosias rex in occursum eius. & occisus est in maggeddo cum uicisset eum.
& portauerunt eum serui sui mortuum de maggeddo. & portauerunt in hierusalem
& sepelierunt in sepulcro suo. Tulitque populus terre iohaz filium iosie & unxit
eum. & constituit eum regem pro patre suo. Viginti trium annorum erat iohaz cum
regitare coepisset. & tribus mensibus regnauit in hierusalem; nomen matris eius amithal filia
hieremie de lobna. & fecit malum coram domino iuxta omnia que fecerant patres eius.
Unxitque eum pharao necaho in reblatha que est in terra emath ne regnaret in hierusalem.
& imposuit multa terre centum talentis argenti & talento auri regemque constituit
pharao necaho heliachim filium iosie pro filia patris eius; uertitque nomen eius ioachim.
Porro iohaz tulit & duxit in egyptum; argentum autem & aurum dedit ioachim pharaoni
cum indixisset terre pro singulis ut esset redemptio iuxta preceptum pharaonis. & uniuersumque
secundum uires suas exegit tam argentum quam aurum de populo terre ut daret pharaoni
necaho. Viginti quinque annorum erat ioachim cum regitare coepisset. & undecim annis
regnauit in hierusalem; nomen matris eius zebida filia phadaia de ruma. & fecit malum coram
domino iuxta omnia que fecerant patres eius. In diebus eius ascendit nabuchodonosor
rex babilonis. & factus est ei ioachim seruus tribus annis. & rursum rebellauit contra
eum. Inmisitque ei dominus latrunculos chaldeorum. & latrunculos syrie. latrunculos
moab & latrunculos filiorum ammon. & inmisit eos in iudam ut disperderent eum
iuxta uerbum domini quod locutus erat per seruos suos prophetas. Factum est autem hoc uerbum
domini contra iudam ut auferret eum coram se propter peccata mansisse uniuersa que fecit.
& propter sanguinem innoxium quem effudit. & impleuit hierusalem cruore innocentium.
& ob hanc rem noluit dominus propitiari. Reliqua autem sermonum ioachim & uniuersa
que fecit. nonne hec scripta sunt in libro sermonum dierum regum iuda. & dormiuit
ioachim cum patribus suis. regnauitque ioachim filius eius pro eo. & ultra non addidit rex
egypti ut egredieretur de terra sua. Tulerat enim rex babilonis aruo egypti

xxv.

xxiii.

usq; ad flumen euphraten omnia que fuerant regis egypti. Decem & octo annorum
 erat ioachim cum regnare coepisset. & tribus mensibus regnauit in hierlm. nomen
 matris eius naestha filia elnathan de hierlm. & fecit malum coram dno iuxta
 omnia que fecerant patres eius. Intempore illo ascenderunt serui nabuchodonosor
 regis baby-lonorum in hierlm. & circumdata est urbs munitioibus; uenitq; nabu-
 chodonosor rex baby-lonis ad ciuitatem cum seruis eius ut oppugnarent eam.
 Egrediusq; est ioachim rex iuda ad regem baby-lonis ipse et mater eius & serui eius
 & principes eius & eunuchi eius. & suscepit eum rex baby-lonis. anno octauo regni
 sui. & portulit inde omnes thesauros domus dni & thesauros domus regis. & concidit
 uniuersa uasa aurea que fecerat salomon rex isrl in templo dni iuxta uerbu dni.
 Et transtulit omnem hierlm & uniuersos principes & omnes fortis exercitus decem
 milia in captiuitatem. & omnem artificem & meliorem. nihilq; relictum est exceptis
 pauperibus populi terre. Transtulit quoq; ioachim in baby-lonem & matrem regis
 & uxorem regis & eunuchos eius. et iudices terre duxit in captiuitatem de hierlm
 in baby-lonem. & omnes uiros robustos septem milia. & artifices & elusores mille.
 omnes uiros fortes & bellatores. duxitq; eos rex baby-lonis captiuos in baby-lonem.
 & constituit mathaniam patrum eius. & imposuitq; nomini ei sedechiam. Vicesimum
 & primum annum etatis habebat sedechias cum regnare coepisset. & undecim
 annis regnauit in hierlm. nomini matris eius erat amital filia hieremie de lobna.
 & fecit malum coram dno iuxta omnia que fecerat ioachim. Irascebatur enim dnus
 contra hierlm & contra iudam. donec piceret eos a facie sua. recessitq; sedechias
 a rege baby-lonis. **F**actum est autem anno nono regni eius. mense decimo
 decima die mensis. uenit nabuchodonosor rex baby-lonis ipse & omnis exercitus
 eius in hierlm & circumdederunt eam & exstruxerunt in circuitu eius munitiones.
 & clausa est ciuitas atq; uallata usq; ad undecimum annum regis sedechie nona
 die mensis. Præualuitq; fames in ciuitate nec erat panis populo terre. ininterrupta
 est ciuitas. & omnes uiri bellatores nocte fugerunt per uiam porte que est inter
 dupli- **o** cem murum ad hortum regis; porro chaldei obsidebant in circuitu
 ciuitatem. fugit itaq; sedechias per uiam que ducit ad campestria solitudinis.

XVII

& persecutus est exercitus chaldeorum regem. comprehenditq; cum in planitie
hiericho. & omnes bellatores qui erant cum eo dispersi sunt. & reliquerunt eum.
Apprehensum ergo regem adduxerunt ad regem babilonis in reblatha. quod locutus
est cum eo iudicium; filios autem sedechie occidit coram eo. & oculos eius effudit.
iunxitq; eum catenis & adduxit in babilonem. Mense quinto septima die
mensis. ipse est annus nonus decimus regis babilonis. uenit nabuzardan princeps
exercitus seruus regis babilonis hierlm. & succendit domum domini & domum
regis & domos hierlm. omnemq; domum combussit igni. & muros hierlm in cir-
cuitu destruxit. omnis exercitus chaldeorum qui erat cum principe militum. reliquum
autem populi partem que remanserat in ciuitate & profugas que transfugerant ad regem
babilonis. & reliquum uulgius transtulit nabuzardan princeps militie. de paupe-
ribus terre reliquit uinitores & agricolas. Columnas autem fereas que erant in
templo domini. & bases. & mare fereum quod erat in domo domini confrugerunt chaldei.
& transtulerunt. et omne in babilonem. Ollas quoque fereas. & trullas. & tridentas.
& serphos. & mortariola. & omnia uasa ferea in quibus ministrabant tulerunt.
nec non turibula & fialas. que aurea aurea. & que argentea argentea tulit
princeps militie. id est columnas duas. mare unum. & bases quas fecerat salomon
in templo domini. Non erat pondus omnium uasorum. Decem & nouem cubitos
altitudinis habebat columna una. & capitellum fereum super se. altitudinis
trium cubitorum. et retia eulorum & malogranata super capitellum columne. omnia
ferea. Similem & columna secunda habebat ornatum. Tulit quoque princeps
militie saialam sacerdotem primum. & sophoniam sacerdotem secundum. & tres
ianitores. & de ciuitate eunuchum unum qui erat prefectus super uiros bellatores.
et quinque uiros debiles qui steterant coram rege quos repperit in ciuitate. isopher
principem exercitus qui probabat tyrones de populo terre. & sex uiros euulgo
qui inuenti fuerant in ciuitate. quos tollens nabuzardan princeps militum duxit
ad regem babilonis in reblatha. Percussitq; eos rex babilonis & interfecit in
reblatha in terra emath. & translatus est iuda de terra sua. Populo autem
qui relictus erat in terra iuda quem dimiserat nabuchodonosor rex babilonis.

profecit godoliam filium abiham filii saphan. Quod cum uidissent omnes duces
 militum. ipsi & uiri qui erant cum eis uidelicet qd̄ constituisset rex babilonis
 godoliam. uenerunt ad godoliam in maspha. ismahel filius nathanie. & iohannan
 filius caree. & saraiā filius tenameth nethophatites. & iezomas filius machathi
 ipsi & socii eorū. Iurauitq; eis godolias & socii eorū dicens. nolite timere
 seruire chaldeis. manete in terra & seruite regi babilonis. & bene erit uobis.
 factum ē autem in mense septimo. uenit ismahel filius nathanie filii elisama
 de semine regio & decem uiri cum eo. percussēruntq; godoliam. qui mortuus est.
 sed & iudeos & chaldeos qui erant cum eo in maspha. consurgensq; omnis populus
 a paruō usq; ad magnum & principes militum. uenerunt in egyptum timentes
 chaldeos. factum ē uero in anno trigesimo septimo transmigrationsis ioachin
 regis iude. mense duodecimo. uigesima septima die mensis. subleuauit
 culmerodach rex babilonis. anno quo regnare coeperat caput ioachin regis
 iuda. de carcere. & locutus ē ei benigne. & posuit thronum eius sup̄ thronum
 regum q̄ erant cum eo in babilone. & mutauit uestes eius quas habuerat in
 carcere. & comedit panem semp̄ in conspectu eius cunctis diebus uite suae.
 annonam quoq; constituit ei absq; intermissione que dabatur ei a rege
 p̄ singulos dies omnibus diebus uite sue. **EXPLICIT MALACHIM IDEST REGV**
LIBER IIII. HABET VERSUS II CCL.

INCIPIT PREFATĀ SĀI HIERONIMI IN
LIBRO DABREI AMIN IDĒ VERBADERV̄.

I SEP̄AGINTA INTERPRETVM PURA.
 & ut ab eis in grecum uersa ē editio p̄maneret. sup̄flue
 mi chromati episcoporū sc̄issime atq; doctissime impelleres.
 ut ebraea uolumina Latino sermone transferrem. Qd̄ enim
 semel aures hominum occupauerat. & nascentis ecclesie
 roborauerat fidem. iustum erat etiam nō silentio comprobari.
 Hunc uero cum parietate regionum diuersa seruantur exemplaria. igitur

illa antiquaq; translatio corrupta sit atq; uiolata: nisi arbitri putas aut
eplurib; iudicare qd uerum sit. aut nouum opus in ueteri opere condere.
illudentibusq; iudeis cornicum ut dicitur oculos compingere. Alexandria &
egyptus in septuaginta suis ebraicum laudat auctorem. constantinopolis
usq; antiochiam luciani martyris exemplaria pbat. medice in has pumice
palestinos codices legunt. quos ab origine elaboratos eusebius & amphilius
uulgauerunt. totusq; orbis hac inter se trifaria uarietate compugnat. Et certe
origenis non solum exemplaria composuit quatuor editionu eregione
singula uerba describens. ut unus desentens statim ceteris inter se esententib;
arguatur. sed qd maioris auidacie e. in editione lxx theodotionis editione
miscuit. asteriscis designans que minus fuerant. & uirgulis que ex supflue
uideantur apposita. Singitur alius licuit non tenere qd semel susceperant. &
post lxx cellulas que uulgo sine auctore ^{lectantur} lectantur singulas cellulas aperire.
hocq; in ecclesiis legitur qd septuaginta nescierunt. cur me non suscipiant. Latini me
qd non uiolata editione ueteri. ita nouam condidi ut labor em meum ebrais &
qd maior e aplis auctorib; pbat. Scripsi nup librum de optimo genere
interpretandi. ostendens illa de euangelis. ex egypto uocauit filium meum.
& qm nazareus uocabitur. & uidebunt inquit compunxerunt. & illud apli.
que oculus non uidit. nec auris audiuit. nec in cor hominis ascenderunt
que pparauit deus diligentib; se. ceteraq; his similia in ebraicis libris inueniuntur.
Certe apli & euangeliste septuaginta interpretes nouerant. & unde eis hoc
dicere que in septuaginta non habentur. Xpe deus noster utriusq; testamenti
conditor in euanglio secundum iohannem. qd credit inquit in me sic dixit scriptura.
flumina de uentre eius fluent aque uiue. Vtiq; scriptum e. qd saluator
scriptum e. testatur. Ubi scriptum e. septuaginta non habent. apocrypha
nescit ecclesia. Ad ebraeos igitur reuertendum e. unde et dominus loquitur & discipuli
exempla presumunt. Hec pace ueterum loquor. & obiectatorib; meis tantum
respondeo. qd canino dente me rodunt. in publico detrahentes. legentes in
angulis. idem & accusatores & defensores. cum in alius pbat qd in me respicit.

quasi uirtus & uirtum non in rebus sint. sed cum auctore mutantur. Cetero
memini editionem septuaginta translatorum olim de greco emendatam
tribuisse me nostris. nec inimicum debere estimare eorum quos inconuenientia
fratrum semper edissero. Et quod nunc dabitur in idem uerba dicitur interpretatus sum.
idcirco feci uti inextricabiles moras & silulas nominum que scriptorum confusa
sunt uitio sensuumque barbariem. aptius & uersuum cola digererem.

INCIPIT DABREIAMI. ID EST SARA. L. POMENON.

ADAM. SET. ENOS. CAINAN. MALEHEL. IARED. ENOCH.
matufale. Lamech. noe. filii noe. sem. cham & iafeth. filii iafeth.
gomer. magog. madai. & auan. tubal. mosoch. tyras. Porro
filii gomer. aschenez. & tripheth. & thogorma. filii autem
auan. elisa. & tharsis. ceththim. & dodanim. filii cham.
chus. et mesraim. phut. & channan. filii autem chus. saba.
& euila. saba. & rechema. & saba. Porro filii
rechema. saba. & daclan. Chus autem genuit nemroth. iste coepit esse potens in
terra. Mesraim uero genuit ludim. & anamin. & laabim. nepthoim. ^{t p. p. p. p. p.} pethorsim
quoque & chasloim. de quibus egressi sunt philistum & capthurim. Channan
uero genuit sidonem primogenitum suum. & het. iebusseum quoque & amorreum.
& gergesseum. cucumque & aruceum. & asincum. aradium quoque & samyreum.
& amatheum. filii sem. flam. & asur. & arfaxad. & lud. & aram. & hus. &
hul. & gothor. & mosoch. Arfaxad autem genuit sala. qui & ipse genuit
heber. Porro heber nati sunt duo filii unum nomen phaleg. quia in diebus eius
diuisa est terra & nomen fratris eius iectan. Iectan autem genuit helmoad. &
saleph. & asermoch. & iare. adoram quoque & uzal. & deela. ebal. & iam.
& abimabel. & saba. neenon & ophyr. & euila. & iobab. Omnes isti filii iectan.
Sem. arfaxad. sale. heber. phaleg. ragau. seruch. nahor. thare. abram.
iste est abraham. filii autem abraham. isaac. & ismahel. Et haec generationes eorum.
primogenitus ismahelis. nabaioth. & cedat. & abdihel. & mapsam. imasma.

In alius. Lamech. noe. sem.
cham. & iafeth. filii. i. a. g.

& duma. massa. adad. & thema. iatur. naphis. cedma. Hi sunt filii israhel
filii autē cethurę concubine abraham quos genuit. zamram. iectan. machan.
machiam. Soror filii iectan. saba. & dadan. filii autē machiam. epha. & apher.
& enoch. & abida. & eldaa. Omnes hi filii cethurę. Generauit autē abraham
isaac. cuius fuerunt filii esau. & israhel. filii esau. elifaz. rahubel. iaus. ialam.
core. filii elifaz. theman. omer. sepphi. gethem. cenez. thamma. amalech.
filii rahubel. naad. zara. nama. maza. filii scir. lotan. sobal. sebeon. anadison.
eser. disari. filii horri. huma. Soror autē lotan. fuit thamma. filii sobal. abian.
& manaath. & ebal. & sepphi. & onam. filii sebeon. aia. & ana. filii ana. dison.
filii dison. hamaran. & eseban. & iethan. & charan. filii eser. balaan. & zauan.
& iacan. filii dison. hus. & aran. Isti sunt reges qui imperauerunt in terra edom.
antequam esset rex super filios israhel. Bale filius beor. & nomen ciuitatis denaba.
Mortuus est autē bale. & regnauit pro iobab filius iure de bostra. Cumque iobab
fuisset mortuus. regnauit pro husam de terra themanorum. Obiit quoque
husam. & regnauit pro adad filius badad. qui percussit machian in terra moab.
& nomen ciuitatis eius auih. Cumque adad fuisset mortuus. regnauit pro
semia de masrea. Sed & semia mortuus est. & regnauit pro saul de borooth
que iuxta amnem sita est. Mortuo quoque saul. regnauit pro balaanas
filius achbor. Sed et hic mortuus est. & regnauit pro addad. cuius urbis
nomen fuit phou. & appellata est uxor eius mehetabel filia matred filie mezaab.
Addad autē mortuo. duces pregribus in edom esse ceperunt. Dux damna.
dux aula. dux ietheth. dux oolibama. dux hela. dux phimon. dux cenez.
dux theman. dux ^tmasar. dux magelhel. dux ^tiram. hi duces edom. filii
autē israhel. ruben. simeon. leui. iuda. isachar. & zabulon. dan. ioseph. beniamin.
nephtali. gad. asser. filii iuda. her. aunan. sela. tres nati sunt ei de filia
sue chananiticis. fuit autē her primogenitus iuda malus coram domino. occidit
eum. Thamar autē nurus eius peperit ei phares. & zara. Omnes ergo filii iuda
quinque. filii autē phares. esrom. & chamul. filii quoque zara. zamri. iethan.
& eman. chalehal quoque & dara. simul quinque filii charmi. achar. qui turbauit

isrl. & peccauit in furto anathematis. Filii etiam. azarias. Filii autem
 esrom qui nati sunt ei. hieramehel. & ram. & chalubi. Porro ram. genuit
 aminadab. aminadab autem genuit naason principem filiorum iuda. Naason
 quoque genuit salma. de quo ortus est booz. booz uero genuit obed. qui & ipse
 genuit isai. Isai autem genuit primogenitum heliab. secundum aminabad. tertium
 samaa. quartum nathanahel. quintum raddai. sextum asom. septimum
 dauid. quorum sorores fuerunt. sarua. & abigail. Filii saruae. abisai. ioab. &
 asahel. tres. Abigail autem genuit amasa. cuius pater fuit iether ismahelitis.
 Chaleb uero filius esrom. accepit uxorem nomine azuba. de qua genuit
 ierioth. fuerunt quoque filii eius. iesar. & sobab. & ardon. Cumque mortua
 fuisset azuba. accepit uxorem chaleb ephayath. que peperit ei ur. Porro
 ur genuit uri. uri genuit beslehel. Post hec ingressus est esrom ad filiam
 machir patris galaad. & accepit eam cum esset annorum sexaginta. que
 peperit ei segur. Sed & segur genuit iur. & possedit uiginti tres ciuitates
 in terra galaad. coepitque gesur & aram oppida iur. & chanath. & uiculis eius
 sexaginta ciuitatum. Omnes isti filii machir patris galaad. Cum autem mortuus
 esset esrom. ingressus est chaleb ad ephrata. Habuit quoque esrom uxorem abia.
 que peperit ei assur patrem thecuc. Nati sunt autem filii hieramehel primogeniti
 esrom. ram primogenitus eius. & buna. & aram. & asom. & achia. Duxit quoque
 uxorem alteram hieramehel nomine azara. que fuit mater onam. Sed & filii
 ram primogeniti hieramehel fuerunt. moos. & lamin. & achar. Onam autem habuit
 filios. semmer. & iuda. filii autem semmer. nadab. & abisur. nomen uero uxoris
 abisur. abiahil. que peperit aboiban. & molid. Filii autem nadab. fuerunt. saled.
 et appham. Mortuus est autem saled absque liberis. Filius uero appham. iesi.
 qui iesi genuit sesan. porro sesan genuit oboli. filii autem iuda fratris semmer.
 iether. & ionathan. sed & iether mortuus est absque liberis. Porro ionathan
 genuit phaleth. & ziza. Isti fuerunt filii hieramehel. Sesan autem non habuit
 filios. sed filias. & seruum egyptium nomine ieraa. deditque ei filiam suam
 uxorem. que peperit ei ether. Ether autem genuit nathan. & nathan

genuit zabad. zabad quoq; genuit ophal. & ophal genuit obed. obed
genuit hieu. hieu genuit azariam. azarias genuit helles. helles genuit
clesa. clesa genuit sesamoi. sesamoi genuit sellum. sellum genuit icamian.
icamian genuit elisama. filii autē chaleb fratris hieranichel. mosa primogenit^{us}
ei ipse ē pater ziph. & filii maresa patris hebron. Porro filii hebron. core.
et thaphiphu. & recem. & samma. Samma autē genuit raam patrē iercaam.
et recem genuit semer. filius semer. maon. & maon patē bethsur. Ipha autem
concubina chaleb peperit arari. & musa & tezez. Porro arari genuit
gezem. filii iadau. regom. & iotham. & zesum. & phaleth. & hepha. & saaph.
Concubina chaleb maacha peperit saper. & tharana. Genuit autē saaph
pater madmena. suę patrem magbena. & patrem gabaa. filia uero
chaleb fuit achsa. Hi erant filii chaleb. filii ur. primogeniti ephrata. sobal
pater cariatharim. salma patē bethleem. ariph pater bethgader. fuer^{unt}
autē filii sobal patris cariatharim q̄ uidebat dimidium requetionum. &
de cognatione cariatharim iethrei. & apphuti. & semati. & maserai.
Ex his egressi sunt serahite. & esthaolite. filii salm. bethleem. & nechophia.
corone domus ioab. & dimidium req̄etionis sarai. Cognationes quoq;
seribarv̄ habitantium in iabes canentes atq; resonantes. & in tabernaculis
cōmorantes. Hi sunt cunei quener̄ decalore patris domus rethab. Dauid
uero hos habuit filios q̄ nati sunt ei in hebron. primogenitū ammon ex
ahinoem iezrahelitide. secundū danahel de abigail carmelitide. tertium
absalon filiū maacha filię tholomei regis gessuri. quartū adoniā filiū
aggith. quintum sapatiam ex abithal. sextum iethraam de regla uxore sua.
Sex ergo nati sunt ei in hebron ubi regnauit septem annis & sex mensibus.
triginta autē & tribus annis regnauit in hierlm̄. Porro in hierlm̄ nati sunt ei
filii. sama. & sobab. & nathan. & salomon. quatuor de bethsabee filia. amihel.
Hiebaar quoq; et elisama. & eliphaleth. & noge. et napheg. & iaphne. necn̄
elisama. & eliade. et eliphaleth. nouem. Om̄s hi filii dauid absq; filius con
cubinarv̄. habuer̄ sororem thamar. filius autē salomonis roboam. cuius abia

filius genuit asa. de hoc quoq; natus e iosephat pater ioram. Qui ioram genuit
 oziam. ex quo ortus e ioas. & huius amasias filius genuit azariam. Porro
 azarie filius ioatham percauit ahaz patrem ezechie. de quo nat' e manasse.
 Sed & manasse genuit anon patrem iose. filii aut' iose fuerunt p'mogenitus
 iohaz. secundus ioachim. tertius sedechias. quartus sellum. De ioachim nat' e
 iechonias. & sedechias. Filii iechonie fuerunt asir. salathiel. melchiram.
 phadaia. semaser. & iecema. sama. & nadabia. De phadaia ortus zorobabel
 & semmer. Zorobabel genuit mosollam. ananiam. & solomith sororem corv.
 asabamq; & ochol. & barachiam. & asadiam. iofab hesed. quinque. filius aut'
 ananie. phalthas pater iesie. cuius filius raphaa. Huius quoq; filius arnan.
 de quo natus e obdia. cuius filius fuit sechemia. filius sechemie. semeria. cuius
 filius attus. & rogal. & baria. & naria. & saphat. sex numero. filius naarie
 helioenai. & ezechias. & ezricam. tres. Filii helioenai. odunia. & eliasub. rphelcia.
 & accub. & iohaman. & dalaa. & anan. septem. Filii iuda. phares. & esrom.
 & charmi. et ur. & sobal. Reia uero filius sobal genuit geth. de quo natus
 achimai. & laed. He cognationes sarathi. Ista quoq; str'ps hetam. iezrahel.
 iesema. & iedebos. nomenq; sororis corv asalelphum. Phumel aut' pat' gedor.
 & ezer pater osa. Isti sunt filii ur p'mogeniti ephrata. patris bethleem. Asur
 uero patris theue erunt due uxores. halaa & naara. peperit aut' ei naara
 oozam. & epher. & themani. & asthari. Isti sunt filii naara. Porro filii halaa.
 sereth. isaar. & ethan. Cos aut' genuit anob. & sobaba. & cognationem
 arat filii arun. Fuit aut' iabes ineb' tus p'stib' suis. & mater ei uocauit
 nom' illius iabes dicens. quia peperit eum in dolore. Inuocauit uero
 iabes dm' isrl' dicens. si benedicens benedixeris mihi. & dilataueris t'minos
 meos. & fuerit manus tua mecum. & feceris me amalitia non opprimi.
 & p'stitit ds' que p'cat' e. Chaleb aut' frat' suaa genuit machir. q' fuit
 pater esthon. Porro esthon genuit betharapha. & phesse. & thena patre
 urbis naas. Hi sunt uiri recha. filii aut' cenez. othonihel. & sarua.
 Porro filii othonihel. athaz. & madnathi genuit ophra. Saruas autem

]]]]

iohanam

genuit ioab patrem uallis artificum. ibi quippe artifices erant. filii uero
chaleb filii iepphonie. hur. & chela. & nachem. filiiq; helam. & cenez.
filii quoq; ialelel. ziph. & ziphathuria. & asrahel. Et filii ezra. iether. & mered.
& epher. & ialon. genuitq; mariam esamai. & iesba. patrem estha. Uxor quoq;
eius iadaia peperit iared patrem gedor. & heber patrem soccho. & hieuthibel
patrem ianon. Hi autē filii betthie filie pharaonis quam accepit mered. & filii
uxoris odaie sororis nathan. patris ceila. garmi. & esthano q̄ fuit dematchati.
filii quoq; simon. ammon. & rena. filius anan. & thilon. & filii iesi. zoeth. &
benzoeth. filii sela filii iuda. her pater lecha. & laada pater meresa. & cogna
tiones domus operantium bissum in domū iuramenti. & qui stare fecit solem
uiriq; mendacu. & securus ē incedens. qui p̄ncipes fuer̄ in mo. ab. & qui
reuerſi sunt in leem. Hec autē uerba uetera. Hi sunt figuli habitantes in planta
tionib; & in p̄sepibus apud regem in operib; eius. commoratiq; sunt ibi. filii
simeon. namuhel. & iamin. iarib. zara. saul. Sellum filius eius. mabsam filius
ei. massa filius eius. filii massa. amuhel filius ei. zaccur filius ei. semei filius ei.
filii semei sedecim. & filie sex. fratres autē eius non habuer̄ filios multos.
& uniuersa cognatio non potuit ad equare summā filiorū iudā. Habita
uer̄ autē in bersabee. & molada. & hasarsual. & imbalaa. & masometh. &
in tholad. & in bathubel. & in orma. et in siceleg. & in bethmar. & chaboth. &
in asarsusim. & in bethberai. & in saarim. Hec ciuitates eorū usq; ad regem dā.
uillę quoq; eorū. & am. & en. & remmon. & thocen. & asan. ciuitates quinque.
et uniuersi uiculi eorū p̄ circuitu istarū usq; ad baal. Hec ē habitatio eorū
et sedium distributio. Mosab quoq; & emlech. & iosi filius amasie. & nochel.
et hiey filius iosabie filie saray. filii asihel. & helioenai. & iacoba. & sueua.
et asaiam. & adihel. et isimibel. & banaza. hiza quoq; filius sephei filii
allon. filii daia. filii semri. filii samaiā. Isti sunt nominati p̄ncipes in cogna
tionib; suis. & in domo affinitatū suarū multiplicati sunt uehementer.
& p̄fecti sunt ut ingrederentur in gador usq; ad orientem uallis. & ut
quererent pascua ouib; suis. & inuener̄ pascuas uberes & ualde bonas.

91

& terram latissimam et quietam & fertilem. in qua ante habitauerant de
stirpe cham. Hu ergo uenerunt quos supra descripsimus nominati in diebus
ezechie regis iuda. & percusserunt tabernacula eorum & habitatores qui
inuenti fuerant ibi. & deleuerunt eos usque in presentem diem. habitaueruntque per eis.
quoniam uberrimas ibidem pascuas reppererunt. De filiis quoque symeon abierunt
in montem seir uiri quingenti habentes principes phaltiam inahariam inapha
zam. & ozibel filios iesi. et percusserunt reliquias que euadere potuerant ama
lechitarum. & habitauerunt ibi per eis usque ad diem hanc. Filii quoque ruben
primogeniti israel. ipse quippe fuit primogenitus eius. sed cum uiolasset eorum patris
sui. data sunt primogenita eius filiis ioseph filii israel. & non est ille reputatus in
primogenitum. Porro iudas qui erat fortissimus inter fratres suos. de stirpe eius
principes generati sunt. primogenita autem reputata sunt ioseph. Filii quoque ruben
primogeniti israel. enoch. & phallu. esrom. & charmi. Filii iohel. samua filius eius.
gog filius eius. semei filius eius. micha filius eius. recia filius eius. baal filius eius. beera
filius eius. quem captiuum duxit theglath phalnasar rex assyriorum. & fuit princeps
in tribu ruben. fratres autem eius & uniuersa cognatio quando numerabantur
per familias suas. habuerunt principes icibel. & zacharias. Porro bala filius azaz
filii samua filii iohel. ipse habitauit in arcer usque ad nebo. & behelmeon.
contra orientalem quoque plagam habitauit usque ad introitum heremi. & flumen
euphraten. Multum quippe numerum iumentorum possidebat intra galaad.
In diebus autem saul perlati sunt contra agareos & interfecerunt illos. habitaueruntque
per eis in tabernaculis eorum in omni plaga que respicit ad orientem galaad.
filii uero gad in regione eorum habitauerunt in terra basan usque selcha. iohel
in capite. & sapham secundus. Janai autem & sapha in basan. fratres uero eorum secundum
domus cognationum suarum michahel. & mosollam. & sebe. & iore. & iachan. &
zie. & heber. septem. Hu filii abiabel filii uri. filii galaad. filii michahel. filii
iessefi. filii ieddo. filii buz. fratres quoque filii abdihel. filii gom princeps domus in
familia suis. & habitauerunt in galaad in basan. in uiculis eius in uncunctis
suburbanis arnon. usque ad terminos. Omnes hu numerati sunt in diebus ioatham

regis iuda. & in diebus hieroboam regis isrl. Filii ruben & gad et dimidie trib.
manasse. uiri bellatores scuta portantes & gladios. & tendentes arcu. eruditq.
ad plia quadraginta quatuor milia. et septingenti sexaginta pcedentes ad
pugnam. dimicauerunt contra agarenos. Iturei uero in aphei pbuerunt eis auxiliu
traditq. sunt in manu eorum agarenis. & uniuersi q fuerant cum eis. quia dnm
inuocauerunt cum plarent et exaudiuit eos eo qd credidissent in eum. coeperuntq.
omnia que possederant. camelorum quinquaginta milia. et ouium ducenta
quinquaginta milia. asinos duo milia. & animas hominum centum milia.
Vulnerati enim multi corruerunt. fuit enim bellum dnm. habitaueruntq. per eis usque
ad transmigracionem. Filii quoq. dimidie tribus manasse possederunt terram
asimib. basan usq. baalhermon. isanur. et monte hermon. In gens quippe
numerus erat. & hi fuerunt principes domus cognationes eorum. epher. & iesi. theluchel.
et zerihel. iherimia. iodoia. iedihel. uiri fortissimi et potentes in omni
duces in familiis suis. Reliquerunt autem dnm patrum suorum. & fornicatis post deos
populorum terre. quos abstulit dnm coram eis. & suscitauit dnm isrl spm
regis assyriorum. & spm theglath phalnasar regis assur. & transtulit ruben
et gad & dimidiu trib. manasse & adduxit eos in ale. & abor. & aava. & fluuium
gazan usq. ad diem hanc. Filii leui. gersom. caath. merari. Filii caath. amram.
isaar. hebron. & ozihel. Filii amram. aaron. moyses. & maria. filii aaron. nadab.
& abiu. eleazar & ithamar. Eleazar genuit finees. finees genuit abisue.
abisue uero genuit boeci. boeci genuit ozi. ozi genuit zaraham. & zaraham
genuit meraioth. Porro meraioth genuit amariam. & amriah genuit achitob.
achitob genuit sadoe. sadoe genuit achimias. achimias genuit azariam.
azarias genuit iohannan. iohannan genuit azariam. ipse est qui sacerdotium
functus est in domum quam edificauit salimon in hierlm. Genuit autem azarias
amriam. & amriah genuit achitob. achitob genuit sadoch. & sadoch genuit
sellum. sellum genuit helchiam. helchias genuit azaria. azarias genuit
saraham. & saraham genuit iosedech. Porro iosedech egressus est quando transtulit
dnm iudam & hierlm p manu naboeodonosor. Filii ergo leui. gersom. caath

& merari. Et hec nomina filiorū gersom. lobeni. et semei. filii caath.
 amram. & isaar. & hebron. & ozibel. filii merari. mooli. & mosi. Hec autem
 cognationes leui secundum familias eorum gersom. lobeni filius eius. caath filius
 eius. zama filius eius. ioaa filius eius. addo filius eius. zara filius eius. iechrai filius
 eius. filii caath. aminadab filius eius. core filius eius. asir filius eius. helcaam filius
 eius. abiasaph filius eius. asir filius eius. thaath filius eius. urhel filius eius. ozias filius
 eius. saul filius eius. filii helcana. amasai. & achimoth. helcana. filii helcana. sophai
 filius eius. naath filius eius. heliab filius eius. hieroam filius eius. helcana filius eius.
 filii samuhel. primogenitus uasseri. & abiam. filii autem merari. mooli. lobeni
 filius eius. semei filius eius. oza filius eius. samā filius eius. aggia filius eius. asua filius
 eius. Isti sunt quos constituit dauid super cantores domus domini. ex quo collocata
 est arca. & ministrabant coram tabernaculo testimonii. canentes donec
 edificaret salomon domum domini in hierusalem. Stabant autem iuxta ordinem suum
 in ministerio. Hi uero sunt qui assistebant cum filiis suis. Desilus caath. hemm
 cantor filius iohel. filii samuhel. filii helchana. filii hieroam. filii heliu.
 filii thou. filii suph. filii helchana. filii math. filii masai. filii helchan. filii
 iohel. filii azarie. filii sophonie. filii thaath. filii asir. filii abiasaph. filii
 chore. filii saar. filii caath. filii leui. filii israhel. israhel filius eius. Asaph qui stabat
 ad dextris eius. asaph filius barachie. filii samaa. filii michahel. filii baasie. filii
 melchie. filii athnai. filii zara. filii adaa. filii ethan. filii zamm. filii semei.
 filii iech. filii gersom. filii leui. filii autem merari fratres eorum ad sinistram. ethan
 filius chusi. filii abdi. filii maloch. filii asabie. filii amsie. filii helcie. filii
 amasi. filii bonni. filii somer. filii mooli. filii musi. filii merari. filii leui.
 fratres quoque eorum leuite qui ordinati sunt in uicinetum ministerium tabernaculi
 domus domini. Aaron uero & filii eius adolebant incensum super altare holocausti.
 & super altare thymiama. in omni tempore opus sancti sacerdotum ut precarentur pro israhel. iuxta
 omnia que precepit moyses seruus domini. Hi sunt autem filii aaron. eleazar
 filius eius. finees filius eius. abisug filius eius. boeci filius eius. ozgi filius eius. zaraia
 filius eius. meruoth filius eius. amaria filius eius. achitob filius eius. & hec habitacula

eorū pueros atq; confinia filiorū scilicet aaron iuxta cognationes caathitarū.
ipsis enī sorte contigerant. Dederunt igitur eis hebron in terra iuda &
suburbana ei per circuitū. agros autē ciuitates & uillas chaleb filio ierpphong.
Porro filius aaron dederit ciuitates ad confugiendū. hebron & iobna & subur-
bana ei. iether quoq; & esthmo cum suburbanis suis. sedechelon & dabit
cum suburbanis suis. asan quoq; & bethsamis & suburbana eorū. De tribu
autē beniamin gabae & suburbana ei. & almata cum suburbanis suis. anthon
quoq; cum suburbanis suis. omēs ciuitates tredecim p cognationes suas.
filius autē caath residuis decognitione sua. dederit ex dimidia tribu manasse
in possessionem urbes decem. Porro filius gersom p cognationes suas de tribu
isachar & de tribu aser. & de tribu neptali. & de tribu manasse
in basan. urbes quatuordecim. filius autē merari p cognationes suas.
de tribu ruben. & de tribu gad. et de tribu zabulon. dederit sorte
ciuitates duo decim. Dederunt quoq; filii isrl leuitis ciuitates & sub-
urbana eorū. dederitq; p sortem ex tribu filiorū iuda & ex tribu filioz
simcon. & ex tribu filiorū beniamin urbes has quas uocauerit nomini-
bus suis. et ex his qui erant ex cognatione filiorū caath. fueritq; ciuitates
interminis eorū de tribu ephraim. Dederunt ergo eis urbes ad confugiendū
sichem cum suburbanis suis in monte ephraim. & gazer cum suburbanis
suis. hiemaam quoq; cum suburbanis suis. & bethoron similiter. necnon
et helon cum suburbanis suis. & gethremon in eundem modū. Porro ex
dimidia tribu manasse anet et suburbana ei. balaam & suburbana
illius. his uidelicet q̄ decognitione filiorū caath reliqui erant. filius
autē gersom decognitione dimidię tribus manasse. gaulon in basan
et suburbana eius. & astaroth cum suburbanis suis. De tribu isachar
cedes & suburbana ei. & deberech cum suburbanis suis. ramoth quoq;
et suburbana illius. & anem cum suburbanis suis. De tribu uero aser.
masal cum suburbanis suis. & abdon similiter. asie quoq; & suburbana
eius. & roob cum suburbanis suis. Porro de tribu neptali. cedes in galilia

& suburbana eius. amon cum suburbanis suis. et cariatham 7 suburbana eius filius aut merari residuis. de tribu zabulon remono & suburbana ei. et thabor cum suburbanis suis. Trans iordanem quoque ex adverso hiericho contra orientem iordanis. de tribu ruben bosor insolitudine cum suburbanis suis. 7 iasa cum suburbanis suis. cademoth quoque 7 suburbana ei. 7 imphat cum suburbanis suis. necnon & de tribu gad ramoth ingalaad 7 suburbana ei. manaim cum suburbanis suis. sed 7 esbon cum suburbanis suis. et iczer cum suburbanis suis. Porro filii isachar thola et phua. iasub & samaron. quatuor. filii thola ozi 7 raphaia. et icrihel. & iemeri. & icpsem. & samuhel principes p domos cognationum suarum. De stirpe thola viri fortissimi numerati sunt michel. 7 obadia. 7 iohel. 7 isai. quinque. omnes principes. cumque eis per familias & populos suos accincti ad proelium viri fortissimi. xxxvi milia. Multas enim habuere uxores 7 filios. fratresque eorum per omnem cognationem isachar robustissimi ad pugnandum. octoginta sex milia numerati sunt. Beniamin bale & bochor 7 adihel. tres. filii bale. esbon. 7 ozi. 7 ozihel. & zerimoth. & uraza. quinque. principes familiarum. et ad pugnandum robustissimi. numerati autem eorum viginti duo milia. 7 triginta quatuor. Porro filii bochor hamira. 7 ioas. et eliezer. & elioenai. 7 amri. et icrimoth. & abia. 7 anthot. & alimthan. Omnes huius filii bochor. Numerati sunt autem per familias suas principes cognationum ad bella fortissimi. viginti milia 7 ducenti. Porro filii adihel. balan. filii autem balan. hicus 7 beniamin. 7 aoth. 7 chanana. & iothan. 7 tharsis. 7 chausur. Omnes huius filii adihel principes cognationum suarum viri fortissimi. decem 7 septem milia 7 ducenti ad proelium procedentes. Sephan quoque 7 raphaia filii huius. 7 asim filii asser. filii autem neptali iasibel. 7 gum. 7 asar. 7 selum filii balaa. Porro filius manasse. esrihel. concubinaque eius syra peperit machir patrem galaad. Machir autem accepit uxores filius suus happron. 7 sephan. 7 habuit sororem nomine maacha. nomen autem secundi salphaad. Natique sunt salphaad

VII.

filie. & peperit maacha uxor iuchur filium. uocauitq; nomē eius phares.
porro nomen fr̄is ei' ares. ⁊ filii ei'. ulam. ⁊ recem. filius autē ulam. baldan.
Hii sunt filii galaad filii machir. filii manasse. Soror autē ei' regina peperit
uirū decorū. abiezer ⁊ moola. Erant autē filii semida. abin. ⁊ sicheu. ⁊ yci.
& amiam. filii autē effraim sunt. thala. bareth filius ei'. thabat filius ei'. eladan
filius ei'. thabat filius ei'. & huius filius zadab. ⁊ huius filius suchala. & huius
filius ezer ⁊ elad. Occiderunt autē eos uiri geth indigni. quia descenderunt
ut inuaderent possessiones eorum. Luxit igitur effraim pat̄ eorū multos
dies. ⁊ uenerunt fratres eius ut consolarentur eū. ingressusq; ē ad uxore suam.
que concepit ⁊ peperit filium ⁊ uocauit nomē eius beria eoq̄d in malis
domus ei' ortus est. Filia autē eius fuit sara que edificauit bethoron in
feriorem ⁊ superiorem ⁊ ozensara. Porro filius ei' rapha. ⁊ reseph. ⁊ thale. de quo
natus ē thaan. qui genuit laadon. Huius quoq; filius ammiud genuit elisam.
de quo ortus ē nun. q̄ habuit filium iosue. possessio autē eorū & habitatio.
bethel cum filiabus suis contra orientem. noran ad occidentem plagam
gazer ⁊ filie ei'. sicheu quoq; cum filiabus suis. usq; aza ⁊ filiabus suis. Juxta
filios quoq; inuissē. bethsan ⁊ filias ei'. thanae & filias ei'. mageddo ⁊ filias
eius. dor ⁊ filias eius. In his habitauerunt filii iosue filii isrl'. filii asser
iomna. ⁊ uehusa. ⁊ isui. ⁊ baria. ⁊ sara soror eorū. filii autē baria. heber. &
melchiel. ipse ē pater barzuch. Heber autē genuit iephath. et semer. &
otham. ⁊ suaa sororem eorū. filii iephath. phosech. ⁊ chamaal. ⁊ asoph.
hii filii iephath. Porro filii omer. achi. ⁊ raaga. ⁊ ioba. ⁊ aram. filii autē
belem fratris ei'. sopha. ⁊ emna. ⁊ selles. ⁊ amal. filii supha sue. arnaphed.
& beri. ⁊ amrabofoz. ⁊ odor. ⁊ samma. ⁊ salusa. ⁊ hiechran. ⁊ bera. filii ether.
gephone. ⁊ phaspha. ⁊ ara. filii autē olla. arce. ⁊ amhel. ⁊ resia. Om̄s hii
filii asser p̄ncipes cognationū electi atq; fortissimi duces ducū. Numerus
autē eorū etatis que apta esset ad bellum. uiginti sex milia. Beniamin
autē genuit bale p̄mogenitū suum. asbaal secundū. & ochora tertium.
naua quartū. & rapha quintū. fueruntq; filii bale. addoar. & iera. ⁊ abiud.

abisue quoq. inemari. & achoe. sed. & iera. & sephuphan. & uram. Hu sunt filii
 adoe p̄ncipes cognationum habitantium in gaba. qui translati sunt in
 manath. Hoom aut̄. thaa. & gera. ipse transtulit eos. & genuit oza. & aucl.
 Lorro saarim genuit in regione moab. postq̄m dimisit usim. & baram uxores
 suas. Genuit aut̄. deedes uxore sua. iobab. & sebia. & mosa. & molehom. & echus
 quoq. & sechia. & marma. Hu sunt filii ei p̄ncipes in familiis eius. Meusim
 uero genuit abitob. & helphaal. Lorro filii helphaal. heber. & musaam.
 & samad. hic edificauit ono. & loch. & filias eius. Bāra aut̄. & samim p̄ncipes
 cognationū habitantium in hailon. hu fugauer̄ habitatores geth. thauo.
 & setach. & hierimoth. & zacia. & arod. & er. & mihabel quoq. & iespha.
 & ioaa. filii baria. & zacia. & mosolam. & zeci. & heber. & hiesamara. & ezlia.
 & iobab. filii helphaal. iacim. & zeri. & zabi. & helionai. & selechai. & helihel.
 & adaa. & baraza. & samarath. filii semei. iesphan. & heber. & helihel. & abdon.
 & zethri. & channan. & hanania. & thalam. & anathothia. & nephdaia. & phanuhel.
 & filii setac. sampsar. & sooria. & dtholia. & hierfia. & helia. & hierri filii
 hierim. Hu patriarche & cognationum p̄ncipes q̄ habitauer̄ in hierim.
 In gabaon aut̄ habitauer̄ abigabaon. & nom̄ uxoris ei maacha. filiusq̄ ei
 p̄mogenitus abdon. & sur. & cis. & baal. & nadab. & gedur quoq. & thahio. & zachet.
 & maleloth genuit samaa. habitauer̄q̄ ex aduerso frat̄ suor̄ in hierim
 cum fr̄ib. suis. Ner aut̄ genuit eis. & eis genuit saul. Lorro saul genuit
 ionatham. & melchisue. & abinaclab. & hisbaal. filius aut̄ ionatham. mi
 phibaal. & imphibaal genuit micha. filii micha phiton. & melech. & thara.
 & ahaz. Et ahaz genuit ioada. & ioada genuit almoth. & azmoth. & zamri.
 Lorro zamri genuit moosa. et moosa genuit baana. cuius filius fuit raphaa.
 de quo ortus ē esel. qui genuit esel. Lorro esel sex filii fuer̄e huius nominib.
 ezricam. boeru. ismahel. sura. ob dia. anan. om̄s hu filii esel. filii aut̄ aser
 fr̄is eius. hulam p̄mogenitus. & us secundus. & elipales tertius. fuer̄q̄ filii
 hulam uiri robustissimi in magno robore tendentes. arcum. & multos habentes
 filios. & nepotes. usq̄ centv̄ quinq̄ginta milia. Om̄s hu filii beniamin.

Vniuersus ergo isrl̄t̄ enumeratus ē. & summa eorū scripta ē in libro regū
 isrl̄t̄ iuda. translatiq; sunt in babilonem p̄pt̄ delictū suū. Qui autem
 habitauer̄ p̄vni in possessionib; & in urbib; suis. isrl̄t̄ & sacerdotes. leuitę &
 nathinei. commorati sunt in hierl̄m̄ de filiis iuda & de filiis beniamin. de filiis
 quoq; effraim & manasse othei filius amud filii emri filii omroi. filii boni.
 de filiis phares. filii iuda. & de feloni asia p̄mogenitus & filii eius. De filiis autē
 zafari. eubel. & fr̄s eorū secenti nonaginta. Porro de filiis beniamin. salo
 filius mosollam. filii odoia filii asana. & iobania filius hieroam. & hela filius
 ozi. filii mochori. & mosollam filius sephatę. filii rahuel. filii icbanę & fr̄s eorū
 p̄familias suas nongenti quinquaginta sex. Om̄s hu p̄ncipes cognationum
 p̄domos patrū suorū. De sacerdotib; autē ierada. ioiarib. & iachim. azarias
 quoq; filius helchic. filii mosollā. filii sadoch. filii maraioth. filii achitob pontifex
 domus dī. Porro adaias filius hieroam. filii phasor. filii melchia & masāia.
 filius adihel. filii iczra. filii mosollam. filii mosollamoth. filii emmer. fr̄s quoq;
 eorū p̄ncipes p̄familias suas mille septingenti septuaginta fortissimi robore
 ad faciendū opus ministerii in domo dñi. De leuitis autē semeia filius assub.
 et filii ezrie. vn filii asebiu. De filiis merari. bacbacar quoq; carpentarius.
 et galal. & machania filius mecha. filii zehri. filii asaph. & obdias filius
 semeie. filii calaal. filii idithun. & barachia filius asā. filii helchana qui
 habitauit in atris nephati. Janitores autē sellum. & acum. & telmon. &
 achiman & fr̄s eorū sellum p̄ncipes. usq; ad illud tempus in porta regis
 ad orientem obseruabant puces suas de filiis leui. Sellum uero filius core
 filii abiasaph. filii core cum fr̄ib; suis & domum patris sui. Hi sunt cortę
 sup̄ opera ministerii custodes uestibulorū tabernaculi. & familie eorum
 p̄uas castrorū dñi custodientes introitum. Simees autē filius eleazar. erat
 dux eorū coram dño. Porro zacharias filius mosollamia. ianitor porte
 tabernaculi testimoniu. Om̄s hu electi in ostarios p̄ portas ducenti. xlii.
 & descripti in uillis p̄p̄ris quos constituer̄ dauid & samuhel uidens. in fide
 sua tū ipsos q̄m filios eorū in ostiis dom̄i dñi. & in tabnaculo uicibus suis.

in alius. sellum p̄ncip̄.

Quatuor uentos erant ostiarii. id est ad orientem & ad occidentem. ad
 aquilonem & ad austrum. fratres autem eorum in uiculis morabantur. & ueniebant
 in sabbatis suis de tempore usque ad tempus. Huius quatuor leuitis creditus
 erat omnis numerus ianitorum. & erant super ecclesias & thesauros domus domini.
 Eggerum quoque templi domini morabantur in custodia suis. ut cum tempus fuisset
 ipsi inire aperirent fores. De horum genere erant & super uasa ministerii.
 Ad numerum enim & inferebantur uasa & efferebant de ipsis. & que credita
 habebant utensilia seruorum. perant simile ruino & oleo & thuris & aromatis.
 filii autem sacerdotum unguenta ex aromatis conficiebant. & mathathias
 leuitis primogenitus sellum corinte prefectus erat eorum que in sartagine frige
 bantur. Porro de filiis caath fratris eorum super panes erant propositi. ut temp
 nouos per singula sabbata preparent. Huius sunt principes cantorum. per familias
 leuitarum que in ecclesiis morabantur. ita ut die & nocte iugiter suo ministerio
 deseruirent. Capita leuitarum per familias suas principes manserunt in hierusalem.
 ingabaon autem commorati sunt patre gabaon iahibel. & nom uxoris eius
 maacha. filius primogenitus eius abdon. & sur. & cis. & baal. & ner. & nadab.
 gedor quoque & thauo. & zacharias. & macelloth. Porro macelloth genuit
 sammaam. Iste habitauerit in regione fratrum suorum in hierusalem. cum fratribus suis.
 Ner autem genuit cis. & cis genuit saul. & saul genuit ionatham. & melchisue.
 & abinadab. & hisbaal. filius autem ionatham. miphboseth. & miphboseth
 genuit micha. Porro filii micha phiton. & malech. & thara. Ahaz autem genuit
 iara. & iara genuit almach. & azmoth. & zambri. & zambri genuit moosa.
 moosa uero genuit baana. cuius filius raphaia genuit heles. de quo ortus est
 esel. Porro esel sex filios habuit huius nominibus. ezricam. bochru. ismabel.
 saria. obdia. anan. Huius filii esel. Philistiim autem pugnabant contra israel.
 fugeruntque uiri israel palestinorum. & ceciderunt uulnerati in monte gelboe.
 Cumque appropinquassent philistiim persequentes saul & filios eius percusserunt
 ionathan. & abinadab. & melchisue filios saul. & aggrauatum est proelium
 contra saul. inueneruntque eum sagittarii. & uulnerauerunt iaculis.

inalus. filius autem ionadab.
miribaal.

X. I.

Et dixit saul ad armigerum suum, euagna gladium tuum & interficemene forte ueniant in circumcisi isti et illudant mihi. Noluit autem armiger eius hoc facere timore perterritus. Arripuit igitur enses et irruit in eum, quod cum uidisset armiger eius uidelicet esse mortuum saul, irruit etiam ipse in gladium suum, et mortuus est. Interit ergo saul et tres filii eius, et omnis domus illius pariter concidit. Quod cum uidissent uiri israel qui habitabant in campes tribus fugerunt, et saul ac filius eius mortuus, dereliquerunt urbes suas, et huc illucque dispersi sunt, ueneruntque philistinum et habitauerunt in eis. Die igitur altero detrahentes philistinum spolia exsorum, inueniunt saul et filios eius iacentes in monte gelboe. Cumque spoliassent eum, et amputassent caput armisque nudassent, miserunt in terram suam ut circumferret et ostenderet idolorum templis et populis, arma autem eius conseruauerunt in fano dei sui, et caput affixerunt in templo dagon. Hoc cum audissent uiri iabes galaad, omnia scilicet que philistinum fecerunt super saul, consurrexerunt singuli uiros fortium, et tulerunt cadauera saul et filiorum suorum, attuleruntque ea in iabes, et sepelierunt ossa eorum subter quercum que erat in iabes, et uenerunt septem diebus. Mortuus est ergo saul propter iniquitates suas, eo quod peruicasset mandatum domini quod preceperat ei, non custodierit illud, sed in super etiam phylomissam consuluerit nec sperauerit in domino, propter quod et interfecit eum, et transtulit regnum eius ad dauid filium isai. Congregatus est igitur omnis israel ad dauid in hebron dicens, os tuum sumus et caro tua. Hec quoque et nuchus tertius cum adhuc regnaret saul, tu eras qui educebas et introducebas israel. Tibi enim dixit dominus deus tuus, tu pascis populum meum israel, et tu eris princeps super eum. Venerunt ergo omnes maiores israel ad regem in hebron, et inuit dauid cum eis foedus coram domino, unxeruntque eum regem super israel, iuxta sermonem domini quem locutus est in manu samuel. Abiit quoque dauid et omnis israel in hierusalem hec est iebus, ubi erant iebusii habitatores terre. Dixeruntque qui habitabant in iebus ad dauid, non ingredieris huc, sorro dauid cepit urbem syon que est ciuitas dauid, dixeruntque omnis

II.

III.

III.

qui percussit iebuscum in primis: erit princeps & dux. Ascendit igitur primus
 ioab filius saruie: & factus est princeps. Habitauit autem in arte: & idcirco appellata
 est ciuitas dauid: edificauitque urbem in circuitu amello usque ad gurgurum. ioab
 autem reliqua urbis extruxit. Proficiebatque dauid uadens & reserens: & dominus
 exercituum erat cum eo. Hi principes uirorum fortium dauid: qui adiuuerunt eum
 ut rex fieret super omnem israhel iuxta uerbum domini quod locutus est ad israhel: & iste numerus
 robustorum dauid. Iesbaam filius ahamom princeps inter triginta: iste leuauit
 hastam suam super trecentos uulneratos una uice: & post eum eleazar filius patru
 eius: Ahoites qui erat inter tres potentes: iste fuit cum dauid in apses domum
 quando philistinum congregati sunt ad locum illum in bellum: & erat ager
 regionis illius plenus hordeo: fugeratque populus a facie philistinorum: hic
 stetit in medio agri & defendit eum. Cumque percussisset philisteos: dedit dominus
 salutem magnam populo suo. Descenderunt autem tres de triginta principibus
 ad petram in qua erat dauid ad speluncam modollam: quando philistinum fuerant
 castrametati in ualle raphaim. porro dauid erat in perfidio: & statio philistinorum
 in bethleem. Desiderauit igitur dauid & dixit: o si quis daret mihi aquam de
 cisterna bethleem que est in porta. Tres ergo isti per media castra philistinorum
 prexerunt & hauserunt aquam de cisterna bethleem que erat in porta: & attulerunt
 ad dauid ut biberet. Qui noluit: sed magis libauit illam domino dicens: absit ut
 in conspectu domini mei hoc faciam: & sanguinem uirorum istorum bibam: quia in periculo
 animarum suarum attulerunt mihi aquam: & ob hanc causam noluit bibere. Hec
 fecerunt tres robustissimi. Abisai quoque frater ioab ipse erat princeps trium: & ipse
 leuauit hastam suam contra trecentos uulneratos: & ipse erat inter tres nomi
 natissimus: inter tres secundus in clitus & princeps eorum: ueruntamen usque ad tres
 primos non uenerat. Banaias filius ioiade uiri robustissimi qui multa opera
 perpetrarat de caphel: ipse percussit duos: arhel moab: & ipse descendit &
 interfecit leonem in media cisterna in tempore uinis: & ipse percussit uirum
 egyptium cuius statura erat quinque cubitorum: & habebat lanceam ut
 licitatorium texentium. Descendit ergo ad eum cum uirga: & rapuit hastam

V.

VI.

alibi. odolla.

VII.

qm̄ tenebat manu et interfecit eum hasta sua. Hec fecit banaias filius ioiade
 qui erat inter tres robustos nominatissimus. inter triginta p̄mus. ueruntam̄
 ad tres usq; nonpueniat. Losuit aut̄ eum dauid ad auriculam suā. Porro
 fortissimi uiri in exercitu. asahel fr̄at̄ ioab. & elecanan filius patrum ei' debeth
 leem. semmoth arorit̄is. helles phalonit̄is. uras filius acces thecutis. abiezer
 anathothites. subochai sothites. ilai achoites. marai nethphathites. heled filius
 banaa nethophathites. 7hu filius rebaidegabaath filiorū beniamin. banaia
 pharathonites. uri detorrente gasabial arabathites. azmoth bauranites. eliaba
 salabonites. filii asom qezonites. ionathan filius saga ararites. achia filius sachar
 ararites. eliphai filius ur. apher mechurathites. ahia phellonites. asrah
 carmelites. noorai filius abbi. iohel fr̄at̄ nathan. mabar filius aggarai. sellech
 ammonites. noorai berothites. armiger ioab filius sarug. uras iethreus. careb
 iethreus. urias etheus. izadab filius ooli. adina filius segar rubenites p̄nceps
 rubenitarū & cum eo triginta. hanan filius maacha. & iosaphat m̄thanites.
 ozias astharothites. semma 7iahihel filii otham arerites. iedihel filius samri
 et iotha fr̄at̄ eius thosaites. elihel 7obeb 7iasihel demasobia. Hu quoque
 uener̄ ad dauid insiceleg cum adhuc fugeret saul filium eis qui erant
 fortissimi & egregii pugnatōres. tendentes arcum iutraq; manu fundis
 saxa iacentes & dirigentes sagittas. De fr̄ib; saul ex beniamin princeps
 ahiazer. 7iohas filius amaa gabathites. et iazihel 7phalleth filii azmoth.
 et barachia 7hiev anathothites. samaias quoq; gabaonites fortissim̄ inter
 triginta 7sup triginta. hieremias et iezihel et iohannan & zezbad
 gaterothites. eluzai & ierimuth & baalia et samaria & saphathia araphites.
 elcana & iesia 7azrahel & ioezer 7ies baam. decareim. ioelam quoque
 & zabadia filii ieroam. degedor. Sed et degaddi transfuger̄ ad dauid
 cum lateret in deserto uiri robustissimi & pugnatōres optimi. tenentes
 clypeum et hastam. facies eorū quasi facies leonis. & ueloces quasi capree
 in montibus. ezer p̄nceps. obdias secundus. eliab tertius. masmana q̄rtus.
 hieremias quintus. hetthi sextus. helihel septim̄. iohanna octauus. helbad

94

nonus. hieremias decimus. bachana undecimus. Hi defilius gad p̄ncipes exercitū. nouissimus centum militib. p̄erat. & maximus mille. Isti sunt qui transier̄ iordanem m̄se p̄mo q̄ndo inundare consuevit sup ripas suas. & om̄s fugauer̄ q̄ morabant̄ in uallib. ad orientalem plagam & ad occidentalem. Uener̄ aut̄ & de beniamin & de iuda ad p̄sidium. in quo morabat̄ dauid. Egressusq. ē dauid obuiam eis & ait. si pacifice uenistis ad me ut auxiliemini mihi. cor meū uingatur uob. si aut̄ insidiamini mihi p̄ aduersarius meis. cum ego iniquitatem in manib. non habeam. uideat d̄s patr̄ n̄r̄ & iudicet. Sp̄s uero induit ab isai p̄ncipem inter triginta & ait. tui sumus o dauid. & tecum filii isai. pax pax tibi. & pax adiutoribus tuis. te enim adiuuat d̄s tuus. Suscepit ergo eos dauid. & constituit eos p̄ncipes turme. Porro de manasse transfuger̄ ad dauid. q̄ndo ueniebat cum philistinum ut aduersum saul pugnaret & dimicauit cum eis. q̄a inito consilio remiserunt eū p̄ncipes philistinorū dicentes. periculo capitis n̄ri reuertetur ad dominū suum saul. Quando igitur reuersi sunt in seceleg transfuger̄ ad eū de manasse. ednas. & iozabaad. & ieddihel. & michahel. & naas. & iozabad. & heliu. & salathi. p̄ncipes militū in manasse. hi p̄buerunt auxilium dauid aduersum latrunculos. Om̄s enim erant uiri fortissimi. et facti sunt p̄ncipes in exercitū. Sed & p̄ singulos dies ueniebant ad eū ad auxiliandum ei. usq. dum fieret̄ grandis numerus quasi exercitus d̄i. Iste quoq. ē numerus p̄ncipum q̄ uener̄ ad dauid cum esset in hebron. ut transferrent regnum saul ad eū iuxta uerbum d̄ni. Filii iuda portantes clypeū & hastam. sex milia ^{octoginta} expediti ad p̄lium. Defilius symeon uirorū fortissimorū ad pugnandū septem milia centū. Defilius leui quatuor milia secenti. ioiada quoq. p̄nceps destrype aaron. & eū eo tria milia septingenti. sadoch etiam puer egregie indolis. & domus patris ei p̄nceps uiginti & duo. de filiis aut̄ beniamin fr̄ib. saul. tria milia. Magna enī pars eorū adhuc sequebat̄ dom̄ saul. Porro defilius ephraim. uiginti milia octingenti fortissimi robore. uiri nominati in

cognationib. suis. & ex dimidia parte tribus manasse. decem & octo
milia singuli pnomina sua uenerunt ut constituerent regem dauid.
Desilus quoq. isachar uiri eruditi q. nouerant singula tempora ad
picipiendum qd. facere deberet isrl. pncipes ducenti. omis aut. reliqua
tribus. eor. consilio sequebantur. Lorro dezabulon q. egrediebantur ad
pluum. stabant in acie instructi armis bellicis. quinque milia uenerunt
in auxilium in corde duplici. & de neptali pncipes mille. & cum eis instructi
clypeo & hasta. triginta octo milia. De dan etiam pparata ad proelium.
uiginti & octo milia secentorum. & de asser egredientes ad pugnam & in acie
puocantes. xl milia. Transiordanen aut. desilus ruben & de gad & dimidia
parte trib. manasse instructi armis bellicis. centum uiginti milia. Omnes
isti uiri bellatores et expediti ad pugnam cum corde pfecto uenerunt in hebron.
ut constituerent dauid regem sup. uniuersum isrl. sed & omis reliqui israhel
uno corde erant ut rex fieret dauid sup. uniuersum isrl. fueruntq. ibi apud
dauid trib. dieb. comedentes & bibentes. S. preparauerunt enim eis frs. eorum.
sed et q. iuxta eos erant usq. ad isachar & zabulon & neptalim afferbant
panes in asinis. & camelis. & mulis & bobus. ad uescendum farinam. palathas.
uuampassam. unum. oleum. boues. arietes. ad omnem copiam. gaudium
quippe erat in isrl. Inuit aut. consilium dauid cum tribunis & centurionib.
& uniuersis pncipibus. & ait ad omne coet. isrl. si placet uob. & ad no.
do nro egreditur sermo que loquor. mittam. ad frs. nros. reliquos
in uniuersis regiones isrl. & ad sacerdotes & leuitas q. habitant in subur
banis urbium ut congregent. ad nos. & reducamus arcam di. ad nos.
Non enim requisuimus eam in dieb. saul. Et respondit uniuersa multitudo.
ut ita fieret. Placuerat enim sermo omni populo. Congregauit ergo
dauid cunct. isrl. a sior. egypti. usq. dum ingrediaris emath. ut ad
duceret arcam di. de cariathiarim. Et ascendit dauid & omis uiri isrl. ad
collem cariathiarum que e. in iuda. ut afferret inde arcam dni. di. sedentis
sup. cherubim. ubi inuocatum e. nom. eius. Imposueruntq. arcam dni

sup plaustrum nouum de domo aminadab. Oza autē & fr̄s ei minabant
 plaustrū. porro dauid uniuersus isrl̄ ludabant coram dño omni
 uirtute. incanticis & mētharis. & t̄mpanis. & rebalis & tubis. Cum
 autē p̄uenissent ad aream chidon. tetendit oza manū suā ut susten
 taret arcam. Bos quippe laseniens. paululum inclinauerat eā. Iratus ē
 itaq; dñs contra ozam. & percussit eū eo qđ tetigisset arcam. & mortuus ē
 ibi coram dño. Contristatusq; dauid eo qđ diuisisset dñs ozam. uocauitq;
 locum illum diuisio oza usq; imp̄sentē diem. Et timuit dñm tē tēporis
 dicens. quom̄ possum ad me introducere arcam dñi. & obeā causā
 non eam duxit ad se. hoc ē inciuilitatem dauid. sed auertit in domum
 obededom gettheri. Mansit ergo arca dñi in domo obededom tribus
 m̄sibus. & benedixit dñs domum ei. & omib; que habebat. Misit quoq;
 iun rex tyri nuntios & ligna cedrina. & artifices parietū lignoq;
 ut edificarent ei domū. Cognouitq; dauid eo qđ confirmasset eum
 dñs in regem sup isrl̄. & subleuauit ē regnum ei sup popl̄m eius isrl̄.
 Accepit quoq; dauid alias uxores in hier̄lm̄. genuitq; filios ac filias.
 & hęc nomina corū q̄nati sunt ei in hier̄lm̄. sammu isobab. nathan
 & salimon. ieber. & elisu. & eli. & eliphaleth. noga quoq; & naphet. &
 iaphie. elisama & baliada. & elipheleth. Audientes autem phylistium
 eo qđ unctus esset dauid in regem sup uniuersum isrl̄. ascender̄
 om̄s ut quererent eū. Qđ cum audisset dauid. egressus ē obuiā
 eis. Porro phylistium. diffusi sunt in ualle raphaim. Consuluntq;
 dauid dñm dicens. ascendam ad phylisteos. si trades eos in manu
 mea. Dixitq; ei dñs. ascende. & tradam eos in manu tua. Cūq; illi
 ascendissent in baalpharasim. percussit eos ibi dauid & dixit. diuisit
 dñs inimicos meos p̄ manū meā sic diuidunt̄ aque. & ideo uocatū
 ē nom̄ loci illius baalpharasim. dereliquerūq; ibi deos suos. quos
 dauid iussit exuri. Alia etiam uice phylistium irruer̄. & diffusi sūt
 in uallem. Consuluntq; rursum dñm. & dixit ei dñs. n̄ ascendes post

cos recede ab eis & uenies contra eos ex aduerso pirorū. Cumque
audieris sonitū gradientis in cacumine pirorū. tunc egredieris
ad bellū. Egressus ē enī dñs ante te. ut percussit castra phylistinorum.
fecit ergo dauid sic p̄ceperat ei dñs. & percussit castra phylistinorum
de gabaon usq; gazara. diuulgatumq; ē nom̄ dauid in uniuersis
regionibus. & dñs dedit pauorem eius sup om̄s gentes. fecit quoque
sibi domos in ciuitate dauid. & edificauit locum arce dī. tectendiq;
ei tabernaculum. Tunc dix̄ dauid. illicitum ē ut a quocunq; portet̄
area dī. nisi aleuitis quos elegit dñs ad portandum eā. & administran
dū sibi usq; in eternum. Congregauitq; uniuersum isrl̄ in hierlm̄. ut
afferretur arca dī in locum suū quē p̄parauerat ei. nec non & filios
aaron. & leuitas. Defilius caath. urihel p̄nceps fuit. & fr̄s ei. cc. xxx.
defilius merari. asua p̄nceps. & fr̄s eius. cc. xxx. defilius gersom. iohel
p̄nceps. & fr̄s ei. c. xx. defilius helisaphan. semeias p̄nceps. & fr̄s eius. c.
defilius hebron. elihel p̄nceps. & fr̄s. octoginta. defilius ozihel. aminadab
p̄nceps. & fr̄s eius. centū duodecim. Vocauitq; dauid sadoch. & abiathar
sacerdotes. & leuitas urihel. asua. iohel. semeian. elihel. & aminadab
& dix̄ ad eos. uos q̄ estis p̄ncipes familiarū leuitarū. sc̄ificamini cū fr̄ib;
ur̄is. & afferte arcam dñi dī isrl̄ ad locum q̄ ei p̄paratus ē. ne ut ap̄ncipio
quia non eratis p̄sentes percussit nos dñs sic & nunc fiat illicitū quid nob̄
agentibus. Sc̄ificati sunt ergo sacerdotes & leuitē ut portaretur arca
dñi dī isrl̄. & tulerunt filii leui arcam dī sicut p̄ceperat moȳses iuxta
uerbum dñi humeris suis in uectibus. Dix̄q; dauid p̄ncipib; leuitarū
ut constituerent de fr̄ib; suis cantores in organis musicorū. nablis
uidelicet. & lystris & cymbalis. ut resonaret in excelsū sonit; letitię.
Constituerq; leuitas hemari filium iohel. & de fr̄ib; ei; asaph filium
barachie. defilius uero merari fr̄ibus eorū ethan filium casai. & cū
eis fr̄s eorū. in secundo ordine zachariam. iben. & iazihel. & semiramoth.
& iahihel. & aniliab. & banaiam. & maasim. & matthathia. & alphalu.

& maceniam. & obededom. & ichihel ianitores. Porro cantores. eman. asaph.
 & ethan in cymbalis. & ceteris concrepantes. zacharias autem & ozihel & semira-
 moth. & iachihel. & am. et eliab. et emasaias. et banaias in nablis
 archana cantabant. Porro matthathas & eliphali. & macenias. & obed-
 edom. & iehel. & ozaziu in cytharis poctaua canebant & sinikion.
 chonemas autem princeps leuitarum prophetie perat ad percipiendam
 melodiam. Erat quippe ualde sapiens. & bachias & eleana ianitores
 arce. Porro sebenias & iosaphat. et nathanahel. & amasai. & zacharias.
 & banaias. & eleazar sacerdotes clangebant tubis coram arca dei. &
 obededom. & achimias erant ianitores arce. Igitur dauid & omnes
 maiores natu israel & tribum uerunt ad deportandam arcam foederis
 domini de domo obededom cum letitia. Cumque adiuuisset deus leuitas qui
 portabant arcam foederis domini. immolabant septem tauri. & septem
 arietes. Porro dauid erat indutus stola bissina. & uniuersi leuitae
 qui portabant arcam cantoresque & chonemas princeps prophetie inter
 cantores. Dauid autem etiam indutus erat ephod lino. uniuersusque
 israel deducebant arcam foederis domini in iubilo. & sonitu bucinarum. &
 tubis. et cymbalis. & nablis. & cytharis concrepantes. Cumque
 peruenisset arca foederis domini usque ad ciuitatem dauid. nichol filia saul
 prospiciens per fenestram. uidit regem dauid saltantem atque ludentem.
 & despexit eum in corde suo. Attulerunt igitur arcam dei. & restituerunt
 eam in medio tabernaculi quod tetenderat ei dauid. & obtulerunt
 holocausta & pacifica coram domino. Cumque complisset dauid offerens
 holocausta & pacifica. benedixit populum in nomine domini. & diuisit
 uniuersis per singulos auro usque ad mulierem tortam panis. & partem
 asse carnis bubule. & fixam oleo simillam. constituitque coram arca
 domini de leuitis qui ministrarent & recordarentur operum eius. & glorifi-
 carent atque laudarent dominum deum israel. asaph principem. & sedem eius
 zachariam. porro iachihel. & semiramoth. & ichihel. & matthathiam.

XVJ.

& eliab. & banaiam. & obededom. & danibel. sup organa psalterii &
lyras. asaph autē ut cymbalis psonaret. banaiam uero & azibel
sacerdotes canere tuba iugiter coram arca foederis dñi. In illo die fecit
dauid pncipem ad confitendū dño. asaph & fr̄s ei. confitemini dño
& inuocate nom̄ ei. notas facite in populis ad inuentiones ei. caritate
ei & psallite. narrate omnia mirabilia ei. laudate nom̄ sem̄ eius.
Letetur cor querentium dñm. querite dñm et uirtutē ei. querite
faciem eius semp. Recordamini mirabilium ei que fecit. signorū illius
& iudiciorū oris ei. sem̄ isrl serui eius. filii iacob electi ei. ipse dñs
d̄s nr̄. in uniuersa terra iudicia eius. Recordamini in sempiternum
pacti ei. sermonis que pcepit in mille generationes. que pepigit
cum abraham. & iuranti illius cum isaac. Et constituit illud iacob in
pceptū. in isrl in pactū sempiternum. dicens. tibi dabo trā channaan
funiculum hereditatis ur̄e. Cum essent pauci numero. parui & coloni
ei. & transierit de gente in gentem. & de regno ad populū alterum.
n̄ dimisit quēquā calumniari eis. sed increpauit p̄ eis reges. nolite
tangere xp̄os meos. in pphetis meis nolite malignari. Cantate
dño om̄s terra. annuntiate ex die in diem salutare ei. narrate in
gentib. gl̄am ei. in uentis populis mirabilia ei. quia magni dñs
& laudabilis nimis. & horribilis sup om̄s deos. Om̄s enī dñi populorū
idola. dñs autē celos fecit. Confessio & magnificentia coram illo.
fortitudo & gaudium in loco eius. Afferre dño familie populorū. afferre
dño gl̄am et imperium. date dño gl̄am nomini ei. leuate sacrificium
& uenite in conspectū ei. & adorare dñm in decore sc̄o. commoueatur
a facie illius om̄s terra. ipse enī firmavit orbem immobilem. Letentur
celi & exultet terra. & dicant in nationib. dñs regnabit. Tunc in se
& plenitudo ei. exultent agri & om̄a que in eis sunt. Tunc laudabunt
ligna saltus coram dño. quia uenit iudicare terrā. Confitemini dño
qm̄ bonus. qm̄ in c̄nū misericordia ei. & dicite. salua nos d̄s nr̄. & gregē

100.
nos & erue de gentibus. ut confiteamur nomini tuo. & exultemus in
carmenibus tuis. Benedictus dominus deus israel a beterno usque in eternum. & dicat
omnis populus amen. & hymnum domino. Dereliquit itaque ibi coram arca
foederis domini asaph & fratres eius. ut ministrarent in conspectu arce iugiter
per singulos dies & uices suas. Porro obededom & fratres eius sexaginta octo.
& obededom filium idithun & omnia constituit ianitores. sadoch autem
sacerdotem & fratres illius sacerdotes coram tabernaculo domini in excelsis
quod erat in gabaon. ut offerrent holocausta domino super altare holocausto-
matis iugiter mane & uespere. iuxta omnia que scripta sunt in lege
domini quam precepit israeli. & post eum eman & idithun. & reliquos electos
unumquemque uocabulo suo ad confitendum domino. quam in eternum
misericordia eius. heman quoque & idithun canentes tuba & quatientes
cymbala. & omnia musicorum organa ad canendum domino. filios autem idithun
fecit esse portarios. reuersusque est omnis populus in domum suam. & dauid
ut benediceret etiam domui sue. Cum autem habitaret dauid in domum
suam. dixit ad nathan prophetam. ecce ego habito in domo cedrina.
arca autem foederis domini sub pellibus est. Et ait nathan ad dauid. omnia
que in corde tuo sunt fac. dominus enim tecum est. Igitur nocte illa factus
est sermo domini ad nathan dicens. uade loquere dauid seruo meo. hec dicit
dominus. non edificabis tu mihi domum ad habitandum. Neque enim mansi in
domo ex eo tempore quo eduxi israel usque ad diem hanc. sed fui semper
mutans loca tabernaculi. & in tentorio mansi cum omni israel. Nunquid
locutus sum saltem uni iudicum israel. quibus preceperam ut pascerent
populum meum israel & dixi. quare non edificasti mihi domum cedrinam.
Nunc itaque sic loqueris ad seruum meum dauid. hec dicit dominus exercituum.
ego tuli te cum in pascuis sequereris gregem ut esses dux populo
meo israel. & fui tecum quocumque prexisti. & interfeci omnes inimicos
tuos coram te. feci quoque tibi nomen quasi unius magnorum que celebrantur
in terra. & dedi locum populo israel. Plantabitur & habitabit in eo.

XVII

107
& ultra non commouebitur. nec filii iniquitatis atterent eos sic ap̄ncipio.
ex diebꝫ quibus dedi iudices populo meo isrl̄. & humiliavi uniuersos
inimicos tuos. Annuntio tibi ergo qđ edificaturus sit domū tibi dñs.
cumqꝫ impleueris dies tuos. ut uadas ad patres tuos. suscitabo semen
tuum post te. qđ erit de filiis tuis. & stabiliam regnū eius. Ipse edifica
bit mihi domū. & firmabo solium eiꝫ usqꝫ in æternum. Ego ero ei in
patrem & ipse erit mihi in filium. & misericordiam meā n̄ auferam ab eo
sic̄ abstuli ab eo qui ante te fuit. & statuam eū in domū meā & regno
meo usqꝫ in sempiternū. & thronus eiꝫ erit firmissimus in ppetuum. Iuxta
om̄ia uerba hec. & iuxta uniuersam uisionem istā. sic locutꝫ ē nathan
ad dauid. Cumqꝫ uenisset rex dauid & sedisset coram dño dixit.
quis ego sum dñe dñs. & quę domus mea. ut prestares mihi talia.
Sed hoc paruum uisū ē in spectu tuo. ideoqꝫ locutus es sup domum
serui tui etiā in futurū. & fecisti me spectabilem sup om̄s homines.
Dñe dñs m̄s qđ ultra addere potes dauid. cum ita glorificaueris
seruum tuū. & cognoueris eū. Dñe p̄p̄t famulū tuū iuxta cor tuū
fecisti omnē magnificentiā hanc. & nota esse uoluisti uniuersā magniā.
Dñe non ē similis tui. & non ē alius dñs absqꝫ te. ex om̄ibꝫ quos audiuimus
auribus nr̄is. Quis enī ē alius ut populus tuus isrl̄. gens una in terra. ad
qm̄ p̄rexit dñs ut liberaret & faceret populū sibi. & magnitudine sua
atqꝫ t̄rribus eiceret nationes a facie eiꝫ quę de egypto liberarat. & posuisti
populum tuū isrl̄ tibi in populū usqꝫ in æternum. & tu dñe factus es dñs eius.
Hunc igitur dñe sermo quē locutus es famulo tuo & sup domum eius
confirmet in ppetuum. & fac sic̄ locutꝫ es. p̄maneatqꝫ & magnificetur
nom̄ tuum usqꝫ in sempiternū & dicatur. dñs exercituum dñs isrl̄. & domū
dauid serui eiꝫ p̄manens coram eo. Tu enī dñe dñs m̄s reuelasti auriculā
serui tui ut edificares ei domū. & ideo inuenit seruus tuus fiduciam
ut oret coram te. Hunc ergo dñe tu es dñs. & locutus es ad seruum tuum
tanta beneficia. & coepisti benedicere domui serui tui ut sit semp̄ corā te.

101.
xviii

Tecum dñe benedicente. benedicta erit in perpetuum. Factū ē post hec
ut peuter & dauid phylistum & humiliarēt eos. & tollerēt gēth & filias
ei de manu phylistum. peuter & q. moab. & fierent moabite serui dñi
offerentes ei munera. Eo tempore percussit dauid etiam adadezer
regem soba regionis emath. qñdo prexit ut dilatarēt imperiū suū
usq. flumē eufraten. Coepit ergo dauid mille quadrigas ei. & septem
milia equites. ac uiginti milia uirorū peditū. subneruauitq. omnes
equos currū. exceptis centū quadrigis quas reseruauit sibi. Superuenit
autē & syrus damascenus. ut auxilium pberēt adadezer regi soba.
Sed & huius percussit dauid uiginti duo milia uirorū. & posuit milites
in damasco. ut syria quoq. seruiret sibi & offerret munera. adiuuuitq.
ē dñs incunctis ad que prexerat. Tulit quoq. dauid faretas aureas
quas habuerēt serui adadezer. & attulit eas in hierlm. nec n̄ de rebath.
& chun urbibus adadezer eris plurimū. de quo fecit salimon mare
eneū. & columnas. & uasa enea. Qd̄ cum audisset thou rex emath.
percussisse uidelicet dauid omnē exercitū adadezer regis moab.
misit aduriā filium suū ad regem dauid ut postularēt ab eo pacē.
& congratularetur ei eo qd̄ expugnasset & percussisset adadezer.
Aduersarius quippe thou erat adadezer. Sed et omnia uasa aurea
& argentea & enea consecrauit rex dauid dño. cum argento & auro
qd̄ tulerat rex ex uniuersis gentibus. tam de idumea & moab & filis
amon. qm̄ de phylistum & amalech. Abisai uero filius sarue percussit
edom in ualle salinarū decem & octo milia. & constituit in edom
psidium. ut seruiret idumea dauid. Saluauitq. dñs dauid. incunctis
ad que prexerat. Regnauit ergo dauid sup uniuersū isrl̄. & faciebat
iudicium atq. iusticiam cuncto populo suo. Porro ioab filius sarue
erat sup exercitū. & iosaphat filius ahilud ac cōmentarius. sadoch autē
filius achitob & ahimelech filius abiathar sacerdotes. & susa scriba.
banai uero filius ioiada sup legiones cerethi & phelethi. porro

filii dauid primi ad manū regis. Accidit autē ut moriretur naas rex
 filiorū amon. & regnarē filius ei' p' eo. Dixitq; dauid. faciam misericordiam
 cum anon filio naas. Prestitit enī pater ei' mihi grām. Misitq; dauid
 nuntios ad consolandū eū. post mortem patris sui. Qui cum puenissent
 in terram filiorū amon ut consolarentur anon. dixerūt p'ncipes filiorum
 amon ad anon. tu forsitan putas qd̄ dauid honoris causa in patre tuū
 miserit q̄ consolaret te. nec auāduerit qd̄ ut explorent inuestigent
 & scrutentur terram tuam uenerint ad te serui eius. Igitur anon pueros
 dauid decaluauit irasit. & p'cidit tunicas eorū anatib; usq; ad pedes.
 & dimisit eos. Qui cum abissent & hoc m'ndassent dauid. misit in occursum
 eorū. grandem enī contumeliā sustinuerant. & p'cepit ut manerent in
 hiericho. donec cresceret barba eorū. & tunc reuerterentur. Videntes
 autē filii amon qd̄ iniuriam fecissent dauid. tam anon quā reliquis
 populis miserunt mille talenta argenti. ut conducerent sibi de
 mesopotamia & syria. macha. & desoba currus & equites. & duxerūt
 triginta duo milia curruum. & regem macha cum populo ei'. Qui cū
 uenissent. castra metatisunt in regione medaba. filii quoq; amon
 congregati de urbibus suis. uenerunt ad bellū. Qd̄ cū audisset dauid.
 misit ioab & omnē exercitū uirorū fortium. Egressiq; filii amon
 direxerunt aciem iuxta portam ciuitatis. reges autē qui ad auxilium
 uenerant separati in agro steterunt. Igitur ioab intelligens bellum
 ex aduerso & post tergum contra se fieri. elegit uiros fortissimos
 de uniuerso isrl. & p'pexit contra syrū. reliq̄m autē partē populi
 dedit sub manu abisai fratris sui. & p'pexerunt contra filios amon
 dixitq; si uicerit me syrū auxilio eris mihi. si autē superauerint
 te filii amon. ero tibi in p'sidium. Confortare & agamus uiriliter
 p' populo nrō & p' urbibus dī nrī. dñs autē qd̄ in conspectu suo
 bonum ē faciat. Perrexit ergo ioab et populus q̄ cum eo erat cūtra
 syrū ad proelium. & fugauit eos. Porro filii amon uidentes quod

fugisset syrus. ipsi quoque fugerunt ab israhel in ciuitate. & ingressi sunt ciuitate.
 reuersusque est etiam ioab in hierusalem. Videns autem syrus quod occidisset coram
 israhel. misit nuntios & adduxit syrus quod erat transfluum. sophat autem
 princeps militie adadezer erat dux eorum. Quod cum nuntiatus esset dauid.
 congregauit uniuersum israhel & transiit iordanem. irruitque in eos. &
 direxit ex aduerso aciem illis contra pugnantibus. Fugit autem syrus
 israhel. & interfecit dauid de syris septem milia curruum. & quadraginta
 milia pedum. & sophat exercitus principem. Uidentes autem serui
 adadezer se ab israhel esse superatos. transfugerunt ad dauid & seruerunt ei.
 noluitque ultra syria auxilium prebere filiis amon. Factum est autem post
 annum circulum eo tempore quo solent reges ad bella procedere. congregauit
 ioab exercitum & robur militie. & uisitauit terram filiorum amon.
 precepitque & obsedit rabba. Porro dauid morabatur in hierusalem. quando ioab
 percussit rabba & destruxit eam. Tulit autem dauid coronam melchom
 decapite eius. & inuenit in ea auri pondus talentum & pretiosissimas
 gemmas. fecitque inde sibi diadema. murex quoque urbis plurimas
 tulit. populum autem quod erat in ea eduxit. & fecit super eos tribulas & trahas
 & ferrata carpenta transire. ita ut dissciderent & contererentur.
 Sic fecit dauid cunctis urbibus filiorum amon. & reuersus est cum omni
 populo suo in hierusalem. Post hec initum est bellum ingazer aduersus
 philisteos. in quo percussit sobbochai usathites. saphai de genere rapham.
 & humiliavit eos. Aliud quoque bellum gestum est aduersus philisteos.
 in quo percussit adeodatus. filius saltus. helemitis. fratrem goliath gethei.
 cuius haste lignum erat quasi liciatorium texentium. Sed & aliud
 bellum accidit in geth. in quo fuit homo longissimus. habens digitos
 senos. id est simul uiginti quatuor. quod & ipse derapha fuerat styrpe
 generatus. Hic blasphemauit israhel. & percussit eum ionatha filius samaa
 fratris dauid. Hi sunt filii rapha in geth. quod ceciderunt in manu dauid &
 seruatorum eius. Consurrexerunt autem satan contra israhel. & incitauit dauid

xx.

xxj.

ut numeraret isrl. Dixitq. dauid ad ioab & ad principes populi, ite &
numerate isrl. abersabee usq. dan. & afferite mihi numeru ut sciam.
Responditq. ioab; auget dñs populum suum centuplum qm sunt.
Nonne domine mi rex om̄s serui tui sunt. quare hoc querit dom̄us
meus. qd̄ in peccatū reputetur isrl. Sed sermo regis magis p̄ualuit.
Egressusq. ē ioab & circuuit uniuersum isrl. & reuersus ē in hierlm.
deditq. dauid numeru eorū quos circuierat. & inuentus ē omnis
isrl. numerus mille milia & centū milia uirorū eductū gladiū.
de iuda autē trecenta septuaginta milia bellatorū. Nā leui beniamin
non numerauit. eo qd̄ intus exsequeret regis imperium. Displicuit
autē dño qd̄ iussu erat. & percussit isrl. Dixq. dauid ad dñm; peccau
nimis ut hoc facerem; obsecro aufer impietate serui tui. quia in
sapienter egi. Et locutus ē dñs ad gath uidentem dauid dicens;
uade & loquere ad dauid & dic ei; hec dicit dñs; triuū tibi
optionem do. unum qd̄ uolueris elige ut faciam tibi. Cumque
uenisset gath ad dauid. dix̄ ei; hec dicit dñs; elige qd̄ uolueris.
aut trib. annis pestilentiam. aut tribus mensibus fugere te
hostes tuos & gladium eorū non posse euadere. aut trib. diebus
gladium dñi & mortem uersari interra. & anglm̄ dñi interficere
in uniuersis fimb. isrl. Nunc ergo uide quid respondeā ei. q̄ misit
me. Et dix̄ dauid ad gath; ex om̄i parte me angustie p̄munt. sed
melius mihi ē ut incidam in manu dñi quia multe sunt miserationes
eius. qm̄ in manus hominū. Misit ergo dñs pestilentiam in isrl. &
cecidit de isrl. septuaginta milia uirorū. misitq. anglm̄ in hierlm̄
ut percuteret eam; Cumq. percuteretur. uidit dñs & misertus ē sup
magnitudinē mali. & imperauit anglo q̄ percutiebat sufficit. um
cesset manu tua. Porro angls dñi stabat iuxta aream ornā rebusci.
Leuansq. dauid oculos suos. uidit anglm̄ dñi stantem inter celum &
terram. & euaginatū gladium in manu ei. & uersū contra hierlm̄.

& ceciderunt tam ipse qm maiores natv uestiti caliceis pmi interia.
 Dixitq dauid addm; nonne ego sum q uissi ut numeraretur popls.
 ego qui peccaui. ego q malum feci. iste grex qd commeruit. Dne
 ds ms uertatur obsecro manus tua in me & in domū patris mei. popls
 aut tuus n̄p̄cutiatur. Angls aut dñi p̄cepit gath ut diceret dauid.
 & ascenderet exstrueretq altare dño dō in area ornani iebusei.
 Ascendit ergo dauid iuxta sermonem gath. quē locutus fuerat
 ex sermone dñi. Porro ornani cum suspexisset et uidisset angelum
 quatuorq filii eius cum eo. Absconderunt se. Nam eo tempore.
 terebat in area triticum. Igitur cum uenisset dauid ad ornani. cōspex̄
 ē ornani. & p̄cessit ei obuiam de area. & adorauit eū p̄nus in terram.
 Dix̄q ei dauid; da mihi locum aree tue ut edificem in ea altare dño.
 ita ut q̄ntv̄ ualeat argenti accipias. & cesset plaga a populo. Dixit
 aut ornani ad dauid; tolle & faciat dominus ms rex qd̄cunq ei placet.
 sed & boues do in holocaustv̄ & tribulas et ligna & triticum in sacrifici
 cum. om̄a libens p̄beo. Dix̄q ei rex dauid; nequaqm̄ ita fiet. sed
 argentv̄ dabo tibi q̄ntv̄ ualeat. Neq̄ enim tibi auferre debeo. &
 sic offerre dño holocausta gratuita. Dedit ergo dauid ornani
 p̄ loco siclos auri iustissimi ponderis secentos. & edificauit ibi
 altare dño. optulitq holocausta & pacifica. & inuocauit dñm &
 exaudiuit eū in igne de celo sup altare holocausti. Precepitq dñs
 anglo. & conuertit gladium suum in uaginā. Atinus ergo dauid
 uidens qd̄ exaudiisset eū dñs in area ornani iebusei. immolat ibi
 uictimas. tabernaculum aut dñi qd̄ fecerat moȳses in deserto
 & altare holocaustorv̄. ea tempestate erat in excelsis gabaon. & n̄
 p̄ualuit dauid ire ad altare. ut ibi obsecraret dñm. Nimio enim
 fuerat timore p̄territus. uidens gladium angli dñi. Dix̄q dauid;
 hec ē dom̄ dñi. & hoc altare in holocaustv̄ isrl̄. Et p̄cepit ut cōgrega
 rentur om̄s p̄seliti de terra isrl̄. & constituit ex eis latomos

+
 xxij.

ad cedendos lapides & poliendos. ut edificaretur domus domini. Ferrum quoque plurimum ad clauos ianuarum & ad commissuras atque iuncturas preparauit dauid. & eris pondus innumerabile. Ligna quoque cedrina non poterant estimari que sydoni & tyru deportauerant ad dauid. Et dixit dauid, salemon filius meus puer paruulus est & delicatus. domus autem quam edificare uolo domino talis esse debet. ut in cunctis regionibus nominetur. Preparabo ergo ei necessaria; Et ob hanc causam ante mortem suam. omnia preparauit impensas. uocauitque salimone filium suum. & precepit ei ut edificaret domum domino deo israel. Dixitque dauid ad salimone filium. uoluntatis mee fuit ut edificarem domum nomini domini dei mei. sed factus est ad me sermo domini dicens. multum sanguinem effudisti. & plurima bella bellasti. non poteris edificare domum nomini meo tanto effuso sanguine coram me. filius qui nascitur tibi erit uir quietissimus. faciam enim eum requiescere ab omnibus inimicis suis percussis; & ob hanc causam pacificus uocabitur. & pacem & otium dabo in israel cunctis diebus eius; ipse edificabit domum nomini meo. & ipse erit mihi in filium. & ego ei in patrem. firmaboque solum regni eius super israel in eternum. Hunc ergo filium sit dominus tecum. & prosperare & edifica domum domino deo tuo sic locutus est deus. det quoque tibi dominus prudentiam & sensum. ut regere possis israel & custodire legem domini dei tui. Tunc enim proficere poteris. si custodieris mandata & iudicia que precepit dominus moysi. ut doceret israel. Confortare uiriliter age. ne timeas neque paueas. ecce ego impaupitacula mea preparauit impensas domus domini. auri talenta centum milia. & argenti mille milia talentorum. eris uero & ferri non est pondus. uincitur enim numerus magnitudine. Ligna & lapides preparauit ad uniuersa impendia. Habes quoque plurimos artifices. Latomos & cementarios. artificesque lignorum & omnium artium ad faciendum opus. prudentissimos in auro & argento. ere & ferro cuius non est numerus. Surge igitur & fac & erit dominus tecum. Precepit quoque dauid cunctis principibus israel. ut

adiuuarent salimone filium suum. cernitis inquis qd dñs dñs ur̄
 uobiscum sit. & dederit uobis requiem percussit. & tradiderit omnes
 inimicos inimicu ur̄a. & subiecta sit terra coram dño & coram poplo eius;
 h̄yete igitur corda ur̄a & animas ur̄as ut queratis dñm dñm ur̄m. &
 consurgite & edificate sanctuarium dño dō. ut introducatur arca
 foederis dñi. uasa dño consecrata in domū que edificat̄ nomini dñi;
 Igitur dauid senex & plenus dierū regem constituit salimone
 filium suū sup isrl̄. & congregauit om̄s p̄ncipes isrl̄. & sacerdotes
 atq; leuitas; Numeratiq; sunt leuite a uiginti annis et supra. inuenta
 sunt xxxvii milia uirorū. Ex his electi sunt & distributi in ministeriū
 dom̄ dñi uiginti quatuor milia. p̄positorū aut̄ & iudicū sex milia;
 porro quatuor milia lanitores. & totidem psalte canentes dño in
 organis que fecerat ad canendū. & distribuit eos dauid p̄nces filiorū
 leui. gersom uidelicet. & caath. & merari. & gersom. leedan & semei;
 filii leedan. p̄ncps icihel. & zetan. & iohel tres; filii semei. salomith.
 & ozihel. & aran tres; Isti p̄ncipes familiarū leedan; Porro filii semei.
 leeth. & ziza. & iabus. & baria; isti filii semei quatuor. Erat aut̄ leeth
 prior. ziza secundus. Porro iabus & baria n̄ habuer̄ plurimos filios.
 ideo in una familia unaq; domo cōputati sunt; filii caath. amram.
 & isaar. chebron & ozihel quatuor; filii amram. aaron & moyses;
 Separatusq; ē aaron. ut ministrar̄ & sc̄a sc̄orū ipse et filii ei in sep̄tinū.
 & adolere incensum dño sc̄m ritū suum. ac benedicere & nomini ei
 in p̄petuum. Moysi quoq; hominis dñi. filii annumerati sunt in tribu
 leui; filii moysi. gersom & eleazer; filii gersom. subuhel primus;
 fuer̄ aut̄ filii eleazer. roboia p̄mus. & non erant eleazer filii alii. Porro
 filii roboia multiplicati sunt nimis; filii isaar. salomith p̄m. filii hebron.
 ieriau p̄mus. amarias secundus. iazihel tertius. iacmaam quartus.
 filii ozihel. micha p̄mus. iesia secundus. filii merari. mooli & moosi.
 filii mooli. eleazar. & cis. Mortuus ē aut̄ eleazar. & n̄ habuit filios

sed filias: acceperuntq; eas filii eis fr̄s earū; Filii moosi: mooli. & eder.
& ierimuth tres; Hi filii leui in cognationib; suis & familiis suis
p̄ncipes puces & numerū capitū singulorū: q̄ faciebant operum
ministerii dom̄ dñi: a uiginti annis & sup̄. Dix̄ autē dauid; regem
dedit dñs d̄s isrl̄ populo suo & habitationem hierl̄m usq; in eternū!
nec erit officiu leuitarū ut ultra portent tabernaculum & omnia
uasa ei⁹ administrandū. Juxta p̄cepta quoq; dauid nouissima
supputabitur numerus filiorū leui. a uiginti annis ⁊ sup̄. & erunt sub
manu filiorū aaron in cultū dom̄ dñi in uestibulis ⁊ in exedris. & in loco
purificationis. & in sanctuario. & in uniuersis operib; ministerii tēpli
dñi. Sacerdotes autē sup̄ panes p̄positionis & ad simile sacrificium. ad
lagana & azima & far taginē & ad feruentem simlam. & sup̄ omnē
pondus atq; mensuram! leuite uero ut stent mane ad confitendum
& canendum dñō. similiterq; ad uesperam. tam in oblationē holocau
storū dñi. q̄m in sabbatis & kalendis. & sollempnitatib; reliquis. iuxta
numerū ceremonias uniuscuiusq; rei iugit̄ coram dñō. & custodiant
obseruationes tabernaculi foederis. & ritum sanctuarii obseruationē
filiorū aaron fratrū suorū. ut ministrent in domo dñi. Porro filii aaron.
h̄e ^{partitiones} portiones erunt; Filii aaron: nadab. & abiud. & eleazar & ithamar.
Mortui sunt autē nadab & abiud ante patrem suum absq; liberis!
sacerdotioq; functus ē eleazar & ithamar. et diuisit eos dauid. id est
sadoch de filiis eleazar. & ahimelech de filiis ithamar. secundū uices
suas et ministeriū inuentiq; sunt plures filii eleazar in p̄ncipibus uiris.
q̄m filii ithamar; Diuisit autē eis hoc ē filii eleazar p̄ncipes p̄familias
sedecim! & filii ithamar p̄familias et domos suas octo; Porro diuisit
utrasq; inter se familias sortibus; Erant enī p̄ncipes sanctuarii ⁊ p̄ncipes
dñi. tam de filiis eleazar q̄m de filiis ithamar. descripsitq; eos s̄m̄cia filius
nathanahel scriba leuitis coram rege & p̄ncipibus. & sadoch sacerdote
& ahimelech filio abiathar. p̄ncipib; quoq; familiarū sacerdotalium

& leuitarū unam domum que ceteris p̄erat cleazar. & alteram domū que
 sub se habebat ceteros ithamar. Exiuit autē fors prima iorariū. secunda
 iedaie. tertia harim. quarta seorim. quinta melchia. sexta maiman. septimū
 accos. octaua abia. nona iesus. decima sechenia. undecima eliasib. xii.
 iacim. tertia decima oppa. quartadecima isbaal. quinta decima abelga.
 sextadecima emmer. septima decima ezir. octaua decima ababses. nona
 decima. apetheia. uicesima iacezel. uicesima p̄ma iacim. uicesima secūda
 gamul. uicesima tertia dalaiu. uicesima quarta mahhiau. Hęc uices eorū
 secundum ministeria sua ut ingrediant domū dī. & iuxta ritum suum
 sub manu aaron patris eorū. sicut p̄cepit dñs dī isrl. Porro filiorū leui
 q̄ reliqui fuerant de filiis amram erat subahel. et filii subahel iedea.

De filiis quoq̄ roobie princeps iesias. isaris uero salemoth. filiusq̄ salemoth
 iuachath. filiusq̄ eius ierihau. amarias secundus. iazihel tertius. icemoam
 quartus. filius ozichel. micha. filius micha samir. frater micha iesia. filiusq̄
 iesie zacharias. filii merari. mooli et musi. filius ioziau bennon. filius
 quoq̄ merari oziaū & soem. et hacchur. & ebrī. Porro mooli filius
 cleazar. qui n̄ habebat liberos. filius uero us. ieremel. filius musi. mooli.
 & der. et ierimuth. Isti filii leui secundū domos familiarū suarum.

Miseruntq̄ & ipsi sortes contra fr̄s suos filios aaron coram dauid rege &
 sadoch & ahimelech. et p̄ncipib̄ familiarū sacerdotalium & leuiticarū.
 tam maiores q̄m minores om̄s fors equaliter diuidebat. Igitur dauid
 & magistratus exercitus seceruerunt in ministerio filiorū asaph. iemū.
 & idithun. q̄ p̄phetarent in cytharis et psalteris & cymbalis. secundum
 suum numerū. dedicato sibi officio seruientes. De filiis asaph zacchur.
 & ioseph. & nathama. iasarela. filii asaph. sub manu asaph p̄phetantes
 iuxta regem. porro idithun. filii idithun. godolias. sori. iesias. & sabias.
 & mathathias sex sub manu patris sui idithun q̄ in cythara p̄phetabat
 sup̄ confitentes & laudantes dñm. Heman quoq̄. filii heman. bocciau.
 mathama. ozihel. subuhel. & ierimoth. anania. anani. eliartha. geddelthi.

at abime

xxx.

et romenthi. ezer & ierbasaca. mellothi. othur. mazioth. om̄s isti filii
hem̄an. uidentes regis infirm̄ib; dñi. ut exaltare & cornu. Deditq; dñs
hem̄an filios quatuordecim. & filias tres. uniuersi sub manu patris sui ad
cantandum in templo dñi distributi erant in cymbalis & psalteris &
cytharis in ministerio dom̄i dñi iuxta regem. asaph uidelicet iudithun
& hem̄an. fuit aut̄ numerus cor̄v̄ cum fr̄ib; suis q̄ erudiebant canticum
dñi. cuncti doctores ducenti octuaginta octo. miseruntq; sortes per
uices suas ex equo. tam maior q̄m minor. doctus pariter & indoctus.
Egressaq; ē sort̄ p̄ma ioseph que erat de asaph. secunda godolie ipsi & filius
ei & fr̄ibus ei duodecim. tertia zacchur. filius & fr̄ib; ei duodecim. quarta
isari. filius & fr̄ib; ei duodecim. quinta nathanie. filius & fr̄ib; ei duodecim.
sexta bocciau. filius & fr̄ib; ei duodecim. septima isabela. filius & fr̄ib; ei xii.
octaua isue. filius & fr̄ib; ei duodecim. nona matthanie. filius & fr̄ib; eius xii.
decima semeie. filius & fr̄ib; ei xii. undecim ezrahel. filius & fr̄ib; eius xii.
duodecim asabie. filius & fr̄ib; ei xii. tertiadecim subahel. filius & fr̄ib; ei xii.
quartadecim matthanie. filius & fr̄ib; ei xii. quintadecim ierimoth. filius & fr̄ib;
ei xii. sextadecim ananie. filius & fr̄ib; ei xii. septimdecim ies bocase. filius &
fr̄ib; ei xii. octauadecim annan. filius & fr̄ib; ei xii. nonadecima mellothi.
filius & fr̄ib; ei xii. uicesima eliatha. filius & fr̄ib; ei xii. uicesim̄ p̄m̄ othur.
filius & fr̄ib; ei xii. uicesim̄ sedā godoliathi. filius & fr̄ib; ei xii. uicesim̄ t̄tia
aziuth. filius & fr̄ib; ei xii. uicesim̄ quarta rommarchiezer. filius & fr̄ib; ei
duodecim. Diuisiones aut̄ ianitor̄v̄ decorit̄. messelmie. filius chore
des filius asaph. filius messelmie. caecharias p̄mogenitus. iadibel sed̄s.
habachas tertius. iathanahel quartus. ahilam quintus. iohanan sextus.
elioenai septimus. filii aut̄ obededom. semeias p̄mogenitus. iozadab
sed̄s. iohaa tertius. sachar quartus. nathanahel quintus. amihel sextus.
isachar septim̄. pollathi octauus. quia benedix̄ illi dñs. Semeie aut̄
filio ei nati sunt filii p̄fecti familiar̄v̄. erant enī uiri fortissimi. filii
ergo semeie. othni. raphahel. robedihel. zabad & fr̄s eius uiri fortissimi.

heluiquoq; & samachias. Om̄s hu defilii obededom. ipsi & filii & fr̄s eor̄
 fortissimi administrandum h̄u. de obededom. Porro meselleme. filii &
 fr̄s robustissimi decem et octo. de hosa aut̄ idē defilius merari. sc̄ri p̄nceps.
 non enī habuerat p̄mogenitv̄. & idcirco posuerat eū pater ei in p̄ncipem.
 helias sc̄ds. tabelias tertius. zacharias quartus. om̄s hu filii & fr̄s hosa x̄ii.
 Hu diuisi sunt in ianitores. ut semp̄ p̄ncipes custodiar̄ sicut & fr̄s eor̄um
 ministrarent in domo dñi. Missi sunt ergo sortes ex equo. & paruis &
 magnis p̄familias suas in unam quanq; portar̄. Accidit igitur fors
 orientalis semelie. porro zacharie filio ei uiro prudentissimo & teructo
 sortito. obtegit plaga septentrionalis. obededom uero & filii ei ad austr̄
 in qua parte dom̄ erat seniorv̄ concilium. sepphim & hosa. ad occidentē
 iuxta portam que ducit ad uiam ascensionis. custodia ētra custodiam.
 ad orientem uero leuite sex. & ad aquilonē quatuor atq; ad meridiem.
 similiter in die quatuor. & ubi erat concilium bini & bini. in cellulis quoq;
 ianitorv̄ ad occidentē quatuor in uia. biniq; p̄cellulas. Hec s̄ diuisiones
 ianitorv̄ filiorv̄ cōre & merari. porro achias erat sup̄ thesauros dom̄ dñi
 ac uasa sc̄orv̄. filii ledan. filii gerson. de ledan p̄nceps familiarv̄ ledan.
 et gerion. ichieli. filii ichieli. zatan. & iohel. fr̄s eius sup̄ thesauros dom̄
 dñi. amramitis & isaritis et ebronitis & ozielitibus. Subahel aut̄ filius
 gerson filii mus̄i p̄positus thesauris. fr̄s quoq; eius eleazar. cuius filius
 raabia. & huius filius isaias. & huius filius ioram. huius quoq; filius zechri. sed
 & huius filius selemith. ipse selemith & fr̄s ei sup̄ thesauros sc̄orv̄ que
 sc̄ificauit dauid rex. & p̄ncipes familiarv̄. & tribuni. & centuriones.
 & duces exercitus. debellis & manubus procliorv̄. que cōstrauerant
 ad instauracionē & suppellectilem templi dñi. Hec autem uniuersa
 sc̄ificauit samuhel uicens. & saul filius eis. & abner filius ner. & ioab
 filius saruie. om̄s q̄ sc̄ificauer̄ ea p̄man̄ selemith & fr̄m eius. Sa. utis
 uero p̄erat. chonemias & filii ei ad opera forinsecus sup̄ isrl̄ addocendū
 & adiudicandū eos. Porro de hebronitis. asabias & fr̄s ei uiri fortissimi.

mille septingenti p̄erant israheli trans iordanem contra occidentem
in cunctis operibus dñi et in ministerium regis. Hebronitarū autem
p̄nceps fuit herias. secundū familias & cognationes eorū. Quadragesimo
anno regni dauid recensiti sunt. & inuenti uiri fortissimi in acer galaad.
fr̄sq; eius robustiores etatis. duo milia septingenti p̄ncipes familiarū.
Prepositus autē eos dauid rex rubenitis. & gadditis. & dimidie tribui
manasse. in omne ministeriū dī et regis. Filii autē isrl̄ secundū numerum
suum p̄ncipes familiarū. tribuni & centuriones & p̄fecti q̄ ministrabant
regi iuxta turmas suas. ingredientes & egredientes p̄ singulos menses in
anno. uiginti quatuor milib; singuli p̄erant. Prime turme in p̄mo m̄se
isboam p̄erat filius zabdihel. & sub eo uiginti quatuor milia. Des filius
phares p̄nceps scōrū p̄ncipum in exercitu m̄se p̄mo secundi mensis.
habebat turmam dudachotes. & post se alterū nomine maecloth. qui
regebat partem exercitus uiginti quatuor milium. Dux quoq; turme
tertie in m̄se tertio erat banaias filius ioiade sacerdotis. & in diuisione
sua uiginti quatuor milia. ipse ē banaias fortissim⁹ inter triginta & super
triginta. H̄ erat autē turme ipsius amizabath filius ei⁹. Quartus m̄se
quarto asihel fr̄at̄ ioab. & zabachias filius ei⁹ post eū. & in turma ei⁹ xxiiij.
Quintus m̄se quinto. p̄nceps samaoth uezarites. & in turma eius xxxiiij.
Sextus mense sexto. ira filius acces thecutes. & in turma eius xxxiiij.
Septim⁹ m̄se septimo. helles pallonites des filius effraim. & in turma ei⁹ xxxiiij.
Octauus m̄se octauo. sobochu asothites des ty rpe zara. & in turma ei⁹ xxxiiij.
Non⁹ mense nono. abiezzer anathothites des ty rpe iemini. & in turma ei⁹ xxxiiij.
Decim⁹ m̄se decimo. myai. ipse nethophathite des ty rpe zara. & in turma ei⁹ xxxiiij.
Undecim⁹ m̄se undecimo. banas pharathonites des filius effraim. & in turma ei⁹ xxxiiij.
Duodecim⁹ m̄se xii. holdianethophathite des ty rpe cothonihel. & in turma ei⁹ xxxiiij.
Porro tribub; p̄erant isrl̄ rubenitis dux eleazar filius zechari. symeonitis
dux saphatias filius macha. leuitis asabias filius camuhel. aaronitis sadoch.
iuda elui fr̄at̄ dauid. isachar amri filius michahel. zabulonitis iesmaias

filius abdig. nephtalibus ierumuth filius ozihel. filius effraim ofee filius ozazu.
 dimidie tribus manasse iohel filius phadie. & dimidio tribui manasse ingalaa
 iaddo filius zacharie. beniamin aut iasihel filius abner. dan uero ezrihel filius
 hieroam. Huiusmodi filiorum israel. Noluit autem dauid numerare eos. uinginti annu
 inferius. quia dixerat dominus ut multiplicaretur israel quasi stelle celi. Ioab filius
 sarue cooperat numerare nec compleuit. quia sup hoc irruerat in israel. &
 ideo numerus eorum qui fuerant recensiti non est relatus in fastos regis dauid.
 Super thesauros autem regis fuit azmoth filius adihel. huius autem thesauris qui erant
 in urbibus iuicis & in tribus. presidebat ionathan filius ozie. opere autem
 rustico agricolis qui exercebant terram. preserat ezri filius chelub. uinearumque
 cultoribus. semelas romathites. cellulis autem uinaris. zabdias. aphonites.
 Nam super oliueta & ficeta que erant in campestribus. balan. gaderites. super
 apothecas autem olei. ioas. porro armentis que pascebant in sarona. prepositus fuit
 setris saronites. & super boues in uallibus. sathec filius addi. super camelos uero.
 ubi ismahelites. & super asinos iudas meronathites. super oues quoque iazir
 agareus. Omnes huiusmodi principes substantie regis dauid. Ionathan autem patruus
 dauid consiliarius uir prudens & litteratus. ipse & ianibel filius achimoni
 erant cum filiis regis. achitophel etiam consiliarius regis. & hufi arachites
 amicus regis. post achitophel fuit ioiada filius banai. & abiathar. princeps
 autem exercitus regis erat ioab. Conuocauit igitur dauid omnes principes israel.
 duces tribuum & prepositos turmarum qui ministrabant regi. tribunos quoque &
 centuriones qui preserant substantie & possessionibus regis. filiosque suos cum eunuchis
 & potentes & robustos quosque in exercitu hierusalem. Cumque surrexisset istetiss
 ait. Audite me fratres mei & populus meus. Cogitavi ut edificarem domum in qua
 requiesceret arca foederis domini & scabellum pedum domini nostri. & ad edificandum
 omnia preparavi. Dominus autem dixit mihi. non edificabis domum nomini meo. eo quod sis
 bellator & sanguinem fuderis. Sed elegit dominus deus israel me de uniuersa domo
 patris mei. ut essem rex super israel in sempiternum. De iuda enim elegit principes.

xxvi

porro dedomo iuda domum patris mei. & de filius patris mei placuit ei ut
me eligeret regem sup eunctv isrl. Sed & de filius meis. filios enim multos
dedit mihi dñs. elegit salimonem filium mev ut sederet in throno regni dñi
sup isrl. dixeq mihi. salimon filius tuus edificabit domū meā & altaria mea.
Ipsum enī elegi mihi in filium & ego ero ei in patrem. & firmabo regnum ei
usq in eternum. si p seuerauerit facere pcepta mea & iudicia sicut & hodie.
Hunc igitur coram uniuerso coetu isrl audiente dō nrō. custodite &
pquirite cuncta mndata dñi dī urī. ut possideatis terram bonam. &
relinquatī eam filius urī post uos usq in sempiternum. Tu aut salimon fili
mi. scito dñm patris tui. & serui ei corde pfecto & animo uoluntario.
Omā enī corda serutatur dñs. & uniuersas m̄tium cogitationes intelligit.
Si quesieris eū inuenies. si aut dereliqueris illum. puciet tē in aeternum.
Hunc ergo q̄a elegit te dñs ut edificares domū sanctuarii. cōfortare & p̄fice.
Dedit aut dauid salimoni filio suo descriptionē porticus. & templi. &
cellariorv. & cenaculi. & cubiculorv in aditis. & domū p̄pitiationis. necn̄
et omniū que cogitauerat atriorv & exedrarv p̄circuitv in thesauros
domi dñi & in thesauros scōrv. diuisionūq sacerdotium & leuitarum
in omā opera domi dñi. et in uniuersa uasa ministeru templi dñi. aurum
in pondere p̄ singula uasa ministeru. argenti quoq pondus p̄ uasorum
ac operv diuersitatem. sed & ad candelabra aurea et ad lucernas eorum.
aurv p̄ mensura uniuscuiusq candelabri & lucernarv. Similiter & in
candelabris argenteis & in lucernis eorv. p̄ diuersitate mensurę pondus
argenti tradidit. Aurv quoq dedit in m̄sam p̄ positionis p̄ diuersitate
mensurę. similiter & argenti in alias m̄sas argenteas. Ad fuscimulas quoq
et fialas & turibula ex auro purissimo. & leunculos aureos. p̄ qualitate
mensurę pondus distribuit in leunculum & leunculum. similiterq & in
leones argenteos diuersum argenti pondus separauit. altari aut in quo
adolebat incensum aurv purissimū dedit ut ex ipso fieret & similitudo

quadriga cherubim extendentium alas & uelantium arcam foederis dñi.
 Omnia inquit uenerunt scripta manu dñi ad me. ut intelligerem uniuersa opera
 exemplaris. Dixit quoque dauid salomoni filio suo. uiriliter age & confortare.
 ne timeas & ne paucas. Inñs enim dñs tuus tecum erit & non dimittet te nec
 derelinquet te. donec perficias omne opus ministerii domus dñi. Ecce diuisiones
 sacerdotum & leuitarum in omne opus ministerii domus dñi assistentibus & paratis
 sunt. inuenerunt tam principes quam populus facere omnia precepta tua. Locutusque est
 rex dauid ad omnem ecclesiam. salomonem filium meum elegit dñs adhuc puerum
 & tenellum. opus enim grande est. neque enim homini preparatur habitatio. sed deo.
 Ego autem totis uiribus meis preparavi pensas domus dei mei. aurum aduasa aurea.
 & argentum in argentea. & in ignea. ferrum in ferrea. ligna ad lignea. lapides
 onichinos & quasi tibinos. & diuersorum locorum omnem pretiosum lapidem.
 et marmor paruum abundantissime. & super haec quae optuli in domum dei mei.
 de peculio meo. aurum & argentum deo in templum dei mei. exceptis his quae
 preparavi in eadem sanctam tria milia talenta auri de auro ophyr. & septem
 milia talentorum argenti purissimi addeaurandos parietes templi. &
 ubicumque opus est argentum. argenti opera fiant per manus artificum. & si quis
 sponte offerri uult. impleat manum suam. & offerat quod uoluerit domino.
 Polliciti sunt itaque principes familiarum. & principes tribuum israel. tribuni quoque.
 et centuriones. & principes principum possessionum regis. dederunt in opera
 domus dei auri talenta quingenta milia. & solidos decem milia. argenti
 talenta decem milia. & ferri talenta decem & octo milia. ferri quoque
 centum milia talentorum. & apud quemcumque inuenti sunt lapides. dederunt
 in thesaurum domus dñi per manus icibel gersonitis. letatusque est populus
 cum uota sponte permitterent. quia corde toto offerebant ea domino.
 Sed et dauid rex letatus est gaudio magno. & benedixit domino coram uniuersa
 multitudine & ait. benedictus es domine deus israel patris nostri ab aeterno in
 aeternum. Tua est domine magnificentia & potentia. et gloria atque uictoria. & tibi
 laus. Cuncta enim quae in caelo sunt & in terra tua sunt. tuum domine regnum.

xxviii

& tu es sup om̄s principes. tuę diuitię et tua est gl̄a. tu dominans
omnium. in manu tua uirtus & potentia. in manu tua magnitudo &
imperium. Hunc igitur d̄s nr̄ confitemur tibi. & laudam̄ nom̄ tuum
in cl̄y tv̄. Quis ego & quis populus meus. ut possim̄ tibi hęc uniuersa
p̄mittere. Tua sunt om̄a. & quę de manu tua accepim̄ dedimus tibi.
Peregrini enī sumus coram te & aduenę. sicut & om̄s patres nr̄i. Dies nr̄i
quasi umbra sup terram. & nulla est mora. Dñe d̄s nr̄. omnis hęc copia qm̄
p̄parauimus ut edificaretur dom̄ nom̄i tuo sc̄o de manu tua ē. & tua sunt
om̄a. Scio d̄s m̄s qđ p̄bes corda & simplicitatē diligas. unde & ego in simpli
citate cordis mei lētus optuli uniuersa hęc. & populum tuū q̄ hic reptus est
uidi cum ingenti gaudio tibi offerre donaria. Dñe d̄s abraham & isaac & iacob
isrl̄ patr̄ v̄ nr̄or̄ v̄. custodi in eternū hanc uoluntatē cordis cor̄ v̄. & semp̄ in uene
rationē tui. mens ista p̄maneat. Salimoni quoq; filio meo da cor p̄fectum. ut
custodiat mandata tua. & testimonia tua. & faciat uniuersa.
& edificet eedem cuius impensas parauī. Precepit autē dauid & uniuersę eccl̄ę.
benedicite dño dō nr̄o. Et benedix̄ om̄s eccl̄a dño dō patr̄ v̄ suor̄ v̄. & inclina
uer̄ se & adorauer̄ dñm̄ deinde regem. immolauer̄q; uictimas dño. & optuler̄
holocausta die sequenti. tauros mille. & arietes mille. & agnos mille cum
libaminib; suis & uniuerso ritv̄ abundantissime in om̄nē isrl̄. & comeder̄
& biber̄ coram dño in die illa cum grandi lēticia. Et unxer̄ sc̄o salimone
filium dauid. unxer̄ autē dño in p̄ncipem. & sadoch in pontificē. Seditq;
salimon sup solum dñi in regem p̄ dauid patre suo. & cunctis placuit.
& paruit ^{illi} om̄s isrl̄. sed & uniuersi p̄ncipes & potentēs. & cuncti filii regis
dauid dederunt manū. & subiecti fuer̄ salimoni regi. Magnificauit ergo
dñs salimone sup om̄nē isrl̄. & dedit illi gl̄am̄ regni qualem nullus habuit
ante eū rex isrl̄. Igitur dauid filius isai regnauit sup uniuersum isrl̄.
& dies quib; regnauit sup isrl̄. fuerunt quadraginta anni. In hebron
regnauit septem annis. in hier̄lm̄. annis triginta tribus. & mortuus est in
senectute bona plenus dier̄ v̄. & diuitis et gl̄a. regnauitq; salimon filius

cuis pco. Gesta autem dauid regis priora & nouissima scripta sunt in libro
samuhel uidentis. & in libro nathan pphete. atq; in uolumine gath uidentis.
uniuersiq; regni ei & fortitudinis & temporū que transierunt sub eo.
siue in isrl. siue in uicinis regnis terrarum. **EXPLICIT DABREIAMIN**
LIBER PRIMUS. HABET UERSVS. II. XL.

INCIPIT PARALYPOME

NON LIBER SECVNDVS;

ONFORTIAYS EST ERGO

salmon filius dauid in regno suo. & dñs erat
cum eo. & magnificauit eum in excelsis.
Precepitq; salmon uniuerso isrl. tribunis &
centurionib; & ducibus. & iudicib; omni isrl.
& pncipib; familiarū. & abuit cū uniuerſa
multitudine in excelsis gabaon ubi erat
tabernaculum f. ederis dñi qd̄ fecit moyſes

famulus dñi in solitudine. Arcam autē dñi adduxerat dauid de cariatari
in locum quē pparauerat ei. ubi fixerat illi tabernaculū. hoc ē in hierlm.

Altare quoq; gnev̄ qd̄ fabricatus fuerat beselchel filius uri filii ur. ibi
erat coram tabernaculo dñi. qd̄ et requisit salomon & omnis ecclā.

Ascenditq; salomon ad altare gnev̄ corā tabernaculum f. ederis dñi. &
optulit in eo mille hostias. Ecce autē in ipsa nocte apparuit ei dñs dicens;
postula qd̄ uis. ut dem tibi. Dix̄q; salomon dō; tu fecisti cum dauid
patre meo misericordiam magnā. & constituisti me regem pco. Nunc igit̄
dñe dñs impletur sermo tuus quē pollicitus es dauid patri meo. tu enī
me fecisti regem sup̄ populum tuum multū. q̄ tam innumerabilis est
qm̄ puluis terre. Da mihi sapentiā & intelligentiā. ut egrediar corā
populo tuo ingrediar. Quis enī potest hunc populū digne qui tam
grandis ē iudicare. Dix̄ autē dñs ad salomonem; quia hoc magis placuit

I.

II.

III.

cordi tuo. & non postulasti diuitias & substantiam & glam. neq. animis
corū qui te oderunt. sed nec dies uite plurimos. petisti autē sapientiam.
ut iudicare possis populum meū sup quem constituit regem. sapientia
et scientia data sunt tibi. diuitias autē & substantiā & glam dabo tibi.
ita ut nullus in regi b. nec ante te nec post te fuerit similis tui.

Venit ergo salimon ab excelsis gabaon in hierlm coram tabernaculo
foederis. & regnauit sup isrl. congregauitq. sibi currus & equites.
& facti sunt ei mille quadringenti currus. & duocicem milia equitū.
& fecit eos ēē in urbibus quadrigarū. & cum rege in hierusalē. Præbuntq.
rex in hierlm argentū & aurū quasi lapides. & cedros quasi ficomoros
q. nascunt in campestribus multitudine magna. Adducebant autē ei & equi
de egypto & de coa a negotiatoribus regis. q. ibant & emebant pretio
quadrigam equorū secentis argenteis. & equum centū quingenta.
similit̄ de uniuersis regnis cetheorū. & a regibus syrie emptio celebrabit̄.

II Decretuit autē salimon edificare domū nomini dñi & palatium sibi. & numerauit
septuaginta milia uirorū portantiū humeris. & octoginta milia qui
cederent lapides in montibus. p̄positosq. corū tria milia secenti. Misit
quoq. ad hyram regem tyri dicens. sic egisti cū dauid patre meo. & misisti
ei ligna cedrina ut edificaret sibi domū in qua & habitauit. sic fac meū
ut edificem domū nomini dñi mei. & consecrem eam ad adolendum
incensum coram illo. et fumiganda aromata. & ad p̄positionū panum
sempiternam. & holocaustomata mane & uespere. & sabbatis quoq. in comensu
& sollempnitatibus dñi dñi nr̄i in sempiternū. que mandata sunt in isrl̄.

VI Dom̄ enim qm̄ edificare cupio. magna ē. magnus ē enī dñs nr̄ sup om̄s deos.
Quis ergo poterit p̄ualere. ut edificent ei dignam domū. Si celū & celi
celorū capere eum non queunt. q̄ntus ego sum ut possim ei edificare
domū. sed ad hoc tantū. ut adoleatur incensū coram illo. Mitte igit̄
mibi uirū eruditū. q. nouerit operari in auro & argento. ere & ferro.
purpura & coecino & hyacintho. & q. sciat sculperē celaturā cum his

III.

V.

VI.

artificib. quos mecum habeo in iudea & in hierlm. quos pparauit dauid
 pater meus: sed et ligna cedrina mitte mihi & arez urthina & pinea
 de libano. Scio eni qd serui tui nouerint cedere ligna de libano: ter
 serui mei cum seruis tuis. ut parent mihi ligna plurim. Domi eni quam
 edificare cupio: magna e nimis et ineluta. Preterea operariis q celsuri
 sunt ligna seruis tuis. dabo in ebaria tritici choros uiginti milia. &
 hordei choros totidem: olei quoq. sata xx. milia. Dixit aut hiram rex
 tyri plitteras quas miserat salimoni; quia dilex dñs populū suū. ideo
 te regnare fecit sup eū. Et addidit dicens; benedictus dñs dñs isrl q fecit
 celum & terram. q dedit dauid regi filium sapientē & eruditū & sensatū.
 atq. prudentem. ut edificaret domū dñi & palatium sibi. Misi ergo
 tibi uirū prudentē & scientissimū. hiram patrem meū. filium mulieris
 de filiab. dan. cuius pat. tyrus fuit. q nouerit operari in auro & argento.
 & in ferro. & in marmore & lignis. in purpura quoq. & in iacincto & in bisso &
 in coccino. & q sciat celare omnē sculpturam. & adinuenire prudenter
 qdcunq. in opere necessarium ē cum artificib. tuis & cum artificibus
 domini mei dauid patris tui. Triticum ergo & hordeū & oleū & uinum
 que pollicitus es domine mi mitte seruis tuis: nos aut cedim ligna de libano
 qd necessariū habueris. & applicabim ea ratib. pmyre in ioppē. tuū erit
 transferre ea in hierlm. Numerauit igitur salimon omēs uiros pselitos
 q erant in terra isrl post dinumerationē qm dinumerauit dauid pat. ei.
 & inuenti sunt centū quinquaginta milia. & tria milia fescenti. fecitq.
 ex eis septuaginta milia qui humeris onera portarent. & octoginta
 milia q lapides in montib. cederent. tria milia aut & fescentos ppositos
 operū populi. Et coepit salimon edificare domū dñi in hierlm in monte
 moria qui demonstrat fuerat dauid patri ei. in loco que pparauerat
 dauid in area ornari iebusei. coepit aut edificare mense secundo.
 anno quarto regni sui. Et hec sunt fundamenta que fecit salimon ut
 edificaret domū dñi. Longitudinis cubitos in mensura p̄m sexaginta.

VII.

VIII.

III.

Latitudinis cubitos uiginti. porticum uero ante frontem que tendebat
in longum iuxta mensuram latitudinis domus cubitorum uiginti. porro
altitudo centum uiginti cubitorum erat. & deaurauit eam intrinsecus auro
mundissimo. Domum quoque maiorem texit tabernaculis ligneis abiegnis.
& laminas auri obrizi affixit per totum. se ipsitque in ea palmas & quasi
catenulas se inuicem complectentes. strauit quoque pauium templi portio
fissimo marmore decore multo. Porro aurum erat purissimum. decem laminis
texit domum. & trabes eius & postes. & parietes & ostia. & celauit cherubim
in parietibus. Fecit quoque domum sancti sanctorum longitudine iuxta latitudinem
domus cubitorum uiginti. et latitudinem similiter uiginti cubitorum. & laminis
aureis texit eam quasi talentis fesscentis. sed & clauos fecit aureos. ita ut singuli
clauis ficos quinquagenos appenderent. cenacula quoque texit auro.
Fecit etiam in domum sancti sanctorum cherubim duo. opere statuario. & texit eos auro.
Ale cherubim uiginti cubitis extendebant. ita ut una ala haberet cubitos
quinque. & tangeret parietem domus. & altera quinque cubitos habens & alam
tangeret alterius cherub. Similiter cherub alterius ala quinque habebat
cubitos & tangebatur parietem. & ala eius altera quinque cubitorum ala cherub
alterius contingebatur. Igitur ale utriusque cherubim expansae erant. &
extendebantur per cubitos uiginti. Ipsi etiam stabant erectis pedibus. &
facies eorum uerse erant ad exteriorem domum. Fecit quoque uelum ex
hyacintho. purpura. cocco & bisso. et intexuit ei cherubim. ante fores
etiam templi duas columnas que triginta & quinque cubitos habebant
altitudinis. porro capita earum quinque cubitorum. nec non & quasi catenu-
las in oraculo. et supposuit eas capitibus columnarum. mala granata etiam
centum que catenulis inposuit. Ipsas quoque columnas posuit inuestibulo
templi. unam a dextris. & alteram a sinistris. Nam que ad dextris erat
uocauit iachim. & que ad leuam booz. Fecit quoque altare eorum uiginti
cubitorum longitudinis. & uiginti cubitorum latitudinis. & decem cubitorum
altitudinis. mare etiam fusile decem cubitis. a labio usque ad labium

111.
rotundum percurrebat. quinq; cubitos habebat altitudinis. & funiculus
triginta cubitorum ambiebat gyrum eius. Similitudo quoq; boum
erat subter illud. & decem cubitis quedam extrinsecus celature
quasi duob; uersibus aluum myris circuibant. Boues aut; erant fusiles.
et ipsum mare sup; duodecim boues impositum erat. quorum tres respi
ciebant ad aquilonem. & alii tres ad occidentem. porro tres alii
meridiem. & tres q; reliqui erant ad orientem mare habentes suppositi.
posteriora aut; boum erant intrinsecus sub mare. Porro uastitas eius
habebat mensuram palmi. labium illius erat quasi labium calicis ut
repandi lili. capiebat quoq; mensure tria milia metras. Fecitq; conas
decem. & posuit quinq; ad dextris & quinq; a sinistris. ut lauarent in eis
omnia que in holocaustum oblaturi erant. porro in mari sacerdotes
lauabant. fecit aut; candelabra aurea decem secundum speciem quam iusserat
fieri. & posuit ea in templo quinq; ad dextris & quinq; a sinistris.
& mensas decem. posuitq; eas in templo quinq; ad dextris & quinq; a sinistris.
fialas quoq; aureas centum. Fecit etiam atrium sacerdotum & basilicam
grandem. & ostia in basilica que texit ere. porro mare posuit in latere
dextro contra orientem ad meridiem. fecit aut; hyram lebetas quoque
& creagras. & fialas. & compleuit omne opus regis in domo dei. hoc est colunas
duas & epistilia & capita & quasi quedam retiacula que capita tenerent
sup; epistilia. malagranata quoq; quadraginta & retiacula duo. ita ut bini
ordines malagranatorum singulis retiaculis iungerent. que pregerent
epistilia & capita columnarum. Bases etiam fecit & conas quas supposit
basibus. mare unum bouesq; duodecim sub mare. & lebetas & creagras & fialas.
Omnia uasa fecit salimoni hyram patris eius in domum domini. ex aere mundissimo.
In regione iordanis fudit ea rex in argilosa terra. in socchot & sarclatha.
Erat aut; multitudo uasorum innumerabilis. ita ut ignoraret pondus eris.
Fecitq; salimon omnia uasa domus dei. & altare aureum. & mensas. & sup; eas panes
propositionis. candelabra quoq; cum lucernis suis. ut lucerent ante oraculum

malis. metretas.

mat. 12a.

iuxta ritum ex auro purissimo & florentia quedam & lucernas & forcipes
aureos. omnia de auro mundissimo facta sunt. thymiaheria quoque & turibula
et fialas & mortariola ex auro purissimo. & ostia celauit templi interioris.
id est in seculum seculum. et ostia templi forinsecus aurea. sicque completum est omne
opus quod fecit salomon in domo domini. Intulit igitur salomon omnia que uouerat
dauid pater suus. argentum & aurum. & uniuersa uasa posuit in thesauris
domini dei. postquam congregauit maiores natum israel. & cunctos principes tribuum
et capita familiarum defiliis israel in hierusalem. ut adducerent arcam foederis
domini de ciuitate dauid que est syon. Uenerunt igitur ad regem omnes uiri israel in die
sollemni. mensis septimi. Cumque uenissent cuncti seniorum israel. portauerunt
leuite arcam. & intulerunt eam & omnem paraturam tabernaculi. porro uasa
sanctuarii que erant in tabernaculo portauerunt sacerdotes cum leuitis.
rex autem salomon et uniuersus coetus israel & omnes qui fuerant congregati. ante
arcam immolabant arietes & boues absque ullo numero. tanta enim erat
multitudo uictimarum. & intulerunt sacerdotes arcam foederis domini in locum suum.
id est ad oraculum templi in seculum seculum subtus alas cherubim. ita ut cherubim
expanderent alas suas super locum in quo posita erat arca. & ipsam arcam
tegerent cum uocibus suis. Vectum autem quibus portabatur arca. quia paululum
longiores erant. capita parebant ante oraculum. si uero quis paululum fuisset
extrinsecus. eos uidere non poterat. fuit itaque arca ibi usque in presentem diem.
nihilque erat aliud in arca nisi duae tabulae quas posuerat moyses in horeb.
quando legem dedit dominus filius israel egredientibus de egypto. Egressis autem
sacerdotibus de sanctuario. omnes enim sacerdotes qui ibi potuerant inueniri
sanctificati sunt. nec adhuc in illo tempore uices & ministeriorum ordo inter
eos diuisus erat. tam leuite quam cantores. id est & qui sub asaph erant. & qui sub
heman. & qui sub ichithun. filii israel eorum uestiti byssinis. cymbalis & psalteriis
& cytharis conerepabant. stantes ad orientalem plagam altaris. cum eis
sacerdotes centum uiginti canentes tubis. Igitur cunctis pariter & tubis
& uoce & cymbalis & organis & diuersis generis musicorum conuenientibus.

& uocem in sublimi tollentibus. longe sonitus au diebat. ita ut cum dno
 laudare coepissent & dicerent. confitemini dno qm bonus qm in se bñ
 misericordia ei. impleteretur domus di nube. nec possent stare sacerdotes &
 ministrare ppter caliginem. Compleuerat eni gla dñi domū di; Tunc **NJ.**
 salimon ait. dñs pollicitus ē ut habitaret in caligine. ego aut edificau
 domū nomini ei ut habitaret ibi in perpetuum. Et conuertit faciem suam
 & benedixit uniuersę multitudini isrl. nam omnis turba stabat intenta & ait.
 benedictus dñs ds isrl. q qd pollicitus ē dauid patri meo opere cõpleuit
 dicens. a die qua eduxi populū meū de terra egypti non elegi ciuitatem
 decunctis tribub. isrl ut edificaret in ea domū nomini meo. neq. elegi quem
 alium uirū ut esset dux in populo meo isrl. sed elegi hierlm ut sit nom
 meū in ea. & elegi dauid ut constituerem eū sup populū meū isrl; Cūq.
 fuisset uoluntatis dauid patris mei ut edificaret domū nomini di isrl.
 dixit dñs ad eū. quia hec fuit uoluntas tua ut edificares domū nomini meo.
 bene quidem fecisti huiusmodi habere uoluntatem. sed n̄ tu edificabis
 domū. uerū filius q̄ egrediet̄ de lumbis tuis. ipse edificabit domū nomini
 meo; Compleuit ergo dñs sermonē suū quē locutus fuerat. & ego surrexi
 p dauid patre meo. & sedi sup thronū isrl sic locutus ē dñs. & edificau
 domū nomini dñi di isrl. & posui in ea ^{posui} arcam in qua ē pactū dñi quod
 pepigit cum filiis isrl; Stetit ergo coram altare dñi. & ex aduerso uniuersę
 multitudinis isrl. & extendit manus suas. siq̄dem fecerat salimon basim
 enā. & posuerat eam in medio basilicę habentem quinque cubitos longitu
 dinis. & quinque latitudinis. & tres cubitos altitudinis. stetitq. sup eam. &
 deinceps flexis genibus contra uniuersam multitudinē isrl. & palmis
 in celum leuatis ait. dñe ds isrl. non ē similis tui ds in celo & in terra. qui
 custodis pactū & misericordiam cum seruis tuis q̄ ambulant coram te in toto
 corde suo. q̄ p̄stitisti dauid seruo tuo patri meo quecunq. locutus fueras
 ei. & que ore p̄miseras opere complesti. sic & p̄sens temp̄ p̄bat; Hunc q̄
 dñe ds isrl. imple seruo tuo patri meo dauid quecunq. locutus es dicens.

non deficiet ex te uir coram me qui sedeat sup thronum isrl̄. ita tam̄ si custodierint
filii tui uias suas. & ambulauerint in lege mea sicut & tu ambulasti coram me.
& nunc dñe dñs isrl̄ firmetur sermo tuus quē locutus es seruo tuo dauid.

Ergone credibile est ut habitet dñs cum hominib; sup terram. Si celum & celi
celorū non te capiunt. quāto magis domus ista quā edificauit. Sed ad hoc tantū
facta est. ut respicias orationem serui tui & obsecrationem ei. dñe dñs meus
exaudias & p̄ces quas fundit famulus tuus coram te. ut aperias oculos tuos
sup domū istam dieb; & noctibus. sup locum in quo pollicitus es ut inuocaret
nomen tuum & exaudires orationem quā seruus tuus orat in eo; Exaudi
p̄ces famuli tui & populi tui isrl̄. quicumq; orauerit in loco isto. exaudi de
habitu tuo. id ē de celo. & p̄petuare; Si peccauerit quisquam in proximo.
& iurare contra eum paratus uenerit. seq; maledicto constrinxerit corā
altari in domo ista. tu exaudies de celo. & facies iudicium seruorū tuorū.
ita ut reddas iniquo uiam suam in caput p̄prium. & uleiscaris iustum
retribuens ei scđm iustitiam suā; Si superatus fuerit populus tuus isrl̄
ab inimicis. peccabunt enī tibi. & conuersi egerint poenitentia. & obse-
uerint nom̄ tuum. & fuerint depeati in loco isto. tu exaudies de celo. &
p̄petuare peccato populi tui isrl̄. & reduce eos in terram quā dedisti patrib;
eorū. Si clauso celo pluuia non fluxerit. p̄p̄t peccata populi. & depeati
fuerint te in loco isto & confessi nomini tuo. & conuersi a peccatis suis cum
eos afflixeris. exaudi de celo dñe & dimitte peccata seruus tuis & populi
tui isrl̄. & doce eos uiam bonā p̄ quā ingrediant. & da pluuiam terrę quā
dedisti populo tuo ad possidendū; Limes si orta fuerit in terra. a pestilentie.
erugo & aurugo. & locusta. & bruchus. & hostes uastatis regionib; portas
obsederint ciuitatis. om̄sq; plaga & infirmitas p̄sserit. si quis de populo
tuo isrl̄ fuerit depeatus. cognoscens plagam & infirmitatē suā expanderet
manū suas in domo hac. tu exaudi de celo de sublimi scilicet & habitaculo tuo.
& p̄petuare & redde unicuiq; scđm uias suas quas nosti eū habere in corde
suo. tu enī solus nosti corda filiorū hominū. ut timeant te & ambulent

113

muus tuis cunctis diebus quib' uiuunt sup faciem terre qm dedisti
patrib' nr̄is; Externum quoq' q̄ non ē de populo tuo isrl̄. si uenerit de t̄ra
longinqua p̄p̄t nom̄ tuum magnū. p̄p̄t manū tuā robustam abrahā
tuum extēd̄. et adorauerit in loco isto. tu exaudies de celo firmissimo
habitaculo tuo. & facies cuncta p̄ quib' inuocauerit te ille peregrinus.
ut sciant om̄s populi terre nom̄ tuum. & timeant te sic populus tuus isrl̄.
et cognoscant qm nom̄ tuum inuocat̄ ē sup domū hanc qm edificauit.
Si regressus fuerit populus tuus ad bellum contra aduersarios suos p̄ uia
inqua miseris eos. adorabunt te contra uiam in qua ciuitas hec est
qm elegisti & domū qm edificauit nomini tuo. tu exaudies de celo p̄ces eorū
et obsecrationes. & ulciscaris; Si autē peccauerint tibi. neq' enī ē homo
qui n̄ peccet. & uatus fueris et trahideris eos hostibus. et captiuos eos
duxerint in terram longinqm v̄l certe que iuxta est. & conuersi corde
suo in t̄ra ad qm captiui ducti fuerant egerint poenitentiam. & de peccati
te fuerint in t̄ra captiuitatis sue dicentes. peccauim' inique fecim' iniuste
gessimus. et reuersi fuerint ad te in toto corde suo & tota anima sua in t̄ra
captiuitatis sue ad qm ducti sunt. adorabunt te contra uiam terre sue
qm dedisti patrib' eorū & urbis qm elegisti et domū qm edificauit nomini
tuo. ut exaudias de celo hoc ē de firmo habitaculo tuo p̄ces eorū. & facies
iudicium. et dimittas populo tuo qm uis peccatori; Tu es enī d̄s meus.
aperiant̄ queso oculi tui. et aures tue intente sint ad orationē que fit
in loco isto; Hunc igitur consurge d̄ne d̄s in requiem tuā. tu & arca
fortitudinis tue; Sacerdotes tui d̄ne d̄s induant̄ salutem. & sc̄i tui
letentur in bonis; D̄ne d̄s ne auerteris faciem xp̄i tui. mem̄to misericor
diarū dauid serui tui; Cumq' compleisset salomon fundens p̄ces. ignis
descendit de celo. et deuorauit holocausta et uictimas. & maiestas
d̄ni impleuit domū. nec poterant sacerdotes ingredi templum d̄ni. eo
qd̄ impleisset maiestas d̄ni templum d̄ni; Sed & om̄s filii isrl̄ uidebant
descendentem ignem & gloriam d̄ni sup domū. et conruentes promi

interram sup pauimentū stratū lapide adorauerunt & laudauerunt dñm
qm̄ bonus qm̄ in sc̄lm̄ miseric̄dia eius; Rex aut̄ & om̄is populus immolabant
uictimas coram dño; Maetauit igitur salimon hostias boum uiginti duo
milia. arietū centū uiginti milia. & dedicauit domū dī rex & uniuersus
populus. sacerdotes aut̄ stabant in officis suis. & leuite in organis carminū
dñi que fecit dauid rex ad laudandum dñm. qm̄ in c̄t̄num miseric̄dia eius.
hymnos dauid canentes p̄mnus suas. porro sacerdotes canebant tubis
ante eos. cunctusq; isrl̄ stabat; Sc̄ificauit quoq; salimon medium atru
ante templum dñi. optulerat enī ibi holocausta & adipēs pacificorū.
q̄a altare enē qd̄ fecerat non poterat sustinere holocausta & sacrificia & adipēs.

Fecit ergo salimon sollempnitatem in tempore illo septem dieb; & om̄is isrl̄
cum eo eccl̄a magna ualde. ab introitu emath usq; ad torrentem egypti.
fecitq; die octaua collectam. eo qd̄ dedicasset altare septem dieb; & sollempni
tatem celebrasset dieb; septem; Igitur in die uicesimo tertio m̄sis septimi.
dimisit populū ad tabernacula sua letantes atq; gaudentes sup bono qd̄
fecerat d̄s dauid et salimoni. & isrl̄ populo suo; Compleuitq; salimon domū
dñi et domū regis & om̄a que disposuerat in corde suo ut faceret in domo
dñi. et in domo sua. & prosperatus ē; Apparuit aut̄ ei dñs nocte & ait. audiui
orationem tuā. et elegi locum istū mihi in domū sacrificii. Si clausero celū.
et pluuia n̄ fluxerit. & mandauiero & p̄cepero locuste ut deuoret terrā.
et misero pestilentia in populū meū. conuersus aut̄ populus meus sup quos
inuocatus ē nom̄ meū de peccatis meis fuerit. et exquirit faciem meā. tegerit
poenitentia auius suis pessimis. & ego exaudiam de celo et p̄pitius ero peccatis
eorū. & sanabo terram eorū. oculi quoq; mei erunt ap̄ti. & aures meae
erectae ad orationem ei q̄ in loco isto orauerit; Elegi enī & sc̄ificauit locū
istū. ut sit nom̄ meū ibi in sempit̄nū. & p̄mancant oculi mei & cor meū ibi
cunctis diebus; Tu quoq; si ambulaueris coram me sicut ambulauit d̄s
p̄t̄ tuus. et feceris om̄a iuxta que p̄cepi tibi. & iustitias meas iudiciaq;
seruaueris. suscitabo thronum regni tui sic pollicetur sū d̄s p̄t̄ tuo dicens.

non auferetur de stirpe tua uir qui sit princeps in isrl; Si autē auersi fueritis &
 dereliqueritis iustitias meas & p̄cepta mea que posui uob. & abeuntes serueritis
 diis alienis & adoraueritis eos. euellam uos de terra mea qm̄ dedi uob. & domū
 hanc qm̄ edificauī nomini meo p̄iciam a facie mea. & tradam eā in parabolā
 et in exemplum cunctis populis. et domus ista erit in p̄uēbium uniuersis transe
 untibus. & dicent stupentes. quare fecit sic dñs terre huic. & domui huic.
 Respondebuntq. quia dereliquerūt dñm patrē suorū q̄ eduxit eos de terra egypti.
 & apprehenderūt deos alienos & adorauerūt eos atq. coluerunt. idcirco uenerūt
 sup̄ eos uniuersa hec mala; *viii.* Expletis autē uiginti annis postq̄m edificauit
 salomon domū dñi et domum suā. ciuitates quas dederat hyram salomoni
 edificauit & habitare ibi fecit filios isrl; Abiit quoq. in mathuba. & optinuit
 eam. & edificauit palmiram in deserto. & alias ciuitates munitissimas edificauit
 in math. extruxitq. bechoron superiorem & bechoron inferiorem ciuitate muratas
 habentes portas et uectes & seras. baalath etiam. & om̄s urbes firmissimas que
 fuerunt salomonis. cunctasq. urbes quadrigarū et urbes equitū; Om̄a quecunq.
 uoluit salomon atq. disposuit edificauit in hierlm̄ et in libano. in uniuersa
 terra potestatis sue; Omnem populū q̄ derelictus fuerat de hebreis & amorreis
 & ferezeis. et euzeis & uebuseis q̄ non erant de stirpe isrl. de filiis corū & de posteris
 quos n̄ interfecerant. subiugauit salomon in tributarios usq. in diem hanc. porro
 de filiis isrl. non posuit ut seruirent operib. regis. Ipsi enim erant uiri bellatores
 & duces p̄mi. & p̄ncipes quadrigarū & equitū eius; Om̄s autē p̄ncipes exercitū
 regis salomonis. fuerūt ducenti quinquaginta qui erudiebant populū. filiam
 uero pharaonis transtulit de ciuitate dauid. in domū qm̄ edificauerat ei.
Dixit enim rex. non habitabit uxor mea in domo dauid regis isrl. eo qd̄ sanctificata
 sit. quia ingressa ē in eam. arca dñi; Tunc optulit salomon holocausta dño sup̄
 altare dñi qd̄ extruxerat ante porticum. ut p̄ singulos dies offerretur in eo
 iuxta p̄ceptū moȳsi. in sabbatis et in kalendis. et in festis dieb. ter p̄ annū.
 idē in sollempnitate azimorū. & in sollempnitate ebdomadarū. & in
 sollempnitate taff. naculorū. & constituit iuxta dispositionem dauid

patris sui officia sacerdotū in ministeriis suis et leuitas in ordine suo. ut laudares
et ministrarent coram sacerdotibus iuxta ritū uniuscuiusque diei. & Ianitores
in diuisionibus suis pro portam et portam. Sic enim preceperat dauid homo dei. nec
pretergressi sunt mandatis dei tam sacerdotes quam leuitae ex omnibus quae
preceperat. & in custodis thesaurorum; Omnes impensas preparatas habuit salomon
ex eo die quo fundauit domum domini usque in diem quo profecit eam; Tunc abiit
salomon in hieson gaber. et in abialath ad oram maris rubri. quae est in terra
edom; Misit ergo ei hyram pro manus seruatorum suorum nauas & nauas gnaros
maris. et abierunt cum seruis salomonis in ophyr. tuleruntque inde quadrin-
genta quinquaginta talenta auri. et attulerunt ad regem salomonem;

Viii.

Regina quoque saba cum audisset famam salomonis. uenit temptare eum enigmatibus
in hierusalem cum magnis opibus. & camelis quae portabant aromata. et auri plurimum.
gemmasque pretiosas; Cumque uenisset ad salomonem. locuta est ei quaecumque erant
in corde suo. et exposuit ei salomon omnia quae proposuerat. nec quicquam fuit
quod ei non perspicuum fecerit; Quod postquam uidit. sapientiam scilicet salomonis.
et domum quam edificauerat. nec non et baria mensae eius. & habitacula seruatorum.
& officia ministrorum eius & uestimenta eorum. & pincernas quoque & uestes eorum.
et uictimas quas immolabant in domo domini. non erat presumpere ultra in ea
spiritus; Dixitque ad regem. uerus sermo quem audieram in terra mea de uirtutibus
et sapientia tua non credebam narrantibus. donec ipsa uenisset. & uiderent
oculi mei. et probassem; Uix medietatem mihi sapientiae tuae fuisse narratam.
uicisti famam uirtutibus tuis; Beati uiri tui & beati serui tui hi qui assistunt
coram te in omni tempore. & audiunt sapientiam tuam; Sit dominus deus tuus
benedictus. qui uoluit te ordinare super thronum suum regem domini dei tui. quia
diligit deus israhel. & uult seruare eum in eternum. ideo posuit te super eum regem.
ut facias iudicia atque iustitiam; Dedit autem regi centum uiginti talenta auri.
et aromata multa nimis et gemmas pretiosissimas. non fuerunt aromata
talia ut haec quae dedit regina saba regi salomoni; Sed et serui hyram cum
seruis salomonis attulerunt aurum de ophyr. & ligna thyrina & gemmas

preciosissimas. de quibus fecit rex delignis scilicet thymis gradus in domo
 domini & in domo regia. cytharas quoque & psalteria cantoribus nunquam
 uisa sunt in terra iuda ligna talia; Rex autem salomon dedit regine saba
 cuncta que uoluit & que postulauit. multa plura quam attulerat ad eum.
 que reuersa abiit in terram suam cum seruis suis; Erat autem pondus auri
 quod afferebatur salomoni pannos singulos. sexcenta septuaginta sex
 talenta auri. excepta ea summa que legati diuersarum gentium in negotia
 tores afferre consueuerant. omnesque reges arabie & satrapae terrarum que
 componabant aurum et argentum salomoni; Fecit igitur rex salomon
 ducentas hastas aureas de summa sexcentorum aurorum. qui in hastis
 singulis expendebantur. trecenta quoque scuta aurea trecentorum aureorum
 quibus tegebantur scuta singula. posuitque ea rex in armamentario quod erat
 consitum nemore; Fecit quoque rex solum eburneum grande uestiuit illud
 auro mundissimo. sex quoque gradus quibus ascendebatur ad solum. & scabellum
 aureum. & brachiola duo alteriuscuius & duos leones stantes iuxta brachiola.
 sed & alios duodecim leunculos stantes super sex gradus ex utraque parte.
Non fuit tale solum in uniuersis regnis; Omnia quoque uasa conuiuii regis
 erant aurea & uasa domus saltus libani ex auro purissimo. Argentum enim
 in diebus illis pro nihilo reputabatur. siquidem naues regis ibant in tharfis cum seruis
 hyram semel in annis tribus. & deferrebant inde aurum & argentum. & ebur
 & simias & pauos; Magnificatus est igitur salomon super omnes reges terrae.
 preclucit & gloria. omnesque reges terrarum desiderabant faciem uidere salomonis.
 ut audirent sapientiam quam dederat deus in corde eius. et deferrebant ei
 munera. uasa argentea & aurea. uestes. & arma. & aromata. & equos multos
 per singulos annos; Habuit quoque salomon quadraginta milia equorum
 in stabulis. & curruum equitumque duodecim milia. constituitque eos in urbibus.
 quadrigarum. ubi erat rex in hierusalem; Exeruit etiam potestatem super cunctos
 reges. a flumine eufrate usque ad terram philistinorum. & usque ad terminos egypti.
 tantamque copiam prebuit argenti in hierusalem quasi lapidum. & cedrorum tantam

multitudinem uelut sicce morv̄ que gignunt in campestribus. Adducebant
autē ei equi de egypto. cunctisq. regionibus. Reliqua uero operū salomonis
priorū & nouissimorū scripta sunt in uerbis nathan pphetę. & in libris abie
selonitis. in uisione quoq. addo uidentis contra hieroboam filium nabath.

Regnauit autē salomon in hierlm̄ sup̄ omnē isrl̄ quadraginta annis. dormiuitq.
cum patrib. suis. et sepeliet̄ eū in ciuitate dauid. regnauitq. p̄ eo roboā filius ei.
Profectus ē autē roboam in sichem. illuc enī cunctus isrl̄ conuenerat ut cōstitueret̄
eū regem. Qd̄ cum audisset hieroboam filius nabath q̄ erat in egypto. fugiebat
quippe illuc ante salomonē. Statim reuersus ē. Uocauerq. eū. & uenit cum
uniuerso isrl̄. & locuti sunt ad roboam dicentes. pater tuus durissimo iugo
nos compressit. tunc uota impera patre tuo q̄ nob̄ grauem imposuit seruitutē.
et paululum de onere subleua ut seruiam̄ tibi. Qui ait. post tres dies reuer
timini ad me. Cumq. abisset populus. iuit consiliū cū senib. q̄ steterant corā
patre ei salomone dum adiuuer̄ dicens. qd̄ datis consiliū ut respondeam
populo. Qui dixerunt. si placueris populo huic. & leueris eos uerb̄ elem̄tib.
seruient tibi omni tempore. At ille reliquit consiliū senū. & cū iuuenibus
tractare coepit q̄ cum eo nutriti fuerant in comitatu illius. dix̄q. ad eos. quid
uob̄ uidet̄ ut respondeat qd̄ debeo populo huic q̄ dix̄ mihi. subleua iugum
qd̄ imposuit nob̄ pater tuus. At illi responder̄ ut iuuenes & nutriti cū eo
indelicis atq. dixer̄. sic loqueris populo q̄ dix̄ tibi. pater tuus aggravauit
iugum nr̄m tu subleua. & sic respondebis eis. minimū digitus meus grossior ē
lumbis patris mei. Pater nr̄s imposuit iugum uob̄ graue. ego magis pondus
apponam. Pater meus cecidit uos flagellis. ego uero cecidam scorpionibus.
Venit ergo hieroboam & uniuersus populus ad roboam die tertio. sicut
p̄ceperat eis. Responditq. rex dura. derelicto consilio seniorū. Locutusq. ē
iuxta iuuenū uoluntatem. pat̄ meus graue uob̄ imposuit iugū. qd̄ ego grauū
faciam. pat̄ meus cecidit uos flagellis. ego uero cecidam scorpionibus. non ad
q̄cunt populi p̄cibus. Erat enī uoluntas dī. ut cōpleret̄ sermo ei q̄ locutus
fuerat p̄ manus abie selonitis ad hieroboam filium nabath. Populus autem

uniuersus rege duriora dicente sic locutus ē ad eū non ē nob pars in dauid.
 neq hereditas in filio isai. reuertere in tabernacula tua isrl. tu aut pascet domū
 tuam dauid. & abiit in tabernacula sua. sup filios aut isrl qui habitabant in
 ciuitatib iuda regnauit hieroboam. Misitq rex roboam ad urum q̄ p̄erat
 tributis. & lapidauerunt eū filii isrl & mortuus ē. porro rex roboam curru
 festinauit ascendere. & fugit in hierlm. recessitq isrl ad domo dauid usq. ad
 diem hanc. Venit aut roboam in hierlm. & conuocauit uniuersam domū iuda
 & beniamin in centū octuaginta milib electorū bellantium. ut dimicarent
 contra isrl. & conuerteret ad se regnum suū. Factusq ē sermo dñi ad semeiā
 hominē dī dicens. loquere ad roboam filium salimonis regem iuda & ad uni
 uersum isrl q̄ est in iuda & beniamin. hec die dñs. non ascendetis neq pugna
 bitis contra fr̄s ur̄os. reuertatur unusquisq in domū suā. quia mea hoc gēstū
 ē uoluntate. Qui cum audissent sermonē dñi. reuersi sunt. nec prexerunt
 contra hieroboam. Habitaui aut roboam in hierlm. & edificauit ciuitates
 muratas in iuda. exstruxitq bethleem. & ethan. & thecuc. bethsur quoq. &
 soccho. & odollā. nec non geth. & marefa. & ziph. sed & uram & lachis & azecha.
 sara quoq. & ahialon & hebron que erant in iuda & beniamin ciuitates
 munitissimas. Cumq clausisset eas muris. posuit in eis p̄ncipes. cyborumq
 horrea. hoc ē olei et uini. sed & in singulis urbib fecit arm̄ntaria scutorū &
 hastarū. firmavitq eas summa diligentia. & imperauit sup iudā & beniamin.
Sacerdotes aut & leuite q̄ erant in uniuerso isrl. uener̄ ad eum. decunctis
 sedib suis. relinquentes suburbana et possessiones suas. & transeuntes ad iudā
 & hierlm. eoq̄ abieciisset eos hieroboam & poster̄ ei. ne sacerdotio fungerent.
 q̄ constituit sibi sacerdotes excelsorū & demoniorū. uitulorūq. quos fecerat.
Sed et decunctis tribub isrl q̄cunq. dederant cor suū ut quererent dñm
 dñm isrl. uener̄ hierlm ad immolandas uictimas dño dō patrum suorū.
 & roborauer̄ regnum iuda. & confirmauer̄ roboam filium salimonis per
 tres annos. Ambulauer̄ enim in uis dauid & salimonis. annis tantū tribus
Dux aut roboam uxorem maalath filiam hierimuth filii dauid. abiahil

quoque filiam heliab filii esau. que peperit ei filios. ieus & somoriam & zoom.
Post hanc quoque accepit maacha filiam absalon. que peperit ei abia & thai. &
ziza. & salomith. Amauit autem roboam maacha filiam absalon. super omnes uxores
suas & concubinas. Nam uxores decem & octo duxerat. concubinas autem
sexaginta. & genuit uiginti & octo filios. & sexaginta filias. Constituit uero
incapite abiam filium maacha ducem super omnes fratres suos. Ipsum enim regem facere
cogitabat. quia sapientior fuit et potentior super omnes filios eius. & inunctis
finibus iuda & beniamin. & in uniuersis ciuitatibus muratis. prebuitque eis escas
plurimas. & multas petiuit uxores. Cumque roboratus fuisset regnum roboam
et confortatus. dereliquit legem domini. & omnis israel cum eo. Anno autem quinto
regni roboam. ascendit sesac rex egypti in hierosolimam quia peccauerant domino
cum mille ducentis curribus. & sexaginta milibus equorum. nec erat numerus uulgi
quod uenerat cum eo ex egypto. libiis scilicet. trogochitis & ethiopes. accepitque
ciuitates munitissimas. & uenit usque in hierosolimam. Semeias autem propheta ingressus
est ad roboam & principes iuda qui congregati fuerant in hierosolima fugientes sesac.
dixitque ad eos. hec dicit dominus. uos reliquistis me. & ego relinquam uos in manu sesac.
Consternati quoque principes israel & rex dixerunt. iustus est dominus. Cumque uidisset dominus
quod humiliati essent. factus est sermo domini ad semeiam dicens. quia humiliati sunt.
non despiciam eos. daboque eis paucillum auxilii. & non stillabit furor meus super
hierosolimam per manus sesac. ueruntamen seruient ei ut seruant distantiam seruitutis mee
& seruitutis regni terrarum. Recessit itaque sesac rex egypti ab hierosolima.
sublatis thesauris domus domini & domus regis. omniaque secum tulit. & clypeos
aureos quos fecerat salomon. per quibus fecit rex grecos. & tradidit illos principibus
scutariorum qui custodiebant uestibulum palatii. Cumque introiret rex domum
domini. ueniebant scutarii & tollebant eos. iterumque referebant ad armamentarium
suum. ueruntamen quia humiliati sunt. auersa est ab eis ira domini. nec deleti sunt
penitus. Siquidem et in uida inuenta sunt opera bona. Confortatus igitur
est rex roboam in hierosolima atque regnauit. quadraginta autem & unius anni
erat cum regnare coepisset. & decem & septem annis regnauit in hierosolima

urbem qm̄ elegit dñs ut confirmare & nom̄ suum ibi decunctis tribubus isrl̄.
 nomenq; matris ei naama amonitis. fecitq; malum. & non p̄paravit cor suum
 ut quereat dñm̄. Opera uero roboam p̄ma et nouissima. scripta sunt in libris
 semer̄ p̄phet̄ & addo uidentis. & diligenter exposita. Lugnauer̄q; aduersū
 se roboam & hieroboam cunctis diebus. Et dormiuit roboam cū patrib; suis.
 sepultusq; ē in ciuitate dauid. & regnauit abia filius eius. **peo.** Anno octauo
 decimo regis hieroboam regnauit abia sup̄ iuda. trib; annis regnauit in her̄m.
 nom̄q; matris ei michaia filia urihel de gabaa. & erat bellum inter abiam
 & hieroboam. Cumq; misset abia certam. & haberet bellicosissimos uiros. &
 electorū quadraginta milia. hieroboam instruxit e contra aciem octoginta
 milia uiros. q̄ & ipsi electi erant & ad bella fortissimi. Stetit igitur abia
 sup̄ montem semeron q̄ erat in effraim & ait. audi hieroboam & omnis isrl̄.
Num ignoratis qd̄ dñs d̄s isrl̄ dederit regnum dauid sup̄ isrl̄ in sempiternum
 ipsi & filius ei in pactū solis. & surrex̄ hieroboam filius nabath seruus salomonis
 filii dauid. & rebellauit contra dominum suum. congregatiq; sunt ad eum
 uiri uanissimi & filii belial. & p̄ualuer̄ contra roboam filium salomonis.
Porro roboam erat rudis & corde pauco. nec potuit resistere eis. Hunc ergo
 uos dicitis qd̄ resistere possitis regno dñi qd̄ possidet p̄ filios dauid. habetisq;
 grandem populi multitudinē atq; uitulos aureos quos fecit uob; hieroboam
 in deos. & cecistis sacerdotes dñi filios aaron atq; leuitas. & fecistis uob; sacerdo
 tes sicut om̄s populi terrarū. quicumq; uenerit & inuitauerit manū suā in tauro
 in bobus & in aruetib; septem. fit sacerdos eorū q̄ non sunt dii. Nō autē dñs d̄s ē
 quē non relinqm̄. sacerdotesq; ministrant dño de filiis aaron. & leuite sunt in
 ordine suo. holocausta quoq; offerunt dño p̄ singulos dies mane & uespere.
 & thumama iuxta legis p̄cepta confectū. & p̄ponunt panes mundissimi
 immensa mundissima. estq; apud nos candelabrū aureū & lucerna eius. ut
 accendatur semp̄ ad uesperam. Nos quippe custodim; p̄cepta dñi d̄i nr̄i. quē
 uos reliquistis. Ergo in exercitu nr̄o dux d̄s ē. & sacerdotes ei q̄ clangunt
 tubis & resonant contra uos. Filii isrl̄ nolite pugnare contra dñm̄ dñm̄ patrū

xiiij.

uirorū. quia non uobis expedit. Hec illo loquente. hieroboam retro moliebatur
insidias. cumq; ex aduerso hostium stare. ignorante iudā suo ambire & exercitū
Respicensq; iudas uidit instare bellum ex aduerso & post tergum. & clamauit
ad dñm. ac sacerdotes tubis canere coeperunt. om̄sq; uiri iuda uociferati sunt.
Et ecce illis clamantibus. p̄terruit dñs hieroboam & om̄s isrl̄ q̄ stabant ex aduerso
abia & iuda. fugeruntq; filii isrl̄ iudam. & tradidit eos dñs in manu eorum.
Percussit ergo eos abia & populus ei plaga magna. & corruer̄ uulnerati ex isrl̄
quinquaginta milia uirorū fortium. humiliatiq; sunt filii isrl̄ in tempore illo.
& uehementissime confortati filii iuda eo qd̄ sperassent in dño patrū suorū.
P̄secutus ē autē abia fugientem hieroboam. & coepit ciuitates ei. bechel & filias ei.
& hiesana cum filiab; suis. ephon quoq; & filias ei. nec ualuit ultra resistere
hieroboam in dieb; abia. quē percussit dñs & mortuus ē. Igitur abia confortato
imperio suo. accepit uxores quatuordecim. percauitq; uiginti & duos filios. &
sedecum filias. Reliqua autē sermonū abia. uiarumq; & operū ei. scripta sunt
diligentissime in libro p̄phete addo. Dormiuit autē abia cum patrib; suis. &
sepelier̄ eū in ciuitate dauid. regnauitq; asa filius ei. p̄ eo. in cui; dieb; quieuit
terra annis decem. fecit asa qd̄ bonum & placitū erat in conspectu dñi sui.
& subuertit altaria peregrini cultus & excelsa. & confrēgit statuas lucosq;
succidit. ac p̄cepit iude ut quereat dñm dñm patrū suorū. & faceret legem
& uniuersa mandata. & abstulit ecunctis urbib; iuda aras & fana. & regnauit
in pace. Aedificauit quoq; urbes munitas in iuda. quia quietus erat. nulla
temporib; ei bella surrexerunt. pacem dño largiente. Dixit autē iude. edificem
ciuitates istas. & uallem muris. & roboremus turrib; & portis & seris. donec
abellis q̄eta sunt om̄a. eo qd̄ quesierim dñm dñm patrū suorū. & dederit nob̄
pacem p̄ ḡr̄. Aedificauer̄ igitur. & nullū in exstruendo impedim̄tū fuit.
Habuit autē asa in exercitu suo portantium scuta & hastas. de iuda trecenta
milia. de beniamin uero scutariorū & sagittariorū ducenta septuaginta
milia. om̄s isti uiri fortissimi. Egred̄sus ē autē contra eos zara ethiops cum
exercitu decies centena milia. & currib; trecentis. & uenit usq; maresā.

Porro asa prexit obuiam. & instruxit aciem ad bellum in ualle saphata que est iuxta
 mare sal. & inuocauit dñm dñm 7 ait. dñe non est apud te ulla distantia utrum in
 paucis auxiliis an in pluribus. adiuua nos dñe dñs n̄r. Intē enī & in tuo nomine
 habentes fiduciam uenim̄ contra hanc multitudinē. dñs dñs n̄r tu es. n̄p̄ualeat
 contra te homo. Exterruit itaq; dñs ethiops coram asa & iuda. fugeruntq;
 ethiopes. & p̄secutus ē eos asa & populus qui cum eo erat usq; gerar. & ruerunt
 ethiopes usq; ad internitionē. quia dño cedente contriti sunt. exercitv̄ illius
 p̄liante. Tulerunt ergo spolia multa. & percusserunt om̄s ciuitates p̄ circuitum
 gerare. grandis quippe cunctos terror inuaserat. & diripuer̄ urbes. & multā
 p̄dam asportauer̄. sed et caulas ouium destruentes tulerunt pecorv̄ infinitā
 multitudinē & camelorv̄. reuersiq; sunt in hierlm̄. Azarias autē filius odid
 facto in se spū dī. egressus ē in occursum asa & dixit ei. audite me asa & om̄s
 iuda & beniamin. dñs uobiscum. quia fuistis cū eo. Si quiesieritis eū inue
 nietis. si autē dereliqueritis eū derelinquet uos. Transibunt autē multi dies
 in isrl̄ absq; dō uero. & absq; sacerdote doctore & absq; lege. Cūq; reuersi
 fuerint in angustia sua clamauerunt ad dñm dñm isrl̄. & quiesierunt eū. reperient
 eū. In tempore illo non erit pax egrediendi et ingrediendi. sed terrores undiq;
 incunctis habitatorib; terrarum. Pugnabit enī gens contra gentem. & ciuitas
 contra ciuitatem. quia dñs conturbabit eos in om̄i angustia. Vos ergo cōforta
 mini. & non dissoluant manus ur̄. erit enim merces operi ur̄o. Qd̄ cū audisset
 asa. uerba scilicet & p̄phetiam azarie filii odid p̄phete. confortatus ē. & abstulit
 idola de om̄i terra iuda & beniamin. & exurbib; quas coeperat montis effraim.
 & dedicauit altare dño qd̄ erat ante porticum dñi. congregauitq; uniuersū
 iudam & beniamin. & aduenas cum eis de effraim & de manasse & de sȳmeon.
 plures enī ad eum confugerant ex isrl̄. uidentes qd̄ dñs dñs illius eēt cum eo.
 Cumq; uenissent hierlm̄ mense tertio. anno quinto decimo regni asa. immolauer̄
 dño in die illa de manubus & p̄da qm̄ adduxerant. boues septingentos. &
 arietes septem milia. & intrauit ex more ad cor roborandū f. edus. ut quereant
 dñm dñm patr̄v̄ suorv̄. intoto corde & intota anima sua. Siquis autē inquit

non quesierit dñm dñm isrl. moriatur aminimo usq. ad maximū. auro usq.
ad mulierem. Juraueruntq. dño uoce magna in iubilo & in langore tube.
et in sonitu bucinarū. om̄s q̄ erant in iuda cum execratione. In om̄i enī corde
suo iurauer. & in tota uoluntate quesier. eū & inuener. prestiterq. eis dñs req̄m
percussit. Sed & maacham matrem asa regis ex augusto deposuit imperio.
eo qd̄ fecisset in locum simulachrū priapi. qd̄ omne contriuit & infrusta
comminuens. combussit. in torrente cedron. Excelsa autē derelicta sunt in isrl.
at tamen cor asa erat p̄fectū cunctis diebus. ea que uouerat pater suus ipse
intulit in domū dñi argentū & aurū. uasorūq. diuersam suppellectilem.
bellum uero non fuit usq. ad tricesimū annum regni asa. Anno autē tricesimo
sexto regni ei. ascendit basā rex isrl in iuda. & muro circumclabat rama. ut
nullus tute posset egredi. & ingredi de regno asa. Protulit autē asa argentum
& aurū de thesauris domus dñi & de thesauris regis. misitq. ad benadab regem
syr̄ie q̄ habitabat in damasco dicens. si edus inter me & te est. pater quoq. meus
& pater tuus habuere concordiam. qm̄ obrem misi tibi argentū & aurum. ut
rupto si edere qd̄ habes cum basā rege isrl. facias eum a me recedere. Quo
comperto benadab. misit p̄ncipes exercituum suorū. ad urbes isrl. q̄ percussit
ahion. & dan. & ad belmai. & uniuersas urbes muratas neptalim. Qd̄ cum
audivisset basā. desiuit edificare rama. & intermisit opus suum. Porro asa rex
assumpsit uniuersum iudam. & tulerunt lapides rama. & ligna que edificati
oni p̄parauerat basā. edificauitq. ex eis gaba & maspha. In tempore illo.
uenit anani p̄pheta ad asa regem iuda & dixit ei. quia habuisti fiduciam
in rege syr̄ie & non in dño dō tuo. ideo eo euasit syr̄ie regis exercitus de manu
tua. Nonne ethiopes & lybies multo plures erant quadrigis & equitibus.
& multitudine nimia. quos cum dño credidisti. tradidit in manu tua. Oculi
enī dñi contemplant uniuersam terram. r̄p̄bent fortitudinē huius qui corde
p̄fecto credunt in eū. Stulte igitur egisti. & p̄ hoc etiam p̄senti tēpore
aduersum te bella consurgent. Iratusq. asa aduersus uidentē. iussit eū mitti
in neruum. Valde quippe sup̄ hoc fuit dñs indignat. un̄ fēc̄ de populo in t̄p̄re

illo plurimos. Opera autē asa p̄ma & nouissima. scripta sunt in libro iuda &
 regum isrl̄. **A**egrotauit etiam asa anno tricesimo nono regni sui dolore
 pedum uehementissime. & nec in infirmitate sua quesuit dñm. sed magis
 medicorū arte confusus est. Dormiuitq; cum patrib; suis. & mortuus ē anno
 quadragesimo regni sui. & sepelierunt eum in sepulcro suo qđ foderat sibi in
 ciuitate dauid. posueruntq; eū sup lectū suū plenū aromatis. & ungentis
 meretricis que erant pigmentariorū arte confecta. & combusser̄ sup eum
 ambitione nimia. **R**egnauit autē iosafat filius ei; p̄ eo. & inualuit contra isrl̄.
 constituitq; militū numeros in cunctis urbibus iuda que erant uallate muris.
 p̄sidiāq; disposuit in terra iuda in ciuitatib; effraim quas coeperat asa pat̄ ei.
Et fuit dñs cum iosafat. quia ambulauit in uis dauid patris sui p̄mis. & non
 sperauit in baalim. sed in dō patris sui. & prexit in p̄ceptis illius. non iuxta
 peccata isrl̄. Confirmauitq; dñs regnum in manu ei;. & dedit om̄s iuda
 munera iosafat. facteq; sunt ei infinite diuitie. & multa gl̄a. Cūq; sup̄sisset
 cor ei; audaciam. p̄p̄t uias dñi. etiam excelsa & lucos dei iuda abstulit.
Tertio autē anno regni sui misit de p̄ncipib; suis benail & obdian zachariā
 et nathanahel & micheam ut docerent in ciuitatib; iuda. & cum eis leuitas
 semciam nathaniam zachariam. asahel quoq; isemiramoth & ionathan.
 adoniamq; tobiam tobadoniā leuitas. & cum eis elisama & iora sacerdotes.
 docebantq; populum in iuda habentes librū legis dñi. & circuibant cunctas
 urbes iuda. atq; erudiebant populum. Itaq; factus ē pauor dñi sup omnia
 regna terrarū que erant p̄p̄rum iuda. nec audebant bellare c̄tra iosafat.
Sed & phylisteri iosafat munera deferrebant & uetigal argenti. arabes quoq;
 adducebant pecora. arietum septem milia septingentos. & hyrcos totidē.
Creuit ergo iosafat. & magnificatus ē usq; in sublime. atq; edificauit in iuda
 domos ad instar turrum urbescq; muratas. & multa opera parauit in urbib;
 iuda. Viri quoq; bellatores & robusti erant in hierlm̄. quorū iste numerus
 p̄ domos atq; familias singulorū. In iuda p̄nceps exercitus ednas dux. & cū
 eo robustissimi uiri ducenta milia. Post hunc iohannan p̄nceps. & cum eo

XVI

+

ducenta milia octoginta. Post istum quoque amasias filius zechri consecratus domino.
& cum eo ducenta milia uirorum fortium. Hunc sequebatur robustus ad proelia
eliada. & cum eo tenentium arcum & elypeum ducenta milia. Post istum etiam
iozabath. tecum centum octoginta milia expeditorum militum. Hi omnes erant ad

XXIII

Fuit ergo iosafat diues & inclutus multum & affinitate conunctus est abab.
descenditque post annos ad eum in samariam. Ad eum uero aduentum mactauit abab
arietes & boues plurimos. & populo quenerat cum eo persuasitque ut ascenderet
in ramoth galaad. Dixitque abab rex israel ad iosafat regem iuda. ueni mecum
in ramoth galaad. Cui ille respondit. ut ego. & tu. sicut populus tuus sic populus
meus. tecumque erim in bello. Dixitque iosafat ad regem israel. consule obsecro in
presentiarum sermonem domini. Congregauit igitur rex israel prophetarum quadringentos
uiros & dixit ad eos. in ramoth galaad ad bellandum ire debemus. anquiescere.
At illi ascende inquit. & tradet dominus in manu regis. Dixitque iosafat. nunquid
non est hic propheta domini. ut ab illo etiam requiramus. & ait rex israel ad iosafat. est
uir unus a quo possum querere domini uoluntatem. sed ego odium. quia non
prophetat mihi bonum. sed malum omni tempore. est autem micheas filius iembla.

Quod dixit ei iosafat. ne loquaris rex hoc modo. Uocauit ergo rex israel unum decem uirum
& dixit ei. uoca cito micheam filium iembla. Porro rex israel. & iosafat rex iuda.
uterque sedebant in folio suo uestiti cultu regio. sedebant autem in area iuxta portam
samariam. omnesque prophete uaticinabantur coram eis. Sedechias uero filius ehamana
fecit sibi cornu a ferrea & ait. hec dicit dominus. huius uentilabis syriam donec ceteres
eam. omnesque prophete similitur prophetabant atque dicebant. ascende in ramoth galaad.
& prosperaberis. & tradet eos dominus in manu regis. Nuntius autem qui erat ad uocandum
micheam ait illi. en uerba omnium prophetarum uno ore bona annuntiant regi.

Queso ergo te. ut sermo tuus ab eis non dissentiat. loquaris prospera. Cui respondit
micheas. uiuit dominus. quia quaecumque dixerit dominus mihi. hoc loquar. Venit ergo ad regem.
Cui rex ait. michea ire debemus in ramoth galaad ad bellum. anquiescere. Cui ille
respondit. ascende. cuncta enim prospera ueniunt. & tradentur hostes in manus tuas.

Dixitq; rex. iterum atq; iterū te adiuro. ut non loquaris mihi nisi qd̄ uerū ē in
 nomine dñi. At ille ait. uidi uniuersum isrl̄ disp̄sum in montib; sicut oues
 absq; pastore. & dix̄ dñs. non habent isti dominos. reuertatur unusquisq; in
 domū suā in pace. Et ait rex isrl̄ ad iosafat. nonne dixi tibi qd̄ non pphetar̄ &
 iste mihi quicq; boni. sed ea que mala sunt. At ille. idcirco ait. audite uerbū
 dñi. Vidi dñm̄ sedentem in folio suo. & omnē exercitū celi assistentē ad dextris
 & ad sinistris. & dix̄ dñs. quis decipiet a hab regem isrl̄. ut ascendat & corruiat
 in ranoth galaad. Cumq; dicer̄ un̄ hoc modo & aliter alio. p̄cessit sp̄s & stetit
 coram dño & ait. ego decipiam eū. Cui dñs. in quo inquit decipies. At ille
 respondit. egrediar & ero sp̄s mentax in ore omnū pphetarū ei. Dix̄q; dñs.
 decipies & p̄ualebis. egredere & fac ita. Nunc igitur ecce dedit dñs sp̄m
 mendacu in ore omnū pphetarū tuorū. & dñs locutus ē de te mala. Accessit
 aut̄ seleechias filius chammare. & percussit michee maxillam & ait. p̄qm̄ uiam
 transiit sp̄s dñi. ame. ut loqueret̄ tibi. Dix̄q; micheas. tu ip̄s uidebis in die
 illo. q̄ndo ingressus fueris cubiculū decubiculo. ut abscondaris. Iprecepit aut̄
 rex isrl̄ dicens. tollite micheam & ducite eū ad amon p̄ncipem ciuitatis. &
 ad iosafat filium amalech & dicetis. hec dicit rex. mittite hunc in carcerem. & dote
 ei panis modicū. & aque pauillum. donec reuertar in pace. Dix̄q; micheas.
 si reuersus fueris in pace. non ē locutus dñs in me. Et ait. audite populi omnes.
 Igitur ascendet rex isrl̄. & iosafat rex iuda in ranoth galaad. Dix̄q; rex isrl̄
 ad iosafat. mutabo habitū et sic ad pugna uadam. tu aut̄ induere uestib;. &
 mutatoq; rex isrl̄ habitū uenit ad bellū. Rex aut̄ syrie p̄ceperat duobus
 equitatus sui dicens. ne pugnetis contra minimū aut contra maximū. nisi cōtra
 solum regem isrl̄. Itaq; cum uidissent p̄ncipes equitatus iosafat dixerunt.
 rex isrl̄ ē. & cū cum deceder̄ eū dimicantes. At ille clamabat ad dñm̄ & auxiliat̄
 est ei. atq; auertit eos ab illo. Cum enī uidissent duces equitat̄ qd̄ non esset
 rex isrl̄. reliquer̄ eū. Accidit aut̄ ut unus e populo sagittam in iocum
 iacer̄. & percussit regem isrl̄ inter ceruicem & scapulas. At ille aurige suo
 ait. conuerte m̄nū tuā & edue me de acie quia uulnerat̄ sū. & finita est

198
pugna indie illa. Porro rex isrl̄ stabat incurtusuo contra fr̄os usq̄ ad uesperā.
& mortuus ē occidente sole. Reuersus ē aut̄ iosafat rex iuda domum suam
pacifice in hierl̄m. Cui occurrit hieu filius amani uidens & ait ad eum; impio
p̄bes auxilium & his qui oderunt dñm amicitia iungentis. & idcirco iram
quidem dñi merebaris. sed bona opera inuenta sunt in te. eo qđ abstuleris
lucos de terra iuda. et p̄paraueris cor tuum ut requireres dñm dñm patr̄v̄ tuor̄v̄.
Habitauit ergo iosafat in hierl̄m. Rursumq; egressus ē ad populum de berfabee
usq; ad montem effraim. & reuocauit eos ad dñm dñm patr̄v̄ suor̄v̄. constituitq;
iudices terre in cunctis ciuitatib; iuda munitis p̄singula loca. ꝓcipiens iudicib;
uidete aut qđ faciatis. Non enī hominis exerceatis iudicium sed dñi. ꝓqđcunq;
iudicaueritis. in uos redundabit. Sit timor dñi uobiscū. & cum diligentia
cuncta facite. Non ē enī apud dñm dñm nr̄m iniquitas. nec p̄sonar̄v̄ acceptio.
nec cupido muner̄v̄. In hierl̄m quoq; constituit iosafat leuitas & sacerdotes.
et p̄ncipes familiar̄v̄ ex isrl̄. ut iudicium & causam dñi iudicarent habitatorib;
ei. ꝓcepitq; eis dicens; sic ageris in timore dī fideliter & corde p̄fecto omnem
causam que uenerit ad uos fr̄atr̄v̄ ur̄or̄v̄ q̄ habitant in urbib; suis. in t̄cogna
tionem & cognationem. ubicunq; questio ē de lege. de mandato. de ceterimonis.
de iustificationib; ostendite eis ut non peccent in dñm. & inueniat ira sup
uos & sup fr̄s ur̄os. sic ergo agentes & non peccabitis. Amarias aut̄ sacerdos
et pontifex ur̄ in his que ad dñm p̄tinent p̄sidebit. porro sabadas filius
ismahel q̄ est dux in domo iuda sup ea opera erit que ad regis officii p̄tinent.
habetisq; magistros leuitas coram uob; confortamini. & agite diligētē. & erit
dñs cum uobis. Post hec congregati sunt filii moab & filii amon. & cum eis de
ammonitis ad iosafat. ut pugnarent contra eū. Veneruntq; nuntii iudicauer̄
iosafat dicentes; uenit contra te multitudo magna de his locis que transmare
sunt. & desyria. et ecce consistunt in asonthamar que ē engaddi. Josafat aut̄
timore p̄territus. totum se contulit ad rogandū dñm. & ꝓdicauit ieiunium
uniuerso iuda. Congregatusq; ē iudas ad ꝓcandū dñm. sed om̄s de urbibus suis
uener̄ ad obsecrandum eū. Cumq; stetit iosafat in medio e. & tu iude & hierl̄m.

in domo dñi ante atrium nouum ait; dñe dñs patr̄ n̄r̄. tu es dñs in celo & domi
 naris cunctis regnis gentium. in manu tua ē fortitudo & potentia. nec quisqm̄
 tibi potest resistere. Nonne tu dñs n̄r̄ interfecisti om̄s habitatores terre huius
 coram populo tuo isrl̄. & dedisti eam semini abraham amici tui in sempiternū.
 habitauer̄q; in ea. & exstruxer̄ in ea sanctuarium nomini tuo dicentes. si uenerint
 sup nos mala. gladius iudei. pestilentie & famis. stabimus coram domo hac
 in conspectu tuo in qua inuocatur̄ ē nom̄ tuum. & clamabim̄ ad te in tribulationib;
 n̄ris. & exaudies saluosq; facies. Nunc igitur ecce filii ammon & moab & mons
 seir. p̄ quos non concessisti filius isrl̄ ut transirent qñ do egrediebantur de egypto.
 sed declinauer̄ ab eis & non interfecer̄ illos. e contrario agunt. & nitunt̄ eicere nos
 de possessione qm̄ dedisti nob̄ dñs n̄r̄. Ergo non iudicabis eos. In nobis q̄dem non
 tanta ē fortitudo ut possim̄ huic multitudini resistere que irruit sup nos. sed cum
 ignorem̄ qd̄ agere debeam̄. hoc solum habemus residui. ut oculos n̄ros dirigam̄
 ad te. Om̄s uero iuda stabat coram dño. cum paruulis & uxoribus & liberis suis.
Erat aut̄ iazibel filius zacharie filii banaie filii iehel filii mathanie leuitis. defilius
 asaph. sup quem factus ē sp̄s dñi in medio turbe & ait; attendite om̄s iuda & qui
 habitatis in hierlm̄. & tu rex iosafat. Hec diē dñs uob; nolite timere nec pauentis
 hanc multitudinē. non ē enī ur̄a pugna. sed dñi. cras ascendetis contra eos. Ascensuri
 enī sunt p̄ eliuum nomine sis. & inuenietis illos in summitate torrentis que ē contra
 solitudinē hieruhel. Non eritis uos q̄ dmicabitis. sed tantummodo confident̄
 state. & uidebitis auxilium dñi sup uos. O iuda & hierlm̄ nolite timere nec pauentis.
 cras egrediemini contra eos. & domin̄ erit uobiscum. Josafat ergo & iuda & om̄s
 habitatores hierlm̄. cecider̄ p̄ni in terrā coram dño. & adorauerunt eū. Porro leuite
 defilius caath & defilius chore. Laudabant dñm dñm isrl̄ uoce magna in excelsum.
Cumq; mane surrexissent. egressi sunt p̄ desertum thecuz. p̄fectisq; eis stans
 iosafat in medio eorū dix̄; audite me iuda & om̄s habitatores hierlm̄. credite
 in dño dō ur̄o & securi eritis. credite p̄phetis ei & cuncta euent̄ p̄sp̄era.
Deditq; consilium populo. & statuit cantores dñi ut laudarent eū in turmis suis.
 & ante ceciderent exercitū ac uoce consona dicerent. ē sit̄ in dño qm̄ in gēnū

miser cordia ei. Cumq; coepissent laudes canere. uertit dñs insidias eorum
in semetipfos filiorū scilicet amon & moab & montis seir q̄ egressi fuerant
pugnare contra iudam. & percussi sunt. Namq; filii amon & moab. consurrexer̄
aduersum habitatores montis seir. ut interficerent et delerent eos. Cumq;
hoc perpetrassent. etiam in semetipfos uersi. mutuis concidere uulneribus. Porro
iudas cum uenisset ad speluncam que respicit solitudinē. uidit p̄cul omnem
late regionem plenam cadauerib; nec sup̄ eē quengm̄ q̄ necē potuisset euadere.
Venit ergo iosafat & omnis populus cum eo ad detrahenda spolia mortuorum.
inuenēr; inter cadauera uariam suppellectilem. uestes quoq; tuasa p̄tiosissim;
et diripuer̄ ita ut om̄a portare non possent. nec p̄ tres dies spolia auferre
p̄ magnitudine. Die autē quarto congregati sunt in ualle benedictionis.
& enī qm̄ ibi benedixer̄ dñō uocauer̄ locum illū uallis benedictionis usq;
in p̄sentem diem. reuersusq; ē om̄is uir iuda & habitatores hier̄lm̄ cū letitia
magna. eo qd̄ declisset eis dñs gaudium de inimicis suis. ingressiq; s̄t in hier̄lm̄
cum psalteriis & cycharis & tubis in domū dñi. Irruit autē pauor dñi super
uniuersa regna terrarū. cum audissent qd̄ pugnaisset dñs c̄tra inimicos
isrl̄. quicunq; regnum iosafat. & p̄buit ei dñs pacem p̄ circuitū. Regnauit
igitur iosafat sup̄ iudam. & erat triginta quinq; annorū cū regnare coepisset.
uiginti autē & quinq; annis regnauit in hier̄lm̄. & nom̄ matris ei azuba filia
salachi. & ambulauit in uia patris sui asa. nec declinauit ab ea. faciens que
placita erant coram dñō. ueruntam̄ excelsa non abstulit. ad huc populus
non direxerat cor suum ad dñm̄ dñm̄ patrū suorū. Reliqua autē gestorum
iosafat priorū & nouissimorū. scripta sunt in libris hieū filii annani. que
digessit in libro regum isrl̄. Post hęc imit amicitias iosafat rex iuda cum
ochozia rege isrl̄. cuius opera fuer̄ pessima. & particeps fuit ut facer̄ &
naues que irent in tharsis. fecer̄q; classē in asion gaber. Aphetauit autē m̄
eliazar filius dodau de maresa ad iosafat dicens. quia habuisti foedus cum
ochozia percussit dñs opera tua. contriteq; sunt naues. nec potuerunt ire
in tharsis. Dormiuit autē iosafat cum patrib; suis. & sepultus ē cum eis in

ciuitate dauid. regnauitq. ioram filius eipeo. qui habuit fr̄s filios iosafat. azariā.
 iahihel & zachariam. ⁊ azariam ⁊ michahel ⁊ saphatiam. Om̄s hu filii iosafat
 regis isrl̄, deditq. eis pater suus multa munera argenti & auri. & pensiones
 cum ciuitatib. munitissimis in iuda. regnum autē tradidit ioram eo qd̄ eēt p̄mogenit̄.
Surrexit autē ioram sup̄ regnū patris sui. cumq. se confirmasset. occidit om̄s fratres
 suos gladio. ⁊ quosdam de p̄ncipib. isrl̄. Triginta duor̄ annor̄ erat ioram
 cum regnare cepisset. & octo annis regnauit in hierlm̄. ambulauitq. in uis reḡ
 isrl̄ sicut egerat dom̄ ahab. filia quippe ahab erat uxor ei. ⁊ fec̄ m̄lum in c̄spectu
 dñi. Noluit autē dñs disperdere domū dauid p̄p̄t̄ pactū qd̄ inierat cum eo. &
 quia p̄miserat ut daret ei lucernam & filius ei in omni tempore. In dieb. illis
 rebellauit edom ne esset subditus iude. & constituit sibi regem. Cūq. transisset
 ioram cum p̄ncipib. suis & cuncto equitatu q̄ erat secū. surrexit nocte ⁊ percussit
 edom q̄ se circumdederat. ⁊ om̄s duces equitatus ei. at tam̄ rebellauit edom
 ne eēt subdictione iuda usq. ad diem hanc. Eo tempore. & lomna recessit ne
 eēt sub manu illius. Dereliquerat enī dñm dñm patr̄ suor̄. insup̄ et excelsa
 fabricatus ē in urbib. iuda. & fornicare fecit habitatores hierlm̄. ⁊ p̄uariari
 iudam. Allatę sunt autē ei litterę ab helia p̄pheta in quib. scriptū erat. hęc dic̄
 dñs d̄s dauid patris tui. qm̄ non ambulasti in uis iosafat patris tui. ⁊ in uia aha
 regis iuda. sed in cessisti p̄ter regum isrl̄. & fornicare fecisti iudā & habitatores
 hierlm̄ in uis fornicationem dom̄ ahab. insup̄ et fr̄s tuos domū patris tui
 meliores te occidisti. ecce dñs percuet te plaga magna cum populo tuo ⁊ filius
 tuus & uxorib. tuis uniuersaq. substantia tua. tu autē egrotabis pessimo languore
 uteri. donec egrediantur uitalia tua paulatim p̄ singulos dies. Suscitauit q̄
 dñs contra ioram sp̄m philistinor̄ & arabum qui confines sunt ethiopicis
 & ascender̄ in terram iuda & uastauer̄ eam. diripuer̄q. cunctam substantiam
 que inuenta ē in domo regis. insup̄ ⁊ filios ei ⁊ uxores. nec remisit ei filius nisi
 ioacha q̄ minimus natus erat. & sup̄ hęc om̄a percussit eū dñs alui languore insanibile.
Cūq. diei succederet dies. ⁊ tempor̄ spatia soluerent. duor̄ annor̄ explet̄ ē
 circulus. & sic longa consumpt̄ ē t̄be. ita ut egeret & etiam uiscera sua languore

pariter & uita caruit. Mortuusq; ē in infirmitate pessima. & non fecit ei popl's
secūm morem cōbustionis exsequias sicut fecerat maiorib; eius. Triginta duorū
annorū fuit cum regnare coepisset. & octo annis regnauit in hierlm. ambulauit
non recte. & sepeliet̄ cum incuntate claud. ueruntamen non in sepulcro regum.

xxij. **C**onstituet̄ aut̄ habitatores hierlm ochoziam filium ei' minimū regem pco. om̄s
enī maiores natu qui ante eū fuerant interfecer̄ latrones arabum qui irruerunt
in castra. regnauitq; ochozias filius ioram regis iuda. Quadraginta duorū annorū
erat ochozias cum regnare coepisset. & uno anno regnauit in hierlm. nom̄ matris ei'
otholia filia amri. Sed & ipse ingressus ē p uias domus ahab. Mater enim eius
impulit eum ut impie ageret. fecit igitur malum in cōspectu dñi. sic domus ahab.

Ipsi enī fuer̄ ei' consiliarij post mortem patris sui in ierico. ambulauitque
in consilijs corū. & prexit cum ioram filio ahab rege isrl̄ in bellū cōtra azahel
regem syrie in amoth gala ad. uulneraueruntq; syri ioram. q̄ reuersus ē ut
curaretur in hiezrahel. Multas enī plagas acceperat in supradicto certamine.

Igitur ochozias filius ioram rex iuda descendit ut uisitaret ioram filium ahab
in hiezrahel egrotantem. Voluntatis quippe fuit dī aduersum ochoziā ut ueniret
ad ioram. & cum uenisset & egredieretur cum eo aduersum hiey filium namsi
quē unxit dī ut deleteret domum ahab. cum ergo euerteret̄ domū ahab. inuenit
p̄ncipes iuda & filios fratrū ochozie q̄ ministrabant ei. & interfecit illos ipsūq;
pquirens ochoziam. cōphendit latentem in samaria. adductumq; ad se occidit.
& sepeliet̄ cum eo qd̄ eēt filius iosafat qui quesierat dñm in toto corde suo. nec
erat ultra spes aliqua ut desyripe regnaret ochozie. Siquidem otholia mat̄
ei. uidentis qd̄ mortuus esset filius suus. surrexit & interfecit omnē syripē regnā
domus ioram. Porro iosabeth filia regis tulit ioas filium ochozie. & furata est
cum de medio filiorū regis cum interficerent̄. absconditq; eū cum nutrice sua
in cubiculo lectorū. Josabeth aut̄ que absconderat eū erat filia regis ioram.
uxor ioiade pontificis. soror ochozie. & ideo otholia non interfecit eum.

xxij. **F**uit ergo cum eis in domo dī absconditus sex annis. quib; regnauit otholia sup̄ terrā.
Anno aut̄ septimo. confortatus ioiada assumpsit centuriones. azariam uidelicet

filium hierogam. & ismahel filium iohanna. azariam quoq. filium oded. &
 maasiam filium adai. & elisaphat filium zechri. & inuit cum eis foedus. q̄
 circuientes iudam congregauer. leuitas decunctis urbibus iuda. & p̄ncipes
 familiar. isrl. uener. q̄ in hierlm. Inuit igitur om̄s multitudo pact. in domo
 dñi cum rege. dix. q̄ ad eos ioiada. ecce filius regis regnabit sic locutus est
 dñs sup filios dauid. Iste ē ergo sermo que facietis. tertia pars ur̄m que uenit
 ad sabbat. sacerdot. & leuitar. & ianitor. erit in portis. tertia uero pars ad domū
 regis. & tertia ad portam que appellatur fundamenti. om̄e uero reliquum uulgus
 sit in atris domi dñi. nec quisqm̄ alius ingrediatur domū dñi nisi sacerdotes & qui
 ministrant de leuitis. ipsi tantummodo ingrediunt. q̄ sc̄ificati sunt. & om̄e reliquum
 uulgus obseruet custodias dñi. leuitae aut. circumdant regem habentes singuli
 arma sua. & si quis alius ingressus fuerit templum interficiat. sintq. cum rege
 & intrante & egrediente. Fecerunt igit. leuitae & uniuersus iuda iuxta om̄a que
 p̄ceperat ioiada pontifex. & assumpser. singuli uiros q̄ sub se erant. & ueniebant
 p̄ ordinem sabbati. cum his qui iam impluerant sabbat. & egressi erant. Siquidem
 ioiada pontifex. non dimiserat. abire turbas que sibi p̄ singulas ebdomadas
 succedere consueuerant. Deditq. ioiada sacerdos centurionib. lanceas elypeosq.
 & peltas regis dauid quas consecrauerat in domo dñi. constituitq. om̄e populū
 tenentium pugiones. a parte templi dextra usq. ad partem templi sinistram coram
 altare & templo p̄ circuitū regis. Et eduxer. filium regis. & imposuer. ei diadema.
 deder. q. ei in manu ei. tenendam legem. & constituer. e. regem. unxitq. e. cum
 ioiada pontifex & filii eius. imp̄cati q. sunt atq. dixer. uiuat rex. Qd. e. audisset
 otholia. uocem sc̄ilicet currentium. atq. laudantium regem. ingressa ē ad poplū
 in templum dñi. Cumq. uidisset regem stantem sup. gradū in introitu. p̄ncipes.
 turmasq. circa e. om̄e quoq. populum terre gaudentē atq. clangentē tubis.
 & diuersi generis organis concinentem. uocemq. laudantium. sc̄idit uestim̄ta
 sua & ait. insidie insidie. Egredius aut. ioiada pontifex ad centuriones p̄ncipes
 exercitus dix. eis. educate illam extra septa templi. unificiatur foris gladio.
 p̄cepitq. sacerdos ne occideret in domo dñi. & imposuerunt ceruicibus ei. manus.

Cumq; intrasset portam equorū. interfecer̄ eam ibi. Lepigit aut̄ ioiada pontifex
foedus inter se. uniuersumq; populum & regem. ut eēt populus dñi. Itaq; ingressus
est om̄s populus domū baal. & destrux̄ eam & altaria. ac simulacra illius cōreger̄.
matham quoq; sacerdotem baal interfecerunt ante aras. Constituit aut̄ ioiada
p̄positos in domo dñi. ut submanib; sacerdotū leuitarū quos distribuit dauid
in domo dñi. ut offerrent holocausta dño sicut scriptum ē in libro moȳsi in gaudio
& incantacis. iuxta dispositionem dauid. Constituit quoq; ianitores in portis
domi dñi. ut non ingrederet̄ eam immundus in omni re. assumpsitq; centuriones
& fortissimos uiros. ac p̄ncipes populi & omne uulgus terre. & fecerunt descendere
regem de domo dñi & introire p̄ medium porte superioris in domū regis. & collocauer̄
eum in folio regali. Letatusq; ē om̄s populus terre & urbs que uuit. porro otholia
interfecta ē gladio. Septem annorū erat ioas cum regnare coepisset. & quadraginta
annis regnauit in hier̄lm. nom̄ matris ei; sebia de berfabec. fecitq; qd̄ bonum est
coram dño cunctis diebus ioiadę sacerdotis. Accepit aut̄ ioas uxores duas. de quib;
genuit filios & filias. Postque placuit ioas ut instauraret̄ domū dñi. cōgregauitq;
sacerdotes & leuitas & dōc̄ eis. egressum ad ciuitates iuda. & colligit̄ de uni
uerso isrl̄ pecuniam ad facta tecta templi dñi usq; p̄ singulos annos. festinatoq; hoc
facite. Porro leuitę egere negligentiū. Vocauitq; rex ioiadam p̄ncipem idix̄
ei. quare non fuit tibi curę ut cogeres leuitas inferre de iuda & de hier̄lm pecuniā
que constituta ē amoȳsi seruo dñi. ut inferret̄ eam om̄s multitudo isrl̄ in tab̄n̄culū
testimonii. Otholia enim impuissima & filii ei; destruxer̄ domū dñi. & de uniuersis
que sc̄ificata fuerant templo dñi ornauerat fanum baalim. Precepit ergo rex &
fecerunt arcam. posuer̄q; eam iuxta portam dñi fornicus. & p̄dicatū ē in iuda
& hier̄lm. ut deferrent singuli p̄tium dño qd̄ constituit moȳses seruus dñi sup̄
omnē isrl̄ in deserto. Letatiq; sunt cuncti p̄ncipes & om̄s populus. & ingressi
constituer̄ arcam dñi. atq; miserunt ita ut impleret̄. Cumq; tempus eſset ut
deferrent arcam coram rege p̄ manū leuitarū. uidebant enī multam pecuniam.
ingrediebatur scriba regis & que primus sacerdos constituerat. effundebantq;
pecuniam que erat in arca. porro arcam reuertebant ad locū suū. sicq; faciebant

penis

psingulos dies & congregata est infinita pecunia. qm deder rex & ioiada huf
 qui perant operib' domi dñi. At illi conducebant ex ea cesores lapidū. 7 artifices
 operū singulorū ut instaurarent domū dñi. fabros quoq' ferri & eris. ut qd
 cadere cōperat fulciretur. egeruntq' hu q' operabant' industrie. & obducebat
 parietum cicatrix pman' corū. ac suscitauer' domū dñi instatū pristinū. 7 firme
 eam stare fecerunt. Cumq' omīs complessent. omā opera. detulerunt corā rege
 & ioiada reliqm' partem pecunię. de qua facta sunt uasa templi in ministerium
 & holocausta. fialę quoq' & cetera uasa aurea & argentea. & offerebantur
 holocausta in domo dñi iugiter cunctis dieb' ioiade. Seniit aut' ioiada plenus
 dierū. & mortuus ē cum centū cēt & triginta annorū. sepelieruntq' eum in
 ciuitate dauid cum regibus. eo qd' fecisset bonum cum isrl' & cum domo eius.

Postqm aut' obiit ioiada. ingressi sunt pncipes iuda & adorauer' regē. q' delimit'
 obsequiis corū adqueuit eis. & dereliquerunt templū dñi dī patrū suorum.
 seruerq' lucis & sculptilibus. & facta ē ira contra iudam 7 hierlm' ppter hoc
 peccatū. mittebatq' eis pphetas ut reuerterent' ad dñm. quos pstantes illi
 audire nolebant. Sp̄s itaq' dñi induit zachariam filium ioiade sacerdotem.
 & stetit in conspectu populi 7 dixit eis. hec dicit dñs. quare transgredimini pceptū
 qd' uob' non pderit. & dereliquistis dñm ut derelinqueret' uos. qui congregati
 aduersus eū miser' lapides iuxta regis imperium in atrus domi dñi. & non ē
 recordatus ioas rex misericordie qm fecerat ioiada pat' illius secū. sed interfecit filiū ei'.

Qui cum moriret' ait. uideat dñs & requirat. Cumq' euolutus ēēt ann'. ascendit
 contra eū exercitus syrie. uenitq' in iudā & hierlm'. & interfecit cunctos pncipes
 populi. atq' uniuersam pdam miser' regi damascū. 7 certe cum p modicū uenisset
 numerus syrorū. tradidit dñs in manib' corū infinitam multitudinē. eo qd'
 dereliquissent dñm dñm patrū suorū. In ioas quoq' ignominiosa exerce
 iudicia. & abeuntes dimiser' eū in languorib' magnis. Surrexer' aut' contra
 eū serui sui multione sanguinis filii ioiade sacerdotis. & occider' eū in lecto
 suo & mortuus ē. Sepelier' eū in ciuitate dauid. sed non in sepulcris regum.
Insidiati uero sunt ei zabath filius semath ammonitidis. & iozabath filius serijth

moabitidis. Porro filicitus ac summa pecunie que adunata fuerat sub eo. restauratio
dom' dī. scripta sunt diligentius in libro regum. Regnauit autē amasias filius eī peo.

XXV
Viginti quinque annorū erat amasias cum regnare coepisset. & uiginti nouem annis
regnauit in hierl'm. nom' matris ei' ioiaden de hierl'm. fecitq; bonū in conspectu
dnī. ueruntamē non in corde pfecto. Cumq; roboratū sibi uideret imperiū. iugulauit
seruos q' occiderunt regem. patrem suum. sed filios eorū non interfecit. sic scriptū
est in libro legis moy'si. ubi pcepit dn's ne occiderentur patres. p filios. neq; filii p
patrib' suis. sed unusquisq; in peccato suo morietur. Congregauit igit' amasias
iudam. & constituit eos p familias tribunos & centuriones in uniuerso iuda &
beniamin. & recensuit a uiginti annis sursum. inuenitq; triginta milia iuuenū.
q' egredierent' ad pugnam. & tenerent hastam & clypeum. Mercede quoq; eduxit
de isrl' centum milia robustorū. centum talentis argenti. Venit autē homo dī ad
eum & ait. o rex. ne egrediar' tecum exercitus isrl'. Non ē enim dn's cum isrl'. &
cunctis filijs effraim. Qd' si putas in robore exercitus bella consistere. superari te
faciet dn's ab hostibus. dī quippe ē adiuuare & infugam uertere. Dixitq; amasias
ad hominē dī. qd' ergo fiet decent' talentis que dedi militib' isrl'. Et respondit
ei homo dī. habet d's unde tibi dare possit multo his plura. Separauit itaq; amasias
exercitum q' uenerat ad eum ex effraim. ut reuertere' in locum suū. At illi contra
iudam uehement' irati. reuersi sunt in regionē suam. Porro amasias confidenter
eduxit populum. & abuit in ualle salinarū. percussitq; filios seir decem milia. &
alia decem milia uirorū coepit' filii iuda. & adduxer' ad preceptū cui' dā petre
pcepitaueruntq; eos de summo in pcep's. qui uniuersi crepuer'. At ille exercitus
que remiserat amasias ne secum iret ad pl'ium diffusus ē in ciuitatib' iuda. asanyria
usq; bechoron. & interfectis trib' milibus. diripuit pdā magnam. Amasias uero
post cedem icumeorū. & allatos deos filiorū seir. statuit eos in deos sibi & adorabat
eos. & illis adolebat incensum. Quam obrem iratus dn's contra amasiam. misit ad
illum pphetam q' diceret ei. cur adorasti deos q' non liberauer' populū suū de manu
tua. Cum hec ille loqueret'. respondit ei. nunq'd consiliarius regis es. quiesce
ne interficiam te. Discedensq; ppheta. scio inquit qd' cogitauerit dn's occidere te.

qui & fecisti hoc malum. & insup non adqueuisti consilio meo. Igitur amasias
 inito pessimo consilio. misit ad ioas filium ioahaz filii hieu. regem isrl̄ dicens;
 ueni. uideam' nos mutuo. At ille remisit nuntios dicens; carduus q̄ ē in libano
 misit ad cedr̄ libani dicens; da filiam tuam filio meo uxorem; & ecce bestiae
 quae erant in silua libani transier̄; & conculcauer̄ carduum. Dixisti. percussit edom;
 & ideo erigitur cor tuum in supbia. Sede in domo tua; cur malū aduersum
 te puocas; ut cadas tu & iuda tecum. Holuit audire amasias. coq̄ dñi ēēt
 uoluntas ut traderetur in man' hostium pp̄t deos edom. Ascendit igitur ioas
 rex isrl̄; & mutuos sibi p̄buere conspectus. Amasias autē rex iuda erat in beth
 samis iude; corruitq; iudas coram isrl̄. & fugit in tabernacula sua. Porro amasias
 regem iuda filium ioas filii ohoaz coepit ioas rex isrl̄ in bethsamis. & addux̄
 in hierlm̄. destruxitq; muros ei' a porta effraim usq; ad portam anguli quadrin
 gentis cubitis; omne quoq; aurū & argentū & uniuersa quae repererat in domo
 dñi. & apud obede dom. in thesauris etiam domus regis. nec non & filios obsidū
 eduē in samariam. Vixit autē amasias filius ioas rex iuda postq̄m mortuus ē ioas
 filius ioahaz rex isrl̄. quindecim annis. Reliqua uero sermonum amasie p̄orv̄
 ac nouissimorū. scripta sunt in libro regum iuda & isrl̄. Qui postq̄m recessit ad nō
 tetēderunt ei insidias in hierlm̄. Cumq; fugisset lachis. miserunt & interfecer̄
 eū ibi; reportantesq; sup equos. sepelierunt eū cum patrib; suis in ciuitate dauid.
 O m̄s autē populus iuda filium ei' oziam annorū sedecim constituit regē p̄ patre
 suo amasia. Ipse edificauit a bilath. & restituit eam ditioni iude; postquam
 dormiuit rex cum patrib; suis. Sedecim annorū erat ozias cum regnare
 coepisset. & quinquaginta duob; annis regnauit in hierlm̄. nom̄ matris eius
 hechelia de hierlm̄. fecitq; qd̄ erat rectū in oculis dñi iuxta om̄a quae fecerat
 amasias p̄t̄ ei'. & exquisiuit dñm in dieb; zacharie intelligentis & uidentis dñm.
 Cumq; requireret dñm. direxit eū in omnibus. Denuq; egressus ē & pugnauit
 contra phyl̄stium. & destrux̄ murū geth. & murū iabnie. murumq; azoti.
 Aedificauit quoq; oppida in azoto & phyl̄stium. & adiuuit illum dñs contra
 phyl̄stium & contra arabas qui habitabant in gurbaal. & contra ammonitas.

xxv

malis dilex̄

t

expendebantq; ammonite munera ozie & diuulgauit nomen eius usq; ad introitum
egypti ppter crebras uictorias. Aedificauitq; ozias turres in hierlm supportam
anguli & supportam uallis. & reliquas in eodem muri latere. firmauitq; eas.
Exstruxitq; etiam turres insolitudine. & effudit cisternas plurimas. eo qd haberet
multa pecora tam in campestribus qm in heremi uastitate. Vineas quoq; habuit &
uinetores in montibus. & in carmelo. erat quippe homo agriculturę deditus. fuit autē
exercitus bellatorū ei⁹ qui pcedebant ad plia sub manu iehiel scribe maasiaque
doctoris. & sub manu ananie q̄ erat deducib; regis. Omnisq; numerus principum
p familias uirorū fortium duo milia fescenrorū. & sub eis uniuersus exercitus
trecentorū & septemmilium quingentorū. q̄ erant apti ad bella p rege contra
aduersarios dimicabant. Preparauit quoq; eis ozias. id ē cuncto exercitui clipeos
& hastas. & galeas & loricas. arcusq; & fundas ad faciendos lapides. & fecit in
hierlm diuersi generis machinas. quas in turrib; collocauit & angulis murorū.
ut mitterent sagittas & saxa grandia. egressumq; ē nom̄ illius. pcul. eo quod
auxiliaretur ei dñs. & corroborasset illum. Sed cum roboratus eēt. eleuatum ē
cor eius in interitū suum. & neglexit dñm dñm suum. ingressusq; templum dñi.
adolere uoluit incensū sup altare thimiamatis. Statimq; ingressus ē post eum
azarias sacerdos & cum eo sacerdotes dñi septuaginta uiri fortissimi. restiterunt
regi atq; dixerunt. non ē tui officii ozia ut adoleas incensum dño. sed sacerdotū.
hoc ē filiorū aaron q̄ consecrati sunt ad huiusmodi ministeriū. egredere de
sanctuario. ne contempseris. quia non reputabit tibi in glām ad dño dō. Itaq;
est ozias. & tenens in manu turibulū ut adoleret incensum. minabat sacerdotib;.
statimq; orta ē lepra in fronte ei⁹ coram sacerdotib; in domo dñi sup altare
thimiamatis. Cumq; respexisset eū azarias pontifex & om̄s reliqui sacerdotes.
uiderunt lepram in fronte ei⁹. & festinato expulerunt eū. sed ipse pteritus
accelerauit egredi. eo qd sensisset ilico plagam dñi. fuit igitur ozias rex leprosus
usq; ad diem mortis sue. & habitauit in domo separata plenus lepra. ob quam &
eiecctus fuerat de domo dñi. Porro ioatham filius ei⁹ rexit domū regis. iudicabat
populum terre. Reliqua autē sermonum ozie priorū & nouissimorū. scripsit

isaias filius amos ppheta dormiuitq; oziatumpatrib; suis. & sepelierunt eum in agro
regalium sepulcrorum eo qd esset leprosus. regnauitq; ioatham filius eius pro eo.

Viginti quinque annorum erat ioatham cum regnare coepisset. & sedecim annis regnauit
in hierlm. nomen matris eius hierusa filia sadoch. fecitq; qd rectum erat coram dno
iuxta omnia que fecerat oziatumpater eius. excepto qd non est ingressus templum dni.
& adhuc populus delinquebat. Ipse edificauit portam domus dni excelsam. munituro
opher multa construxit. urbes quoque edificauit in montibus iuda. & in saltibus castella
& turretes. Ipse pugnauit contra regem filiorum ammon & uicit eum. dederuntq; filii
ammon in tempore illo centum talenta argenti. & decem milia choros tritici. ac
totidem choros hordei. hec ei prebuerunt filii ammon in anno secundo & tertio.

Corroboratusque est ioatham. eo qd direxisset uias suas coram dno deo suo. Reliqua
autem sermonum ioatham & omnis pugne eius & opera. scripta sunt in libro regum isrl
& iuda. Viginti quinque annorum erat cum regnare coepisset. & sedecim annis
regnauit in hierlm. Dormiuitq; ioatham cum patrib; suis. & sepelierunt eum in ciuitate
dauid. & regnauit achaz filius eius pro eo. Viginti annorum erat achaz cum regnare
coepisset. & sedecim annis regnauit in hierlm. non fecit rectum in conspectu dni sicut
dauid pater eius. sed ambulauit in uis regum isrl. insuper & statuas fudit baalam.

Ipse est qui adoleuit incensum in ualle benmon. & illustrauit filios suos in igne iuxta ritum
gentium quas in seculo dominus in aduentu filiorum isrl. Sacrificabat quoque. & thumiana
succendebat in excelsis & in collibus. & sub omni ligno frondoso. tradiditq; eum dominus deus
eius in manu regis syrie. qui percussit eum. magnamque partem decem cepit imperio. &
adduxit in damascum. Manibus quoque regis isrl traditus est & percussus plaga grandi.
& occiditq; phacee filius romelie de iuda centum viginti milia in die uno. omnes
uiros bellatores. eo qd reliquissent dominum deum patrum suorum. Eodem tempore
occidit iechrim uir potens excessum maasiam filium regis. & ezriam ducem domus
eius. helchanam quoque secundum arege. coeperuntq; filii isrl de fratrib; suis ducenta milia
mulierum puerorum & puellarum & infinitam partem. perculeruntq; eam in samariam.

Ea tempestate erat ppheta domini nomine oded. qui egressus obuiam exercitui uenientium
in samariam & dixit eis. Ecce iratus dominus deus patrum uestrorum contra iudam tradidit eos

in manibus uris. & occidistis eos atrociter. ita ut celum ptingeret & ura crudelitas.
in super filios iuda & hierlm uultis uobis subicere inferuos & ancillas. qd nequaquam
facto opus e. peccastis enim super hoc dno do ura. Sed audite consilium meum. & reducite
captiuos quos adduxistis de fratribus uris. quia magnus furor dñi imminet uobis.
Steterunt itaq; uiri de principibus filiorum effraim. azarias filius iohannan. barachias
filius mosallamoth. & zechias filius sellum. & amasias filius adali contra eos qui
ueniebant de philo & dixerunt eis. non introducetis huc captiuos ne peccemus dño.
Quare uultis adicere super peccata nostra. & ura cumulare delicta. Grande quippe
peccatum e. & ira furoris dñi imminet super isrl. Dimiseruntq; uiri bellatores predam.
& uniuersa que coeperant coram principibus. & omni multitudine. steteruntq; uiri
quos super memorauimus. & apprehendentes captiuos. omnesq; qui nudati erant uestierunt
de spoliis. Cumq; uestissent eos & calciassent & refecissent ex cibo & potu. unxerunt
quoq; propter laborem. & adhibuerunt eis curam quicumq; ambulare non potuerunt
& erant imbecillo corpore. imposuerunt eos iumentis & adduxerunt hiericum ciuitatem
palmarum ad fratres suos. ipsiq; reuersi sunt samariam. Tempore illo misit rex achaz
ad regem assyriorum. postulans auxilium. Veneruntq; idumei & percusserunt multos
ex iuda. & coeperunt perdam magnam. philistinum quoq; diffusi sunt per urbes campestris.
et ad meridiem iuda. coeperuntq; bechsamel & ailon & gaderoth. soccho quoq; & thana
et zaro cum uiculis suis. & habitauerunt in eis. Humiliauerat enim dñs iuda propter achaz
regem iuda. eo qd nudasset eum auxilio. & contemptui habuisset dñm. adduxeruntq;
contra eum theglad phalnassar rex assyriorum. qui et afflixit eum. in nullo resistente
uastauit. Igitur achaz spoliata domo dñi & domo regum principum. dedit regi
assyriorum munera. & tamen nihil ei profuit. in super & tempore angustie sue auxit
contemptum in dñm. Ipse prope rex achaz immolauit diis damasci uictimas percussio
ribus suis & dixit. dii regum syrie auxiliabuntur eis quos ego placabo hostis & aderunt
mihi. cum contrario ipsi fuerint ruina eius & uniuerso isrl. Direptis itaque
achaz omnibus uasis dñi atq; fractis. clausit ianuas templi dñi. & fecit sibi altaria in
uniuersis angulis hierlm. in omnibus quoq; urbibus iuda struxit aras ad cremandum
thus. atq; ad iracundiam prouocauit dñm dñm patrum suorum. Reliqua autem sermone

eius & omnium operū priorū & nouissimorū. scripta sunt in libro regū. Dormiuitq.
 achaz cum patribus suis. & sepelietur eū in ciuitate hierl'm. neq. enī receperunt eū
 in sepulchris regū isrl'. regnauitq. ezechias filius ei. p. eo. Igitur ezechias regire
 coepit cum uiginti quinq. eēt annorū. & uiginti nouem annis regnauit in
 hierl'm. nom. matris ei' abia filia zacharie. fecitq. qd' erat placitū in cōspectu dñi.
 iuxta omā que fecerat dauid pat' eius. Ipso anno & mense p̄mo regni sui.
 aperuit ualuas dom' dñi & instaurauit eas. adduxitq. sacerdotes atq. leuitas.
 & congregauit eos in partem orientalem tēpl' dñi. ad eos. Audite me leuitę &
 scificamini. mundate domū dñi dī patrū urōrū. auferre omnē immunditiā
 de scūario. Peccauer' patres nrī & fecer' malum in cōspectu dñi dī nrī dere-
 linquentes eū. auerter' faciem suam a tabernaculo dñi dī nrī. ip̄buer' dorsū.
 clauer' ostia que erant in porticu. & extinxer' lucernas incensūq. nādoleuer'.
 & holocausta non optuler' in sanctuario dō isrl'. Concitatus ē itaq. furor
 dñi sup iudam & sup hierl'm. tradiditq. eos in cōmotionē & in interitū. & in sibilū
 sicut ipsi cernitis oculis uris. En corruer' patres nrī gladius. filii nrī & filię nrę
 & coniuges captiue ductę sunt p̄pter hoc scelus. Hunc igit' placet mihi ut in ea-
 mus foedus cum dño dō isrl'. et auertat a nob' furorē ire sue. Filii mei nolite
 neglegere. uos elegit dñs ut stetis coram eo. & ministrētis illi. & colatis eū. & reueretis
 incensum. Surrexerunt ergo leuitę maath filius amasie. & iohel filius azariae.
 defilius caat. sorro defilius merari. cis filius abdai. & azarias filius iaalleel. defilius
 aut' gersom. ioha filius zomma. & eden filius ioha. at uero defilius elisaphan. samri
 et iahihel. defilius quoq. asaph. zacharias & mathanias. necnon defilius heman.
 iahihel & semei. sed & defilius idithun. semeias & ozihel. congregauer' fr̄s suos &
 scificati sunt. & ingressi iuxta mandatū regis & imperium dñi ut expiarent
 domū dī. Sacerdotes quoq. ingressi templum dñi ut scificarent illud. extuler'
 omnē immunditiā qm̄ intro reppererant in uestibulū dom' dñi. qm̄ tuler'
 leuitę & asportauer' ad torrentem cedron foras. Coeper' aut' p̄ma die mensis
 p̄mi mundare. & in die octauo eiusdem mensis ingressi sunt porticu tēpl' dñi.
 & expiauer'q. templum dieb' octo. & in die sexta decim' m̄sis eidē q. e. eperant impleuer'.

Xmij

+

5

Ingressi quoque sunt ad ezechiam regem & dixerunt ei. sanctificauimus omnem domum domini
& altare holocausti eius uasque eius. nec non & mensam propositionis cum omnibus
uasibus suis. cunctamque templi suppellectilem quam polluerat rex achaz in regno suo
postquam peruariatus est. & ecce exposita sunt omnia coram altare domini. Confurgensque
diluculo ezechias rex. adunauit omnes principes ciuitatis. & ascendit domum domini.
optuleruntque simul tauros septem. hircos septem. arietes septem. agnos septem.
& hircos septem pro peccato. pro regno. pro sanctuario. Dixit quoque sacerdotibus
filiis aaron. ut offerrent super altare domini. Mactauerunt igitur tauros. & susceperunt
sacerdotes sanguinem. & fuderunt illud super altare. mactauerunt etiam arietes. & illorum
sanguinem super altare fuderunt. Immolauerunt agnos & fuderunt super altare sanguinem.
applicauerunt hircos pro peccato coram rege & uniuersa multitudine. imposueruntque
manus super eos & immolauerunt illos sacerdotes. & aspererunt sanguinem eorum coram
altare. pro piaculo uniuersi israelitis. pro omni quippe israel preceperat rex ut holocaustum
fieret pro peccato. Constituit quoque leuitas in domo domini cum cymbalis & psalteris
& cycharis. secundum dispositionem dauid & gad uidentis regis & nathan prophete.
Siquidem domini preceptum fuit. pro manu prophetarum eius. Steteruntque leuitae tenentes
organa dauid. & sacerdotes tubas. & iussit ezechias ut offerrent holocaustum
super altare. Cumque offerrent holocausta. coeperunt laudes canere domino & clangere
tubis. atque induerunt organa que dauid rex israel preparauerat conterepe.
Omnium autem turba adorante. cantores & hi qui tenebant tubas erant in officio suo.
donec compleretur holocaustum. Cumque finita esset oblatio. incuruatus est rex & omnes
qui erant cum eo & adorauerunt. Precepitque ezechias & principes leuitas. ut laudarent
dominum sermonibus dauid & asaph uidentis. qui laudauerunt eum magna letitia. &
incuruato genu adorauerunt. Ezechias autem etiam hec addidit. implestis manus
uestras domino. accedite & offerite uictimas & laudes in domo domini. Optulit ergo
uniuersa multitudo hostias & laudes. & holocausta mente deuota. Porro
numerus holocaustorum que optulit multitudo hic fuit. tauros septuaginta.
arietes centum. agnos ducentos. sanctificaueruntque domino boues sexcentos. & oues tria milia.
Sacerdotes uero pauci erant. nec poterant sufficere ut pelles holocaustorum

detraherent. unde & leuite fr̄s cor̄v̄ adiuuerunt eos donec implectur opus.
 & sc̄ificarentur. antistites. Leuite quippe faciliore ritu sc̄ificant̄ q̄m sacerdotes.
Fuerunt igitur holocausta plurim̄ adipēs pacificor̄v̄. & libamina holocaustor̄v̄.
 & completus ē locus dom̄ dñi. Letatusq; ē ezechias & om̄is populus cum eo quod
 ministerium dñi eēt explet̄. Verepente quippe hoc fieri placuit. Misit quoq; xxx.
 ezechias ad om̄nē isrl̄ & iudam. scripsitq; epl̄as ad effraim & manassē. ut uenirent
 in domū dñi in hierl̄m. & facerent phase dñō dō suo. Inito ergo consilio regis &
 p̄ncipum & uniuersi coetus hierl̄m. decreuerunt ut facerent phase mense secundo.
Non enī occurrit ut facere in tempore suo. quia sacerdotes q̄ possent sufficere sc̄ificati
 non fuerant. & populus necdum congregatus fuerat in hierl̄m. Placuitq; sermo
 regi & om̄i multitudini. & decreuer̄ ut mitterent nuntios in uniuersum isrl̄ de
 berfabee usq; dan. ut uenirent & facerent phase dñō dō isrl̄ in hierl̄m. Multi enī
 non fuerant sic lege p̄script̄ ē. Errexeruntq; cursores cum epl̄is ex regis imperio
 & p̄ncipū eī in uniuerso isrl̄ & iuda. iuxta qd̄ rex iusserat p̄dicantes. filii isrl̄
 reuertimini ad dñm dñm abraham isaac & isrl̄. & reuertēt̄ ad reliquias q̄ effuger̄
 in uniuersum regis assyrior̄v̄. Nolite fieri sic patres ur̄i & fr̄s. q̄ recesser̄ ad dñm dō patr̄v̄ suor̄.
 & tradidit eos in interit̄ ut ipsi cernatis. Nolite induare ceruices ur̄as sic patres
 ur̄i. tradite m̄n̄ dñō. & uenite ad sanctuarium eius qd̄ sc̄ificauit in eternum.
Seruite dñō dō patr̄v̄ ur̄or̄v̄. & auertēt̄ a uob̄ ira furoris eius. Si enī uos reuersi
 fueritis ad dñm. fr̄s ur̄i & filii habebunt misericordiam coram dominis suis q̄ illos
 duxer̄ captiuos. & reuertēt̄ in terram hanc. Suis enī & clemens ē dñs d̄s ur̄. & n̄
 auertēt̄ faciem suam a uob̄. si reuersi fueritis ad eum. Igitur cursores p̄gebant
 uelociter decuitate incuitatem. p̄ terrā effraim & p̄ manassē usq; zabulon. Illis
 irridentib; & subsannantib; eos. ait tam̄ quidā uiri ex asse & manassē & zabulon
 ad quiescentes consilio. uener̄ hierl̄m. In iuda uero facta ē m̄n̄ dñi ut dar̄ & ei
 cor unū. & facerent iuxta p̄cept̄ regis & p̄ncipum uerbū dñi. Congregatiq; sunt
 hierl̄m populi multi. ut facerent sollempnitatem a zimo r̄v̄ mense sc̄dō. & surgentes
 destruxer̄ altaria que erant in hierl̄m. atq; uniuersa in quib; idolis adolebatur
 incensum subuertentes. p̄iecerunt in torrentem cedron. Immolauer̄ autē phase

quarta decima die mensis secundi. Sacerdotes autē atq; leuitę tandem sc̄ificati. optulerunt
holocausta in domo dñi. steteruntq; in ordine suo. iuxta dispositionē & legem moysi
hominis dñi. Sacerdotes uero suscipiebant effundendū sanguinē de m̄nib; leuitarū.
eo qđ multa turba sc̄ificata non ēēt. & ideo immolarent leuitę phasē huius qui nō
occurrerant sc̄ificari dñō. Magna etiam pars populi decessit. immolasse iusachar
& zabulon que sc̄ificata non fuerat. comedit phasē non iuxta qđ scriptum ē. Et orauit
p̄ eis ezechias dicens. d̄s bonus p̄pitiabit cunctis q̄ in toto corde requirunt dñm dñm
patrū suorū. & non imputabitur eis qđ minus sanctificati sunt. Quē exaudiuit
dñs. & placatus ē populo. Eeceruntq; filii isrl̄ q̄ inuenti sunt in hierlm̄ sollempnitatē
azimorū septem diebus in letitia magna. laudantes dñm p̄ singulos dies. leuitę
quoq; & sacerdotes p̄ organa que suo officio congruebant. Et locutus ē ezechias
ad cor omniū leuitarū qui habebant intelligentiā bonam sup̄ dñō. & comederunt
septem dieb; sollempnitatis immolantes uictimas pacificorū. & laudantes dñm patrū
suorū. Placuit uniuersę multitudini ut celebrarent etiam alios dies septem. qđ &
fecerunt cum ingenti gaudio. Ezechias autē rex iuda p̄buerat multitudini mille
tauros. & septem milia ouium. p̄ncipes uero dederunt populo tauros mille. & oues
decem milia. Sc̄ificata ē ergo sacerdotū plurima multitudo. & hilaritate p̄fusa
om̄is turba iuda. tam sacerdotū & leuitarū. qm̄ uniuersę frequentię que uenerat
ex isrl̄. p̄selitorū quoq; de terra isrl̄. & habitantium in iuda facta ē grandis
celebritas in hierlm̄. qualis ad dies salomonis filii dauid regis isrl̄ in ea urbe n̄ fuerat.

Surrexerunt autē sacerdotes atq; leuitę benedicentes dñō. & exaudita ē uox eorum.
p̄uenitq; oratio in habitaculum sc̄m̄ celi. Cumq; hæc fuissent rite celebrata. egressus
est om̄is isrl̄ q̄ inuentus fuerat in urbibus iuda. & fregerunt simulacra. succideruntq;
lucos. demoliti sunt excelsa. & altaria destruxerunt. non solum de uniuerso iuda
& beniamin. sed et de ephraim quoq; & manasse. donec penitē euerterent. reuersiq;
sunt om̄is filii isrl̄ in possessiones & ciuitates suas. Ezechias uero constituit turmas
sacerdotales & leuiticas p̄ diuisiones suas. unum quēq; in officio p̄prio. tam
sacerdotū uidelicet & qm̄ leuitarū ad holocausta & pacifica. ut ministrarent &
confiterentur. canerentq; in portis castrorū dñi. Pars autē regis erat. ut de p̄pria

129
eius substantia offerretur holocaustum mane semp & uespere. sabbatis quoq
et kalendis & sollempnitatib; ceteris sicut scriptū ē in lege moysi. Precepit
etiam populo habitantium hierlm. ut darent partes sacerdotib; & leuitis
ut possent uacare legi dñi. Qd̄ cum perrebuisset in aurib; multitudinis plurimif
optulere primitias filii isrl. frumenti uini et olei mellis quoq; & omnium que
gignit humus decimas optulerunt. Sed & filii isrl & iuda qui habitabant
in urbib; iuda optulerunt decimas bouum & ouium. decimasq; scōrū que
uouerant dño dō suo. atq; uniuersa portantes fecerūt acruos plurimos. Mense
tertio coeperunt acruorū iacere fundamenta. & mense septimo cōpleuerūt
eos. Cumq; ingressi fuissent ezechias & p̄ncipes eius. uiderunt acruos &
benedixerūt dño ac populo isrl. Interrogauitq; ezechias sacerdotes & leuitas.
cur ita iacerent acruū. Respondit illi azarias sacerdos p̄m de stirpe sacerdotū
dicens. ex quo coeperunt offerri primitie in domo dñi. comedim; & saturati
sumus. & remanserunt plurima. eoq; d̄ benedixerit dñs populo suo. reliq̄arū
autē est copia ista qm̄ cernis. Precepit igitur ezechias. ut p̄pararent horrea
in domo dñi. Qd̄ cum fecissent. intulerunt tam p̄mitias qm̄ decimas. & quecunq;
uouerant fideliter. fuit autē p̄fectus corū chonenias leuita. & semei frater
eius secundus. postquem iehel & azarias. & naath. & asahel & ierimoth.
ioiabath quoq; & helihel & iesinachias & maath & banaias p̄positi sub
manib; chonenie & semei fr̄is ei. ex imperio ezechie regis. & azarie ponti
ficis domus dñi. ad quos omnia p̄tinebant. Chore uero filius iemna
leuites & iantor orientalis porte p̄positus erat huius que sponte offerebant
dño. primitiasq; & consecratis in scā scōrū. & sub cura eius eden & benia
min. iesu & semeias. amarias quoq; & sechenias in ciuitatib; sacerdotū.
ut fideliter distribuerent fr̄ib; suis partes minorib; atq; maioribus.
exceptis maribus. ab annis tribus. & sup̄ hęc cunctis q̄ ingrediebantur
templum dñi. & quicquid p̄ dies singulos conducebat in ministerio
atq; obseruationib; iuxta diuisiones suas sacerdotib; p̄ familias. & leuitas
auicesimo anno & sup̄ p̄ordines & familias suas uniuersaq; multitudini

777
tam uxoris quam liberis eorum utriusque sexus fideliter exibi de his que sanctificata fuerant prebebantur. Sed & filiorum aaron pagros & suburbana urbium singularium dispositi erant viri qui partes distribuerent uniuerso sexui masculino. de sacerdotibus & leuitis. fecit ergo ezechias uniuersa que diximus in omni iuda. operatusque est bonum & rectum & uerum coram domino deo suo. in uniuersa cultura ministerii domus domini iuxta legem & ceremonias. uolens requirere dominum deum suum in toto corde suo. factusque & prosperatus est. Post que & huiusmodi ueritate uenit sennacherib rex assyriorum. & ingressus iudam obsedit ciuitates munitas uolens eas capere. Quod cum audisset ezechias uenisse scilicet sennacherib. & totum bellum impetum uerti contra hierusalem. inuito cum principibus consilio uirisque fortissimis ut obtinarent capita fontium que erant extra urbem. & hoc omnium decernente sententia. congregauit plurimam multitudinem. & obturauerunt cunctos fontes & riuum qui fluebat in medio terre dicentes. ne ueniant reges assyriorum & inueniant aquarum abundantiam. Aedificauit quoque agens industrie omnem murum qui fuerat dissipatus. & extruxit turretes desuper. & forniculoseus alterum murum. instaurauitque mello incuitate dauid. & fecit uniuersi generis armaturam & clypeos. constituitque principes bellatorum in exercitu. & conuocauit uniuersos in platea porte ciuitatis. ac locutus est ad eos eorum dicens. uiriliter agite & confortamini. nolite pauere nec paucatis regem assyriorum & uniuersam multitudinem que est cum eo. multo enim plures nobiscum sunt quam cum illo. Cum illo est brachium carnis. nobiscum dominus deus noster qui auxiliator noster est. pugnatque pro nobis; confortatusque est populus huiusmodi uerbis ezechie regis iuda. Que postquam gesta sunt. misit sennacherib rex assyriorum seruos suos in hierusalem: ipse enim cum uniuerso exercitu suo obsidebat lachis ad ezechiam regem iuda & ad omnem populum qui erat in urbe dicens; hęc die sennacherib rex assyriorum. in quo habentes fiduciam sedetis obsessi in hierusalem. Num ezechias decepit uos ut tradat morti infame & fiti. affirmans quod dominus deus uester liberet uos de manu regis assyriorum. Nunquid non iste est ezechias qui destruxit excelsa illius & altaria. & precepit iude & hierusalem dicens. coram altari uno adorabitis.

& in ipso comburetis incensum. An ignoratis que ego fecerim & patres mei
 cunctis terrarū populis. Nunquid p̄ualuerunt diu gentium. omniumq; terrarū
 liberare regionē suam de manu mea. quis ē de uniuersis diis gentium quas
 uastauerunt patres mei. qui potuerit eruere poplū suum de manu mea. ut
 possit etiam d̄s ur̄ eruere uos de hac manu. Non uos ergo decipiat ezechias.
 nec uana p̄suasione deludat. neq; credatis ei. Si enī ullus potuit d̄s cunctarū
 gentium atq; regionū liberare populū suum de manu mea & de manu patrū
 meorū. consequenter nec d̄s ur̄ poterit eruere uos de hac manu. Sed & alia
 multa locuti sunt serui eius contra dñm dñm. & contra ezechiam seruum eius.
Epl̄as quoq; scripsit plenas blasphemie in dñm dñm isrl̄. & locutus ē aduersus
 eum. sicut diu gentium ceterarū non potuer̄ liberare populos suos de manu
 mea. sic & d̄s ezechie eruere non poterit populum suum de manu ista. Insup
 & clamore magno lingua iudaica contra populū q̄ sedebat in muris
 hierl̄m p̄sonabat. ut terreret eos & caperet ciuitatem. Locutusq; ē contra
 dñm hierl̄m. sicut aduersum deos populorū terrē opera manūū hominū.
Omuerunt igitur ezechias rex & isaias filius amos p̄phetes aduersum hanc
 blasphemiam. ac uociferati sunt usq; in celum. Et misit dñs anglm̄. q̄ p̄cussit
 omnē uirū robustū & bellatorem & p̄ncipem exercitus regis assyriorum.
 reuersusq; cum ignominia in terram suam. Cumq; ingressus ēēt domum dei
 sui. filii qui egressi fuerant de utero eius interfecerunt eū gladio. saluauitq;
 d̄s ezechiam & habitatores hierl̄m de manu sennacherib regis assyriorū
 & de manu omnū. & p̄stitit eis quietem p̄currentē. Multi etiam deferebant
 hostias & sacrificia dño hierl̄m. & munera ezechie regi iuda. q̄ exaltatus ē
 post hęc coram cunctis gentibus. In dieb; illis egrotauit ezechias usq; ad
 mortem. & orauit dñm exaudiuitq; eū. & dedit ei signum. sed non iuxta
 beneficia que acceperat retribuit. quia eleuatus ē cor ei. & facta ē contra
 eū ira & contra iudam ac hierl̄m. humiliatusq; ē postea eoq; exaltatum
 fuisset cor ei. tam ipse qm̄ habitatores hierl̄m. & idcirco non uenit in eos ira
 dñi in dieb; ezechie. Fuit autē ezechias diues & melitus ualde. & thesauros

fibi plurimos congregauit argenti auri. & lapides pretiosi. aromatū & armore
uniuersi generis. & uasorū magni pretii. apothecas quoque frumenti uini &
olei. & presepia omnia iumentorū caulasque pecoribus. & urbes sex edificauit.

Habebat quippe greges ouium & armentorū innumerabiles. eoquē dedisset ei
dominus substantiam multam nimis. Ipse ē ezechias qui obturauit superiore fontem
aquarum gion. & auertit eas subter ad occidentem urbis dauid. In omnibus
operibus suis fecit prospere que uoluit. at tamen in legationem principū babilonis
qui missi fuerant ad eum. ut interrogarent de portento quod acciderat super terrā.
dereliquit eū dominus ut temptaretur. & nota fierent omnia que erant in corde eius.

Reliqua autē sermonum ezechie & misericordiarū eius. scripta sunt in uisione
isaię filii amos prophete. & in libro regum iuda et israhel. Dormiuitque ezechias
cum patribus suis. & sepelierunt eū super sepulcrum filiorū dauid. & celebrauit
eius exsequias uniuersus iuda & omnes habitatores hierusalem. regnauitque manasses
filius eius prope. Duodecim annorū erat manasses cum regnare coepisset. quinqua
ginta & quinque annis regnauit in hierusalem. Fecit autē malum coram domino iuxta
abominaciones gentium quas subuertit dominus coram filiis israhel. & conuersus in
staurauit excelsa que demolitus fuerat ezechias pater eius. construxitque aras
baalim & fecit lucos. & adorauit omnē militiam celi & coluit eā. Aedificauit
quoque altaria in domo domini de qua dixerat dominus. in hierusalem erit nomen meū in eternum.
edificauit autē ea cuncto exercitu celi in duobus atribus domus domini. transireque
fecit filios suos pignem in ualle henon. Obseruabat somnia. sectabatur auguria.
maleficis artibus inseruebat. Habebat secum magos & incantatores. multaque
mala operatus ē coram domino ut irritaret eū. Sculptile quoque & conflatile
signum posuit in domo dei de qua locutus ē dominus ad dauid & ad salomonem
filium eius dicens. in domo hac & in hierusalem quam elegi decunctis tribubus israhel
ponam nomen meū in sempiternum. et mouere non faciam pedem israhel de terra
quam tradidi patribus eorū. ita dum taxat. si custodierint facere que precepi eis.
cunctamque legem et ceremonias atque iudicia per manus moysi. Igitur manasses
secluxit iudam & habitatores hierusalem. ut facerent malū super omnes gentes quas

subuerterat dñs a facie filiorum isrl. Locutusq; e dñs ad eum & ad populu.
 & attendere noluer. ideo sup induxit eis pncipes & exercitus regis
 assyriorv. coeperuntq; manassen. & uinetv. catenis atq; compectib; duxerunt
 babilonem. Qui postqm coangustatus e. orauit dnm dnm suum. & egit poeni
 tentiam ualde coram do patrũ suorv. deprecatusq; e ev & obsecrauit intente.
 & exaudiuit orationem eius reduxitq; ev hierlm in regnum suum. & cognouit
 manasses qd dñs ipse eet ds. Post hec edificauit muros extra ciuitatem dauid
 ad occidentem qeon in conualle. ab introitu porte piscium percuritv. usq; ad
 ophel. & exaltauit illum uehementer. constituitq; pncipes exercitũ incunctis
 ciuitatib; iuda munitis. & abstulit deos alienos & simulacra de domo dñi.
 aras quoq; quas fecerat in monte domi dñi & in hierlm. & picit omnia extra
 urbem. Porro instaurauit altare dño. & immolauit sup illud uictimas &
 pacificas & laudem. pcepitq; iude ut seruirent dño dō isrl. at tamen adhuc
 populus immolabat in excelsis dño dō suo. Reliqua aut gestorv manasse &
 obsecratio ei ad dnm suum. uerba quoq; uidentium q loquebant ad ev in nomine
 dñi di isrl. continent in sermionib; regum isrl. oratio quoq; eius & exauditio.
 & cuncta peccata atq; contemptus. loca etiam in quib; edificauit excelsa &
 fecit lucos & statuas. anteqm ager & poenitentiam. scripta sũt in sermionib; ozai.

Dormiuit ergo manasses cum patrib; suis. & sepelierunt ev in domo sua. regna
 uitq; pro filius ei amon. Viginti duorv. annorv. erat amon cum regnare
 coepisset. & duob; annis regnauit in hierlm. fecitq; malum in conspectu dñi
 sic fecerat manasses pater eius. & cunctis idolis que manasses fuerat fabricatus
 immolauit atq; seruiuit. & non e reuertus faciem dñi sicut reuertus est
 manasses pater eius. & multo maiora deliquit. Cumq; conuissent aduersus
 ev serui sui. interfecerũ ev in domo sua. porro reliqua populi multitudo cesis his
 q amon percusserant. constituerũ iosiam filium ei pro. Octo annorv. erat iosias
 cum regnare coepisset. & triginta & uno anno regnauit in hierlm. fecitq; qd
 erat rectv in conspectu dñi. & ambulauit in uis dauid patris sui. n̄ declinauit
 neq; ad dexteram neq; ad sinistram. Octauo aut anno regni sui cum adhuc

esset puer. coepit querere dñm dauid patris sui. & duodecimo anno postquam
coeperat. m. nclauit iudam & hierlm. ab excelsis & lucis simulacrisq; & sculptilib.
destruxeruntq; coram eo aras baalim. & simulacra que supposita fuerant demoliti
sunt. lucos etiam & sculptilia succidit atq; comminuit. & sup tumulos eorū qui eis
immolare consueuerunt fragmenta dispersit. Ossa p̄terea sacerdotū combussit in
altarib; idolorū. mundauitq; iudam & hierlm. Sed & inurbib; mnsse & effraim
& symeon usq; nepthalim. cuncta subuertit. Cumq; altaria dissipasset & lucos
& sculptilia contriisset infrusta. cunctaq; delubra demolitus eēt de uniuersa
terra isrl. reuersus ē in hierlm. Igitur anno octauodecimo regni sui mundata
iam terra & templo dñi. misit saphan filium esilye. & maasiam p̄ncipē ciuitatis.
& ioahā filium ioahaz acōmentarius. ut instaurarent domū dñi dī sui. Qui uener
ad helchiam sacerdotem magnū. acceptaq; pecunia ab eo que illata fuera t in
domū dñi. & qm congregauerant leuite & ianitores de manasse & effraim. &
uniuersis reliquis isrl. ab omī quoq; iuda & beniamin & habitatorib; hierlm.
tradider̄ in mrib; eorū qui p̄erant operari in domo dñi. ut instaurarent templū.
& infirma queq; sarcirent. At illi deder̄ eam artificib; & cōmentariis. ut emerent
lapides de lapideis. & ligna ad commissuras scificii & ad contignationem
domorū quas destruxerant reges iuda. q̄ fideliter cuncta faciebant. Erant autē
p̄positi operantium iabath & abdias de filiis metari. zacharias & mosollam de
filiis caath qui urgebant opus. om̄s leuite scientes organis canere. sup eos uero
q̄ ad uarios usus onera portabant. erant scribe & magistri de leuitis ianitores.
Cumq; offerrent pecuniam que illata fuerat in templū dñi. repperit helchias
sacerdos librū legis dñi p̄ manū moȳsi. & ait ad saphan scribam. librū legis
inueni in domo dñi. & tradidit ei. At ille intulit uolum̄ ad regem. & nuntiavit
ei dicens. om̄a que dedisti in m̄n̄ seruorū tuorū ecce complent. argentum qd̄
reptum ē in domo dñi conflauer̄. datumq; ē p̄fectis artificum et diuersa opa
fabricantium. p̄terea tradidit mihi helchias sacerdos hunc librū. Quem cū rege
p̄sente recitasset. audissetq; ille uerba legis. scidit uestimenta sua. & p̄cepit helchie
& ahicam filio saphan. & abdon filio micha. saphan quoq; scribe rasue seruo

regis dicens. ut & orate dñm p me & preliquis isrl & iuda sup uniuersis sermonib.
 libri istius qui repositus ē. Magnus enī furor dñi stillabit sup nos. eo qd n̄ custodierit
 patres n̄r̄i uerba dñi. ut facerent om̄a que scripta sunt in isto uolumine. Abiit igit̄
 helchias & hi qui simul a rege missi fuerant ad holdan ppheten uxorem sellum
 filii checuath filii tassa custodis uestium que habitabat hierlm̄ in secunda. & locuti
 sunt ei uerba que sup̄ narrauimus. At illa respondit eis. hec dicit dñs d̄s isrl. dicit
 uiro q̄ misit uos ad me. hec dicit dñs. ecce ego inducam mala sup locum istū & sup
 habitatores ei. cunctaq; maledicta que scripta sunt in libro hoc que leger̄ coram
 rege iuda. quia dereliquer̄ me & sacrificauerunt diis alienis ut me ad iracundiā
 puocarent in cunctis operib; manuum suarū. ideo stillabit furor meus sup
 locum istū et non extinguetur. Ad regem autē iuda q̄ misit uos p dñō dep̄candos
 sic loquimini. hec dicit dñs d̄s isrl. qm̄ audisti uerba uoluminis atq; emollitū ē
 cor tuum. & humiliatus es in conspectu dñi sup his que dicta sunt contra locum
 hunc & habitatores hierlm̄. reueritusq; faciem meā scidisti uestimenta tua & fleuisti
 coram me. ego quoq; exaudiui te dicit dñs. Jam enī colligam te ad patres tuos. &
 infereris in sepulcrū tuum in pace. nec uidebunt oculi tui omne m̄lum qd̄ ego
 inducturus sum sup locum istū & sup habitatores eius. Retuler̄ itaq; regi
 cuncta que dixerat. At ille conuocatis uniuersis maiorib; natu iuda & hierlm̄.
 ascendit domū dñi. unaq; om̄s uiri iuda & habitatores hierlm̄. sacerdotes &
 leuitę. & cunctus populus animo usq; ad maximū. quib; audientib; in domo
 dñi. legit rex om̄a uerba uoluminis. & stans in tribunali suo percussit foedus corā
 dñō. ut ambularet post eū & custodiret p̄cepta & testimonia & iustificationes
 eius in toto corde suo et in tota anima sua. faceretq; que scripta sunt in uolumine
 illo que legerat. Adiurauit quoq; sup hoc om̄s q̄ repta fuerant in hierlm̄ &
 beniamin. & fecerunt habitatores hierlm̄ iuxta p̄ceptū dñi d̄i patrū suorū.

Abstulit ergo iosias cunctas abominationes de uniuersis regionib; filiorū isrl.
 & fecit om̄s q̄ residui erant seruire dñō dō suo cunctis dieb; ei. non recesserunt
 ad dñō dō patrū suorū. Fecit autē iosias in hierlm̄ phase dñō. qd̄ immolatu est
 quarta decima die m̄sis p̄mi. & constituit sacerdotes in officis suis. oratusq; ē

eos ut ministrarent in domo dñi. Leuitis quoq; ad quorū eruditionē omnis
isrl̄ sanctificabatur dñō locutus ē. ponite arcam in sanctuarium templi qđ edificauit
salimon filius dauid rex isrl̄. nequaquā ^{enī cum} ultra portabitis. nunc autē ministrare
dñō dō urō & populo ei isrl̄. & p̄parate uos p̄ domos & cognationes ur̄as in
diuisionib; singulorū. sicut p̄cepit dauid rex isrl̄. & descripsit salimon filius
eius ministrare in sanctuariū p̄ familias turmasq; leuiticas. & sanctificate. immolate
phase. fr̄s etiam ur̄os ut possint iuxta uerba que locutus ē dñs in manu moȳsi
facere p̄parate. Delectiq; p̄terea iosias omnipopulo qui ibi fuerat inuentus in
sollemnitate phase agnos & hēctos de gregib; & reliqui pecoris triginta milia.
boumq; tria milia. hęc de regis uniuersa substantia. duces quoq; ei sponte qđ
uoluerant optulerunt tam populo qm̄ sacerdotib; & leuitis. Porro helchias
& zacharias & ichihel p̄ncipes domus dñi deder̄ sacerdotib; ad faciendum
phase. pecora commixta duo milia secenta. & boues trecentos. chonenias
autē. semerias etiam & nathanahel fr̄s eius. necnon asabias iahihel iosabac
principes leuitarū dederunt ceteris leuitis ad celebrandum phase. quinq;
milia pecorū. et boues quingentos. Preparatumq; ē ministerium. iusteter uis
sacerdotes in officio suo. leuitę quoq; inturmis iuxta regis imperium. iunmo
lauerunt phase. asperseruntq; sacerdotēs manus sanguinem. & leuitę detaxer̄
pelles holocaustorū. & separauer̄ ea ut darent p̄ domos & p̄ familias singulorū.
& offerrent dñō sicut scriptū ē in libro moȳsi. De bobus quoq; fecer̄ similiter.
& assauerunt phase sup̄ ignem iuxta qđ in lege p̄ceptum ē. pacificas uero hostias
coxerunt in lebetis & caccabis & ollis. & festinato distribuer̄ uniuersę plebi
sibi autē et sacerdotibus postea parauer̄. Nam in oblatione holocaustorū &
adipum. usq; ad noctem sacerdotēs fuer̄ occupati. unde leuitę & sibi & sacerdo
tibus filiis aaron parauer̄ nouissimis. Porro cantores filii asaph stabant in ordine
suo iuxta p̄ceptū dauid & asaph et heman et idithun. p̄phetarū regis. ianitores
uero p̄ portas singulas obseruabant. ita ut nec puncto quidem discederent
a ministerio. qm̄ obrem tr̄s corū leuitę parauer̄ eis cybos. Omis igit̄ cultura
dñi rite completa ē in die illa. ut facerent phase & offerrent holocausta super

altare dñi. Juxta præceptū regis iosie fecerunt filii isrl̄ qui repta fuerant ibi phase
 in tempore illo. & sollempnitatem azimorū septem diebus. Non fuit phase simile
 huic in isrl̄. adiebat samuhel ppheta. Sed nec quisq̄m decunctis regib; fecit phase
 sicut iosias sacerdotibus & leuitis. & omni iuda & isrl̄ q̄ repta fuerat. thabitan
 tibus in hierlm̄. Octauo decimo anno regni iosie. hoc phase celebratū ē. Postq̄m
 instaurauerat iosias templum. ascendit nechao rex egyp̄ti ad pugnandum in
 charmis iuxta cufatē. & p̄cessit in occursum ei' iosias. At ille missis ad eū nuntius
 ait. q̄d mihi & tibi ē rex iuda. Non aduersum te hodie uenio. sed contra alia
 pugno domū. ad q̄m me dñs festinato ire p̄cepit. desine aduersum dñm facere qui
 mecum ē. ne interficiat te. Noluit iosias reueri. sed p̄parauit contra eū bellum.
 nec adqueuit sermonib; nechao ex ore dñi. uerū p̄rexit ut dimicaret in campo
 ageddo. ibiq; uulneratus a sagittariis dix̄ pueris suis. elucite me de proelio. quia
 oppido uulneratus sum. Qui transtuler̄ eū decurr̄ in alterū currū q̄ sequebat̄
 eū more regio. & asportauerunt in hierlm̄. mortuusq; ē & sepultus in musoleo
 patrū suorū. & uniuersus iuda & hierlm̄ luxerunt eū hieremas maxime. cui
 om̄s cantores atq; cantatrices usq; in p̄sentem diem lamentationes sup̄ iosiam
 replicant. & quasi lex optinuit in isrl̄. ecce scriptū fertur in lamentationibus.
Reliqua autē sermonū iosie. & misericordiarū eius que lege p̄cepta sunt domini.
 opera quoq; illius prima & nouissima. scripta sunt in libro regum isrl̄ & iuda.
Tulit ergo populus terre ioahaz filium iosie. r̄stituit regē p̄ patre suo in hierlm̄.
Viginti trium annorū erat ioahaz cum regnare cepisset. trib; m̄sib; regnauit
 in hierlm̄. Amouit autē eū rex egyp̄ti cum uenisset hierlm̄. & condempnauit
 terram centū talentis argenti et talento auri. constituitq; regem p̄ eo eliachim
 fratrem ei' sup̄ iudam & hierlm̄. & uertit nom̄ eius ioachim. ipsum uero ioahaz
 tulit secum & adduxit in egyp̄tū. Viginti quinq; annorū erat ioachim cum
 regnare cepisset. & undecim annis regnauit in hierlm̄. fecitq; malū coram dño
 dō suo. Contra hunc ascendit nabochodonosor rex chaldeorū. & uinctum
 catenis duxit in babilonem. ad q̄m uasa dñi transtulit. iposuit ea in tēplo suo.
Reliqua autē uerborū ioachim & abhominatiōnū eius quas operatus ē. & que

inuenta sunt in eo. continentur in libro isrl̄ & iuda. Regnauit ergo ioachim
filius eius p̄ eo. Octo annorū erat cum regnare coepisset ioachim. & trib. m̄sib.
ac decem dieb. regnauit in hierlm̄. fecitq. malum in conspectu dñi. Cumq.
anni circulus uolueretur. misit nabochodonosor rex qui & adduxer̄ eum
in babilonem. asportatis simul p̄tiosissimis uasis domus dñi. regē cōstituit
sedechiam patruum ei sup iudam & hierlm̄. Viginti & unius anni erat
sedechias cum regnare coepisset. & undecim annis regnauit in hierlm̄. fec̄q.
qd̄ malum ē in conspectu dñi. dī sui. nec erubuit faciem hieremie p̄phetæ
loquentis ad se e ore dñi. A rege quoq. nabochodonosor recessit q̄ adiuuauerat
eum p̄ dñm. & indurauit ceruicem suā & cor suum ut non reuerteret̄ ad dñm
dñm isrl̄. Sed & uniuersi p̄ncipes sacerdotū & populus p̄uaticati sunt iniquē
iuxta uniuersas abhominaciones gentium. & polluerunt domū dñi quam
s̄cificauit sibi in hierlm̄. Mittebat autē dñs dīs patrū suorū ad illos p̄ manum
nuntiorū suorū de nocte con surgens & cotidie commonens. eoq. d̄ parceret
populo & habitaculo suo. at illi subsannabant nuntios dī & parumpendebant
sermone ei. illudebantq. p̄phetis. donec ascēderet furor dñi in populū ei.
& esset nulla curatio. Adduxit enī sup eos regem chaldeorū. & interfecit
iuuenes corū gladio in domo sanctuarii. non est misertus ad adolescentis &
uirginis & senis. nec decrepiti quidem. sed om̄s tradidit manibus ei. uniuersaq.
uasa domus dñi tam maiora qm̄ minora & thesauros templi et regis & p̄ncipi
transiulit in babilonem. Incender̄ hostes domum dī. destruxer̄ murū hierlm̄.
uniuersos turreſ combusser̄. & quequid p̄tiosum fuerat demoliti sunt. Siq̄s
euaserat gladium. ductus in babilonem seruiuit regi & filius ei. donec impe
raret rex psarū. ut compleretur sermo dñi ex ore hieremie. & celebraret̄ terra
sabbata sua. Cunctis enim diebus desolationis egit sabbatum. usq. dum
complerentur septuaginta anni. Anno autem primo c̄ri regis psarum
ad explendum sermonem dñi quem locutus fuerat p̄ os hieremie. suscitauit
dominus sp̄m c̄ri regis psarum. qui iussit predicari in uniuerso regno suo
etiam p̄ scripturam dicens. hec dicit c̄rus rex psarum. omnia regna terre

dedit mihi dominus deus caeli. & ipse precepit mihi ut edificarem ei domum
in hierusalem que est in iudea. quis ex vobis est in omni populo eius. sit dominus
deus suus cum eo & ascendat. **EXPLICIT LIBER DABREIAMI SECUNDUS**
ID EST SARALY-SOMENON. HOC EST VERBA DIERVM.

HABET VERSUS II. C.

Vt gaudere solet fessus iam nauta labore.
Desiderata cum exopta nauta iocunda.
Haud aliter scriptor optato sine libello.
Eculcat visus lassus & ipse quidem

